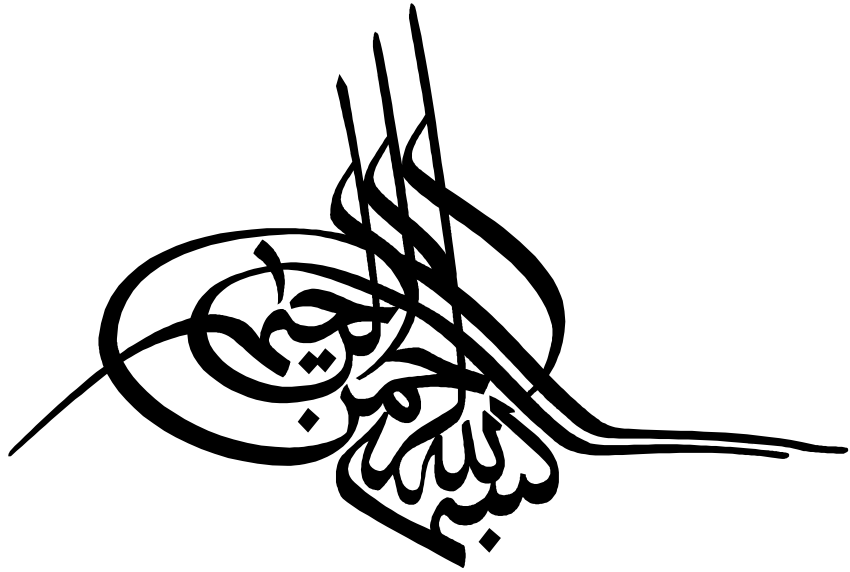

۱۷	تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان کشور رضا قراخانلو، محمدحسین قربانی، مهدی بیاتی، امیر شمس
۳۹	تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی شمس‌الدین رضایی، منیژه تراوش
۶۷	شناسایی و ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت بدنی و علوم ورزشی سیدمحمدحسین رضوی، محمدرضا برومند، عادلہ عظیمی دلارستانی، اعظم فضلی درزی
۹۱	چگونه جدیدیت در اوقات فراغت بر دل‌بستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای تأثیر می‌گذارد؟ کلثوم حیدری، صدیقه حیدری نژاد، مرجان صفاری، امین خطیبی
۱۱۵	تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت بدنی) سلمان جعفری، مهرداد محرم زاده، عباس صادقپور
۱۴۱	شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی محمد صادق افروزه، داود عسگرپور
۱۶۳	تحلیل مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان محمد کشتی‌دار، داود مودی، نازنین قاسمی
۱۷۹	تحلیل روند تحولات مدیریتی در تربیت بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور (از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷) سهیل سمعی، فرشاد تجاری، زینت نیک آئین

7	Developing a Strategic Plan for Monitoring the Well-Being and Physical Activity of Iranian Students R. Gharakhanlou, M. H. Ghorbani, M. Bayati, A. Shams
8	Environmental Analysis and Codification of Development Strategies for Student Sport SH. Rezaei, M. Taravosh
9	Identifying and Evaluating Occupational Focal Competencies of Students and Graduates of Physical Education and Sports Science M. H. Razavi, M. R. Boroumand, A. Azimi Delarestaghi, A. Fazli Darzi
10	How Does Seriousness in Leisure Effect on Place Attachment of Unprofessional Athletes? K. Heidari, S. Heydarinejad, M. Saffari, A. Khatibi
11	Developing a Communication Model of Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management with the Mediating role of Organizational Intelligence (Case Study: Physical Education Teachers) S. Jafari, M. Moharramzadeh, A. Sadegpour
12	Identification Ethical Components of Iranian wrestlers' M.S. Afroozeh, D AsgarPour
13	Analysis of the Relationship Model of Identity, Originality, Love and Social Power of Brand on Students Sports Olympiads M. Keshtidar, D. Moodi, N. Ghasemi
14	Analyzing the Trend of Managerial Changes in Iranian Student Physical Education and Sport (2018-1978) S. Samei, F. Tojari, Z. Nik Aeen

فصلنامه علمی - پژوهشی

پژوهش در ورزش تربیتی

سال هشتم، شماره نوزدهم

تابستان ۱۳۹۹

شماره استاندارد بین المللی: ۲۷۲۱-۲۵۲۸

این نشریه بر اساس گواهی کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی
در مرکز استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نمایه‌سازی گردیده است.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

فصلنامه علمی- پژوهشی

پژوهش در ورزش تربیتی

- مدیرمسئول: علی شریف‌نژاد
- سردبیر: رضا اندام
- دبیر تخصصی: محمدحسین قربانی
- مدیر داخلی: سمیرا غلامیان

- هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا)
 - ✓ رضا اندام (دانشیار مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه صنعتی شاهرود)
 - ✓ محمد جوادی‌پور (دانشیار برنامه‌ریزی درسی دانشگاه تهران)
 - ✓ مهرزاد حمیدی (دانشیار مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران)
 - ✓ محمدحسین رضوی (استاد مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه مازندران)
 - ✓ محمد مهدی رحمتی (دانشیار جامعه‌شناسی دانشگاه گیلان)
 - ✓ حسین زارعیان (استادیار مدیریت ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
 - ✓ مهدی طالب‌پور (استاد مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد)
 - ✓ ابوالفضل فراهانی (استاد مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور)
 - ✓ محمد حسین قربانی (استادیار مدیریت ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
 - ✓ حبیب هنری (دانشیار مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه علامه طباطبایی)

- صاحب امتیاز: پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی
- چاپخانه: کیامرثی
- شماره استاندارد بین‌المللی : 2538-2721
- شماره پیاپی: ۱۹- تابستان ۱۳۹۹
- نشانی: تهران، خیابان مطهری، خیابان میرعماد، کوچه پنجم، پلاک ۳،
کدپستی: ۱۵۸۷۹۵۸۷۱۱
- تلفن: ۸۸۷۵۰۸۸۴ دورنگار: ۸۸۷۵۰۸۸۴
- نشانی پست الکترونیک: journal@ssrc.ac.ir
- نشانی سامانه نشریات پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی: Journals.ssrc.ac.ir

اسامی مشاوران علمی این شماره (به ترتیب حروف الفباء)

- دکتر محمدرضا اسماعیلی (دکتری مدیریت ورزشی)
دکتر محسن اسمعیلی (استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
دکتر مصطفی افشاری (استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
دکتر علی اکبر آقایی (دکتری مدیریت ورزشی)
دکتر فرشاد امامی (استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت الله آملی)
دکتر رضا اندام (دانشیار دانشگاه صنعتی شاهرود)
دکتر محمد پورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)
دکتر زهرا تسلیمی (دکتری مدیریت ورزشی)
دکتر عباس خدایاری (دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج)
دکتر اسفندیار خسروی زاده (دانشیار دانشگاه اراک)
دکتر حسین زارعیان (استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
دکتر محمدحسین قربانی (استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)
دکتر محمد کشتی‌دار (دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد)
دکتر محسن وحدانی (دکتری مدیریت ورزشی)

اصول نگارش و ارسال مقاله برای نشریه علمی و پژوهشی

پژوهش در ورزش تربیتی

مجله علمی - پژوهشی پژوهش در ورزش تربیتی اولویت ارزیابی، داوری و انتشار را به مقالاتی اختصاص خواهد داد که از قرابت موضوعی و مفهومی بیشتری با حوزه تخصصی مزبور برخوردار باشند.

حیطه های پذیرش مقاله:

- نظام های تعلیم و تربیت در ورزش
- آموزش و یادگیری تربیت بدنی و علوم ورزشی
- مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، برنامه ریزی درسی، تکنولوژی و کیفیت خدمات آموزشی در تربیت بدنی و علوم ورزشی
- آینده پژوهی و مطالعات راهبردی در ورزش تربیتی
- مطالعات مبانی اسلامی در ورزش تربیتی
- فلسفه و تاریخ تربیت بدنی و علوم ورزشی
- جامعه شناسی و روانشناسی تعلیم و تربیت در حوزه ورزش
- مدیریت دانش و سرمایه های اجتماعی در ورزش
- مطالعات فرهنگی در محیط های ورزشی
- سواد حرکتی و ورزشی
- مطالعات حقوق و اخلاق در ورزش
- سبک زندگی و غنی سازی اوقات فراغت جامعه از طریق ورزش
- ورزش همگانی و ترویج آن در جامعه

اصول کلی

- مقاله ارسالی باید اصیل باشد.
- مقاله های ترجمه شده، تحلیلی، موردی و تک بررسی، برای چاپ در این مجله اولویت ندارند.
- مقاله مروری از اشخاص مجرب، که حداقل ۲۰ مقاله در موضوعات مرتبط در نشریات داخلی یا خارجی چاپ کرده باشند، پذیرفته می شود و باید شامل عنوان، چکیده فارسی و انگلیسی، کلیات و تاریخچه ای در مورد موضوع، هدف از انجام پژوهش، مطالب علمی و مطالعات انجام شده درباره موضوع، تجزیه و تحلیل و بحث در رابطه با پژوهش های ارائه شده و نتیجه گیری باشد. نتیجه گیری باید شامل جمع بندی و نتیجه کلی باشد. همچنین پیشنهادهای سازنده برای آینده بیان شود. علاوه بر آن، پژوهش باید دربردارنده گزارش موارد نادر و جالب، شرح حال مربوط به مراجع، بحث درباره گزارش تهیه شده، بدون نیاز به مروری بر مقالات و کارهای انجام شده قبلی، نکات مهم و مورد توجه و بیان آموخته های قبلی پژوهشگر به تناسب موضوع باشد.
- نویسندگان مقالات موظف به رعایت استانداردهای علمی و اخلاقی در نگارش مقالات خود می باشند.

شیوه نامه ارسال مقالات

مقالات باید از طریق سامانه نشریه پژوهش در ورزش تربیتی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی www.journals.ssrc.ac.ir به صورتی که شرح داده شده است، ارسال شود.

تمامی مقالاتی که به صورت الکترونیکی در سامانه نشریات پژوهشگاه تربیت بدنی ثبت گردند در ابتدا توسط سردبیر نشریه بررسی و در صورت دارا بودن ملاک های لازم برای انجام بررسی های تخصصی بیشتر وارد فرایند داوری می شوند. این مقالات، بدون نام نویسندگان توسط حداقل ۲ داور که از سوی سردبیر و هیات تحریریه انتخاب می شوند ارزیابی خواهند شد و نویسنده مسئول از پذیرش، رد یا نیاز به اعمال اصلاحات درخواستی از سوی داوران در اسرع وقت مطلع خواهد شد. چنانچه مقاله کاملاً مطابق موارد ذکر شده در این راهنما بوده و پذیرش کامل داوران را نیز اخذ نماید، در نوبت چاپ قرار خواهد گرفت. استفاده از مندرجات مجله با ذکر کامل مأخذ آزاد است.

نحوه تنظیم مقالات

- مطالب مقاله به صورت یک ستونی با رعایت حاشیه لازم (حداقل ۲ سانتی متر از هر طرف) با قلم B-Nazanin 12 برای متون فارسی و قلم Times New Roman 13 برای متون انگلیسی تایپ شوند.

- تعداد صفحات مقاله نباید از ۱۵ صفحه (تمامی بخش ها شامل صفحه اول، چکیده، متن اصلی، فهرست منابع و جداول) تجاوز کند.

- مقاله باید ضمن رعایت قواعد دستوری، به فارسی سلیس و روان نوشته شده باشد و تا حد امکان از کاربرد اصطلاحات بیگانه که معادل مناسب فارسی دارند، پرهیز گردد. در صورتی که واژه جایگزین فارسی مصطلح یا مناسب نباشد، می توان با حروف فارسی از آوانویسی استفاده و اصل واژه انگلیسی در زیرنویس نگاشته شود. همچنین مولف باید معادل انگلیسی نام های خارجی و اصطلاحات مورد استفاده را در پایین صفحه زیر نویس نماید. شماره زیرنویس ها در هر صفحه از شماره یک شروع شود.

واژه ها و یا عباراتی که بصورت علائم اختصاری بکار برده می شوند نیز در اولین استفاده، نام کامل آنها ذکر گردد. البته در خصوص واژه های اختصاری و مخفف و نمادها لازم به ذکر است که فقط موارد استاندارد آنها قابل استفاده می باشد و به هیچ وجه در عنوان و چکیده ها نباید مورد استفاده قرار گیرند. تمامی متن اصلی مقاله می بایست دارای شماره صفحه (در پایین و مرکز صفحه) باشد.

- **فایل مشخصات نویسندگان:** شامل عنوان مقاله (عنوان مقاله، با در نظر گرفتن فواصل بین کلمات، نباید از ۶۰ حرف تجاوز کند)، نام و نام خانوادگی نویسندگان همراه با درجه علمی و محل اشتغال آنها به دو زبان فارسی و انگلیسی، و در صورت وجود مؤسسه ناظر، حامیان مالی و محل انجام پژوهش باشد. هنگامی که مولف محل کار یا وابستگی ندارد، باید رتبه تحصیلی و دانشگاه محل تحصیل خود را در زیر نام و نام خانوادگی خود بنویسد. نشانی، تلفن و پست الکترونیک نویسنده مسئول (همراه با ذکر نام نویسنده مسئول) به صورت مشخص باید ذکر گردد. تمامی مکاتبات نشریه تنها با نویسنده مسئول انجام خواهد شد.

- **صفحه اول فایل اصلی:** عنوان فارسی مقاله، چکیده فارسی و کلید واژگان به ترتیب ذکر می‌گردند. چکیده مقاله در یک پاراگراف، حداکثر ۲۵۰ کلمه و در متن آن هدف، روش‌ها، یافته‌ها و نتیجه‌گیری ذکر شده باشد (نیازی نیست تا در متن چکیده این چهار بخش تفکیک شده و عنوان هر بخش ذکر گردد). در متن چکیده از فعل‌های معلوم استفاده شود. برای توصیف آنچه انجام شده از فعل گذشته و برای نتیجه‌گیری از فعل زمان حال استفاده گردد. از ذکر مقدار سطح معنی‌داری، آر و منابع استفاده شده برای آزمون یا پرسش‌نامه و استفاده از کلمات، حروف و علائم اختصاری انگلیسی در چکیده کوتاه اجتناب شود. کلید واژگان نیز بین ۳-۵ کلمه بوده و با کاما از یکدیگر جدا شوند.

- **صفحه دوم:** شامل عنوان انگلیسی مقاله، چکیده انگلیسی و کلید واژگان مرتبط می‌باشد. شایسته است چکیده انگلیسی و کلید واژگان دقیقاً با چکیده و کلید واژگان فارسی مطابقت نماید.

اصل مقاله باید شامل موارد زیر باشد:

- متن اصلی مقاله به ترتیب شامل ۶ بخش مقدمه، روش‌شناسی، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری، تشکر و قدردانی و منابع می‌باشد. کلیه بخش‌های فوق به صورت مجزا و با همین عناوین باید بیان شوند. در مقابل این عناوین از قرار دادن علامت " : " پرهیز گردد.

- **مقدمه:** مقدمه باید توضیح دهد که مساله چیست؟ چگونه با کارهای قبلی مرتبط است و چه تفاوتی با آنها دارد؟ این بخش در دو تا سه صفحه به گزارش بیان مسئله با مروری بر مطالعات گذشته، چالش‌های موجود در این مسئله، ضرورت، کاربرد نتایج و اهداف تحقیق می‌پردازد. در نوشتن مقدمه از نوشتن مطالب عمومی، غیر ضروری و غیر مفید خودداری کنید. همچنین مقدمه نباید به گونه‌ای نوشته شود که فقط برای افراد حرفه‌ای قابل استفاده باشد.

- **روش‌شناسی:** روش‌شناسی به نحوی باید نوشته شود که هر خواننده‌ای بتواند با آن، تجربه نویسنده مقاله را تکرار کند. در این بخش جزئیات روش تحقیق و علت انتخاب آن، مدت زمان اجرای طرح و پی‌گیری، زمان و مکان اجرای تحقیق، نمونه‌های مورد آزمون و ملاک انتخاب آنها، روش نمونه‌گیری و منطق تعداد نمونه، نحوه جمع‌آوری اطلاعات، رعایت موازین اخلاق در پژوهش، ابزارهای اندازه‌گیری (روایی و پایایی وسایل و ابزارها در خارج و داخل کشور) آزمون‌های آماری مورد استفاده می‌بایست گزارش شود.

- **نتایج:** نتایج شامل شرح کامل یافته‌های پژوهش می‌باشد. نتایج تحقیق با توجه به اصول علمی به صورت کاملاً شفاف و روشن می‌بایست ارائه گردند. ارائه نتایج دقیق شامل گزارش عدد با درصد، گزارش میانگین با حدود اطمینان، ذکر دقیق مقادیر آماره آزمون‌ها بالاخص مقدار دقیق سطح معناداری به عنوان مثال ($P=۱۲/۰$) در آزمون‌های آمار استنباطی ضروری می‌باشد. مولفین لازم است، تنها به گزارش مهم‌ترین یافته‌های به دست آمده اکتفا کنند. همچنین استفاده مناسب از جدول و نمودارهای فارسی با حداقل تعداد ممکن به صورت سیاه و سفید و دو بعدی موجب سهولت مطالعه مقاله خواهد شد. کلیه شکل‌ها، نمودارها و تصاویر با واژه "شکل" نام‌گذاری شده و عنوان شکل در زیر آن درج شود. عناوین جداول نیز در بالای آنها قرار داده می‌شود. برای درج عنوان هر شکل یا جدول پس از کلمه شکل یا جدول و شماره آن، خط تیره و سپس عنوان ذکر گردد. عکس‌ها باید به وضوح و کیفیت بالا تهیه شوند و نویسندگان محترم می‌بایست از قرار دادن تصویر شکل‌ها

خودداری نموده و تنها از فایل های اصلی برگرفته از نرم افزارهای مربوطه استفاده کنند. بهتر است برای متمایز کردن ستون نمودارها به جای استفاده از رنگ های مختلف از هاشور به شیوه های مختلف استفاده کرد. با توجه به محدودیت صفحات مجله، بدیهی است از تکرار مطالبی که در متن آورده شده اند در جداول و بالعکس اجتناب نمود. نکته مهم دیگر این که جداول و نمودارهای مورد نیاز می بایست مطابق ضوابط و الگوهای ای. پی. ای ارائه گردند. استفاده از جدول وقتی مجاز است که نتوان اطلاعات به دست آمده (نتیجه) را به راحتی در متن آورد. عنوان جدول باید گویا باشد به نحوی که نیاز نباشد به متن مراجعه شود. اعداد جدول حتی الامکان بدون اعشار و در صورت لزوم تا دو رقم اعشار داشته باشد. اختصارات و علائم متن جدول را می توان با زیر نویس روشن کرد. در جدول فقط از خطوط افقی (ترجیحا" سه خط) آن هم برای مشخص کردن تیترو انتهای جدول استفاده شود. اعداد و ارقام و مطالب جدول نباید در متن مقاله تکرار شده باشد. ابعاد جداول باید طوری تنظیم شوند که در یک صفحه مجله (طولی یا عرضی) جا بگیرد.

-بحث و نتیجه گیری: شرح نکات مهم یافته ها، آثار و اهمیت و محدودیت آن ها، مقایسه نتایج تحقیق با یافته های حاصل از مطالعات دیگر، توجیه و تفسیر موارد مشترک و مورد اختلاف، بیان کاربرد احتمالی یافته ها، و در نهایت نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات حاصل از یافته های پژوهش از موارد مورد بحث در این بخش مقاله است. در این بخش از تکرار بخش یافته ها خودداری گردد و نباید نتایج جدید که در قسمت یافته ها به آن اشاره نشده است، عرضه شود. از اظهار نظر در مواردی که یافته های مطالعه آن را مطرح نمی کنند نیز باید خودداری شود.

نکته: در انتهای مقاله دو پاراگراف کوچک ارائه داده شود؛ یکی درباره آنچه تاکنون در مورد موضوع پژوهش می دانستیم و دیگری درباره اینکه مقاله حاضر چه اطلاعات جدیدی به حیطه و موضوع مورد مطالعه اضافه کرده است.

نحوه نگارش منابع مورد استفاده:

منابعی که در متن استفاده می شوند باید مطابق با دستورالعمل «ای. پی. ای» به صورت زیر معرفی شوند:

- تعداد منابع بیش از ۴۰ شماره نباشد.
 - در انتهای مقاله، منابع به ترتیب حروف الفبا، آورده شوند.
- به منظور نگارش منابع فایل موجود در راهنمای نویسندگان روی صفحه اصلی سامانه را مطالعه کنید و بر مبنای چارچوب ذکر شده اقدام گردد.

شیوه نگارش منابع بر اساس فرمت APA

منابع فارسی نیز باید به زبان انگلیسی نوشته و در داخل پرانتز واژه (Persian) آورده شود.

مثال:

Koozechian, H., Khatibzadeh, M., & Honarvar, A. (1390). The role of sport tourism service quality dimensions in sport tourists' satisfaction. Sport management studies and Movement Science, 2, 19-32. (Persian).

شیوه نامه نوشتن متن مقاله و ارجاع منابع داخل متن

مقاله نباید اشکالات نگارشی و ادبی داشته باشد. نکات زیر برخی از مهم ترین موارد نگارشی است که باید رعایت شود:

- پس از نقطه یک فاصله بگذارید و سپس کلمه بعدی را بنویسید.
- داخل متن فارسی نباید کلمه‌های انگلیسی بیایند. به جای آنها، معادل فارسی آنها را در متن بنویسید، حتی علائم اختصاری‌ای مانند «اس.پی.اس.اس.» و سپس در اولین ارجاع زیرنویس کنید.
- فونت زیرنویس‌ها باید Times New Roman 8 باشد و پس از شماره، نقطه و یک فاصله گذاشته شود و سپس نام خاص انگلیسی یا توضیحات مربوط نوشته شود. نوشته‌ها و اعداد باید در یک امتداد باشند. برای این کار، اگر دو بار ساب اسکرپیت را کلیک کنید، هر دو در یک امتداد قرار خواهند گرفت.
- نباید نام کوچک نویسنده در داخل متن یا زیر نویس نوشته شود و تنها نام خانوادگی باید ذکر شود.
- در داخل متن، هر جا که نیاز به استفاده از کمانک (پرانتز) باشد، باید بین حرف آخر کلمه قبل از کمانک و کمانک اول و پس از کمانک دوم و کلمه بعد یک فاصله باشد. مثلاً: بررسی اشمیت (۲۰۰۴) نشان داد...
- در منبع‌نویسی داخل متن نیازی نیست به ازای نام هر نویسنده شماره پانویس بدهید. تمام آنها را پشت سر هم بنویسید و بین آنها علامت "؛" بیاورید و پیش از کلمه آخر «و» بگذارید. پس از آخرین نام، شماره پانویس بگذارید. در پانویس نیز تمام اسامی را پشت سر هم بنویسید. مانند: وینبرگ و گولد

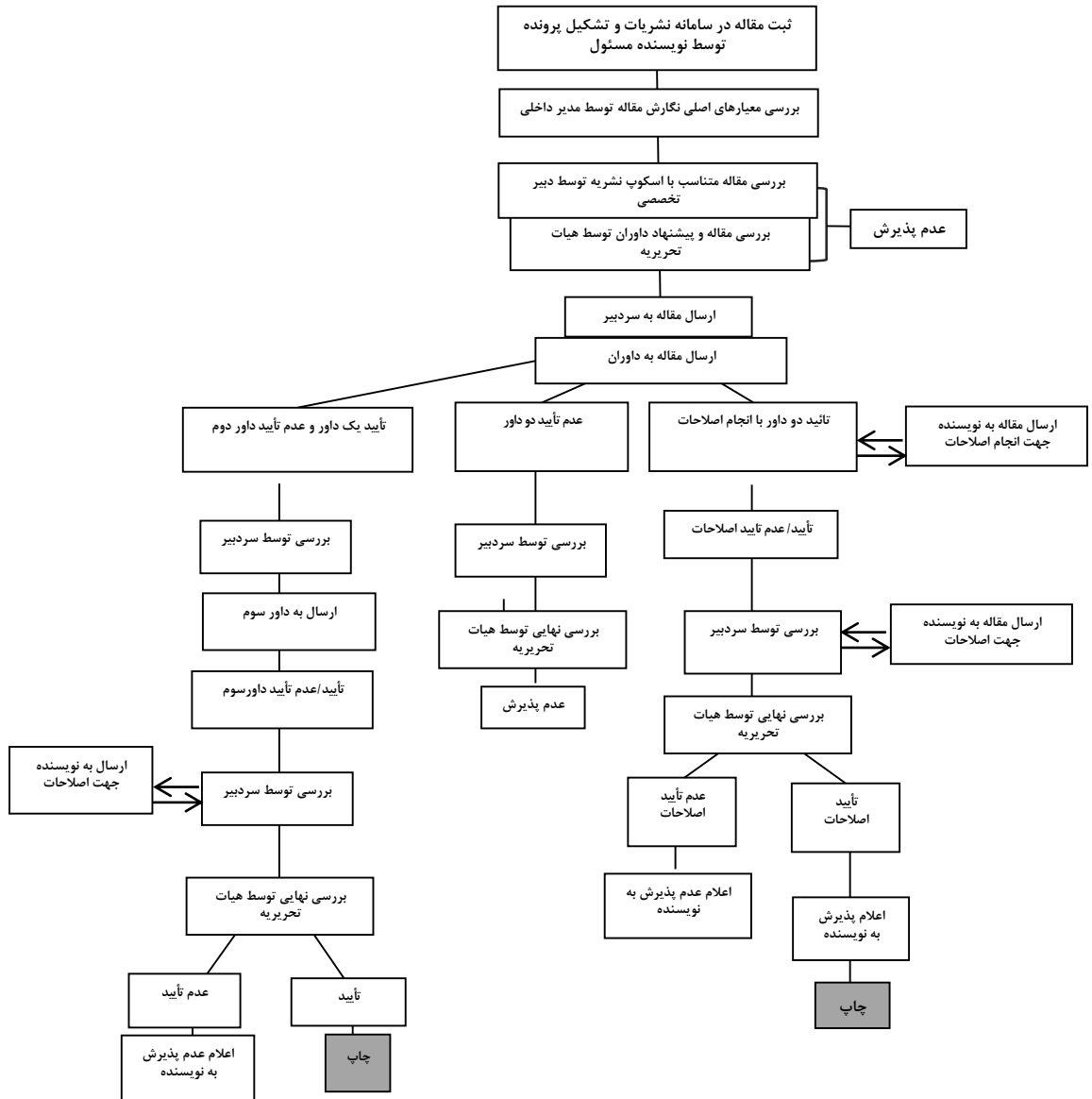
نکات اداری و تعهدی

- هیئت تحریریه نشریه در پذیرش، رد یا ویرایش مقاله آزاد است.
- مقالات منتشر شده نباید پیش از این در هیچ نشریه داخلی و خارجی‌ای چاپ شده باشند. در صورت مشاهده این موضوع، مقاله از فرآیند داوری این نشریه حذف خواهد شد و ضمن انعکاس عدم تعهد نویسنده به سایر نشریات علمی کشور، مدیریت نشریه مقالات دیگر آن نویسنده را بررسی نخواهد کرد.
- ارائه‌دهنده مقاله متعهد است تا زمانی که جواب نهایی (پذیرش یا رد) مقاله خود را دریافت نکرده باشد، مقاله خود را به نشریه‌های داخلی و خارجی دیگری ارسال نکند.
- در صورتی که نویسنده مسئول، تغییرات درخواست شده از سوی داوران و کارشناسان مجله را ظرف مدت ۳۰ روز انجام و از طریق سامانه ارسال نکند، مقاله از فرآیند بررسی و داوری حذف می‌شود.
- لازم به ذکر است در صورت پذیرش مقاله به شرط انجام اصلاحات محقق می‌بایست توضیحات لازم در خصوص کلیه سوالات را در قالب یک نامه در ابتدای مقاله ارائه نموده و اصلاحات انجام گرفته را نیز با رنگی متمایز (برای هر داور با یک رنگ مشخص) مشخص نماید. بهتر است این اعمال در نسخه‌ای از مقاله انجام شود که داور توضیحات را در آن ارائه نموده و این توضیحات حذف نشوند تا داور با یک نظر بتواند تغییرات لازم را بررسی نماید.
- مسوولیت محتوای علمی مقاله، با نویسنده یا نویسندگان آن است.
- استفاده از مندرجات نشریه با ذکر کامل مأخذ آزاد است.
- از به کار بردن نام و نام خانوادگی کامل یا مخفف در فایل‌های ارسالی خودداری شود. ذکر کلمه با نام و بی نام برای عنوان فایل مقاله کافی خواهد بود.
- پس از صدور نامه پذیرش، امکان هیچگونه تغییری در نام و ترتیب نویسندگان مقالات وجود ندارد.
- در پایان، از نویسنده محترم درخواست می‌شود که ضمن مطالعه مندرجات این راهنما و مشاهده نمونه مقالات چاپ شده در جدیدترین شماره نشریه، مقاله خود را تنظیم و از طریق سامانه به نشریه ارسال کند.

نشانی سامانه نشریه: <http://journals.ssrec.ac.ir>

پست الکترونیک نشریه: journal@ssrec.ac.ir

فرایند چاپ مقاله در فصلنامه پژوهش در ورزش ترییتی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
• تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان کشور.....	۱۷
رضا قراخانو، محمدحسین قربانی، مهدی بیاتی، امیر شمس	
• تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی.....	۳۹
شمس‌الدین رضایی، منیژه تراوش	
• شناسایی و ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی.....	۶۷
سیدمحمدحسین رضوی، محمدرضا برومند، عادلہ عظیمی دلارستانی، اعظم فضلی درزی	
• چگونه جدیت در اوقات فراغت بر دل‌بستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای تأثیر می‌گذارد؟.....	۹۱
کلثوم حیدری، صدیقه حیدری‌نژاد، مرجان صفاری، امین خطیبی	
• تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت‌بدنی).....	۱۱۵
سلمان جعفری، مهرداد محرم زاده، عباس صادقی‌پور	
• شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی.....	۱۴۱
محمد صادق افروزه، داود عسگرپور	
• تحلیل مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان.....	۱۶۳
محمد کشتی‌دار، داود مودی، نازنین قاسمی	
• تحلیل روند تحولات مدیریتی در تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور (از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷).....	۱۷۹
سهیل سمیعی، فرشاد تجاری، زینت نیک آئین	

تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان کشوررضا قراخانلو^۱، محمدحسین قربانی^۲، مهدی بیاتی^۳، امیر شمس^۴

۱. استاد فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۲. استادیار مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

۳. استادیار فیزیولوژی ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

۴. استادیار رفتار حرکتی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۱/۲۵

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران بوده است. این پژوهش، از نوع تحقیقات آمیخته (کیفی-کمی) بود و به شکل میدانی اجرا شده است. جامعه آماری پژوهش را از یک سو دانشگاه‌های دولتی که دارای مراکز تندرستی ورزشی بوده‌اند (۴۳ دانشگاه) و از سوی دیگر، تمامی خبرگان حوزه ورزش دانشجویی و پایش سلامت و تندرستی دانشجویان تشکیل داده است. جهت گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از مصاحبه‌های نیمه-ساختار یافته با ۲۰ نفر از نخبگان بهره گرفته شد. در بخش کمی، نمونه شامل ۳۹ نفر از نخبگان و ناظران مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی دانشگاه‌ها بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری باز و همچنین روش‌های تجزیه و تحلیل کمی از جمله آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) بهره گرفته شد. بر طبق یافته‌ها، مأموریت نظام پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان شامل «سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای پایش سلامت دانشجویان، ارائه مشاوره ورزشی و برنامه‌های تمرینی و اصلاحی در جهت توسعه تندرستی، سلامت جسمانی و ارتقاء کیفیت زندگی دانشجویان و توسعه دانش و حساسیت آنها نسبت به حفظ و ارتقاء تندرستی» و چشم‌انداز «دانشجوی ایرانی: تندرست و شاداب» در نظر گرفته شد. همچنین ارزش‌های محوری شامل «تندرستی، نشاط و شادابی، فعالیت بدنی، تناسب اندام، اشتغال و خودکفایی» نیز در نظر گرفته شد. علاوه بر این، تعداد ۲۰ نقطه ضعف، ۱۱ قوت، ۱۲ تهدید و ۱۵ فرصت شناسایی گردید. همچنین شش هدف کلان تدوین و برای نیل به این اهداف، تعداد پنج راهبرد و ۲۱ برنامه عملیاتی طراحی شد. برنامه مستخرج از این پژوهش، می‌تواند به عنوان یک طرح کلی و چارچوب راهنما در راستای پایش و توسعه تندرستی و آمادگی جسمانی دانشجویان مورد اجرا قرار گیرد.

واژگان کلیدی: برنامه راهبردی، دانشجوی، تندرستی، فعالیت بدنی، پایش

1. Email: ghara_re@modares.ac.ir
2. Email: ghorbani.moho@gmail.com
3. Email: m.bayati@ssrc.ac.ir
4. Email: amirshams85@gmail.com

مقدمه

نیروی انسانی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های توسعه پایدار در جوامع مختلف است و برخورداری از نیروی انسانی شایسته و بهره‌ور، نقشی اساسی در نیل به توسعه پایدار دارد (تیسدل^۱، ۲۰۰۱). در این راستا، عامل تندرستی و سلامت نیروی انسانی به عنوان یکی از اساسی‌ترین عناصر توسعه انسانی مورد توجه محققان قرار گرفته است و سلامتی و تندرستی را به عنوان یکی از نیازهای ضروری بشر به حساب آورده‌اند. از بین گروه‌ها و طبقات مختلف نیروی انسانی، دانشجویان یکی از مهمترین گروه‌ها هستند و از نقش مؤثری در آینده هر کشوری برخوردارند (احمدی و همکاران، ۲۰۱۶).

امروزه، تحقیقات نشان داده است بهترین راه حفظ سلامتی و برخورداری از زندگی سالم و طولانی، داشتن سبک زندگی سالم است. فعالیت‌بدنی از راه افزایش توده عضلانی، استقامت عضلانی و انعطاف‌پذیری، بهبود عملکرد قلبی تنفسی، کمک به رهایی از فشار روانی، افسردگی و اضطراب، کمک به کاهش وزن، و کاهش خطر بیماری‌های تهدیدکننده سلامتی مانند بیماری‌های قلبی عروقی، دیابت و برخی از انواع سرطان‌ها به ایجاد و حفظ سلامتی کمک می‌کند (قراخانلو و همکاران، ۲۰۱۲). کم‌تحركی جسمانی یا نداشتن فعالیت‌بدنی منظم چهارمین عامل خطرناک مرگ‌ومیر جهانی است که ۶ درصد از مرگ و میر در سطح جهان را شامل می‌شود و تقریباً ۳/۲ میلیون مرگ در هر سال به این علت است. سطوح کم‌تحركی جسمانی در بسیاری از کشورها و بیشتر در کشورهای پردرآمد در حال افزایش است، که پیامدهایی مخاطرآمیز عمده‌ای برای سلامت عمومی مردم در سراسر جهان دارد که عبارتند از شیوع بیماری‌های غیرواگیر مانند بیماری‌های قلبی عروقی، دیابت، سرطان و دیگر عوامل خطرناک از قبیل فشار خون بالا، افزایش قند خون و اضافه وزن و چاقی. برآورد شده است که بی‌تحركی جسمانی در حدود ۲۱ تا ۲۵ درصد عامل سرطان پستان و روده بزرگ، ۲۷ درصد عامل دیابت و حدود ۳۰ درصد عامل بیماری ایسکمیک قلب است (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۰۹).

دانشجویان، بخش گسترده و اثرگذاری از جامعه و جمعیت ایران را به خود اختصاص داده‌اند. در این راستا، حدود ۳,۶۰۰,۰۰۰ دانشجو در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور مشغول به تحصیل هستند و از این تعداد ۲,۰۰۰,۰۰۰ نفر در دانشگاه‌ها و موسسات دولتی تحصیل می‌کنند (موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، ۲۰۱۸). دانشگاه به عنوان یکی از اثرگذارترین نهادهای مؤثر در توسعه و پیشرفت، می‌بایست به عنوان یک اهرم برای بهبود تندرستی دانشجویان به کار گرفته شود؛ چرا که دانشگاه نقش مهمی در نهادینه‌سازی تندرستی و فعالیت‌بدنی دارد. در این راستا، تیکوم و شریدر^۲ (۲۰۱۰) بیان کرده‌اند، ۶۹ درصد از کسانی که تحصیلات خود را در بعد از سن ۲۱ سالگی در یکی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا به پایان رسانده، همچنان افرادی

1. Tisdell, C. A
2. Tuycokom and Scheerder

ورزشی-فعال^۱ بوده‌اند. در حالی که تنها ۳۹ درصد از کسانی که تحصیلات خود را در سن قبل از ۱۵ سالگی به پایان رسانده، ورزشی-فعال بوده‌اند. مطالعات برویک و هلویک^۲ (۲۰۱۴)، لان، کلی و فیتزپاتریک^۳ (۲۰۱۳) و فریدبرگ^۴ (۲۰۱۰) نیز بر این موضوع صحت گذاشته است و آموزش عالی را فرصتی مغتنم برای توسعه ورزش و فعالیت بدنی و نهادینه‌سازی آن در بین دانشجویان و افراد جامعه دانسته‌اند (هایکاک^۵، ۲۰۱۵). در همین راستا، داوینوارد و راسکویت^۶ (۲۰۱۴) بیان نموده‌اند، آموزش عالی نه تنها موجب افزایش میزان و شدت مشارکت مردان در ورزش می‌شود، بلکه در کمک به توسعه علاقه‌مندی زنان به ورزش و در نتیجه افزایش نرخ مشارکت آنها در ورزش، نقش مهمی دارد.

مطالعه انجام شده توسط ورزش انگلستان (۲۰۱۴) نشان داده است دو سوم دانشجویان (۶۷ درصد، ۷۱ درصد مردان و ۶۱ درصد زنان) در طی چهار هفته منتهی به انجام بررسی، حداقل یک بار به مدت ۳۰ دقیقه به ورزش پرداخته‌اند. همچنین ۵۷ درصد از دانشجویان، حداقل یک بار در طول هفته ورزش نموده‌اند. موسا و همکاران^۷ (۲۰۱۶) طی تحقیقی بیان کرده‌اند اضافه وزن و چاقی به عنوان مسئله مهم دانشجویان و دانش‌آموزان در چین است.

همچنین مطالعات انجام شده در آمریکا نیز نشان داده است مسئله کم‌تحرکی همچنان در بین دانشجویان شایع است و بین یک تا دو سوم دانشجویان بکم‌تحرک هستند (بویل و لاروس^۸، ۲۰۰۸؛ مک آرتور و رایدک^۹، ۲۰۰۹) و علی‌رغم وجود اماکن و تسهیلات مناسب به دلیل عدم برنامه‌ریزی و انجام مداخلات هدفمند، همچنان فعالیت بدنی در بین دانشجویان پایین است (اسپارلینگ^{۱۰}، ۲۰۰۳). نکته دیگر در زمینه کم‌تحرکی دانشجویان؛ ضعف سواد جسمانی و سلامت در بین دانشجویان است (کیتینگ و همکاران^{۱۱}، ۲۰۰۹؛ استوارد و میچل^{۱۲}، ۲۰۰۳). از این رو، ضرورت نیاز به سیاست‌گذاری توسعه تندرستی و تدوین برنامه‌های پیشگیری و مداخله‌ای در

-
1. Sports-Active
 2. Breivik and Hellevik
 3. Lunn, P., Kelly, E., & Fitzpatrick
 4. Fridberg
 5. Haycock, D.
 6. Downward and Rasciute
 7. Musa et al
 8. Boyle, J.R., & LaRose, N.R
 9. McArthur, L.H., & Raedeke, T.D.
 10. Sparling, P.B.
 11. Keating, X.D., Chen, L., Lambdin, D., Harrison Jr., L., & Ramirez, T.
 12. Stewart, S., & Mitchell, M

جامعه دانشجویان است و در این راستا، تدوین یک برنامه راهبردی در زمینه توسعه فعالیت بدنی و تندرستی دانشجویان امری مهم و اثربخش است.

برنامه‌ریزی راهبردی، برخورد نظام‌یافته با یک وظیفه بزرگ و یک مسئولیت روز افزون در قلمرو مدیریت است، به نحوی که موفقیت مستدام سازمان را تضمین و از پیشامدهای ناگهانی پیشگیری می‌کند و سازمان را با بستر حرکت خود (محیط) ارتباط می‌دهد و آن را برای موضع‌گیری آماده می‌نماید (آبراهام^۱، ۲۰۱۲). علاوه بر این، برنامه‌ریزی راهبردی، را می‌توان تلاشی منظم و سازمان یافته در جهت اتخاذ تصمیم‌ها و مبادرت به اقدامات بنیادی تعریف کرد که به موجب آنها این که یک سازمان چیست، چه می‌کند، و چرا اموری را انجام می‌دهد مشخص خواهد شد. برنامه‌ریزی راهبردی در بهترین شکل خود، نیازمند جمع‌آوری اطلاعات بسیار وسیع، جست‌وجوی گزینه‌های مختلف، و تأکید بر مدل‌های آینده تصمیماتی که امروز اتخاذ می‌شوند، خواهد بود. برنامه‌ریزی راهبردی، ارتباطات را بهبود بخشیده، علائق و ارزش‌های ناهمگرا را با یکدیگر همسو و منطبق می‌کند، و تصمیم‌گیری منظم و اجرای موفقیت‌آمیز را ترویج و تشویق خواهد کرد (الوانی، ۲۰۱۶).

سلامت دانشجویان همواره از دغدغه‌های مدیران و سیاست‌گذاران این حوزه بوده است. در داخل کشور یکی از اقداماتی که اخیراً در زمینه توسعه سلامت دانشجویان انجام گرفته، راه‌اندازی مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی است. مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی زیر نظر مدیریت تربیت بدنی و فوق برنامه دانشگاه‌ها و با بهره‌گیری از تخصص فارغ‌التحصیلان تربیت بدنی و علوم ورزشی اداره می‌شود. برخی از مهم‌ترین وظایف این مراکز عبارت است از: آگاه ساختن دانشجویان از وضعیت سلامت جسمانی و تندرستی خود بر اساس شاخص‌های فیزیولوژیک، ساختار اسکلتی و قامتی و نیز معیارهای آمادگی جسمانی، ارائه پیشنهادات لازم بر اساس نتایج به دست آمده و متناسب با شرایط هر فرد، ترغیب دانشجویان به انجام فعالیت بدنی برای تقویت قوای جسمانی و اصلاح ضعف‌های ناشی از فقر حرکتی است (اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۲۰۱۸).

در خارج از ایران در دانشگاه‌های مختلفی، برنامه‌های جامع و بلندمدتی جهت توسعه تندرستی، تناسب جسمانی و سلامت دانشجویان تدوین و به اجرا گذاشته شده است. در این راستا، دانشگاه لیدز ترینیتی^۲ (۲۰۱۴) راهبردهای ۲۰۱۴-۲۰۱۹ دانشگاه را برای ورزش تدوین نموده و در این برنامه بر ارائه برنامه‌های ورزشی متناسب با علائق دانشجویان و گروه‌های مختلف تأکید شده است. دانشگاه گریفیت^۳ (۲۰۱۸) برنامه تندرستی و ایمنی دانشجویان را برای بازه زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳

1. Abraham, S.
2. Leeds Tinity
3. Griffith University

تدوین نموده است. دانشگاه بریستول^۱ (۲۰۱۸) نیز، سیاست‌های تندرستی و آمادگی جسمانی دانشجویان را طراحی کرده است. در زمینه تدوین برنامه راهبردی در ورزش کشور تحقیقات قابل توجهی انجام گرفته است: گودرزی و هنری (۲۰۰۷) تدوین برنامه راهبردی فدراسیون کشتی، غفرانی (۲۰۰۸) تدوین برنامه راهبردی ورزش استان سیستان و بلوچستان، خسروی‌زاده (۲۰۰۸) طراحی برنامه راهبردی کمیته ملی المپیک، همتی نژاد (۲۰۰۸) برنامه‌ریزی راهبردی فدراسیون قایقرانی و اسکی روی آب، حسینی، حمیدی و تجاری (۲۰۱۲) تدوین برنامه راهبردی ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی، جوادی پور و سمیع نیا (۲۰۱۳) ورزش همگانی در ایران و تدوین چشم‌انداز، راهبرد و برنامه‌های آینده، گودرزی، فراهانی و گودرزی (۲۰۱۳) طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش دانشجویی اداره کل تربیت بدنی پیام نور، هاشمی سیاوشانی (۲۰۲۰) تدوین برنامه راهبردی منابع انسانی در وزارت ورزش و جوانان و رضانی، اندام و آقایی (۲۰۱۴) تدوین برنامه راهبردی اداره تربیت بدنی دانشگاه شاهرود. مرور این تحقیقات نشان می‌دهد با وجود انجام تحقیقات قابل توجه در این زمینه، اما در حوزه پایه فعالیت بدنی و تندرستی دانشجویان، برنامه جامع و مدونی وجود ندارد. در نتیجه برنامه‌ریزی و تدوین این برنامه می‌تواند نقش مؤثری در جهت‌دهی و توسعه تندرستی و سلامت دانشجویان داشته باشد. توسعه سلامت در دانشجویان در گام نخست متضمن یکپارچه‌سازی اقدامات و برنامه‌ها و بسیج تمامی منابع (انسانی، مادی، مالی، فناوری) است. این مهم در گرو برخورداری از برنامه راهبردی است. در نتیجه مهم‌ترین مسئله و چالش مورد بررسی در پژوهش حاضر، تدوین برنامه راهبردی پایه تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران است.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش، از نوع تحقیقات آمیخته (کیفی-کمی) است و به شکل میدانی اجرا شده است. طی آن داده‌های پژوهش، از طریق بررسی اسناد بالادستی، انجام مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان و صاحب‌نظران آگاه به موضوع پژوهش و توزیع پرسش‌نامه محقق ساخته مورد سنجش قرار گرفته است. جامعه آماری پژوهش را دانشگاه‌های دولتی دارای مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی (۴۳ دانشگاه) و تمامی خبرگان حوزه ورزش دانشجویی و پایه سلامت و تندرستی دانشجویان تشکیل داد. جهت گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۲۰ نفر از نخبگان شامل مدیران تربیت بدنی دانشگاه‌ها (۷ نفر)، مدیران کل فعلی و سابق (۲ نفر)،

1. University of Bristol

کارشناسان ارشد اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۲ نفر)، مسئولین پایش دانشگاه‌ها (۴ نفر) و اساتید دانشگاهی مطلع و دارای تجربه در این موضوع (۵ نفر)، بهره گرفته شد. روش نمونه‌گیری بخش کیفی به صورت هدفمند بود و نمونه‌گیری تا نیل به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. همچنین در بخش کمی تعداد جامعه برابر با نمونه در نظر گرفته شد. نمونه به صورت هدفمند، علاوه بر نخبگان، شامل ناظران مراکز نیز بود (۶۳ نفر). در مجموع ۳۹ نفر پرسش‌نامه را تکمیل نمودند. علاوه بر این، جهت بررسی و تجمیع دیدگاه‌های حاصل از انجام مصاحبه و اجتماع و نهایی‌سازی بیانیه چشم‌انداز، مأموریت، ارزش‌های محوری، اهداف، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی، اقدام به تشکیل کمیته راهبردی متشکل از شش نفر از صاحب‌نظران دارای تجربه و تخصص در حوزه تندرستی و مشاوره ورزشی دانشجویان گردید. در مراحل مختلف از نظرات این کمیته بهره گرفته شد. جهت انجام بخش کیفی و شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدها، داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته، از طریق روش کدگذاری مورد تجزیه و تحلیل و شناسایی قرار گرفت. لذا از طریق کدگذاری باز به پیاده‌سازی و کدگذاری دیدگاه‌ها، طبقه‌بندی دیدگاه‌ها و در نهایت شکل‌گیری هر یک از نقاط (قوت، ضعف، فرصت و تهدید) پرداخته شد. در بخش کمی نیز، کدهای مستخرج از بخش کیفی در قالب پرسش‌هایی تدوین گردید و از طریق آن به ارزیابی فرصت، تهدید، قوت و ضعف‌ها پرداخته شد. علاوه بر این، جهت بررسی وضع موجود مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی دانشجویان، پرسش‌نامه‌ای در راستای توصیف وضع موجود ساختار، نیروی انسانی، تجهیزات و شیوه‌های تأمین مالی مراکز تهیه و توزیع گردید. همچنین برای تدوین برنامه‌های راهبردی با طراحی و به کارگیری ماتریس «SWOT» (تهدیدها، فرصت‌ها، قوت‌ها و ضعف‌ها) کلیه گزینه‌های راهبردها بدست آمد و به کمک ماتریس «داخلی و خارجی (IE)» موقعیت راهبردی نظام پایش سلامت تعیین و با توجه به آن، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی تدوین شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق، از روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی (کدگذاری باز) و در راستای استخراج نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها از روش‌های تجزیه و تحلیل کمی همانند آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) بهره گرفته شد.

نتایج

تدوین بیانیه مأموریت، چشم‌انداز، ارزش‌های محوری و اهداف پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

جهت تدوین بیانیه مأموریت، چشم‌انداز و ارزش‌های محوری از مطالعه و تحلیل و استخراج عناصر کلیدی هر یک از این ارکان، از اسناد بالادستی و انجام مصاحبه و نظرسنجی از خبرگان استفاده شد. همچنین نظرات کمیته راهبردی به عنوان مرحله نهایی و تأییدکننده بیانیه‌ها در نظر گرفته شد. در راستای تدوین مأموریت تعداد شش رکن کلیدی (پایش سلامت دانشجویان، انجام مشاوره

ورزشی، ارائه برنامه‌های تمرینی و اصلاحی، برنامه‌ریزی برای ارتقاء سلامت جسم دانشجویان، توجه و ایجاد پایگاه‌های تندرستی و ورزشی، توسعه تربیت بدنی و ورزش همگانی) از بررسی اسناد بالادستی، و نیز شش رکن (ارزیابی سلامت جسمانی، توسعه سلامت جسمانی و تندرستی بهبود کیفیت زندگی، اصلاح ناهنجاری و مشکلات جسمانی دانشجویان، بهبود سواد جسمانی و ورزشی، توسعه نشاط و شادابی) از مصاحبه با خبرگان استخراج گردید. با توجه به این موارد و نظرات کمیته راهبردی، بیانیه مأموریت پایه تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان در افق ۱۴۰۴ تدوین گردید (جدول ۱).

جهت تدوین چشم‌انداز پایه تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان از مطالعه و تحلیل و استخراج عناصر کلیدی چشم‌انداز اسناد بالادستی تعداد پنج عنصر کلیدی (دانشجوی بانشاط، دانشجوی تندرست، برخوردار از منابع انسانی برتر و دانش‌محور، برخوردار از سلامت، برخوردار از بالاترین سطح سلامت) و از انجام مصاحبه و نظرسنجی از خبرگان نیز تعداد ۵ عنصر کلیدی (بانشاط و تندرست‌ترین دانشجویان در خاورمیانه، دانشجوی ایرانی: دانشجوی ورزشکار، همه دانشجویان دارای یک شناسنامه و برنامه توسعه جسمانی، رتبه برتر تندرستی و سلامت در بین دانشجویان آسیا، هر دانشجو: مشارکت کننده در حداقل یک رشته ورزشی) استخراج شد. پس از نهایی کردن موارد ارکان کلیدی چشم‌انداز، متن اولیه تهیه و به کمیته راهبردی ارائه گردید. پس از اعمال نظرات اعضای کمیته، متن نهایی چشم‌انداز مشخص گردید.

در راستای تدوین ارزش‌های محوری پایه تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان، تعداد چهار عنصر (سلامت، نشاط، کارآفرینی و بهبود کیفیت زندگی) از بررسی اسناد بالادستی و چهار عنصر (تندرستی و سلامت جسمانی، سواد جسمانی، ورزش و فعالیت بدنی، دقت در سنجش و تعامل و تکریم دانشجویان) از مصاحبه با خبرگان استخراج گردید و پس از طرح در کمیته راهبردی نهایی گردید. همچنین جهت بررسی اهداف کلان، ضمن بررسی اسناد بالادستی، و مصاحبه با خبرگان اهداف اولیه جمع‌بندی شد و در جلسه کمیته راهبردی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در نهایت تعداد شش هدف به عنوان اهداف کلان پایه تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان مورد تأیید و اجماع قرار گرفت (جدول ۱).

جدول ۱- بیانیه مأموریت، چشم‌انداز، ارزش‌های محوری و اهداف پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی

دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای پایش سلامت دانشجویان، ارائه مشاوره ورزشی و برنامه‌های تمرینی و اصلاحی و همچنین توسعه دانش، سواد جسمانی و افزایش حساسیت آنها نسبت به برخورداری از زندگی پرتحرک در جهت حفظ و توسعه تندرستی، سلامت جسمانی و ارتقاء کیفیت زندگی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران	مأموریت
دانشجوی ایرانی: تندرست و شاداب	چشم‌انداز
تندرستی - نشاط و شادابی - فعالیت‌بدنی و تناسب جسمانی - سواد جسمانی - اشتغال و خودکفایی	ارزش‌های محوری
<ul style="list-style-type: none"> ▪ حفظ و ارتقاء سطح تندرستی و بهبود سطح کیفیت زندگی دانشجویان ▪ بررسی و ارزیابی شاخص‌های وابسته به تندرستی و تعیین سطح توانایی حرکتی و آمادگی جسمانی دانشجویان ▪ ارائه خدمات نوین مشاوره مرتبط با تندرستی و آمادگی جسمانی ▪ افزایش بهره‌وری و شور و نشاط در بین دانشجویان ▪ ارتقاء سطح سواد جسمانی و حرکتی دانشجویان و نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش و زندگی پرتحرک ▪ برخورداری تمامی دانشجویان از کارنامه جامع تندرستی 	اهداف

شناسایی قوت، ضعف، فرصت و تهدیدات و تعیین موقعیت راهبردی پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

جهت مطالعه وضع موجود پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان، پرسش‌نامه‌ای تهیه و در بین دانشگاه‌هایی که مراکز تندرستی آنها فعال بوده است توزیع شد. سپس توسط ناظران مراکز مشاوره و تندرستی دانشگاه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت و تکمیل شد. در نهایت ۱۹ پرسش‌نامه در مراکز دانشگاه‌های اصفهان، تبریز، شهید چمران اهواز، رازی کرمانشاه، مازندران، فردوسی مشهد، تهران، ایلام، بجنورد، تربیت مدرس، زابل، زنجان، سیستان و بلوچستان، شهید باهنر کرمان، شهید مدنی آذربایجان، شیراز، علامه طباطبائی، کردستان و حکیم سبزواری تکمیل شد و مورد بررسی قرار گرفت.

علاوه بر پرسش‌نامه‌های تکمیل شده توسط ناظران که در بالا شرح داده شد، مصاحبه‌های نیمه-ساختار یافته‌ای نیز با ۲۰ نفر از نخبگان انجام گرفت. در نهایت با تجمیع نتایج حاصل از مرحله قبل، ۱۱ نقطه قوت و ۲۰ نقطه ضعف برای پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان مورد شناسایی قرار گرفته است (جدول ۲). در مرحله بعد، ماتریس ارزیابی عوامل درونی تشکیل و ضریب اهمیت، شدت عامل و نمره نهایی هر یک از نقاط قوت و ضعف تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول ۲، نشان داده شده است، مجموع نمرات عوامل درونی برابر با ۲/۷۲ است و حاکی از آن است که پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان در دانشگاه‌ها از لحاظ عوامل درونی دارای

موقعیت قوت است. البته از آن جایی که دامنه قوت از ۲/۵ تا ۴ است، این نمره بیانگر قوت نچندان زیاد و محسوس است. اما در مجموع می‌توان گفت قوت‌های درونی بر ضعف‌های درونی غلبه دارند.

جدول ۲- ماتریس ارزیابی عوامل درونی (IFE) پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های

دولتی ایران

عوامل درونی	کد	عوامل	ضریب اهمیت (وزن)	شدت عامل	نمره وزن × رتبه
قوت‌ها (۳ یا ۴)	S1	برخورداری از سامانه و نرم‌افزار به روز برای ثبت داده‌ها و اطلاعات مرتبط با تندرستی دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی	۰.۰۵۹	۳.۸۳	۰.۲۲۸
	S2	وجود و ابلاغ دستورالعمل مدون برای اجرای ارزیابی تندرستی	۰.۰۵۴	۳.۴۶	۰.۱۸۶
	S3	برخورداری اغلب دانشگاه‌ها از حداقل دستگاه‌ها و لوازم مورد نیاز جهت ارزیابی تندرستی	۰.۰۵۵	۳.۵۷	۰.۱۹۸
	S4	اختصاص فضایی مستقل برای ارزیابی تندرستی در اغلب دانشگاه‌ها	۰.۰۵۸	۳.۷۶	۰.۲۱۹
	S5	استفاده از داوطلبان و امکان کاهش هزینه‌های نیروی انسانی در اموری که کمتر نیاز به تخصص دارد و مهارت‌ها و دانش مربوطه سریع‌تر قابل انتقال است.	۰.۰۵۰	۳.۳۳	۰.۱۶۲
	S6	فراهم آوردن داده‌های مختلف مرتبط با تندرستی و امکان بهره‌گیری آن توسط دانشگاه در برنامه‌ریزی‌های آتی	۰.۰۵۶	۳.۶۱	۰.۲۰۲
	S7	ارزیابی دانشجویان در قالب یک بسته جامع و ارائه کارنامه تندرستی و همچنین برنامه‌های اصلاحی و تمرینی به دانشجویان.	۰.۰۵۸	۳.۷۲	۰.۲۱۵
	S8	یکسان بودن کلیه ابزار و وسایل در تمامی دانشگاه‌ها به منظور تعمیم داده‌ها و اطلاعات	۰.۰۵۷	۳.۶۶	۰.۲۰۸
	S9	برخورداری از توانمندی و پتانسیل‌های بالا در ارتقاء سلامت و تندرستی و به تبع آن بهره‌وری و ایجاد شور و نشاط در دانشجویان	۰.۰۵۵	۳.۵۷	۰.۱۹۸
	S10	وجود پتانسیل‌ها و امکانات لازم برای بهبود مهارت‌ها و قابلیت‌های دانشجویان تربیت‌بدنی	۰.۰۵۹	۳.۷۸	۰.۲۲۲
	S11	برخورداری از امکانات و دانش لازم جهت استعدادیابی و کشف و هدایت ظرفیت‌های بالقوه دانشجویان	۰.۰۵۷	۳.۶۴	۰.۲۰۶
ضعف‌ها (۱ یا ۲)	w1	ضعف و نقصان در ارائه مشوق‌های لازم جهت تشویق و تحریک دانشجویان جهت مشارکت در برنامه‌های ارزیابی تندرستی	۰.۰۱۷	۱.۱۲	۰.۰۱۹
	w2	به کارگیری نیروهای داوطلب در امور تخصصی و نیازمند تجربه و بروز برخی نواقص و اشتباهات در اندازه‌گیری‌ها و همچنین فارغ‌التحصیلی و یا ترک کار و نیاز به سرمایه‌گذاری، آموزش و تأمین مجدد نیرو.	۰.۰۱۸	۱.۱۸	۰.۰۲۲

ادامه جدول ۲- ماتریس ارزیابی عوامل درونی (IFE) پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

عوامل درونی	کد	عوامل	ضریب اهمیت (وزن)	شدت عامل	نمره وزن × رتبه
	w3	نبود آیین‌نامه حق‌التعلیم اختصاصی برای ناظرین، مشاورین، و کارکنان همکار در ارزیابی تندرستی	۰،۰۱۹	۱،۲۱	۰،۰۲۳
	w4	عدم اختصاص منابع مالی و ردیف بودجه‌ای مشخص و پایدار	۰،۰۱۶	۱	۰،۰۱۶
	w5	عدم ترویج و اطلاع‌رسانی جامع و به موقع نتایج ارزیابی‌های انجام شده و اثرات آن بر بهبود تندرستی دانشجویان	۰،۰۱۹	۱،۲۲	۰،۰۲۳
	w6	ضعف در مهارت و تخصص نیروی انسانی درگیر در ارزیابی تندرستی	۰،۰۲۴	۱،۵۳	۰،۰۳۶
	w7	عدم برخورداری مراکز از اساس‌نامه رسمی و مستقل	۰،۰۱۷	۱،۰۸	۰،۰۱۸
	w8	عدم ارائه استاندارد و الگوی مشخصی جهت معماری و چیدمان داخلی و فیزیکی مراکز تندرستی	۰،۰۲۰	۱،۲۷	۰،۰۲۵
	w9	انجام ارزیابی تندرستی در فواصل و دوره‌های زمانی خاص و عدم فعالیت مستمر آن در برخی دانشگاه‌ها	۰،۰۱۸	۱،۱۷	۰،۰۲۱
	w10	ارزیابی تندرستی با تکیه بر دانشجویان درس تربیت‌بدنی و ورزش و فراگیر نبودن آن در بین تمامی دانشجویان و سطوح تحصیلی.	۰،۰۲۳	۱،۴۸	۰،۰۳۴
	w11	نبود برنامه و سیاست مشخصی برای درآمدزایی و تأمین مالی مراکز از خارج از دانشگاه	۰،۰۱۸	۱،۱۴	۰،۰۲۰
	w12	ابهام در سازوکار و شاخص‌های بررسی نظارت بر عملکرد مراکز	۰،۰۱۶	۱	۰،۰۱۶
	w13	عدم ارائه برنامه و دستورالعملی مشخص برای خدمات، اقدامات و پیگیری‌های پس از پایش	۰،۰۲۰	۱،۲۳	۰،۰۲۷
	w14	عدم قرارگیری رسمی مراکز در ساختار سازمانی ادارات تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها	۰،۰۲۱	۱،۳۷	۰،۰۲۹
	w15	ضعف در برنامه‌ریزی و اجرای تبلیغات و برنامه‌های ترویجی در برای آگاهی و نهادینه‌سازی ارزیابی تندرستی دانشجویان	۰،۰۱۸	۱،۱۸	۰،۰۲۲
	w16	عدم به‌رمندی از نیروی انسانی به تعداد کافی به ویژه در دانشگاه‌های کم‌برخوردار	۰،۰۱۷	۱،۰۸	۰،۰۱۸
	w17	عدم برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر و مبتنی بر مأموریت و وظایف برای مراکز	۰،۰۱۸	۱،۱۷	۰،۰۲۱
	w18	ایجاد خستگی و بی‌حوصلگی به دلیل طولانی بودن مدت زمان اجرای تمامی آزمون‌ها برای دانشجویان	۰،۰۲۳	۱،۴۵	۰،۰۳۳
	w19	عدم هماهنگی و انسجام بین مراکز تندرستی، مشاوره و پزشکی در دانشگاه‌ها	۰،۰۲۱	۱،۳۸	۰،۰۳۰
	w20	به روز نبودن دستگاه‌ها و تجهیزات مراکز	۰،۰۱۹	۱،۲۳	۰،۰۲۳
مجموع ضرایب اهمیت عوامل درونی			$\sum=1$	۶۴،۴۱	۲،۷۲

نتایج حاصل از شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان در جدول ۳ نمایش داده شده است. همان‌گونه که در این جدول قابل مشاهده است، ۱۵ فرصت و ۱۲ تهدید شناسایی و در قالب ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی (EFE) نمره‌گذاری شد. بر اساس یافته‌های مندرج در این جدول، مجموع نمرات عوامل بیرونی برابر با ۳/۲۰ است و حاکی از آن است که پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان از لحاظ عوامل بیرونی در موقعیت فرصت قرار دارد. از آنجایی که نمره عوامل بیرونی از ۱ تا ۴ دامنه دارد و نمره میانگین ۲/۵ است؛ در نتیجه میزان نمره عوامل تهدید و فرصت بیانگر، قرارگیری در موقعیت فرصت است و میزان فرصت‌ها از تهدیدها بیشتر بود و می‌توان روی آنها سرمایه‌گذاری نمود.

جدول ۳- ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی (EFE) پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه-

های دولتی ایران

عوامل بیرونی	کد	عوامل	ضریب اهمیت (وزن)	شدت عامل	نمره وزن × رتبه
فرصت (۳ یا ۴)	O1	وجود برخی دستگاه‌ها و تجهیزات به روز مرتبط با فعالیت‌های مراکز تندرستی در بازار	۰.۰۵۵	۳.۸۶	۰.۲۱۲
	O2	رشد تکنولوژی و نرم‌افزارهای مرتبط با تندرستی ورزشی	۰.۰۵۳	۳.۷۳	۰.۱۹۸
	O3	وجود مراکز مشابه در خارج از کشور	۰.۰۵۴	۳.۷۷	۰.۲۰۲
	O4	گرایش جامعه و دانشجویان به برخورداری از تناسب اندام	۰.۰۵۴	۳.۸۳	۰.۲۰۹
	O5	وجود مراکز پژوهشی و مطالعاتی در زمینه ارزیابی تندرستی و روش‌ها و دستگاه‌های نوین آن	۰.۰۵۵	۳.۸۳	۰.۲۱۲
	O6	امکان بهره‌گیری از پتانسیل‌های انسانی و ابزاری موجود در دانشکده‌های تربیت بدنی	۰.۰۵۳	۳.۷۵	۰.۲۰۰
	O7	خلأ اطلاعات مرتبط با تندرستی دانشجویان در نهادهای برنامه‌ریز و سیاستگذار کشور از جمله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مجلس شورای اسلامی و ...	۰.۰۵۳	۳.۷۳	۰.۱۹۸
	O8	شیوع ناهنجاری‌های جسمی و اضافه وزن در بین دانشجویان و نقش مراکز تندرستی در اصلاح این وضعیت	۰.۰۵۲	۳.۶۳	۰.۱۸۷
	O9	سطح پایین دانش، نگرش و سواد دانشجویان نسبت به سلامت جسمانی و نقش مراکز تندرستی در ارتقاء سواد جسمانی آنها	۰.۰۵۰	۳.۵۴	۰.۱۷۸
	O10	امکان به کارگیری تعدادی از دانشجویان تربیت بدنی در مراکز تندرستی	۰.۰۴۷	۳.۳۳	۰.۱۵۸
	O11	امکان توسعه مهارت‌ها و قابلیت‌های دانشجویان تربیت بدنی با کارورزی در مراکز تندرستی	۰.۰۴۹	۳.۴۳	۰.۱۶۷
	O12	تکالیف قانونی برنامه پنجم و ششم برای بهبود کیفیت زندگی و شور و نشاط در بین جامعه	۰.۰۵۷	۴	۰.۲۲۸

ادامه جدول ۳- ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی (EFE) پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

نمره وزن × رتبه	شدت عامل	ضریب اهمیت (وزن)	عوامل	کد	عوامل بیرونی
۰,۲۱۵	۳,۸۹	۰,۰۵۵	توجه ویژه مسئولین بلندپایه و مسئولین سازمان امور دانشجویان به سلامت، تندرستی، شور و نشاط و ضرورت آن در دانشگاه‌ها	O13	
۰,۱۹۱	۳,۶۶	۰,۰۵۲	برخوردار از کمیته علمی و کمیته راهبردی برای مدیریت و هدایت ارزیابی تندرستی دانشجویان در دانشگاه‌ها	O14	
۰,۱۹۴	۳,۶۹	۰,۰۵۳	وجود واحد تربیت بدنی و ورزش و امکان ارزیابی و حضور دانشجویان در مراکز تندرستی و توسعه تندرستی و همچنین دانش آنها در این زمینه	O15	
۰,۰۲۲	۱,۲۳	۰,۰۱۸	عدم یکپارچگی نرم‌افزاری و سخت‌افزاری سایر دانشگاه‌ها و در نتیجه عدم امکان پیگیری وضعیت تندرستی دانشجو در زمان انتقال و یا ورود به دیگر مقاطع از دانشگاه‌های آزاد، پیام نور و علمی کاربردی یا بلعکس	T1	
۰,۰۱۹	۱,۱۶	۰,۰۱۷	وجود و رشد مراکز تندرستی رقیب در برخی شهرها	T2	
۰,۰۲۲	۱,۲۳	۰,۰۱۸	عدم استقبال جامعه و خانواده‌های دانشجویان از مراکز تندرستی به سبب مشکلات اقتصادی و عدم نهادینه‌سازی سلامت جسمانی	T3	
۰,۰۱۶	۱,۰۷	۰,۰۱۵	عدم رغبت و بی‌انگیزگی دانشجویان نسبت به شرکت در طرح‌های ارزیابی و پایش تندرستی	T4	
۰,۰۲۲	۱,۲۳	۰,۰۱۸	ارتباط ضعیف برخی از ادارات تربیت بدنی با دانشکده‌های تربیت بدنی	T5	
۰,۰۲۴	۱,۳۱	۰,۰۱۹	عدم حمایت و وجود نگرش مشترک نسبت به ارزیابی تندرستی در کادر مدیریتی دانشگاه‌ها	T6	تهدید (۱ یا ۲)
۰,۰۲۰	۱,۱۸	۰,۰۱۷	در اولویت بودن مسابقات ورزشی قهرمانی و کم‌توجهی به سلامت جسمانی و روانی دانشجویان	T7	
۰,۰۱۸	۱,۱۱	۰,۰۱۶	فراهم نبودن شرایط برای جذب و بهره‌گیری از نیروهای متخصص در مراکز تندرستی	T8	
۰,۰۲۵	۱,۳۲	۰,۰۱۹	گرایش دانشجویان به تفریحات ناسالم و استفاده از مواد مخدر و کاهش توجه به سلامت جسمانی	T9	
۰,۰۲۰	۱,۱۹	۰,۰۱۷	افزایش تورم و در نتیجه افزایش هزینه‌های مربوط به تجهیز و مدیریت مراکز	T10	
۰,۰۲۶	۱,۳۴	۰,۰۱۹	تحریم‌ها و محدودیت در واردات برخی از دستگاه‌ها	T11	
۰,۰۲۱	۱,۲۱	۰,۰۱۷	وجود مراکزی مانند مراکز مشاوره، طب دانشجویان، امور فرهنگی و... در بدنه دانشگاه‌ها و جذب حجم عمده منابع	T12	
۳,۲۰۲	۷۰,۲۸	∑=۱	مجموع ضرایب اهمیت عوامل بیرونی		

نتایج ماتریس داخلی و خارجی که در شکل ۱ نمایش داده شده است، حاکی از آن است که پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان از لحاظ موقعیت راهبردی در موقعیت SO قرار دارد. به عبارت دیگر می‌توان گفت به دلیل چیرگی قوت‌ها بر ضعف‌ها با استفاده از برخی فرصت‌های بیرونی بهتر است استراتژی تهاجمی را اتخاذ شود تا وضعیت پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان توسعه یابد.

شکل ۱- ماتریس عوامل داخلی و خارجی

بر اساس تحلیل SWOT، در مجموع پنج استراتژی شامل سه استراتژی SO، دو استراتژی WO برای پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان تدوین شد. لازم به ذکر است از آنجایی که موقعیت راهبردی مراکز تندرستی در جایگاه SO قرار دارد در نتیجه اغلب استراتژی‌ها و تمرکز اصلی و گسترده راهبردها در این بخش متمرکز است. دو استراتژی مربوط به بخش WO به نوعی برای تثبیت و تقویت بنیادی مراکز تندرستی طراحی شده است و حمایت‌کننده نیل به راهبردهای کلان و اصلی است که در موقعیت SO در نظر گرفته شده است.

جدول ۴- ماتریس تحلیل SWOT پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران

نقاط ضعف	نقاط قوت	عوامل درونی عوامل بیرونی
<p>W1 ضعف و نقصان در ارائه مشوق‌های لازم جهت تشویق و تحریک دانشجویان جهت مشارکت در برنامه‌های ارزیابی تندرستی. W2 به کارگیری نیروهای داوطلب در امور تخصصی و نیازمند تجربه و بروز برخی نواقص و اشتباهات در اندازه گیری‌ها و همچنین فارغ‌التحصیلی و یا ترک کار و نیاز به سرمایه گذاری، آموزش و تأمین مجدد نیرو. W3 نبود آیین نامه حق التعلیم اختصاصی برای ناظرین، مشاورین، و کارکنان همکار در ارزیابی تندرستی، W4 عدم اختصاص مبلغ مالی و ردیف بودجه- ای مشخص و پایدار، W5 عدم ترویج و اطلاع رسانی جامع و به موقع نتایج ارزیابی- های انجام شده و اثرات آن بر بهبود تندرستی دانشجویان. W6 ضعف در مهارت و تخصص نیروی انسانی درگیر در ارزیابی تندرستی. W7 عدم برخورداری مراکز از اسانس‌نامه رسمی و مستقل. W8 عدم ارائه استاندارد و الگو مشخص جهت معماری و چیدمان داخلی و فیزیکی مراکز تندرستی. W9 انجام ارزیابی تندرستی در فواصل و دوره‌های زمانی خاص و عدم فعالیت مستمر آن در برخی دانشگاهها. W10 ارزیابی تندرستی با تکیه بر دانشجویان درس تربیت بدنی و ورزش و فراگیر نبودن آن در بین تمامی دانشجویان و سطوح تحصیلی. W11 نبود برنامه و سیاست مشخصی برای درآمدزایی و تأمین مالی مراکز از خارج از دانشگاه. W12 ایهام در سازوکار و شاخص های بررسی نظارت بر عملکرد مراکز. W13 عدم ارائه برنامه و دستورالعملی مشخص برای خدمات، اقدامات و پیگیری‌های پس از پایش. W14 عدم فراگیری رسمی مراکز در ساختار سازمانی ادارات تربیت بدنی دانشگاهها. W15 ضعف در برنامه ریزی و اجرای تبلیغات و برنامه‌های ترویجی برای آگاهی و نهادینه- سازی ارزیابی تندرستی دانشجویان. W16 عدم بهره‌مندی از نیروی انسانی به تعداد کافی به ویژه در دانشگاه‌های کم برخوردار. W17 عدم برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر و مبتنی بر مأموریت و وظایف برای مراکز. W18 ایجاد خستگی و بی- حوصلگی به دلیل طولانی بودن مدت زمان اجرای تمامی آزمون‌ها برای دانشجویان. W19 عدم هماهنگی و انسجام بین مراکز تندرستی، مشاوره و پزشکی در دانشگاهها. W20 به روز نبودن دستگاهها و تجهیزات مراکز</p>	<p>S1 برخورداری از سامانه و نرم‌افزار به روز برای ثبت داده‌ها و اطلاعات مرتبط با تندرستی دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی. S2 وجود و ابلاغ دستورالعمل مدون برای اجرای ارزیابی تندرستی. S3 برخورداری اغلب دانشگاهها از حداقل دستگاهها و لوازم مورد نیاز جهت ارزیابی تندرستی. S4 اختصاص فضایی مستقل برای ارزیابی تندرستی در اغلب دانشگاهها. S5 استفاده از داوطلبان و امکان کاهش هزینه‌های نیروی انسانی در اموری که کمتر نیاز به تخصص دارد و مهارت ها و دانش مربوطه سریعتر قابل انتقال است. S6 فراهم آوردن داده‌های مختلف مرتبط با تندرستی و امکان بهره‌گیری آن توسط دانشگاه در برنامه‌ریزی‌های آتی. S7 ارزیابی دانشجویان در قالب یک بسته جامع و ارائه کارنامه تندرستی و همچنین برنامه‌های اصلاحی و تمرینی به دانشجویان. S8 یکسان بودن کلیه ابزار و وسایل در تمامی دانشگاهها به منظور تسهیل داده‌ها و اطلاعات. S9 برخورداری از نوآمندی و پتانسیل‌های بالا در ارتقا سلامت و تندرستی و به تبع آن بهره‌وری و ایجاد شور و نشاط در دانشجویان. S10 وجود شرایط لازم برای بهبود مهارت‌ها و قابلیت‌های دانشجویان تربیت‌بدنی از طریق کارورزی در مراکز تندرستی. S11 برخورداری از امکانات و دانش لازم جهت استعدادیابی و کشف و هدایت ظرفیتهای بالقوه دانشجویان</p>	
فرصت‌ها	استراتژی‌های SO	<p>O1 وجود برخی دستگاهها و تجهیزات به روز مرتبط با فعالیت‌های مراکز تندرستی در بازار. O2 رشد تکنولوژی و نرم افزارهای مرتبط با تندرستی ورزشی. O3 وجود مراکز مشابه در خارج از کشور. O4 گرایش جامعه و دانشجویان به برخورداری از تناسب اندام. O5 وجود مراکز پژوهشی و مطالعاتی در زمینه ارزیابی تندرستی و روش‌ها و دستگاههای نوین آن. O6 امکان بهره‌گیری از پتانسیل‌های انسانی و ابزاری موجود در دانشگاههای تربیت‌بدنی. O7 خلا، اطلاعات مرتبط با تندرستی دانشجویان در نهادهای برنامه‌ریز و سیاستگذار کشور از جمله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مجلس شورای اسلامی و ... O8 شیوع ناهنجاری‌های جسمی و اضافه وزن در بین دانشجویان و نقش مراکز تندرستی در اصلاح این وضعیت. O9 سطح پایین دانش، نگرش و سواد دانشجویان نسبت به سلامت جسمانی و نقش مراکز تندرستی در ارتقا سواد جسمانی دانشجویان. O10 بیکاری دانشجویان تربیت بدنی و امکان به کارگیری تعدادی از آنها در مراکز تندرستی. O11 مهارت‌ها و قابلیت‌های نسبتاً ضعیف دانشجویان تربیت بدنی و امکان رفع این مشکل با کارورزی در مراکز تندرستی. O12 تکالیف قانونی برنامه پنجم و ششم برای بهبود کیفیت زندگی و نشاط در بین جامعه. O13 توجه ویژه مسئولین بلندپایه و مسئولین سازمان امور دانشجویان به سلامت، تندرستی، شور و نشاط و ضرورت آن در دانشگاهها. O14 برخورداری از کمیته علمی و کمیته راهبردی برای مدیریت و هدایت ارزیابی تندرستی دانشجویان در دانشگاهها. O15 وجود واحد تربیت‌بدنی و ورزش و امکان ارزیابی و حضور دانشجویان در مراکز تندرستی و توسعه تندرستی و همچنین دانش آنها در این زمینه</p>
تهدید	استراتژی‌های ST	<p>T1 عدم یکپارچگی نرم‌افزاری و سخت‌افزاری سایر دانشگاهها و در نتیجه عدم امکان پیگیری وضعیت تندرستی دانشجویان در زمان انتقال و یا ورود به دیگر مقاطع از دانشگاههای آزاد، پیام نور و علمی کاربردی یا بلکس. T2 وجود و رشد مراکز تندرستی رقیب در برخی شهرها. T3 عدم استقبال جامعه و خانواده‌های دانشجویان از مراکز تندرستی به سبب مشکلات اقتصادی و عدم نهادینه‌سازی سلامت جسمانی. T4 عدم رغبت و بی‌انگیزگی دانشجویان نسبت به شرکت در طرح‌های ارزیابی و پایش تندرستی. T5 ارتباط ضعیف برخی از ادارات تربیت‌بدنی با دانشگاههای تربیت‌بدنی. T6 عدم حمایت و وجود نگرش مشترک نسبت به ارزیابی تندرستی در کادر مدیریتی دانشگاهها. T7 اولویت نبودن مسابقات ورزشی قهرمانی و کم‌توجهی به سلامت جسمانی و روانی دانشجویان. T8 فراهم نبودن شرایط برای جذب و بهره‌گیری از نیروهای متخصص در مراکز تندرستی. T9 گرایش دانشجویان به تفریحات ناسالم و استفاده از مواد مخدر و کاهش توجه به سلامت جسمانی. T10 افزایش تورم و در نتیجه افزایش هزینه‌های مربوط به تجهیز و مدیریت مراکز. T11 تحریم ها و محدودیت در واردات برخی از دستگاهها. T12 وجود مراکز از جمله مراکز مشاوره، طب دانشجویان، امور فرهنگی و... در بنده دانشگاهها و جذب حجم عمده منابع توسط آنها</p>
استراتژی‌های WO	استراتژی‌های SO	
نظارت و ارزیابی مستمر و نظام‌مند مراکز	توسعه ارزیابی مستمر، نظام‌مند، جامع و یکسان تندرستی دانشجویان در دانشگاهها	
رسمیت یافتن نهادی، ساختاری، اعتقادی و توسعه و تثبیت منابع مراکز در نظام مدیریتی و تشکیلات اداری و مالی دانشگاهها	ارائه بازخور و مشاوره، آموزش و فرهنگ سازی تندرستی مبتنی بر فناوری روز و در بستر فضای مجازی	
توسعه قابلیت‌های پژوهشی، آموزشی و ارائه خدمات تندرستی به روز و متنوع از طریق ارتباط و تعامل با مراکز مرتبط و معتبر	توسعه قابلیت‌های پژوهشی، آموزشی و ارائه خدمات تندرستی به روز و متنوع از طریق ارتباط و تعامل با مراکز مرتبط و معتبر	
استراتژی‌های WT	استراتژی‌های ST	

همان‌گونه که در شکل زیر، نمایش داده شده است، تعداد پنج راهبرد و ۲۱ برنامه عملیاتی برای پیش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی به همراه زمان اجرا و همچنین سازمان‌های متولی، در نظر گرفته شد.

شکل ۲- راهبردها و برنامه عملیاتی پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران و زمان اجرا و متولی آن

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر به تدوین نظام جامع پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران پرداخته شد. در این راستا، پس از بررسی اسناد بالادستی، انجام مصاحبه با خبرگان و بحث و بررسی در شورای راهبردی، چشم‌انداز نظام جامع پایش فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان به صورت «دانشجویان ایرانی: تندرست و شاداب» تدوین شد. به عبارتی دیگر، آرمان نظام پایش، نیل به نقطه‌ای است که دانشجویانی در آن تندرست و شاد هستند. این دانشجویان از سلامت جسمی، تناسب اندام و آمادگی بدنی مطلوبی بهره‌مند هستند و به واسطه آن و به دلیل شرکت در ورزش و فعالیت‌بدنی مستمر، شادابی و نشاط را نیز توأمان به همراه خواهند داشت و سطح کیفیت زندگی آنها مطلوب خواهد بود. این دانشجویان انجام ورزش و ارزیابی مستمر تندرستی خود و توسعه سواد جسمانی را جایگزین سبک زندگی ساکن، و کم-تحرک و توأم با بطالت و حتی تفریحات ناسالم می‌نمایند.

فلسفه وجودی پایش فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی و شکل‌گیری مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی «سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای پایش سلامت دانشجویان، ارائه مشاوره ورزشی و برنامه‌های تمرینی و اصلاحی در جهت توسعه تندرستی، سلامت جسمانی و ارتقاء کیفیت زندگی دانشجویان و توسعه دانش، سواد جسمانی و حساسیت آنها نسبت به حفظ و ارتقاء تندرستی.» است. این مأموریت بیانگر این است که پایش فعالیت‌بدنی از یک سو نیازمند انجام برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری است و از سوی دیگر از طریق مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی به عنوان بازوان اجرایی این نظام، اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها که همانا ارزیابی تندرستی، ارائه خدمات مشاوره ورزشی و برنامه‌های اصلاحی در راستای توسعه تندرستی و سلامت جسمانی و ارتقاء بهره‌وری دانشجویان است را دنبال می‌کند.

در راستای تحقق چشم‌انداز و مأموریت نظام جامع پایش فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان همواره بر روی پنج ارزش محوری شامل «تندرستی، نشاط و شادابی، فعالیت‌بدنی و تناسب اندام، سواد جسمانی، و اشتغال و خودکفایی تأکید می‌شود. به عبارت دیگر، توجه به این ارزش‌ها و حفظ و پاسداری از آنها به عنوان پاشنه آشیل پایش فعالیت‌بدنی در دانشجویان خواهد بود. در تمامی برنامه‌ها، اقدامات و تصمیم‌گیری‌ها توجه به این ارزش‌ها و توسعه و تقویت آنها می‌بایست محور قرار گیرد. اهداف پایش فعالیت‌بدنی و آمادگی جسمانی دانشجویان، بیانگر نقاط و نتایجی است که به دنبال تحقق آنها است. در این راستا، حفظ و ارتقاء سطح تندرستی و بهبود سطح کیفیت زندگی دانشجویان، بررسی و ارزیابی شاخص‌های وابسته به تندرستی و تعیین سطح توانایی و آمادگی جسمانی دانشجویان، ارائه خدمات نوین مشاوره مرتبط با تندرستی و آمادگی جسمانی، افزایش بهره‌وری و شور و نشاط در بین دانشجویان، ارتقاء سطح سواد جسمانی و حرکتی دانشجویان و نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش و زندگی پرتحرک، برخورداری تمامی دانشجویان از کارنامه جامع تندرستی به عنوان شش هدف کلان در نظر گرفته شده است و نیل

به آنها برابر با نیل به چشم انداز و مأموریت‌های نظام پایش و موفقیت آن است. در راستای نیل به اهداف نظام جامع پایش فعالیت بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان تعداد هفت راهبرد در نظر گرفته شد که در ادامه به شرح و تفسیر آنها پرداخته می‌شود.

توسعه ارزیابی مستمر، نظام‌مند، جامع و یکسان تندرستی دانشجویان در دانشگاه‌ها: ارزیابی دقیق تندرستی دانشجویان نیازمند برخورداری از دستگاه‌ها و تجهیزات به روز و کارآمد است. گرچه هم‌اکنون اغلب مراکز تندرستی در دانشگاه‌ها دارای حداقل دستگاه‌های مورد نیاز هستند اما این دستگاه‌ها به روز نیست و از دقت بالایی برخوردار نیستند. در نتیجه به عنوان یکی از برنامه‌های اجرایی می‌بایست تجهیز و روزآمدسازی دستگاه‌ها، روش‌ها و تکنیک‌های ارزیابی پایش فعالیت بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی را در دستور کار قرار داد. از سوی دیگر، ارزیابی جامع و یکسان نیازمند آموزش و ارائه دانش و توسعه مهارت‌های نیروی انسانی درگیر در ارزیابی تندرستی است. در این راستا تدوین و اجرای بسته جامع آموزشی و مهارتی کارشناسان مراکز تندرستی و ارائه مشاوره ورزشی به عنوان یکی از اقدامات اجرایی خواهد بود.

رسمی سازی نهادی، ساختاری، اعتقادی و تثبیت منابع مراکز در نظام مدیریتی و تشکیلات اداری و مالی دانشگاه‌ها: یکی از عمده مشکلات مراکز تندرستی و همچنین در سطحی بالاتر نظام پایش سلامت و تندرستی دانشجویان عدم وجود و تصویب ساختار و تشکیلاتی رسمی و منابعی پایدار و مشخص برای آن است. در این راستا تدوین و تصویب اساس‌نامه مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی، رایزنی با سازمان برنامه و بودجه و دانشگاه‌ها جهت اختصاص بودجه مشخص و پایدار و مجوز استخدام نیروی انسانی برای مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی و همچنین تصویب ساختار سازمانی مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی با لحاظ مناطق دانشگاهی، تعداد دانشجویان تحت پوشش و گستردگی فعالیت‌ها و تعریف و تصویب مشاغل و شرح شغل و شرایط احراز آنها از گام‌های اساسی است. تدوین آیین‌نامه شورای راهبردی مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی و تشکیل شورا منطبق با آن، تدوین سازوکار و چارچوب داوطلبی در مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی و همچنین طراحی استانداردها و الگوی معماری و چیدمان داخلی و فیزیکی مراکز از دیگر اقداماتی است که به توسعه تشکیلات اداری و توسعه نظام مدیریتی آن کمک می‌نماید.

ارائه بازخورد و مشاوره، آموزش و فرهنگ سازی تندرستی مبتنی بر فناوری روز و در بستر فضای مجازی: گرچه تاکنون در برخی از دانشگاه‌ها ارزیابی تندرستی در سطح محدودی انجام گرفته است اما یکی از مشکلات آن نبود پیگیری‌ها پس از انجام پایش و همچنین عدم ارائه بازخوردها و برنامه‌های مشاوره‌ای بوده است. همچنین به دلیل تبلیغات و برنامه‌های ترویجی ضعیف، استقبال دانشجویان نیز از این مراکز قابل توجه نبوده است. در این راستا طراحی چارچوب

بازخورد و پیگیری ارزیابی تندرستی دانشجویان، طراحی بسته‌های آموزشی و مشاوره ورزشی برای دانشجویان با رویکر افزایش سواد جسمانی و فرهنگ‌سازی زندگی فعال و همچنین طراحی اپلیکیشن بازخور و مشاوره، آموزش و فرهنگ‌سازی فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی دانشجویان می‌تواند راهگشا باشد و به عنوان سه برنامه می‌بایست مورد پیگیری قرار گیرد. عدم استقبال دانشجویان به دلایل مختلف به عنوان یکی از چالش‌های مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی بوده است. در این راستا شناسایی و اجرای عوامل انگیزشی و تشویقی دانشجویان به انجام پایش فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی و همچنین شناسایی مکانیزم‌ها و عوامل تکلیفی جهت انجام پایش فعالیت‌بدنی، آمادگی جسمانی و حرکتی به عنوان دو برنامه و اقدام می‌بایست مورد اجرا قرار گیرد.

توسعه قابلیت‌های پژوهشی، آموزشی و ارائه خدمات به روز و متنوع از طریق ارتباط و تعامل با مراکز مرتبط و معتبر: از آنجایی که ارزیابی تندرستی و ارائه مشاوره ورزشی تخصصی و نیازمند بررسی، ارائه دانش و اطلاعات نوین است و از سوی دیگر داده‌های مربوط به دانشگاه‌های مختلف نیازمند بررسی، تحلیل، تجمیع و آسیب‌شناسی در راستای ارائه به نهادهای تصمیم‌گیرنده است؛ در نتیجه توسعه تعامل و ارتباطات با نهادهای پژوهشی و علمی نقش مؤثری در این زمینه خواهد داشت. در این راستا، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی به عنوان شریک پژوهشی نظام پایش و دانشکده‌های علوم ورزشی به عنوان شرکای اجرایی خواهند بود. در این راستا، طراحی نورم‌ها، تحلیل‌ها، گزارش‌دهی وضعیت تندرستی دانشجویان و انجام آسیب‌شناسی مداوم مراکز در ابعاد مختلف، توسط پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی و انعقاد تفاهم‌نامه همکاری بین تمامی مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی با دانشکده‌های علوم ورزشی در دانشگاه‌های مربوطه از الزامات خواهد بود.

نظارت و ارزیابی مستمر و نظام‌مند مراکز: جهت نظارت دقیق بر عملکرد واحدهای ارزیابی تندرستی و مشاوره ورزشی دانشگاه‌ها طراحی شاخص‌ها و نظام ارزیابی عملکرد مراکز تندرستی و مشاوره ورزشی و مرتبط‌سازی آن با مکانیزم‌های تخصیص بودجه و انگیزشی و همچنین جهت جبران عملکرد، نیازمند تدوین آیین‌نامه حقوق و دستمزد و حق‌التعلیم اختصاصی برای ناظرین، مشاورین، و کارکنان همکار در ارزیابی تندرستی است.

در پژوهش، حاضر، برنامه راهبردی و همچنین برنامه‌های عملیاتی توسعه پایش تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تدوین گردید. این برنامه، می‌تواند به عنوان یک طرح کلی و چارچوب راهنما در راستای توسعه تندرستی و فعالیت‌بدنی دانشجویان مورد اجرا قرار گیرد. این پژوهش، کلیات راهبردی و برنامه‌های اقدام در زمینه پایش تندرستی دانشجویان را مشخص نمود. در ادامه مسیر، تحقیقات آتی می‌تواند بر برنامه‌های عملیاتی پیشنهاد شده تکیه نماید. اغلب این برنامه‌ها، نیاز به مطالعه و بررسی‌های علمی دارد.

این مقاله، بخشی از یک طرح پژوهشی است که به سفارش سازمان برنامه و بودجه کشور و توسط پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی انجام گرفته است. نویسندگان بر خود واجب می‌دانند از حمایت‌های این سازمان و پژوهشگاه، معاونت پژوهشی جهاد دانشگاهی، اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مدیران ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌ها، و همچنین ناظران اجرایی طرح در دانشگاه‌ها به سبب حمایت بی‌دریغ از اجرای دقیق و زمانبندی شده این طرح و مهیاسازی شرایط و هماهنگی‌های لازم جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز، قدردانی نمایند.

منابع

1. Abraham, S. (2012). *Strategic Planning: A Practical Guide for Competitive Success*. 2 editions. Melbourne: Emerald Publishing Limited.
2. Administration of Physical Education, Ministry of Science, Research and Technology. (2018). *Resource manual for guidelines for exercise testing and prescription*. (Persian).
3. Ahmadi, Fatemeh Zahra; Mehr Mohammadi, Mahmood; Montazeri, Ali and Wola, Mojin (2016). Teacher Health Literacy, Voice of Teachers and Students. *Modern Educational Thoughts*, 14(1). (Persian)
4. Alvani, S. M. (2016). *Public Management*. Fifty-Fourth Edition. Tehran: Ney Publishing. (Persian).
5. Boyle, J.R., & LaRose, N.R. (2008). Personal beliefs, the environment and college students' exercise and eating behaviors. *American Journal of Health Studies*, 23(4), 195-200.
6. Breivik, G., & Hellevik, O. (2014). More active and less fit: changes in physical activity in the adult Norwegian population from 1985-2011. *Sport in Society*, 17, 157-75.
7. Downward, P., & Rasciute, S. (2014). Exploring the covariates of sport participation for health: an analysis of males and females in England. *Journal of Sports Sciences*, 33(1):1-10.
8. Fridberg, T. (2010). Sport and exercise in Denmark, Scandinavia and Europe. *Sport in Society*, 13, 583-92.
9. Ghafrani, M. (2008) *Designing and Developing a Strategy for the Development of the Heroic and Public Sports of Sistan and Baluchestan Province*. PhD Thesis, university of Tehran. (Persian).
10. Gharakhanlou R, Farzad B, Agha-Alinejad H, Steffen LM, Bayati M. (2012). Anthropometric measures as predictors of cardiovascular disease risk factors in the urban population of Iran. *Arquivos Brasileiros de Cardiologia*, 98(2), 126-35.
11. Goodarzi, M & Honari, H. (2007). Designing and Developing a Comprehensive Sport Wrestling System in Iran. *Journal of Research in Sport Sciences*, 5(14), 33-54. (Persian).

12. Goodarzi, M., Farahani, A and Goodarzi, M. (2013) Design of Student Sports Development Strategy Department of Physical Education of Payam Noor. *Research in university Sport*, 5(291), 117-134. (Persian).
13. Griffith University (2018). Student Wellbeing and Safety Policy. <http://policies.griffith.edu.au/pdf/Student Wellbeing and Safety Policy.pdf>. Retrieved in 2019.
14. Hashemi Siavashani. M (2020). *Developing a Human Resources Strategic Program at the Ministry of Sport and Youth*. Doctoral dissertation on Sport Management. Physical education and sport sciences institute. (Persian).
15. Haycock, D. (2015). *University Students' Sport Participation: The Significance of Sport and Leisure Careers*. A Thesis in University of Chester for the degree of Doctor of Philosophy.
16. Hemmatinejad, M. A. (2008). Strategic Planning of the Rowing Federation and Water Skiing, research project of physical education and sport sciences institute. (Persian).
17. Hosseini, G; Hamidi, M. & Tojjari, F (2012). Strategic Planning of Student Sport in Islamic Azad University. *Sport Management*, 15, 15-33. (Persian).
18. Institute for Research & Planning in Higher Education. (2018). *Statistics of higher education in Iran (a brief) 2017-2018*. <https://irphe.ac.ir/files/Statistic/files/Brochures/2017-2018.pdf>. (Persian).
19. Javadipour, M and Samia Nina, M. (2013). General Sport in Iran and Formulation of Future Vision, Strategy and Plans. *Applied Journal of Sport Management*, 4, 30-21. (Persian).
20. Keating, X. D., Chen, L., Lambdin, D., Harrison Jr., L., & Ramirez, T. (2009). Important health-related fitness knowledge domains for university students. Paper presented at the annual meeting of the American Alliance of Health, Physical Education, Recreation and Dance, Tampa, FL.
21. Khosravi Zadeh, E. (2008). *Study and Design of the Strategic Plan of the National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran*. PhD Thesis, university of Tehran. (Persian).
22. leeds trinity students' union (2014). leeds trinity university sport strategy 2014-2019. <http://www.leedstrinity.ac.uk/Key%20Documents/LTU%20Sport%20Strategy%202014-19.pdf>. Retrieved in 2020.
23. Lunn, P., Kelly, E., & Fitzpatrick, N. (2013). *Keeping them in the game: taking up and dropping out of sport and exercise in Ireland*. Dublin, Ireland: Economic and Social Research Institute.
24. McArthur, L.H., & Raedeke, T.D. (2009). Race and sex differences in college student physical activity correlates. *American Journal of Health Behavior*, 33(1), 80-90.
25. Musa, Taha Hussein., Li. WEI, LI Xiao Shan, PU Yue Pu, and WEI Ping Min (2016). Prevalence of Overweight and Obesity among Students Aged 7-22 Years in Jiangsu Province, China. *Biomed Environ Sci*, 29(10), 697-705.
26. Ramezani, M; Andam, R; Aghaei, A. A. (2014). Designing the Strategic Plan of Shahroud University. *Physical Education Department*, 3(7), 15-40. (Persian).
27. Sparling, P.B. (2003). College physical education: An unrecognized agent of change in combating inactivity-related diseases. *Perspectives in Biology and Medicine*, 46, 579-587.

28. Sport England (2014). Active universities 18-month report. London, United Kingdom: Sport England. <https://www.sportengland.org/media/10171/active-universities-final.pdf>. Retrieved in 2020.
29. Stewart, S., & Mitchell, M. (2003). Instructional variables and student knowledge and conceptions of fitness. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22, 533-551.
30. Tisdell, C. A (2001). Sustainable development, gender inequality and human rescore. *International Journal of Agricultural Resources Governance and Ecology*, 1(2), 178-192.
31. Tuyckom, C., & Scheerder, J. (2010). Sport for all? Insight into stratification and compensation mechanisms of sporting activity in the EU-27. *Sport, Education and Society*, 15, 495-513.
32. University of Bristol (2018). University policies and strategies. <http://www.bristol.ac.uk/university/governance/policies/>. Retrieved in 2019.
33. World Health Organization. (2009). *Global Health Risks: Mortality and Burden of Disease Attributable to Selected Major Risks*: World Health Organization.

ارجاع دهی

قراخانلو، رضا؛ قربانی، محمدحسین؛ بیاتی، مهدی؛ شمس، امیر. (۱۳۹۹). تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان کشور. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۳۸-۱۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2020.8399.1798

Gharakhanlou, R; Ghorbani, M. H; Bayati, M; Shams, A. (2020). Developing a Strategic Plan for Monitoring the Well-Being and Physical Activity of Iranian Students. *Research on Educational Sport*, 8(19): 17-38. (Persian). DOI: 10.22089/res.2020.8399.1798

تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی

شمس‌الدین رضایی^۱، منیژه تراوش^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه ایلام (نویسنده مسئول)

۲. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه ایلام

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۸/۱۳

چکیده

هدف این پژوهش، تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام بود. روش پژوهش از نوع پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی و کاربردی است. جامعه آماری آن شامل مربیان، مسئولان کمیته‌های مختلف ورزش دانشجویی، مدیران، کارشناسان، دانشجویان فعال در ورزش و اساتید گروه علوم ورزشی دانشگاه جمعاً به تعداد ۶۸ نفر بودند. برای تعیین نمونه پژوهش از نمونه‌گیری تمام‌شمار استفاده شد و تمامی جامعه به مثابه نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش مصاحبه و پرسشنامه‌های محقق‌ساخته بر اساس مطالعه اکتشافی و بازنویسی از مبانی و مطالعات مشابه بود که روایی محتوایی آنها بر اساس نظر متخصصان و با پایایی آلفای کرونباخ ۰/۹۲ تأیید شد. از آزمون فریدمن، روش وزن‌دهی، ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی و ماتریس داخلی و خارجی جهت تحلیل یافته‌ها استفاده شد. تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی ۷ نقطه قوت، ۱۳ نقطه ضعف، ۱۳ فرصت، ۸ تهدید و ۱۷ استراتژی (۴ استراتژی تهاجمی، ۵ استراتژی محافظه‌کارانه، ۵ استراتژی رقابتی و ۳ استراتژی تدافعی) گردید. همچنین براساس ماتریس عوامل درونی (۲/۴۳) و عوامل بیرونی (۲/۵۷) وضعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام در منطقه محافظه‌کارانه قرار دارد. نتایج تحلیل سوات نشان می‌دهد ضعف‌ها بر قوت‌ها و فرصت‌ها بر تهدیدها غلبه دارد؛ بنابراین بایستی از استراتژی‌های ثبات (شامل نگهداری و حمایت درونی) استفاده شود.

واژگان کلیدی: برنامه استراتژیک، توسعه ورزش دانشجویی، دانشگاه ایلام.

1. Email: sh.rezaei10@gmail.com

2. farvartish86@gmail.com

مقدمه

در دنیای امروز، شهرنشینی و پیشرفت چشمگیر فناوری منجر به ایجاد مشاغل کم‌تحرک و کاهش تحرک عمومی مردم شده است (کیرچنگاست^۱، ۲۰۱۴). این بی‌تحرکی باعث افزایش بیماری‌ها و به تبع آن باعث افزایش هزینه‌های درمانی هم برای دولت و هم برای ملت خواهد شد (مهدی‌زاده و اندام، ۲۰۱۴). ورزش به عنوان راه حلی راهبردی و به عنوان وسیله‌ای ارزان قیمت و فرح‌بخش می‌تواند این مشکل را به نحو مطلوب حل نماید. نتایج پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد دولت‌ها باید گسترش ورزش را سرلوحه برنامه‌های درازمدت خود قرار دهند؛ در غیر این صورت باید در انتظار آمارهای نگران‌کننده بیماری‌ها، غیبت از کار در اثر بیماری‌های ناشی از کم‌تحرکی، افزایش مرگ و میر و کاهش سطح بهداشت عمومی باشند (اسمعیلی و رضایی، ۲۰۱۹). بنابراین امروزه ورزش از ضروری‌ترین نیازها و اساسی‌ترین مسائل جوامع بشری است؛ به طوری که با استفاده از ورزش اهداف گوناگونی در مسیر بهبود اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، رفاهی و سلامتی دنبال می‌شود و در صورت وجود مدیریت و ساختاری صحیح می‌توان به این اهداف دست پیدا کرد.

توسعه و پیشرفت واقعی کشورها، شاخص‌های مختلفی دارد که یکی از مهمترین آنها توسعه ورزش است (سوتیریادو^۲، ۲۰۱۳). توسعه ورزش به عنوان یک اولویت از سیاست‌های عمومی در طول تاریخ در حاشیه برنامه‌های سیاسی دولت‌ها بوده است. توسعه ورزش فواید بی‌شماری دارد که از جمله می‌توان به مواردی مانند ارتقاء سلامت عمومی، توسعه و حفظ سلامتی جسمی و روانی در آحاد جامعه، همبستگی اجتماعی، تأمین سلامت و بهداشت بدن، پرورش روان و ایجاد زمینه برای استقلال شخصیت، دستیابی به شادابی و نشاط، توسعه مهارت‌های اجتماعی، نوسازی و بازپروری اشاره کرد (رضایی و صالحی‌پور، ۲۰۱۹).

به صورت کلی تقسیم‌بندی‌های متنوعی از ساختار ورزش در دنیا وجود دارد. مدل مول، کاترین، کریگ، روس و جامیسن^۳ (۲۰۰۵) یکی از مدل‌های شناخته شده در رویکرد سلسله مراتبی به ورزش است. آنها برای ساختار ورزش به ترتیب چهار بخش ورزش آموزشی (تربیتی)^۴، ورزش همگانی و تفریحی^۵، ورزش قهرمانی^۶ و ورزش حرفه‌ای^۷ متصور شده‌اند. در قاعده هرم، ورزش آموزشی و تربیتی و در رأس آن ورزش حرفه‌ای قرار دارد. بیشترین سطح شرکت کردن مربوط به قاعده هرم است و هر چه به رأس

-
1. Kirchengast
 2. Sotiriadou
 3. Mull, Kathryn, Craig, Ross & Jamieson
 4. Educational Sport
 5. Sport for All
 6. Athletics Sport
 7. Professional Sport

هرم نزدیک‌تر می‌شویم، از تعداد شرکت‌کنندگان در ورزش کاسته می‌شود. به عبارت دیگر، در بخش ورزش آموزشی، تعداد تماشاچیان، کمترین و در ورزش حرفه‌ای، بیشترین است. این مدل ادعا می‌کند که گسترش ورزش آموزشی و پس از آن همگانی، سبب افزایش مشارکت عموم مردم خواهد شد. این در حالی است که در صورت گسترش ورزش حرفه‌ای، تعداد کمتری می‌توانند در آن شرکت کنند و اغلب باید به تماشای آن بپردازند. بنابراین آنچه مورد تأکید این مدل است توجه به مشارکت بیشتر در ورزش است که از اهداف اساسی ورزش همگانی، آموزشی و دانشجویی است. در مدل مشارکت ورزش گرین^۱ (۲۰۰۷) در قاعده هرم ورزش‌های همگانی و در سطوح بالاتر به ترتیب ورزش با سطح عملکرد بالا (قهرمانی) و در نهایت در رأس هرم ورزش حرفه‌ای قرار دارد. در مدلی دیگر که شیوری، سوتریادو و گرین^۲ (۲۰۰۹) ارائه دادند در قاعده هرم و در سطح گسترده ورزش آموزشی و مقدماتی وجود دارد و در سطح بعدی آن همگانی و قهرمانی در یک سطح قرار دارند و در سطح بالا و رأس هرم ورزش حرفه‌ای وجود دارد. بنابراین با توجه به مهمترین مدل‌های ساختار ورزش در دنیا، ورزش تربیتی (آموزشی یا دانشجویی) یکی از مهمترین بخش‌های ورزش است که بیشترین سطح مشارکت در آن اتفاق می‌افتد. فعالیتهای ورزش دانشجویی به عنوان بخشی از فرآیند تعلیم و تربیت در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در پی آن است که با فراهم آوردن زمینه‌های لازم و ایجاد محیط و فرصت مناسب، همه دانشجویان را در موقعیتهای تفریحی و رقابتی سالم قرار دهد و با پاسخگویی به نیازهای اساسی آنان، برنامه‌هایی را برای تقویت جسم، همگام با پرورش روح تأمین کند (حمیدی، الهی، اکبری و حمیدی، ۲۰۱۱). دستیابی به جامعه سالم، بهبود وضعیت فرهنگی و اخلاقی کشور و بهبود وضعیت نیروی کار برای افزایش بهره‌وری و تولید، از رویکردهای کلان ورزش دانشجویی است که اصلی‌ترین رویکرد آن افزایش سطح سلامتی دانشجویان است (جوادی‌پور و سمیع‌نیا، ۲۰۱۳). دانشجویان به عنوان آینده‌سازان جامعه، با تلاش مستمر خود در راه آموختن و گام نهادن در وادی «دانستن» شاید کمترین زمان را برای برنامه‌ریزی ارتقاء سلامت ذهنی، روانی و جسمانی خود داشته باشند و چنانچه این نیروی فکری به دلیل درگیری شدید در مسائل درسی و بی‌تحرکی حاصل از این نوع فعالیت دچار مشکلات روانی و جسمانی شود، درمان آن نیازمند سرمایه‌گذاری‌های فراوانی است. می‌دانیم سرمایه‌گذاری در امر توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه‌ها یک سرمایه‌گذاری با برگشت فراوان است و همیشه گفته‌اند پیشگیری بهتر از درمان است؛ بنابراین لزوم توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه‌ها برای پیشگیری و درمان بیماری‌های مرتبط با بی‌تحرکی و همچنین پرکردن اوقات فراغت دانشجویان، امری اجتناب‌ناپذیر است (آصفی و اسدی، ۲۰۱۷).

-
1. Green
 2. Shilbury, Sotiriadou & Green

در سال‌های اخیر در بسیاری از سازمان‌ها و بخش‌های اقتصادی جهان ناپیوستگی وجود دارد. در چنین شرایطی داشتن چشم‌انداز روشنی از رسالت، عوامل خارجی تأثیرگذار و پیشرفتی که در راه رسیدن به اهداف حاصل می‌شود، بسیار حائز اهمیت است. به تعبیری دیگر در دنیای کنونی سازمان‌ها بایستی با توجه به بالا بودن سرعت تحولات، محیط‌های متلاطم و غیر قابل پیش‌بینی و فرصت‌ها و تهدیدات رقابتی فراوان، همواره عوامل محیطی را مورد پایش قرار دهند و با تجزیه و تحلیل محیط پیرامونی، استراتژی‌های اثربخش، زمینه‌ها و عوامل کلیدی و بحرانی موفقیت را شناسایی و کنترل نمایند (رضایی، ۲۰۱۸). بسیاری از اندیشمندان علم مدیریت معتقدند یکی از راه‌های پیوند درونی و بیرونی برنامه‌ها و سیستم‌های سازمانی در محیط پرتلاطم امروزی، الگوی جامع مدیریت استراتژیک است. مدیریت استراتژیک فرآیندی است که به وسیله آن مدیران سمت‌گیری درازمدت فعالیت‌های سازمان را تعیین، اهداف عملیاتی ویژه‌ای را مشخص، استراتژی‌های نیل به این اهداف را با توجه به شرایط داخلی و خارجی طراحی و برنامه‌های عملی را برای اجرای استراتژی‌ها انتخاب می‌کنند (نیکوکار، قربانی‌زاده و اصفهانی، ۲۰۱۰). از دیدگاه دیوید^۱ (۲۰۱۵) مدیریت استراتژیک هنر و علم طرح‌ریزی، اجرا و کنترل تصمیمات وظیفه‌ای چندگانه‌ای است که سازمان‌ها را قادر می‌سازد به اهداف بلندمدت خود دست یابند. به صورت کلی برنامه‌ریزی، اجرا و کنترل شکل‌دهنده فرآیند مدیریت استراتژیک هستند که با یکدیگر در ارتباط و تعامل متقابل می‌باشند. بنابراین برنامه‌ریزی استراتژیک جزئی از فرآیند مدیریت استراتژیک است که در آن اهداف و خطوط کلی فعالیت‌ها و مأموریت‌های سازمان یا ستاد برگزاری رویدادها در بلندمدت تعیین می‌شود (رضایی، ۲۰۱۸). پژوهشگران بسیاری اهمیت برنامه‌ریزی استراتژیک را از جنبه‌های مختلف مورد بررسی قرار داده‌اند و همگی روی همبستگی برنامه‌ریزی استراتژیک با عملکرد مطلوب سازمان‌ها توافق نظر دارند (خسروی‌زاده، حمیدی، یدالهی و خبیری، ۲۰۰۹). اعتقاد بر این است که برنامه‌ریزی استراتژیک می‌تواند به سازمان‌ها در محیط متلاطم در روشن کردن مسیر آینده، بهره‌مندی از فرصت‌های کلیدی و کاهش تأثیر تهدیدهای محیطی، پیش‌بینی و ایجاد تغییرات مورد نیاز، سرمایه‌گذاری روی قوت‌ها و رفع ضعف‌های داخلی سازمان، تدوین مبنایی منطقی و قابل دفاع برای تصمیم‌گیری، به وجود آوردن تفکر راهبردی و تدوین راهبردهای مؤثر، توانایی پاسخ مؤثر به تغییرات سریع محیطی، تدوین اهدافی روشن برای کارکنان و افزایش انگیزش و رضایت آنها و بهبود عملکرد سازمانی کمک نماید (کریمادیس^۲، ۲۰۰۲). این نوع برنامه‌ریزی اگر به درستی تدوین شود به انتخاب راهبردهایی منجر می‌شود و در صورت اجرای صحیح و به موقع به تعالی سازمان می‌انجامد (گودرزی،

1. David
2. Kriemadis

۲۰۱۳). برنامه‌ریزی استراتژیک باعث می‌شود تا سازمان فعالیت‌ها و خدماتش را برای برآوردن نیازهای در حال تغییر محیط تطبیق دهد. این برنامه‌ریزی نه تنها چارچوبی برای بهبود برنامه‌ها مشخص می‌کند، بلکه چارچوبی برای ساختاردهی مجدد برنامه‌ها، مدیریت و همکاری‌ها و نیز برای ارزیابی پیشرفت سازمان در این زمینه‌ها ارائه می‌دهد (رضایی، ۲۰۱۸). تکسیرا^۱ (۲۰۱۹) معتقد است برنامه‌ریزی راهبردی عنصری کلیدی برای برتری سازمانی و ابزاری بسیار مهم برای اثربخشی و پایداری سازمانی است. بنابراین همه سازمان‌ها ناگزیرند که به مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی توجه ویژه‌ای داشته باشند. بدیهی است که دانشگاه‌ها، نهادها و سازمان‌های متولی ورزش دانشجویی نیز از این مقوله مستثنی نیستند.

بررسی مطالعات مختلف نشان می‌دهد در اکثر پژوهش‌های انجام شده، از تحلیل سوات^۲ برای تدوین برنامه راهبردی^۳ استفاده شده است. این مدل کوتاه‌سازی شده^۴ نقاط قوت (S)، ضعف (W)، فرصت (O) و تهدید (T) است (هالا^۴، ۲۰۰۷). این تکنیک ابزاری مهم در امر تصمیم‌گیری است و عموماً برای تحلیل نظام‌مند شرایط استراتژیک و شناسایی عوامل داخلی و خارجی محیط سازمان به کار می‌رود. همچنین تحلیل سوات می‌تواند یک مرحله^۵ اولیه از یک تحلیل با هدف نهایی ارائه و اتخاذ سیاست‌های لازم برای تناسب میان عوامل داخلی و خارجی باشد. وقتی این تحلیل به کار می‌رود پایه‌ای مناسب برای فرمول‌بندی سیاست‌گذاری و خط‌مشی است (مافی و سقای، ۲۰۰۹). در قالب این تحلیل، سازمان با استفاده از نقاط قوت داخلی می‌کوشد از فرصت‌های خارجی بهره‌برداری کند. معمولاً سازمان‌ها برای رسیدن به چنین موقعیتی از استراتژی‌های محافظه‌کارانه، استراتژی‌های رقابتی و استراتژی‌های تدافعی استفاده می‌کنند تا بدان‌جا برسند که بتوانند از استراتژی‌های تهاجمی استفاده نمایند (صائمیان و ارغنده، ۲۰۰۸). برای این حصول سازمان نیاز به بررسی محیط داخلی و خارجی خود دارد.

هم اکنون بسیاری از سازمان‌ها به تدوین برنامه‌های راهبردی در حوزه ورزش مبادرت کرده‌اند. انجمن ورزشی مدارس ایالت کنتاکی^۵ (۲۰۱۲-۲۰۱۷) در بیانیه^۶ مأموریت خود آورده است: انجمن ورزشی مدارس ایالت کنتاکی باید بالاترین کیفیت فعالیت‌ها و برنامه‌های ورزشی را به شیوه مؤثری با تأکید بر جوانمردی و ورزش دوستی و توسعه آموزش دانش‌آموزان ورزشکار برقرار سازد. برخی از راهبردهای مهم این انجمن عبارتند از: حفظ و تضمین ثبات مالی انجمن، توسعه نقش پشتیبانی برای آموزش

-
1. Teixeira
 2. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (SWOT)
 3. Fred David strategic planning model
 4. Hala
 5. Strategic Plan Kentucky High School Athletic Association

دانش‌آموزان، آموزش و توسعه حرفه‌ای منابع انسانی انجمن، توسعه نظارت و ممیزی مدارس، ترویج مردانگی و جوانمردی در میان دانش‌آموزان، مربیان و تماشاگران و همچنین، بازبینی و اصلاح ساختار انجمن. دانشگاه لیدزترینیتی انگلستان^۱ (۲۰۱۴) بیانیه مأموریت ورزش خود را این‌گونه آورده است: «فراهم کردن طیف گسترده‌ای از فرصت‌های مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های بدنی بدون در نظر گرفتن سن، جنس، نژاد و توانایی‌های حرکتی، با هدف به فعل درآمدن توانایی‌های بالقوه آنان، افزایش استخدام دانش‌آموختگان و افزایش کسب تجارب دانشجویان». افزایش مشارکت دانشجویان زن در فعالیت‌های ورزشی، افزایش فرصت مشارکت تیم‌های ورزشی دانشگاه در مسابقات، بهبود دسترسی دانشجویان معلول به فرصت‌های مشارکت در فعالیت‌های بدنی، تنوع در برنامه‌ها و فعالیت‌های ورزش همگانی و توسعه ارتباطات داخلی و خارجی برای توسعه ورزش و نظام داوطلبی به عنوان راهبردهای دانشگاه ذکر شده تبیین شده‌اند. دانشگاه ورکستر^۲ انگلستان در برنامه راهبردی خود برای سال‌های ۲۰۱۳-۲۰۱۷، مأموریت خود را این‌گونه بیان کرده است: «ارائه امکانات و تجهیزات ورزشی عالی و فراگیر برای ایجاد و افزایش فرصت‌های مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی، توسعه انگیزه مشارکت آنان برای موفقیت بیشتر، ترویج شیوه زندگی سالم و مشارکت بیشتر در ورزش و دستیابی به شهرت ملی و بین‌المللی به عنوان یک مرکز برای ورزش معلولان».

حمیدی و همکاران (۲۰۱۱) طی پژوهشی با عنوان «ورزش دانشجویی جمهوری اسلامی ایران: چشم‌انداز و راهبردهای توسعه» به مقوله ورزش دانشجویی پرداخته‌اند. چشم‌انداز تدوین شده آنها عبارت بود از: ایجاد فرصت‌های برابر و گسترش محیطی سالم برای مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی. همچنین برخی از مهمترین راهبردهای پیشنهادی این مطالعه شامل توسعه خصوصی‌سازی و واگذاری اختیارات اجرایی، حاکمیت برنامه‌محوری در نهادهای زیر مجموعه ورزش دانشگاهی ایران، تقویت فدراسیون ملی ورزش دانشجویی و ایجاد واحدهای استانی آن، توسعه اماکن ورزشی با اولویت دختران دانشجو و تقویت نظام کارآفرینی و نهضت داوطلبی ورزش دانشجویی است. نتایج تحقیق گودرزی (۲۰۱۳) نشان داد جایگاه ورزش دانشجویی اداره کل تربیت‌بدنی دانشگاه پیام‌نور در موقعیت تهاجمی (SO) قرار دارد. نتایج تحقیق رضانی، اندام و آقایی (۲۰۱۵) نشان داد توسعه ورزش دانشگاه شاهرود با ۸ قوت، ۹ ضعف، ۷ فرصت و ۸ تهدید مواجه است و جایگاه راهبردی آن هم در موقعیت تدافعی (WT) قرار دارد. همچنین حسینی، حمیدی و تجاری (۲۰۱۴) در تحقیقی با عنوان «تدوین برنامه عملیاتی ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی» به تدوین برنامه عملیاتی ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی پرداختند. پس از تجزیه و تحلیل و تشکیل ماتریس ارزیابی هر یک از عوامل داخلی و خارجی مشخص شد

1. Leeds Trinity University
2. Worcester University

جایگاه ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی در منطقه محافظه کارانه (WO) قرار دارد و از مهمترین برنامه‌های عملیاتی ارائه شده در این مطالعه می‌توان به لزوم تقویت نقش و جایگاه ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی در ورزش ملی و بین‌المللی به عنوان یک سازمان حرفه‌ای و قابل اعتماد در سطح ملی، بهبود تصویر این دانشگاه در سطح عمومی از طریق ارتقاء ارتباط با فدراسیون‌های ورزشی و نیز افزایش کیفیت برگزاری مسابقات در سطح دانشگاه اشاره کرد. نتایج تحقیق منافی، رضائی‌نژاد، گوهررستمی و دستوم (۲۰۱۷) نشان داد تغییرات ساختاری و رشد برنامه‌های توسعه ورزش دانشگاهی با وجود تأکید در برنامه دوم و سوم توسعه، فقط در برنامه چهارم صورت گرفته است. همچنین نوع و سطح رویدادها و برنامه‌ها در برنامه‌های توسعه، رشد کمی نسبتاً مطلوبی داشت؛ ولی ثبات و کیفیت پایین و تغییرات پیش‌بینی نشده زیادی داشته است. البته سطح پوشش دانشجویان در ورزش قهرمانی و همگانی، سرانه برنامه‌ها، امکانات و بودجه تا حد زیادی به اهداف تعیین شده دست یافته است. ضمناً تأسیس فدراسیون ملی ورزش دانشگاهی، دبیرخانه مناطق ورزشی، تغییر رویکرد از ورزش قهرمانی به همگانی و برگزاری المپیادهای سطح ملی، مهمترین ابعاد اثرگذار بر روند توسعه ورزش دانشگاهی بود. به طور کلی، شاخص‌های توسعه ورزش دانشگاهی کشور تناسب مطلوبی با چشم‌انداز ۱۴۰۴ و برنامه‌های پنج ساله توسعه کشور ندارد. محرم‌زاده و وحدانی (۲۰۱۸) در تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه محقق اردبیلی نشان دادند ورزش این دانشگاه دارای ۷ قوت، ۸ ضعف، ۸ فرصت و ۷ تهدید بود و جایگاه راهبردی آن در موقعیت محافظه کارانه است. راسخ، سجادی، رضوی و دوستی (۲۰۱۸) عنوان کردند پرهیز از بوروکراسی، حذف وظایف موازی، توزیع متوازن اختیارات، تبیین شرح وظایف و ارتباطات روشن برای تمام نهادها و برقراری هماهنگی بین آنها از مهمترین اصولی است که برای انسجام و یکپارچگی ساختار تشکیلات ورزش تربیتی و دانشجویی (آموزشی) ایران باید رعایت شود. قشمی‌میمند، پورکیانی و رحمتی (۲۰۱۹) بر دو مضمون ایجاد تغییرات ساختاری و تغییر در فرهنگ عمومی نسبت به ورزش برای توسعه ورزش دانشجویی ایران تأکید داشتند. مک‌گیلیواری^۱ (۲۰۱۸) اعتقاد دارند ایجاد «شهر زنده»^۲ در شرایط زندگی امروزی مهمترین نقطه قوت توسعه ورزش است. هامبریک^۳ (۲۰۱۸) کمبود منابع و وابستگی سازمان‌های ورزشی به بودجه عمومی را تهدیدی بزرگ برای سازمان‌های ورزشی عنوان می‌کنند.

با مروری بر پژوهش‌های مختلف می‌توان گفت فعالیت‌های ورزش دانشجویی به عنوان بخشی از فرآیند ورزش تعلیم و تربیت در پی آن است که با فراهم آوردن زمینه‌های لازم و ایجاد محیط و فرصت مناسب، همه دانشجویان را در موقعیت‌های تفریحی و رقابتی سالم قرار دهد و با پاسخگویی

-
1. McGillivray
 2. Live City
 3. Hambrick

به نیازهای اساسی آنان، برنامه‌هایی را برای تقویت جسم، همگام با پرورش روح تأمین کند. همچنین ورزش دانشجویی علاوه بر پرکردن اوقات فراغت، در تشکیل تیم‌های دانشجویی، برگزاری مسابقات و مصونیت دانشجویان از هرگونه انحرافات اخلاقی و اجتماعی احتمالی کمک می‌کند تا به سلامت وارد عرصه اجتماع شوند. بنابراین دستیابی به جامعه سالم، بهبود وضعیت فرهنگی و اخلاقی کشور و بهبود وضعیت نیروی کار برای افزایش بهره‌وری و تولید، از رویکردهای کلان ورزش دانشجویی است که اصلی‌ترین رویکرد آن افزایش سطح سلامتی است.

سالانه بخش چشمگیری از منابع مادی و معنوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در امر ورزش دانشجویی صرف می‌شود؛ اما باید اذعان نمود متأسفانه اولویت‌بندی دقیقی در ورزش دانشجویی دانشگاه‌ها وجود ندارد و اصولاً برنامه مناسبی برای توسعه ورزش دانشجویی مورد توجه نیست. بدیهی است وجود اهداف و برنامه‌های مدون و نیز تدوین چشم‌اندازی شفاف در افق زمانی مشخص، روند رشد و توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه‌ها را تسهیل می‌کند. دانشگاه ایلام به عنوان دانشگاه مادر استان ایلام نیاز مبرمی بر به‌کارگیری ابزار نوین مدیریتی در همه بخش‌های خود از جمله مدیریت ورزشی دارد. بنابراین با توجه به جمعیت هشت هزار نفری دانشجویان، زیرساخت‌های مناسب این دانشگاه و دارا بودن نیروی انسانی متخصص، تدوین برنامه استراتژیکی توسعه ورزش دانشجویی با هدف استفاده بهینه از این ظرفیت‌ها و افزایش نشاط و سلامتی دانشجویان بسیار مؤثر خواهد بود. با این تفاسیر، بررسی و شناسایی وضعیت موجود ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام و تحلیل موقعیت راهبردی آن می‌تواند کمک کند تا برنامه‌ریزان با آگاهی از آنها و با اتخاذ تدابیر و برنامه‌ریزی‌های مناسب به رفع موانع بپردازند. بنابراین پژوهش حاضر بر آن است تا با شناسایی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌روی ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام در حوزه‌های مختلف (از جمله: زیرساخت‌های ورزشی، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، عوامل اجتماعی و فرهنگی، منابع مالی، مدیریت، محیط حقوقی و غیره) برنامه استراتژیک مناسب این حوزه را تدوین نماید. در واقع این پژوهش با تحلیل محیطی و تدوین استراتژی‌های توسعه، مشخص خواهد کرد که وضعیت ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام به چه نحو است؟ به کجا می‌رود؟ از چه راهی و چگونه می‌رود؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و بر حسب روش گردآوری داده‌ها، از نوع توصیفی-تحلیلی است و به صورت مطالعه موردی با بررسی وضعیت موجود و ترسیم وضعیت مطلوب در حیطه طراحی برنامه راهبردی برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام انجام شد. جامعه آماری تحقیق شامل مربیان دانشگاه، مسئولان کمیته‌های مختلف ورزش دانشجویی دانشگاه، مدیران، کارشناسان، دانشجویان

فعال در ورزش و اساتید گروه علوم ورزشی (مدعو و هیئت علمی) دانشگاه ایلام به تعداد جمعاً ۶۸ نفر بودند. برای تعیین نمونه پژوهش، از نمونه‌گیری تمام‌شمار استفاده شد و تمامی جامعه به مثابه نمونه انتخاب شدند ($N=1$). در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز از روش‌های زیر استفاده شد (روش ترکیبی):

- بررسی اسناد و مدارک موجود مربوط به سوابق و فعالیت‌های گذشته و جاری
- انتخاب و مصاحبه با ۲۳ نفر به عنوان شورای کارگروه تحقیق جهت تعیین نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید برای تدوین پرسشنامه‌ها

- تدوین، پخش و ارسال پرسشنامه‌ها برای اولویت‌بندی به نمونه تحقیق.
بر اساس موضوعات راهبردی موردنظر در برنامه، برای گردآوری اطلاعات علاوه بر برگزاری جلسات و مصاحبه با اعضای شورای راهبردی تحقیق، از فرم‌ها و پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:
۱. فرم شناسایی سوات حاوی سؤالات باز: این فرم برای شناسایی کلی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای موجود برای توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام طراحی گردید و شامل ۴ سؤال باز به همراه راهنمای پرسشنامه بود.

۲. پرسشنامه عوامل داخلی: این پرسشنامه شامل ۲۰ سؤال ۵ ارزشی بود (خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف و بسیار ضعیف) که پس از تأیید روایی محتوایی با استفاده از نظرسنجی از اساتید و متخصصان، پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۲) تعیین شد و برای ماتریس ارزیابی عوامل داخلی^۱ استفاده شد.

۳. پرسشنامه عوامل خارجی: این پرسشنامه شامل ۲۱ سؤال ۵ گزینه‌ای بود (خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف و بسیار ضعیف) که پس از تأیید روایی محتوایی با استفاده از نظرسنجی از اساتید و متخصصان، پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۳) تعیین شد و برای ماتریس ارزیابی عوامل خارجی^۲ استفاده شد.

۴. ماتریس تعیین موقعیت استراتژیک توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام: این سیاهه بر اساس الگوی تعیین موقعیت راهبردی دیوید و به منظور شناسایی موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام (از لحاظ محیط درونی و محیط بیرونی) طراحی گردید و شامل تعیین ضریب اهمیت (وزن)، شدت عامل و نمره عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و همچنین برای عوامل خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) و در نهایت تعیین موقعیت نهایی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام از لحاظ درونی و بیرونی در یکی از موقعیت‌های تهاجمی، رقابتی، محافظه‌کارانه و تدافعی بود.

1. Internal Factors Evaluation (IFE)
2. External Factors Evaluation (EFE)

۵. ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی: روشی است که به وسیله آن جذابیت نسبی استراتژی‌ها را مشخص می‌کنند و در مرحله پایانی چارچوب جامع تدوین استراتژی‌های توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام به عنوان یک چارچوب تحلیلی مورد استفاده قرار گرفت. در این مرحله استراتژی‌های شناسایی شده جهت انتخاب، گزینش و اولویت‌بندی به ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی^۱ انتقال داده شدند. این ماتریس در اختیار گروه شورای راهبردی و گروه مصاحبه‌شونده قرار گرفت و در این مرحله هر یک از اعضا با توجه به عوامل داخلی و خارجی شناخته شده، نمره جذابیت هر یک از استراتژی‌ها را با توجه به عامل مورد بحث تعیین نمودند. پس از جمع‌آوری پاسخ‌ها از کلیه نمرات داده شده توسط تک‌تک اعضا برای هر عامل، میانگین گرفته شد. به جهت دستیابی به نمرات موزون جذابیت و پس از آن نمرات نهایی جذابیت مربوط به هر استراتژی، نمرات جذابیت در ضریب اهمیت (وزن) هر یک از عوامل ضرب گردید. در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی (جداول و شکل‌ها) و استنباطی (آزمون فریدمن) به کمک نرم‌افزار SPSS22 و ماتریس‌های ارزیابی استفاده گردید.

نتایج

یافته‌های توصیفی نشان داد ۸۲/۶ درصد پاسخ‌دهندگان مرد و ۱۷/۴ درصد آنها زن بودند و بیشترین درصد مربوط به افراد با سطح تحصیلات دکتری (۴۳/۵ درصد) و کمترین درصد مربوط به افراد با سطح تحصیلات کارشناسی (۲۱/۷ درصد) بود. همچنین بیشترین میزان سابقه خدمت مربوط به طبقه ۵ تا ۱۰ سال (۴۷/۸ درصد) بود.

در مطالعات راهبردی پس از بررسی وضع موجود، به تدوین بیانیه چشم‌انداز، بیانیه مأموریت، ارزش‌های محوری و اهداف بلندمدت پرداخته می‌شود. این موارد توسط اداره تربیت‌بدنی دانشگاه ایلام تدوین شده و در اسناد رسمی دانشگاه موجود بود. بنابراین بیانیه چشم‌انداز، بیانیه مأموریت، ارزش‌های محوری و اهداف بلندمدت پس از بازبینی شورای راهبردی تحقیق مورد تأیید قرار گرفتند.

- قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای موجود توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام مطالعه اسناد و مدارک موجود و تشکیل کارگروه‌های تدوین برنامه راهبردی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام منجر به شناسایی ۷ نقطه قوت، ۱۳ نقطه ضعف، ۱۳ نقطه فرصت و ۸ نقطه تهدید برای توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام گردید. نتایج آزمون فریدمن نشان داد بین میزان اهمیت هر یک از قوت‌ها، تهدیدها، فرصت‌ها و تهدیدهای موجود تفاوت معناداری وجود دارد (جدول ۱) و می‌توان هر یک از آنها را بر اساس شاخص میانگین رتبه از لحاظ اهمیت، اولویت‌بندی نمود:

1. Quantitative Strategic Planning Matrix (QSPM)

جدول ۱- نتایج آزمون فریدمن برای هر یک از نقاط سوات

شاخص	تعداد	مجذور کای	درجات آزادی	سطح معناداری	نتیجه آزمون
قوت‌ها	۶۸	۷۰/۷۵	۱۲	۰/۰۰۱	وجود تفاوت معنادار بین قوت‌ها
ضعف‌ها	۶۸	۶۸/۲۵	۱۲	۰/۰۰۱	وجود تفاوت معنادار بین ضعف‌ها
فرصت‌ها	۶۸	۶۴/۵۴	۱۱	۰/۰۰۱	وجود تفاوت معنادار بین فرصت‌ها
تهدیدها	۶۸	۷۶/۹۶	۱۶	۰/۰۰۱	وجود تفاوت معنادار بین تهدیدها

جدول ۲ و ۳ اولویت‌بندی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام را نشان می‌دهند:

جدول ۲- فهرست اولویت‌بندی عوامل داخلی بر اساس میانگین رتبه در آزمون فریدمن

عوامل درونی	کد	عوامل	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه
:۳ :۳	S1	وجود اعضای هیئت علمی متخصص در گروه علوم ورزشی	۴/۴۴	۰/۰۵	۷/۹۲
	S2	وجود کلاس‌های فوق برنامه ورزشی در دانشگاه	۴/۴۲	۰/۱۵	۷/۵۱
	S3	وجود مرکز مشاوره و تندرستی در دانشگاه	۳/۸۸	۰/۱۵	۷/۱۳
	S4	وجود اداره تربیت بدنی در دانشگاه	۳/۹۶	۰/۵۱	۶/۹۸
	S5	برگزاری منظم مسابقات، المپیاد درون و بین‌دانشگاهی، جشنواره‌ها و...	۳/۵۱	۰/۴۱	۶/۸۵
	S6	کسب عناوین مختلف ورزشی در سطح منطقه و کشور	۳/۳۰	۱/۴۹	۶/۳۸
	S7	وجود واحدهای آموزش تربیت بدنی ۱ و ورزش ۱	۳/۲۵	۱/۱۸	۶/۳۵
:۳ :۳	W1	نامطلوب بودن و غیر استاندارد بودن فضاهای ورزشی	۰/۹۲	۴/۵۸	۸/۱۹
	W2	فقدان برنامه راهبردی در ورزش دانشجویی	۰/۹۶	۴/۶۴	۷/۸۹
	W3	ضعف امکانات مناسب ورزشی و رفاهی در دانشگاه ایلام	۰/۹۶	۴/۵۷	۷/۸۱
	W4	عدم تعهد مسئولان دانشگاه به تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش دانشجویی	۱/۱۲	۴/۶۴	۷/۶۸
	W5	حذف یا ادغام ردیف‌های بودجه ورزش دانشجویی در دانشگاه	۱/۰۳	۴/۵۶	۷/۶۵
	W6	ضعف در عملکرد انجمن‌های ورزشی موجود	۰/۹۹	۴/۲۸	۷/۵۱
	W7	عدم حمایت مالی از قهرمانان ملی و منطقه‌ای در دانشگاه ایلام	۰/۹۵	۴/۱۴	۷/۴۸
	W8	عدم ارتباط مناسب با هیئت‌های ورزشی	۰/۸۹	۴/۱۱	۷/۴۴
	W9	کمبود فضاها و سالن در خوابگاه‌های دانشجویی	۰/۸۹	۳/۸۵	۷/۲۷
	W10	تمرکز مدیران ورزش دانشگاه بر نتیجه‌گرایی در ورزش به جای فرآیندگرایی	۰/۸۲	۳/۱۲	۷/۱۰
	W11	فقدان سیستمی ثابت برای شناسایی استعدادها و ورزشی	۰/۹۹	۳/۹۱	۶/۹۴
	W12	فقدان سیستم نظامند اطلاع‌رسانی جهت شرکت در برنامه‌های ورزشی	۰/۸۹	۳/۵۵	۶/۹۴
	W13	نبود دانشکده تربیت بدنی	۰/۹۵	۳/۶۰	۶/۵۱

جدول ۳- فهرست اولویت بندی عوامل خارجی بر اساس میانگین رتبه در آزمون فریدمن

عوامل بیرونی	کد	عوامل	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه
روانشناسی	O1	کثرت جمعیت جوان دانشجویی	۳/۸۴	۱/۱۳	۷/۷۸
	O2	کم هزینه بودن ورزش دانشجویی	۳/۷۵	۱/۱۰	۷/۷۲
	O3	بهره‌مندی از ورزش‌های بومی و محلی در سطح استان ایلام	۳/۶۵	۱/۱۲	۷/۶۰
	O4	وجود مربیان مجرب ورزشی در دانشگاه و سطح شهر ایلام	۴/۴۰	۰/۰۷	۷/۵۸
	O5	گرایش بسیاری از بانوان دانشگاهی به ورزش	۳/۶۰	۱/۲۳	۷/۵۷
	O6	مرزی بودن استان ایلام و قابلیت ایجاد روابط ورزشی برون مرزی	۳/۶۹	۰/۹۸	۷/۵۱
	O7	وجود تنوع اقلیمی و جغرافیایی برای رشته‌های خاص ورزشی	۳/۶۱	۱/۰۷	۷/۲۵
	O8	همکاری نزدیک اداره تربیت بدنی با اداره کل ورزش و جوانان	۳/۵۲	۱/۰۳	۶/۹۵
	O9	نگاه حمایتی مسئولین استانی به ورزش دانشجویی	۳/۵۵	۱/۱۱	۶/۹۴
	O10	توسعه فرودگاه شهدای ایلام	۳/۴۵	۰/۹۸	۶/۷۸
	O11	ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی جدید در اطراف دانشگاه	۳/۵۰	۱/۱۴	۶/۶۲
	O12	وجود استعدادهای فراوان در برخی رشته‌های ورزشی	۳/۴۴	۰/۹۹	۶/۵۸
	O13	بومی بودن برخی رشته‌های ورزشی	۳/۱۸	۱/۳۵	۶/۲۵
تربیت بدنی	T1	اعتیاد به دنیای مجازی و رواج سبک زندگی غیرفعال	۳/۹۸	۱/۱۰	۸/۱۶
	T2	بیکاری و ضعف اقتصادی اکثریت دانشجویان دانشگاه ایلام	۳/۸۶	۱/۰۴	۷/۸۸
	T3	تقدم اقدامات سلیقه‌ای بر اجرای برنامه‌های راهبردی در بین برخی مدیران ارشد دانشگاه	۳/۷۴	۱/۱۳	۷/۷۴
	T4	دوری دانشگاه از مرکز شهر	۱/۱۸	۴/۴۸	۷/۷۴
	T5	کاهش تمایل دانشجویان به ورزش و نداشتن انگیزه و امید در زندگی	۳/۶۸	۱/۱۲	۷/۶۶
	T6	افزایش هزینه‌های ساخت و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی	۳/۶۹	۱/۱۴	۷/۴۵
	T7	ناکافی بودن اعتبارات فوق برنامه دانشگاه	۳/۶۶	۰/۹۸	۶/۹۴
	T8	نبود قوانین حمایتی از حامیان مالی در حوزه ورزش دانشجویی	۳/۶۳	۰/۹۹	۶/۸۷

- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی
 برای تعیین موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام ابتدا ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی تهیه شد. سپس بر اساس نمره کل ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و عوامل خارجی، موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام مشخص گردید. جدول ۴ و ۵ این دو ماتریس را نشان می‌دهند:

جدول ۴- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی

کد	قوت‌ها و ضعف‌ها	وزن	رتبه	(رتبه×وزن)
S1	وجود اعضای هیئت علمی متخصص در گروه علوم ورزشی	۰/۰۶	۴	۰/۲۴
S2	برگزاری منظم مسابقات، المپیا درون و بین‌دانشگاهی، جشنواره‌ها و...	۰/۰۶	۴	۰/۲۴
S3	وجود کلاس‌های فوق برنامه ورزشی در دانشگاه	۰/۰۵	۴	۰/۲۰
S4	کسب عناوین مختلف ورزشی در سطح منطقه و کشور	۰/۰۵	۴	۰/۲۰
S5	وجود اداره تربیت بدنی در دانشگاه	۰/۰۵	۴	۰/۲۰
S6	وجود مرکز مشاوره و تندرستی در دانشگاه	۰/۰۵	۴	۰/۲۰
S7	وجود واحدهای آموزش تربیت بدنی ۱ و ورزش ۱	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
W1	نامطلوب بودن و غیر استاندارد بودن فضاهای ورزشی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W2	فقدان برنامه راهبردی در ورزش دانشجویی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W3	حذف یا ادغام ردیف‌های بودجه ورزش تربیتی در دانشگاه	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W4	ضعف امکانات مناسب ورزشی و رفاهی در دانشگاه ایلام	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W5	کمبود فضاها و سالن در خوابگاه‌های دانشجویی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
W6	فقدان سیستم نظامند اطلاع‌رسانی جهت شرکت در برنامه‌های ورزشی	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
W7	عدم تعهد مسئولان دانشگاه به تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش دانشجویی	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
W8	عدم ارتباط مناسب با هیئت‌های ورزشی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W9	فقدان سیستمی ثابت برای شناسایی استعدادها و ورزشی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W10	ضعف در عملکرد انجمن‌های ورزشی موجود	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W11	عدم حمایت مالی از قهرمانان ملی و منطقه‌ای در دانشگاه ایلام	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W12	تمرکز مدیران ورزش دانشگاه بر نتیجه‌گرایی در ورزش به جای فرآیندگرایی	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
W13	نبود دانشکده تربیت بدنی	۰/۰۶	۲	۰/۱۲
	جمع کل نمره عوامل داخلی	∑=۱		∑=۲,۴۳

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، با تخصیص ضریب اهمیت و رتبه، نمره نهایی ماتریس عوامل داخلی به‌دست آمد. نتایج نشان داد مجموع نمرات ماتریس عوامل داخلی ۲/۴۳ است که کمتر از ۲/۵۰ است و حاکی از آن است که توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام در منطقه ضعیف‌ها قرار دارد.

جدول ۵- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی

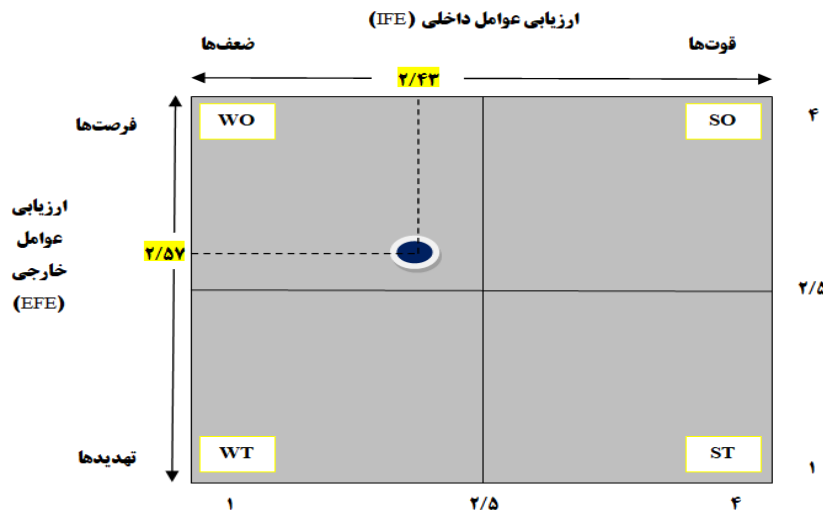
کد	فرصت‌ها و تهدیدها	وزن	رتبه	(رتبه×وزن)
O1	نگاه حمایتی مسئولین استانی به ورزش دانشجویی	۰/۰۶	۴	۰/۲۴
O2	ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی جدید در اطراف دانشگاه	۰/۰۵	۴	۰/۲۰
O3	همکاری نزدیک اداره تربیت بدنی با اداره کل ورزش و جوانان استان	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
O4	وجود مربیان مجرب ورزشی در دانشگاه و سطح شهر ایلام	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
O5	کثرت جمعیت جوان دانشجویی	۰/۰۴	۴	۰/۱۶
O6	گرایش بسیاری از بانوان دانشگاهی به ورزش	۰/۰۴	۴	۰/۱۶
O7	مرزی بودن استان ایلام و قابلیت ایجاد روابط ورزشی برون مرزی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
O8	وجود تنوع اقلیمی و جغرافیایی برای رشته‌های خاص ورزشی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
O9	کم هزینه بودن ورزش دانشجویی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
O10	وجود استعدادهای فراوان در برخی رشته‌های ورزشی	۰/۰۵	۳	۰/۱۵
O11	توسعه فرودگاه شهدای ایلام	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
O12	بهره‌مندی از ورزش‌های بومی و محلی در سطح استان ایلام	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
O13	بومی بودن برخی رشته‌های ورزشی	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
T1	اعتیاد به دنیای مجازی و رواج سبک زندگی غیرفعال	۰/۰۴	۱	۰/۰۴
T2	نبود قوانین حمایتی از حامیان مالی در حوزه ورزش دانشجویی	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
T3	بیکاری و ضعف اقتصادی اکثریت دانشجویان دانشگاه ایلام	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
T4	تقدم اقدامات سلیقه‌ای بر اجرای برنامه‌های راهبردی در بین برخی مدیران دانشگاه	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
T5	کاهش تمایل دانشجویان به ورزش و نداشتن انگیزه و امید در زندگی	۰/۰۶	۱	۰/۰۶
T6	دوری دانشگاه از مرکز شهر	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
T7	عدم الزام دولت و دانشگاه در ارائه خدمات فوق برنامه ورزشی در محیط دانشگاه	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
T8	افزایش هزینه‌های ساخت و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی	۰/۰۴	۲	۰/۰۸
جمع کل نمره عوامل خارجی		$\sum = ۱$		$\sum = ۲,۵۷$

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، با تخصیص ضریب اهمیت و رتبه، نمره نهایی ماتریس عوامل خارجی به‌دست آمد. نتایج نشان داد مجموع نمرات ماتریس عوامل خارجی ۲/۵۷ است که

بیشتر از ۲/۵۰ است و حاکی از آن است که توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام در منطقه فرصت‌ها قرار دارد.

- موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام

برای تجزیه و تحلیل همزمان عوامل داخلی و خارجی از ماتریس داخلی و خارجی استفاده شد. در این ماتریس موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام با استفاده از محل تقاطع مجموع وزن رتبه‌ای عوامل داخلی (۲/۴۳) و مجموع وزن رتبه‌ای عوامل خارجی (۲/۵۷) در وضعیت محافظه‌کارانه قرار دارد (شکل ۱) و نشان از غلبه ضعف‌ها بر قوت‌ها و فرصت‌ها بر تهدیدها دارد. بنابراین بایستی از استراتژی‌های محافظه‌کارانه یا ثبات (بهبود بخشیدن نقاط ضعف داخلی با بهره‌برداری از فرصت‌های موجود) استفاده شود:

شکل ۱- موقعیت راهبردی بر اساس نمره نهائی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی

- تعیین استراتژی‌های توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام

معمولاً سازمان‌ها راهبردهای خود را با توجه به موقعیت راهبردی خود بر اساس نمره نهائی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی، یکی از راهبردهای تهاجمی، رقابتی، محافظه‌کارانه یا تدافعی انتخاب می‌کنند. با این وجود راهبردهای سازمان می‌تواند از خانه‌های مجاور نیز انتخاب شوند (جاسبی، ۲۰۰۸). در همین راستا در مرحله تطبیق و مقایسه، با توجه به عوامل داخلی و خارجی شناسایی شده و بر اساس تحلیل سوات و تصویب نهایی شورای راهبردی، در مجموع ۱۷ استراتژی شامل ۴

استراتژی تهاجمی، ۵ استراتژی رقابتی، ۵ استراتژی محافظه کارانه و ۳ استراتژی تدافعی برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام تدوین شد (جدول ۶):

جدول ۶- ماتریس سوات توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام

نقاط قوت (S)	نقاط ضعف (W)	IFE
<p>S1 وجود اعضای هیئت علمی متخصص در گروه علوم ورزشی؛ S2 برگزاری منظم مسابقات، المپیاد درون و بین دانشگاهی، جشنواره‌ها و...؛ S3 وجود کلاس‌های فوق برنامه ورزشی در دانشگاه؛ S4 کسب عناوین مختلف ورزشی در سطح منطقه و کشور؛ S5 وجود اداره تربیت بدنی در دانشگاه؛ S6 وجود مرکز مشاوره و تندرستی در دانشگاه؛ S7 وجود واحدهای آموزش تربیت بدنی ۱ و ورزش ۱.</p>	<p>W1 نامطلوب بودن و غیر استاندارد بودن فضاهای ورزشی؛ W2 فقدان برنامه راهبردی در ورزش دانشجویی؛ W3 حذف یا ادغام ردیف‌های بودجه ورزش دانشجویی در دانشگاه؛ W4 ضعف امکانات مناسب ورزشی و رفاهی در دانشگاه ایلام؛ W5 کمبود فضاها و سالن در خوابگاه‌های دانشجویی؛ W6 فقدان سیستم نظامند اطلاع‌رسانی جهت شرکت در برنامه‌های ورزشی؛ W7 عدم تعهد مسئولان دانشگاه به تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش دانشجویی؛ W8 عدم ارتباط مناسب با هیئت‌های ورزشی؛ W9 فقدان سیستمی ثابت برای شناسایی استعدادها و ورزشی؛ W10 ضعف در عملکرد انجمن‌های ورزشی موجود؛ W11 عدم حمایت مالی از قهرمانان ملی و منطقه‌ای در دانشگاه ایلام؛ W12 تمرکز مدیران ورزش دانشگاه بر نتیجه‌گرایی در ورزش به جای فرآیندگرایی؛ W13 نبود دانشکده تربیت بدنی.</p>	<p>EFE</p>
<p>فرصت‌ها (O)</p> <p>O1 نگاه حمایتی مسئولین استانی به ورزش دانشجویی؛ O2 ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی جدید در اطراف دانشگاه؛ O3 همکاری نزدیک اداره تربیت بدنی با اداره کل ورزش و جوانان استان؛ O4 وجود مربیان مجرب ورزشی در دانشگاه و سطح شهر ایلام؛ O5 کثرت جمعیت جوان دانشجویی؛ O6 گرایش بسیاری از بانوان دانشگاهی به ورزش؛ O7 مرزی بودن استان ایلام و قابلیت ایجاد روابط ورزشی برون مرزی؛ O8 وجود تنوع اقلیمی و جغرافیایی برای رشته‌های خاص ورزشی؛</p>	<p>راهبردهای WO</p> <p>۱. بهره‌مندی از پتانسیل‌های سایر سازمان‌های ورزشی استان: W1, W4, W5, W13, O1, O2, O3, O5, O6, O7, O13. ۲. احداث و ارتقاء زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام: W1, W4, W5, W13, O1, O2, O3, O5, O7, O10. ۳. طراحی، تدوین و اجرای برنامه راهبردی ورزش دانشجویی: W2, W4, W7, W10, W12, O1, O4, O5, O6, O7, O10. ۴. میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش دانشجویی: W11, W12, W8, O1, O2, O3, O4, O5, O7, O8, O11. بهره‌گیری از فضاهای طبیعی جهت توسعه ورزش دانشجویی: W1, W4, W5, O3, O5, O6, O8, O12.</p>	<p>راهبردهای SO</p> <p>۱. بهره‌گیری از مدیران متخصص در اداره تربیت بدنی: S1, S2, S3, S5, S6, O1, O3, O5, O7, O10. تبلیغ و تحکیم برند ورزشی دانشگاه: S2, S4, S6, O1, O7, O12. ۳. تقویت فرهنگ ورزش با اولویت دختران دانشجو: S2, S3, S4, O1, O2, O3, O4, O5, O6, O10, O12.</p>

ادامه جدول ۶- ماتریس سوات توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام

<p>استخدام نخبگان و استعدادهای ورزشی دانشگاه در راستای افزایش نیروی انسانی متخصص: S2, S3, S5, S6, S7, O1, O4, O5, O6, O7, O10.</p>	<p>O9 کم هزینه بودن ورزش دانشجویی؛ O10 وجود استعدادهای فراوان در برخی رشته‌های ورزشی؛ O11 توسعه فرودگاه شهدای ایلام؛ O12 بهره‌مندی از ورزش‌های بومی و محلی در سطح استان ایلام؛ O13 بومی بودن برخی رشته‌های ورزشی</p>
<p>راهبردهای ST</p> <p>۱. ترویج و تبلیغ ورزش همگانی با همکاری سازمان‌های زیربط: S2, S3, S4, S5, S6, T1.</p> <p>۲. حمایت و تقدیر از دانشجویان ورزشکار مدال‌آور: S2, S4, T1, T2, T5.</p> <p>۳. برگزاری جشنواره‌های درون دانشگاهی و درون خوابگاهی: S1, S2, S3, S5, S6, T1, T3, T5, T6.</p> <p>۴. کیفیت‌بخشی به واحدهای تربیت بدنی ۱ و ورزش ۱ دانشجویان: S1, S3, S5, S6, S7, T1, T5, T6.</p> <p>فراهم کردن شرایط شرکت مدیران بلندپایه دانشگاه در ورزش: S1, S2, S6, T1, T4, T6.</p> <p>راهبردهای WT</p> <p>۱. اصلاح ساختار مدیریتی اداره تربیت‌بدنی دانشگاه ایلام: W2, W3, W6, W7, W8, W9, W12, T2, T4, T7.</p> <p>۲. برقراری تعامل مناسب با فدراسیون ورزش دانشگاهی و اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم: W6, W8, W10, T4, T7.</p> <p>۳. حفظ و ارتقاء تعاملات درون و برون سازمانی برای توسعه ورزش دانشجویی: W1, W3, W4, W5, W8, T2, T4, T6.</p>	<p>تهدیدها (T)</p> <p>T1 اعتیاد به دنیای مجازی و رواج سبک زندگی غیرفعال؛ T2 نبود قوانین حمایتی از حامیان مالی در حوزه ورزش دانشجویی؛ T3 بیکاری و ضعف اقتصادی اکثریت دانشجویان دانشگاه ایلام؛ T4 تقدم اقدامات سلیقه‌ای بر اجرای برنامه‌های راهبردی در بین برخی مدیران دانشگاه؛ T5 کاهش تمایل دانشجویان به ورزش و نداشتن انگیزه و امید در زندگی؛ T6 دوری دانشگاه از مرکز شهر؛ T7 عدم الزام دولت و دانشگاه در ارائه خدمات فوق برنامه ورزشی در محیط دانشگاه؛ T8 افزایش هزینه‌های ساخت و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی.</p>

- ارزیابی راهبردها با استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی

ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی روشی تحلیلی است که با آن جذابیت نسبی راهبردها مشخص می‌شود. برای تهیه ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی از نتیجه ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی و نتیجه ماتریس سوات استفاده می‌شود. در این روش ابتدا فرصت‌ها و تهدیدهای عمده خارجی، نقاط قوت و ضعف داخلی در ستون سمت راست ماتریس برنامه‌ریزی کمی نوشته شده، سپس به هریک از این عوامل داخلی و خارجی که در موفقیت سازمان نقش عمده دارند، وزن یا ضریب داده می‌شود. این ضریب‌ها درست همان ضریب‌های ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی

هستند. در ردیف بالای ماتریس، راهبردهای تعیین شده از ماتریس سوات نوشته می‌شود. برای تعیین نمره جذابیت باید عوامل داخلی و خارجی را که در موفقیت سازمان نقش عمده دارند، بررسی کرد و سپس در مورد هریک از آنها این پرسش را مطرح کرد که آیا این عامل در گزینش راهبردها نقش عمده دارد؟ اگر پاسخ به این پرسش «آری» باشد، آنگاه باید با توجه به این عامل کلیدی راهبردها را با هم مقایسه کرد به طوری که اهمیت نسبی یک راهبرد نسبت به سایر راهبردها مشخص شود. نمره جذابیت به این شکل است:

۱ = بدون جذابیت، ۲ = تا حدی جذاب، ۳ = دارای جذابیت معقول و ۴ = بسیار جذاب.

اگر پاسخ به پرسش بالا «نه» است، نشان دهنده این است که در فرآیند انتخاب راهبردها این عامل هیچ نقش مهمی (از نظر موقعیت راهبرد) ندارد که در آن صورت نباید به این عامل نمره جذابیت داده شود. در مرحله بعدی جمع نمره‌های جذابیت محاسبه می‌شود؛ به این صورت که ضریب در نمره‌های جذابیت ضرب می‌شود. جمع نمره‌های جذابیت نشان دهنده جذابیت نسبی هر یک از راهبردها است که تنها با توجه به اثر عوامل داخلی و خارجی مربوطه به دست می‌آید. هر قدر جمع نمره‌های جذابیت بیشتر باشد، راهبرد مورد بحث دارای جذابیت بیشتری خواهد بود. در نهایت مجموع نمره‌های جذابیت هر یک از ستون‌های ماتریس کمی محاسبه می‌شود.

در گام بعدی ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی تهیه شد. با عنایت به چهار دسته استراتژی قرار گرفته در ماتریس سوات، آن دسته از استراتژی‌هایی را جهت ارزیابی و انتخاب در ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی انتخاب می‌کنیم که مربوط به منطقه تعیین شده در ماتریس چهارخانه‌ای داخلی و خارجی باشند؛ بنابراین برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام فقط استراتژی‌های محافظه‌کارانه انتخاب می‌شوند (جدول ۷ و ۸):

جدول ۷- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی عوامل داخلی

استراتژی داخلی	عوامل داخلی	نمره اهمیت (وزن)	استراتژی (۱): بهره‌مندی از پتانسیل‌های سایر سازمان‌های ورزشی استان		استراتژی (۲): احداث و ارتقاء زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام		استراتژی (۳): طراحی، تدوین و اجرای برنامه راهبردی ورزش دانشجویی		استراتژی (۴): میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش دانشجویی		استراتژی (۵): بهره‌گیری از فضاهای طبیعی جهت توسعه ورزش دانشجویی	
			نمره	حداکثر	نمره	حداکثر	نمره	حداکثر	نمره	حداکثر	نمره	حداکثر
قوت‌ها												
S1	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴
S2	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴
S3	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴
S4	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴
S5	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴
S6	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲
S7	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱
ضعف‌ها												
W1	۰/۰۵	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴
W2	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳
W3	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳
W4	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۲۰	۴	۰/۱۰	۲	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴
W5	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۱۰	۲	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴
W6	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱
W7	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۸	۲	۰/۱۶	۴	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲
W8	۰/۰۵	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲
W9	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲
W10	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳
W11	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲
W12	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۱۵	۳	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲
W13	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲
مجموع	۲/۰۰	۱	۲/۷۶	۲/۷۶	۲/۶۷	۲/۶۷	۲/۸۱	۲/۸۱	۱/۷۹	۱/۷۹	۱/۷۹	۱/۷۹

جدول ۸- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی عوامل خارجی

استراتژی	عوامل خارجی	فهرست اهمیت (وزن)	استراتژی (۱):		استراتژی (۲):		استراتژی (۳):		استراتژی (۴):		
			بهره‌مندی از پتانسیل‌های سایر سازمان‌های ورزشی استان	دانشگاه ایلام	ورزشی	راهبردی	مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش	میزبانی فضاهای طبیعی جهت توسعه ورزش دانشجویی	بهره‌گیری از	استراتژی (۵):	
فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	فهرست	
فرصت‌ها											
O1	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	۴	۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴	۰/۱۲
O2	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۴	۰/۲۰	۲	۰/۱۰	۴	۰/۲۰	۱	۰/۰۵
O3	۰/۰۶	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۱	۰/۰۶
O4	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۱	۰/۰۶
O5	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶
O6	۰/۰۴	۲	۰/۰۸	۴	۰/۱۶	۳	۰/۱۲	۲	۰/۰۸	۴	۰/۱۶
O7	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۴	۰/۲۰	۳	۰/۱۵
O8	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۱	۰/۰۵	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰
O9	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۱	۰/۰۵	۳	۰/۱۵	۲	۰/۱۰
O10	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۳	۰/۱۵	۲	۰/۱۰	۱	۰/۰۵
O11	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۱	۰/۰۴
O12	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶
O13	۰/۰۴	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲
تهدیدها											
T1	۰/۰۴	۴	۰/۱۶	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶	۱	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
T2	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۳	۰/۱۵	۲	۰/۱۰	۳	۰/۱۵	۲	۰/۱۰
T3	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
T4	۰/۰۵	۲	۰/۱۰	۳	۰/۱۵	۴	۰/۲۰	۲	۰/۱۰	۱	۰/۰۵
T5	۰/۰۶	۲	۰/۱۲	۱	۰/۰۶	۲	۰/۱۲	۱	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
T6	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶	۳	۰/۱۲	۲	۰/۰۸	۳	۰/۱۲
T7	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۸
T8	۰/۰۴	۳	۰/۱۲	۴	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۴	۳	۰/۱۲
مجموع	۱	۲/۰۲	۲/۷۳	۲/۵۶	۲/۵۵	۲/۲۵					

جدول ۹- اولویت‌بندی استراتژی‌های محافظه‌کارانه بر اساس ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی

رتبه	میانگین	مجموع نمره		استراتژی‌ها
		جذابیت عوامل خارجی	جذابیت عوامل داخلی	
۱	۲/۷۴	۲/۷۳	۲/۷۶	احداث و ارتقاء زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام
۲	۲/۶۸	۲/۵۵	۲/۸۱	میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش دانشجویی
۳	۲/۶۱	۲/۵۶	۲/۶۷	طراحی، تدوین و اجرای برنامه راهبردی ورزش دانشجویی
۴	۲/۰۲	۲/۲۵	۱/۷۹	بهره‌گیری از فضاهای طبیعی جهت توسعه ورزش دانشجویی
۵	۲/۰۱	۲/۰۲	۲/۰۰	بهره‌مندی از پتانسیل‌های سایر سازمان‌های ورزشی استان

بر اساس ارزیابی میانگین نمرات استراتژی‌های محافظه‌کارانه در ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی، استراتژی احداث و ارتقاء زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام به عنوان بهترین استراتژی انتخاب شد. رتبه‌بندی سایر استراتژی‌ها در جدول ۹ آمده است.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تدوین برنامه راهبردی جهت توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام انجام شد. نتایج نشان داد موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام با استفاده از محل تقاطع مجموع وزن رتبه‌ای عوامل داخلی (۲/۴۳) و مجموع وزن رتبه‌ای عوامل خارجی (۲/۵۷) در وضعیت محافظه‌کارانه قرار دارد (شکل ۱) که نشان می‌دهد ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام از لحاظ عوامل درونی دارای ضعف و از لحاظ عوامل بیرونی دارای فرصت است؛ بنابراین بایستی از راهبردهای محافظه‌کارانه، شامل نگهداری و حمایت درونی استفاده نماید. همچنین قرار گرفتن در این جایگاه بدین معنی است که ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام باید تمرکز خود را بر اجرای استراتژی‌های محافظه‌کارانه قرار دهد؛ هرچند این سازمان باید نگاهی هم به استراتژی‌های تدوین شده در نواحی دیگر داشته باشد و شرایطی را مهیا سازد که به استراتژی‌های تهاجمی راه یابد. در مقایسه با پژوهش‌های انجام شده، خسروی زاده و همکاران (۲۰۰۹) وضعیت استراتژیک کمیته ملی المپیک را در موقعیت تهاجمی؛ گودرزی (۲۰۱۳) جایگاه ورزش دانشجویی اداره کل تربیت بدنی دانشگاه پیام نور را در موقعیت تهاجمی؛ رضائی، اندام و آقایی (۲۰۱۵) جایگاه ورزش دانشجویی دانشگاه شاهرود را در موقعیت تدافعی؛ حمیدی و همکاران (۲۰۱۱) موقعیت استراتژیک فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی ایران را در وضعیت محافظه‌کارانه؛ عابدی (۲۰۱۸) موقعیت راهبردی ورزش دانشجویی در دانشگاه تخصصی فناوری‌های نوین آمل را در منطقه رقابتی؛ رضائی نژاد و همکاران (۲۰۱۹) وضعیت راهبردی

فوتبال استان گیلان را در منطقه تدافعی؛ زادسر (۲۰۱۸) وضعیت راهبردی استعدادیابی در ورزش قهرمانی استان فارس را در منطقه محافظه کارانه و محرمزاده و وحدانی (۲۰۱۸) موقعیت راهبردی ورزش دانشجویی دانشگاه محقق اردبیلی را در منطقه محافظه کارانه نشان دادند و از استراتژی‌های مناسب با موقعیت خود استفاده نمودند.

مهمترین قوت‌های دانشگاه ایلام برای توسعه ورزش دانشجویی به ترتیب شامل وجود اعضای هیئت علمی متخصص در گروه علوم ورزشی، برگزاری منظم مسابقات، المپیاد درون و بین‌دانشگاهی، جشنواره‌ها و... وجود کلاس‌های فوق برنامه ورزشی در دانشگاه، کسب عناوین مختلف ورزشی در سطح منطقه و کشور و وجود اداره تربیت بدنی در دانشگاه است. حمیدی و همکاران (۲۰۱۱) وجود نیروهای کیفی، متخصص و با تجربه در ورزش دانشگاه‌ها را مهمترین نقطه قوت ورزش دانشجویی ج.ا. ایران عنوان کردند. گودرزی (۲۰۱۳) وجود اداره کل تربیت بدنی در ساختار دانشگاه پیام نور را از مهمترین نقاط قوت ورزش دانشجویی دانشگاه پیام نور عنوان نمود. رضانی، اندام و آقایی (۲۰۱۵) تعدد برگزاری مسابقات و جشنواره‌های ورزشی را از مهمترین نقاط قوت توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه شاهرود عنوان کردند. سجادی، خبیری، قائم‌مقامی و بنسبردی (۲۰۱۶) برگزاری مسابقات منظم در رده‌های سنی مختلف را از مهمترین نقاط قوت توسعه فدراسیون شطرنج ایران عنوان نمودند. محرمزاده و وحدانی (۲۰۱۸) بر نقش بهره‌گیری از اعضای هیئت علمی متخصص در امور تربیت بدنی و ورزش دانشگاه محقق اردبیلی به عنوان یک نقطه قوت تأکید نمودند. ویلم^۱ و همکاران (۲۰۱۸) وجود انجمن‌های ورزشی را نقطه قوتی بزرگ برای توسعه ورزش همگانی عنوان می‌کند. بنابراین دانشگاه ایلام بایستی تلاش نماید این قوت‌ها را حفظ و از اثرات آنها برای سایر مؤلفه‌های برنامه راهبردی خود استفاده نماید.

نامطلوب بودن و غیر استاندارد بودن فضاهای ورزشی، فقدان برنامه راهبردی در ورزش دانشجویی، حذف یا ادغام ردیف‌های بودجه ورزش دانشجویی در دانشگاه، کمبود فضاها و سالن در خوابگاه‌های دانشجویی، عدم تعهد مسئولان دانشگاه به تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش دانشجویی، فقدان سیستمی ثابت برای شناسایی استعدادها و ورزشی، ضعف در عملکرد انجمن‌های ورزشی موجود، عدم حمایت مالی از قهرمانان ملی و منطقه‌ای در دانشگاه ایلام و تمرکز مدیران ورزش دانشگاه بر نتیجه‌گرایی در ورزش به جای فرآیندگرایی از مهمترین ضعف‌های دانشگاه ایلام برای توسعه ورزش دانشجویی هستند. گودرزی (۲۰۱۳) فقدان انجمن‌های فعال ورزش دانشجویی را از نقاط ضعف اصلی در ورزش دانشجویی دانشگاه پیام نور ذکر کردند. منافی و همکاران (۲۰۱۷) ساختار نامناسب ورزش دانشجویی کشور را مانعی بزرگ در مسیر پیشرفت ورزش دانشجویی عنوان نمودند. میرزاده و شجیع

(۲۰۱۶) عدم برنامه‌ریزی در جهت ارتقا ورزش دانشجویی را مهمترین مانع توسعه ورزش تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد عنوان نمودند. مکیلیواری (۲۰۱۸) عدم توجه به سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های شهری را از نقاط ضعف توسعه فیزیکی ورزش شهرها عنوان نمودند. با توجه به این نتایج، دانشگاه ایلام باید تلاش کند که این ضعف‌ها را کاهش دهد و برطرف نماید و حتی آنها را به نقطه قوت تبدیل نماید و اثرات منفی آنها را روی سایر مؤلفه‌های برنامه کاهش دهد.

برخی از مهمترین فرصت‌های فراروی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام شامل نگاه حمایتی مسئولین استانی به ورزش دانشجویی، ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی جدید در اطراف دانشگاه، وجود مربیان مجرب ورزشی در دانشگاه و سطح شهر ایلام، کثرت جمعیت جوان دانشجویی، گرایش بسیاری از بانوان دانشگاهی به ورزش، مرزی بودن استان ایلام و قابلیت ایجاد روابط ورزشی برون مرزی، وجود تنوع اقلیمی و جغرافیایی برای رشته‌های خاص ورزشی، کم هزینه بودن ورزش دانشجویی، وجود استعدادهای فراوان در برخی رشته‌های ورزشی، توسعه فرودگاه شهدای ایلام هستند. حمیدی و همکاران (۲۰۱۱) دید مثبت مسئولان کشور و رؤسای دانشگاه‌ها به ورزش دانشجویی و دانشگاهی را از مهمترین فرصت‌های توسعه ورزش دانشجویی ج.ا. ایران عنوان کردند. گودرزی (۲۰۱۳) در اختیار داشتن جمعیت کثیر دانشجویی در دامنه‌های سنی متفاوت را فرصتی گران‌بها برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه پیام نور عنوان می‌کند. مسلمی، غفرانی و صابری (۲۰۱۹) وجود جوانان و نوجوانان مستعد و علاقه‌مند استان کرمان به ورزش‌های بومی سنتی را فرصتی کم‌نظیر برای توسعه ورزش‌های بومی سنتی کرمان برشمردند. رضایی و صالحی‌پور (۲۰۱۹) بر ورزش دانشجویی و دانش‌آموزی به عنوان فرصتی بزرگ برای توسعه ورزش کشور تأکید کردند. همان‌طور که این بخش از نتایج نشان می‌دهد ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام از فرصت‌های مطلوب و بسیاری برخوردار است که با برنامه‌ریزی مناسب و با استفاده از قوت‌های موجود می‌تواند از حداکثر فرصت‌ها استفاده کند و به رفع نقاط ضعف و از میان بردن تهدیدها کمک نماید.

همچنین برخی از مهمترین تهدیدهای فراروی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام شامل اعتیاد به دنیای مجازی و رواج سبک زندگی غیرفعال، نبود قوانین حمایتی از حامیان مالی در حوزه ورزش دانشجویی، بیکاری و ضعف اقتصادی اکثریت دانشجویان دانشگاه ایلام، تقدم اقدامات سلیقه‌ای بر اجرای برنامه‌های راهبردی در بین برخی مدیران ارشد دانشگاه، کاهش تمایل دانشجویان به ورزش و نداشتن انگیزه و امید در زندگی، دوری دانشگاه از مرکز شهر و افزایش هزینه‌های ساخت و نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی است. میرزازاده و شجاع (۲۰۱۶) شرایط نامطلوب اقتصادی حاکم بر ورزش کشور را مهمترین تهدید توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه فردوسی مشهد عنوان نمودند. منافی و همکاران (۲۰۱۷) نادیده گرفته شدن شاخص‌های توسعه ورزش دانشجویی توسط سازمان برنامه و

بودجه و وزارت ورزش و جوانان را تهدیدی برای ورزش دانشگاهی کشور دانستند. رضایی صوفی، فراهانی و شعبانی (۲۰۱۷) بازاریابی ورزشی نامناسب و ناکارآمد در ورزش قهرمانی را تهدیدی جدی برای این بخش از ورزش ایران عنوان کردند. هامبریک و همکاران (۲۰۱۸) کمبود منابع و وابستگی به سازمان‌های دیگر را از مهمترین تهدیدهای توسعه سازمان‌های ورزشی عنوان کردند. بر اساس تهدیدهای ذکر شده، به نظر می‌رسد دانشگاه ایلام بایستی برای کاهش اثرات این تهدیدها تلاش نماید. در این راستا می‌تواند از قوت‌های درونی و فرصت‌های بیرونی شناسایی شده در این پژوهش، برای این منظور استفاده نماید.

معمولاً سازمان‌ها راهبردهای خود را با توجه به موقعیت راهبردی خود و بر اساس نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی، یکی از راهبردهای تهاجمی، رقابتی، محافظه‌کارانه یا تدافعی را انتخاب می‌کنند. بنابراین با توجه به موقعیت راهبردی توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام، راهبردهای محافظه‌کارانه به عنوان راهبردهای هدف بررسی می‌شوند (جاسبی، ۲۰۰۸). در همین راستا در مرحله تطبیق و مقایسه، با توجه به عوامل داخلی و خارجی شناسایی شده و بر اساس تحلیل سوات و تصویب نهایی شورای راهبردی، در مجموع ۱۷ استراتژی شامل ۴ استراتژی تهاجمی، ۵ استراتژی رقابتی، ۵ استراتژی محافظه‌کارانه و ۳ استراتژی تدافعی برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام تدوین شد. استراتژی‌های محافظه‌کارانه به عنوان استراتژی هدف و با توجه به امتیاز جذابیت آنها بر اساس ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی به ترتیب اولویت شامل احداث و ارتقاء زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام، میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش دانشجویی، طراحی، تدوین و اجرای برنامه راهبردی ورزش دانشجویی، بهره‌گیری از فضاهای طبیعی جهت توسعه ورزش دانشجویی و بهره‌مندی از پتانسیل‌های سایر سازمان‌های ورزشی استان می‌باشند. حمیدی و همکاران (۲۰۱۱) حاکمیت برنامه‌محوری در نهادهای زیرمجموعه ورزش دانشگاهی کشور را از راهبردهای تهاجمی، توسعه اماکن ورزشی با اولویت دختران دانشجو را از راهبردهای محافظه‌کارانه، توسعه هماهنگی و انسجام در بخش‌های مختلف آموزش عالی کشور را از راهبردهای رقابتی و ایجاد نظام اطلاع‌رسانی و جذب دانشجویان به فعالیت‌های ورزشی را از راهبردهای تدافعی برای توسعه ورزش دانشجویی کشور ذکر نمودند. سجادی و همکاران (۲۰۱۶) توسعه همکاری‌های فدراسیون با آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی کشور را از راهبردهای تهاجمی، تدوین برنامه جامع استعدادیابی را از راهبردهای محافظه‌کارانه، استفاده از فرصت‌ها و ظرفیت‌های موجود جهت جذب حامیان مالی را از راهبردهای رقابتی و تدوین برنامه راهبردی بازاریابی فدراسیون شطرنج را از راهبردهای تدافعی برای توسعه فدراسیون شطرنج عنوان می‌کنند. محرم‌زاده و وحدانی (۲۰۱۸) توسعه ورزش همگانی در دانشگاه محقق اردبیلی را از راهبردهای تهاجمی، استانداردسازی، اعتباربخشی و

توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی را از راهبردهای محافظه کارانه، توسعه و گسترش ارتباطات درون و برون سازمانی را از راهبردهای رقابتی و توسعه ورزش تربیتی و پرورشی در بین دانشجویان دانشگاه را از راهبردهای تدافعی عنوان نمودند. میرزازاده و شجاع (۲۰۱۶) میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش قهرمانی را از راهبردهای تهاجمی، تعامل با مدیران و مشاوران نخبه ادارات، فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی را از راهبردهای محافظه کارانه، قراردادن اماکن و تجهیزات ورزشی دانشگاه در اختیار دانشجویان با هزینه‌های اندک و تخفیفات ویژه را از راهبردهای رقابتی و اختصاص بخش بیشتری از بودجه ورزش دانشگاه در راستای توسعه ورزش همگانی و ورزش دانشجویی را از راهبردهای تدافعی برشمردند.

به طور کلی می‌توان بیان نمود با توجه به رابطه علت و معلولی بین منظرهای مختلف برنامه راهبردی، و با توجه به نقاط قوت و فرصت‌های فراروی دانشگاه ایلام، برنامه راهبردی تدوین شده حاکی از تصویر مناسبی از دستیابی دانشگاه ایلام به اهداف تعیین شده است. از این رو انتظار می‌رود دانشگاه ایلام در حوزه ورزش دانشجویی با بهره‌مندی از این قابلیت‌ها بتواند در تحقق چشم‌انداز در نظر گرفته شده به خوبی عمل نماید. از آنجا که هم در محیط داخلی و هم در محیط خارجی شرایط به نفع توسعه ورزش دانشجویی بوده است، بیشتر راهبردهای استخراج شده از ماتریس تعیین راهبردها، مبتنی بر پیشرفت و توسعه ورزش دانشجویی هستند. لذا به نظر می‌رسد دانشگاه ایلام با استفاده بهینه از قوت‌های ذکر شده به خوبی توانایی پوشش نقاط ضعف، مقابله با تهدیدهای محیط پیرامونی و استفاده حداکثری از فرصت‌ها را داشته باشد. در نهایت، تدوین منظرهای مختلف برنامه راهبردی توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام زمینه مناسبی برای اجرایی شدن این برنامه فراهم می‌کند و نقشه راهبردی به دست آمده نیز از طریق عناصر پیش‌بینی شده در آن برای مدیران و کارکنان تصویر روشنی از مسیر پیش روی به وجود می‌آورد. از این رو اتخاذ رویکرد برنامه‌محوری و اجرای راهبردها با توجه به چشم‌انداز و اهداف کلان پیش‌بینی شده می‌تواند به توسعه شاخص‌های کلان توسعه ورزش دانشجویی در دانشگاه ایلام کمک نماید.

منابع

1. Abedi, M. (2018). Development of the Strategic Plan of Sport of the University of Amol University of Technology. M. A Thesis of Physical Education. North University, P:113. (Persian)
2. Asefi, A., & Asadi, H. (2017). An Investigating of Developmental Barriers of Sport for all in State Universities of tehran city and presenting developing strategies. *Journal of Sport Management*, 8(6): 823-44. (Persian)
3. David, F. R., (2015). Strategic Management Concepts and Cases. 13th Edition, *Publishing as Prentice Hal*, New Jersey, USA, Pp: 36-61.

4. Esmaeili, M., Rezaei, S. (2019). Identifying and Assessing the Performance of University Sport Coaches in Iran (Case Study: Student Olympiad). *Journal of Research on Educational Sport*, 6(15): 31-52. (Persian)
5. Gheshmi Meimand, A., Pourkiani, M., Rahmati, M. (2019). Cultural Policy of Students Sports in Iran, Presentation of Model. *Journal of Research on Educational Sport*, 7(17): 83-100. (Persian)
6. Godarzi, M. (2013). SWOT Analysis for Shows the Situation of Physical Education General Department of Payame Noor University. *Journal of Applied Research of Sport Management*, 2(2): 61-74. (Persian)
7. Green, M. (2007). Policy Transfer, Lesson Drawing and Perspectives on Elite Sport Development System. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 2: 426-441.
8. Halla, F. (2007). A SWOT Analysis of Strategic Urban Development Planning: The Case of Dares Salaam City in Tanzania. *Journal of Habitat International*, 31: 130-142.
9. Hambrick, M.E. (2018). Using Social Network Analysis to Investigate Interorganizational Relationships and Capacity Building within a Sport for Development Coalition, *Journal of Sport Management Review*, <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.12.002>.
10. Hamidi, M., Elahi, A.R., Akbari Yazdi, H., Hamidi, M. (2011). Iranian Student Sport: Prospects and Development Strategies. *Journal of Sport Management Studies*, (12): 13-26. (Persian).
11. Hosseini, G., Hamidi, M., Tojjari, F. (2014). Codification Action Plan for Student Sport of Azad University. *Journal of Applied Research of Sport Management*, 2(4): 37-54. (Persian)
12. Jasbi, A. (2008). Principles and Foundations of Management, 17th Edition, *Azad University Press*, Tehran, Pp: 87-95. (Persian)
13. Javadi pour, M. & Samie nia, M. (2013). Explanation of strategic position and presentation of development strategy in sport for all in Iran, *Journal of contemporary studies on sport management*, 2(3): 15-28. (Persian)
14. Khosravizadeh, E., Hamidi, M., Yadollahi, J., Khabiri, M. (2009). The Identification of Threats, Strengths/ Weakness, Opportunities (SWOT) in Iran Olympic National Committee and challenges. *Journal of Sport Management*, 1(1): 19-35. (Persian)
15. Kirchengast, S. (2014). Physical Inactivity from the Viewpoint of Evolutionary Medicine. *Journal of Sports*, 2(2): 34-50.
16. Kriemadis, A. (2002). Strategic Planning in Higher Education Athletic. *International Journal of Education Management*, 11(6): 238-247.
17. Mafi, E., Saghaei, M., (2009). The Application of MS-SWOT in Tourism Management Analysis: the Case Report in Mashad. *Journal of Geography and Development*, 1(14): 27-50. (Persian)
18. Manafi, M., Ramezaninezhad, R., GoharRostami, H.R., Dastoom, S. (2017). Analyzing the Development Trend of Iranian Collegiate Athletics from the first to Fifth Macro Development Programs. *Journal of Sport Development and Management*, 6(1): 68-86. (Persian)
19. McGillivray, D. (2018). Sport Events, Space and the 'Live City, *Journal of Cities*, <https://doi.org/10.1016/j.cities.2018.09.07>.

20. Mehdi Zadeh, R. & Andam R. (2014). Strategies for General Sports Extensions in Iranian Universities, *Journal of Sport Management*, (2): 38-15. (Persian)
21. Mirzazadeh, Z., Shajie, K. (2016 Spring & Summer). Designing and Development Strategic Plan of University Sport (Case Study: Physical Education Office of Ferdowsi University). *Journal of Research on Educational Sport*, 5(12): 61-78. (Persian)
22. Moharramzadeh, M., Vahdani, M. (2018). Development and Prioritize of sport strategies in Mohaghegh Ardabili University. *Journal of Research on Educational Sport*, 6(14): 173-94. (Persian)
23. Moslemi, A., Ghofrani, M. & Saberi, A. (2019). Design and Codification of Development Strategy of Local-Traditional Sports in Kerman Province, *Journal of Sport Management*, 10(1): 85-102. (Persian)
24. Mull, R., Kathryn, F., Craig, G., Ross, M., Lynn Jamieson, M. (2005). Recreational sport management. 4th Edition, *Human Kinetics*. USA, P: 123.
25. Nikokar, GH., Ghorbanizadeh, V., Esfahai, A. N., (2010). Designing and Explaining the Strategic Management Model of Cultural Organizations of the Country. *Journal of Management & Achievement*, 17(41): 185-208. (Persian)
26. Ramezani, M., Andam, A., Aghaei, A. (2015). Designing Strategic Plan of Physical Education Office of Shahrood University. *Journal of Research on Educational Sport*, (7): 15-40. (Persian)
27. Ramzani nezhad, R., Shafiee, SH. & Rostami, H. (2019). Strategic Pathology of Guilan Province Football and Determining a Desirable Strategy, *Journal of Sport Development and Management*, 7(14):120-139. (Persian)
28. Rasekh, N., Sajjadi, S.A., Razavi, S.M.H, Dousti. M. (2018). Analysis of the Educational Sport Structure in Iran. *Journal of Research on Educational Sport*, 6(14): 17-44. (Persian)
29. Rezaei, Sh., (2018). Fundamentals of Sports Organizations Management. *Ilam University Publications*, Ilam, 1th Edition, Pp: 143-156. (Persian)
30. Rezaei, Sh. Salehipour, M. (2019). Analysis of Effective Factors in Development of Iran Sport Industry using Grounded Theory Approach. *Journal of Human Resource Management in Sport*, 6(1): 89-107. (Persian)
31. Rezaei Soufi, M., Farahani, A., (2017) The Environmental Analysis of Professional Sports in Iran. *Journal of Applied Research of Sport Management*, 6(1): 107-118. (Persian)
32. Saeimian, S., Arghandeh, R., (2008). The Investigation of Globalization with Approach to SWOT. *Journal of Management*, 18(123): 1-18. (Persian)
33. Sajjadi, S.N., Khabiri, M., GhaemMaghami, E. & Benesbordi, A. (2016). Identification and developing Strategies of Islamic republic of Iran Chess Federation. *Journal of Sport Development and Management*, 5(2):18-33. (Persian)
34. Shilbury, S., Sotiriadou, K., Green, C. (2008). Sport Development Systems, Policies and Pathways, an Introduction to the Special Issue. *Journal of Sport Management Review*, 11: 217-223.
35. Sotiriadou, P. (2013). Sport Development Planning: The Sunny Golf Club. *Journal of Sport Management Review*, 16(4): 514-523.

36. Teixeira, G.F., Canciglieri J.O. (2019). How to Make Strategic Planning for Corporate Sustainability?, *Journal of Cleaner Production*, doi: 10.1016/j.jclepro.2019.05.063.
37. Website of Kentucky High School Athletic Association. (2012). Strategic plan Kentucky high school athletic association (2012-2017). Available at: <https://khsaa.org/httpdocs/strategicplan>.
38. Website of Leeds Trinity University. (2014). Leeds trinity university sport strategy (2014-2019). Available at: www.leadstrinity.ac.uk [Accessed 25 February 2017].
39. Website of Worcester University. (2013). Worcester University joint strategy for student sport 2013-2017 at the University of Worcester. Available at: www.worcester.ac.uk [Accessed 25 February 2017].
40. Willem, A. (2018). Governing Bodies of Sport as Knowledge Brokers in Sport-for-All Communities of Practice. *Journal of Sport Management Review*, <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.08.05>.
41. Zadsar, V. (2018). Formulation of a Strategic Planning Plan for Fars Province Championship Sport. M. A Thesis of Physical Education, Payame Noor University of Hormozgan, Qeshm Payame Noor Center, P:88. (Persian)

ارجاع دهی

رضائی شمس‌الدین، تراوش منیژه. (۱۳۹۹). تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۳۹-۶۶. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.7652.1707

Rezaei Sh, Taravosh M. (2020). Environmental Analysis and Codification of Development Strategies for Student Sport. *Research on Educational Sport*, 8(19): 39-66. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.7652.1707

شناسایی و ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

سیدمحمدحسین رضوی^۱، محمدرضا برومند^۲، عادلہ عظیمی دلارستاقی^۳،

اعظم فضلی درزی^۴

۱. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه مازندران، ایران (نویسنده مسئول)

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه شهید بهشتی، ایران

۳. دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه شمال، ایران

۴. دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۰۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۲۹

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، شناسایی و ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی بود. این تحقیق از نظر روش، اسنادی-تحلیلی و پیمایشی بود. زیرا در ابتدا با بررسی ادبیات تحقیق همراه با مصاحبه، فهرستی از مهمترین شایستگی‌های کانونی شغلی شناسایی و سپس از پرسش‌نامه محقق ساخته برای بررسی وضعیت هر یک از مؤلفه‌ها استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران تشکیل می‌دادند. بر اساس جدول تعیین حجم نمونه آماری مورگان و همکاران، بیشترین تعداد نمونه به میزان ۳۸۴ نفر ملاک عمل قرار گرفت و نهایتاً ۳۵۰ پرسش‌نامه غیر مخدوش به دست آمد. جهت انجام محاسبات آماری نیز از نرم‌افزارهای «لیزرل» و «اس.پی.اس.اس» استفاده شد. نتایج حاصل از بخش اول تحقیق نشان داد هفت شایستگی کانونی شغلی شامل شایستگی‌های (انتخاب شغل، دستیابی به شغل، حفظ شغل، تحصیلی، توسعه فردی، اخلاقی و رفتاری) برای دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی شناسایی گردید. در بخش دوم نتایج نشان داد وضعیت شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور به طور معناداری

*این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی است که با حمایت مالی و معنوی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور انجام شده است.

1. Email: razavismh@gmail.com
2. Email: m_boroumanrd@sbu.ac.ir
3. Email: azimi.adeleh@yahoo.com
4. Email: a.fazli@yahoo.com

در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار داشته است. بنابراین لازم است تا با افزایش مهارت‌های عمومی و پایه‌ای در کنار توانمندی‌های تخصصی و فنی، این امکان برای دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی فراهم گردد تا در بازار کار به گونه‌ای موفق‌تر نسبت به سایرین رقابت نمایند.

کلید واژگان: شایستگی‌های کانونی، اشتغال، دانشجو، دانش‌آموخته، تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

مقدمه

به طور کلی در مورد مفهوم شایستگی، تعریف واحد و مشخصی وجود ندارد و همه صاحب‌نظران و نظریه‌پردازان در ارائه یک تعریف دقیق و صحیح از شایستگی با مشکل مواجه بوده‌اند. اما در هر حال فرهنگ آکسفورد در تعریف شایستگی به عنوان یک صفت، آن را برخورداری از دانش و توانایی انجام موفقیت‌آمیز برخی از کارها تعریف می‌کند (افشار، شریفی و میرهاشمی، ۲۰۱۹، ۲۵). به عبارت دیگر شایستگی دامنه وسیعی از مشخصات و ویژگی‌ها شامل دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها، صفات، نگرش‌ها و برخوردها، انگیزه‌ها و رفتارها است که می‌تواند فرد را قادر سازد تا کار و وظیفه خود را به طور اثربخش و نتیجه‌بخشی به پایان برساند و این خصیصه و ویژگی‌ها می‌تواند بر اساس معیارها و استانداردهای عملکرد قابل قبول اندازه‌گیری شود (هوا^۱ و هوا، ۲۰۰۹، ۱۷۶۸). سودرکوئیست^۲ (۲۰۰۹) معتقد بود مفهوم شایستگی در ابتدا به وسیله رابرت وایت^۳، به عنوان خصوصیات و ویژگی‌های انسانی تعریف شد و چند سال بعد، دیوید مک کلند^۴ مفهوم مدل شایستگی را معرفی کرد. مک‌کلان^۵ و باتزیزان^۵ مفهوم را با جزئیات بیشتری شرح دادند و به عنوان یک موضوع کانونی برای برنامه‌ریزی، سازماندهی، ترکیب و بهبود همه‌جانبه سیستم مدیریت منابع انسانی پیشنهاد نمودند (سودرکوئیست، ۲۰۰۹، ۳۳۱). عمده‌ترین و اصلی‌ترین طبقه‌بندی شایستگی‌ها، تقسیم آنها به دو نوع شایستگی‌های رفتاری و شایستگی‌های فنی است. شایستگی‌های رفتاری شامل مجموعه‌ای از رفتارها هستند که بر حسب اصطلاحات قابل مشاهده و قابل اندازه‌گیری توصیف می‌شوند و وقتی در موقعیت مناسب به کار برده شوند، فرد را در کارش اثربخش می‌سازند (کرمی، ۲۰۰۷، ۲۶)؛ اما شایستگی‌های فنی دانش و مهارت-های اساسی هستند که بر حسب اصطلاحات قابل مشاهده و قابل اندازه‌گیری توصیف می‌شوند. به

1. Hyua
2. Soderquist
3. Robert White
4. Mccelland
5. Mclagan & Boyatzis

منظور اینکه نوع خاصی یا سطح فعالیت کاری خاصی را به کار ببرند که این شایستگی‌ها نوعاً منعکس کننده شایستگی‌ها برای هر واحد شغلی یا مجموعه‌ای از مشاغل می‌باشند (سالاری، ۲۰۱۲، ۲). این در حالی است که امروزه، رقابت شدید و تغییرات فناوری، فشار روزافزونی بر سازمانها و شیوه‌های متنوع آنها در افزایش بهره‌وری نیروی انسانی وارد می‌سازد. اکنون از نیروی کار انتظار می‌رود تأثیر بیشتری در تولیدات و خدماتی که ارائه می‌دهند، داشته باشند و این درست همان چیزی است که موجب شده در محیط رقابت، شایستگی اهمیت یابد (مشهودی، ۲۰۱۶، ۱۸). شایستگی‌ها، مزایای متفاوتی در سطوح مختلف دارند و به دلایل گوناگونی نظیر انتقال رفتارهای ارزشمند، فرهنگ سازمانی، عملکرد مؤثر و تأکید بر ظرفیتهای افراد (به جای شغل آنها) به عنوان شیوه کسب مزیت رقابتی و تقویت رفتار تیمی از آنها استفاده میشود (دیانتی و عرفانی، ۲۰۰۹، ۱۵). بنابراین شایستگیها همانند چتری هستند که هر چیزی را که به گونه‌ای مستقیم یا غیر مستقیم بر روی عملکرد شغلی تأثیر داشته باشد، در بر میگیرد (دهمرد و ناستی زایی، ۲۰۱۵، ۱۴۷). به عبارت دیگر شایستگی، تصویری از یک انسان رشد یافته را نشان میدهد که برای انجام یک شغل، آمادگیهای کامل را از هر جهت داشته باشد (یگانگی، ۲۰۱۱، ۳۵). در این میان، نظریه شایستگی‌های کانونی که گزاره محوری آن با توجه به تغییرات ایجاد شده در محیط پیرامونی بازار کار به وجود آمده، بسیار حائز اهمیت است. زیرا افراد می‌بایست با دانش و مهارتهایی که به دست می‌آورند، قادر باشند تا بر چالشهای ناشی از تغییرات محیط پیرامونی غلبه کنند و این در حالی است که دانشگاهها مراکز اصلی، جهت دستیابی افراد به چنین توانمندیهایی به شمار می‌روند (حیدری، فرج پهلوی، عصاره و گرایبی، ۲۰۱۳، ۳۴). رویکرد نظریه شایستگی‌های کانونی به ویژه در دانشگاهها، پرهیز از تمرکز صرف بر آموزش کاربردی و رشته‌ای و توجه همزمان به پرورش تواناییهای پایه و مهارت‌های عمومی همچون حل مسئله، ارتباطات، مدیریت اطلاعات، تعامل اجتماعی و رهبری است. یادگیری از این نوع، دو هدف دارد: نخست، کسب دانش و مهارت‌های رشته‌ای خاص حوزه و دوم، کسب دانش و مهارت‌های مستقل از حوزه. ترکیب و ادغام این دو بعد است که می‌تواند به بهترین شکل، افراد را برای مقابله با موقعیتهای کاری تخصصی و سایر موقعیتهای شغلی آماده کند (حیدری و همکاران، ۲۰۱۳، ۳۸). از آنجا که شایستگی‌ها پیش بینی کننده‌های مهم عملکرد و موفقیت کارکنان هستند، سازمانها و شرکتهای خواستار شایستگی کارکنان در مجموعه گسترده‌ای از دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های ضروری هستند. به همین دلیل، بخش قابل ملاحظه‌ای از ادبیات پژوهش بر تشخیص مهمترین شایستگی‌ها برای بهبود قابلیت اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی تمرکز دارد (تیجریو، رانگو و فریرا، ۲۰۱۳، ۲۸۹). زیرا شناخت این شایستگی‌ها می‌تواند به عنوان معیارهای تصمیم‌گیری هم برای توسعه و هم برای ارزیابی افراد مدنظر

قرار گیرند (مطهری نژاد، ۲۰۱۷، ۲۵). در این میان فهرست‌های متنوع و گسترده ای از شایستگی های کانونی شغلی مورد نیاز برای دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در سطح جهانی منتشر شده است که می‌توانند از طریق برنامه ریزی‌های صحیح در دانشگاه‌ها محقق گردند تا افراد ضمن برخورداری از این شایستگی‌ها بتوانند در محیط‌های کاری قرن بیست و یکم بهتر جذب شوند و مؤثرتر عمل نمایند (مطهری نژاد، ۲۰۱۷، ۳۲). مهمترین این شایستگی‌ها عبارتند از: مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های تخصصی و دانش فنی، مهارت‌های تحلیل و مدیریت اطلاعات، مهارت‌های حل مسئله، مهارت‌های تصمیم‌گیری و مهارت‌های تعامل اجتماعی و رهبری (پریور، اندرسون، تومبس و هومفریس^۱، ۲۰۰۷، ۷). این در حالی است که در جذب نیروی کار، شایستگی‌های کانونی شغلی به عنوان معیارهای گزینش مدنظر قرار می‌گیرند؛ چرا که جذب منابع انسانی فاقد شایستگی علاوه بر تحمیل هزینه‌های سنگین و اتلاف وقت و منابع سازمان باعث می‌شود که سازمان‌ها نتوانند به طور اثربخش به هدف‌ها و راهبردهای خود، جامه عمل ببوشانند (مطهری نژاد، ۲۰۱۷، ۳۸). اما بررسی مطالعات و پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهند فارغ التحصیلان دانشگاهی، مهارت‌های ضروری مورد نیاز فضای کسب و کار را کسب نکرده اند (پاتیل و کدندر^۲، ۲۰۰۷، ۶۴۵) و فاصله معناداری در بسیاری از ویژگی‌ها بین انتظارات محیط کسب و کار با آنچه فارغ التحصیلان به محیط کار آورده‌اند، وجود دارد (زهاریم، زایدی عمر، بصری، محمد و موحد عیسی^۳، ۲۰۰۹، ۴۱۳). به عبارت دیگر با نگاهی گذرا به وضعیت دانش‌آموختگان دانشگاهی، می‌توان دریافت بیشتر خروجی‌های نظام آموزش عالی فاقد توانایی‌ها، صلاحیت‌ها و مهارت‌های مورد نیاز بازار کار بوده اند، به طوری که حتی توان بهره‌گیری از فرصت‌های شغلی موجود را نیز نداشته‌اند (عیسی زاده، نظیری و نایینی، ۲۰۱۸، ۸۰). در همین راستا مشخص گردید دانش و تخصص فنی، یک توانایی ضروری به شمار می‌روند، اما به تنهایی کافی نیستند (جوهرن^۴، ۲۰۱۰، ۲۱۹) و دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی می‌بایست علاوه بر این که دانش، علم و فناوری را درک می‌کنند، از مهارت‌های لازم برای کاربرد این دانش در موقعیت‌های جهان واقعی نیز برخوردار باشند (ردیش و اسمیت^۵، ۲۰۰۸، ۲۹۹)، از این رو افزایش آگاهی دانشجویان و دانش‌آموختگان در مورد نیاز به متفاوت بودن در بازار کار بسیار حائز اهمیت است، به ویژه در بازار کار رقابتی امروز، زیرا افزایش چنین آگاهی‌هایی سبب شناخت نیاز به توسعه شایستگی‌های شغلی و افزایش تعهد به پرورش آنها از طریق برنامه‌های درسی دانشگاهی در نظام

-
1. Pryor, Anderson, Toombs & Humphreys
 2. Patil & Codner
 3. Zaharim, Zaidi Omar, Basri, Muhamad & Mohd Isa
 4. John
 5. Redish & Smith

آموزش عالی می‌شود (آقاپور، موحد محمدی و علم بیگی، ۲۰۱۴، ۴۴). در این میان یکی از وظایف مراکز آموزش عالی این است که نیروی کار مورد نیاز کارفرمایان بنگاه‌های اقتصادی و یا صاحبان صنایع را بر اساس تقاضای آنان تربیت و عرضه نمایند، به طوری که کارفرمایان از جذب و نگهداشت این نیروها در تولید، نهایت رضایت را داشته باشند و همانا اشتغال مولد و پایدار ایجاد گردد (خورشیدی و فرخی، ۲۰۱۲، ۱۳۵). به همین جهت لازم است در مراحل مختلف از فرایند مهارت و حرفه آموزی، نگاه و رویکرد خاصی مورد توجه قرار گیرد که مهارت آموختگان مراکز آموزش عالی کشور به عنوان خروجی سیستم، حائز شرایط مشخصی از نظر دانش، مهارت، نگرش و قابلیت‌ها و شایستگی‌هایی باشند که بتوانند شرایط اشتغال را احراز کنند و ضمن اشتغال، استانداردها و معیارهای عملکردی شغل مورد تصدی خود را به نحو احسن و اثربخش انجام دهند و نسبت به دیگران عملکردی برتر و بالاتر داشته باشند. احراز چنین شرایطی در سایه دستیابی به شایستگی‌های شغلی قابل تحقق می‌باشد (سامیان، موحدی، صالحی عمران و سعدی، ۲۰۱۸، ۳۹).

با توجه به آنچه تا کنون بیان گردید، تا به امروز تحقیقات مختلفی در زمینه شایستگی‌های کانونی شغلی در رشته‌های مختلف تحصیلی در داخل و خارج از کشور انجام شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهد شد. به عنوان مثال در بخش تحقیقات داخلی ایرجی راد و ارداغان (۲۰۱۷) در تحقیقی دریافتند از دیدگاه اساتید و دانشجویان، هفت شایستگی کانونی شامل (شایستگی فردی، شایستگی ارتباطی و سازمانی، شایستگی پژوهشی و فناوری، شایستگی دستیابی و حفظ شغل، شایستگی روانشناختی، آینده نگری، تحلیل، حل مسئله و تصمیم‌گیری، شایستگی رهبری و مدیریتی و شایستگی تفکر استراتژیک و مفهومی) به عنوان مؤلفه‌های شایستگی کانونی اثربخش بر کیفیت برنامه آموزشی مقطع کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی حائز اهمیت هستند. از سوی دیگر گرابی و حیدری (۲۰۱۵) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که شایستگی‌های کانونی مورد نیاز دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی را می‌توان در دو گروه کلی دسته بندی کرد. نخست، شایستگی‌های کانونی عمومی که به شایستگی‌های پایه مورد نیاز دانشجویان برای انجام فعالیتهای شغلی‌شان، صرف نظر از این که در کجا مشغول به کار می‌شوند، اشاره دارد و دوم شایستگی‌های کانونی تخصصی که با شایستگی‌های خاص مربوط به علم اطلاعات و دانش‌شناسی و مدیریت فرایند اطلاعات در ارتباط است. همچنین حیدری و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی دریافتند در تمامی شاخص‌های مرتبط با شایستگی‌های کانونی شامل (فناوری اطلاعات، سواد رایانه ای، زبان انگلیسی، تعهد و اخلاق حرفه ای، مدیریت، اصول نگارش و پژوهش، دانش و مهارت‌های ارتباط، مباحث نظری و پایه ای رشته تحصیلی خود، آینده نگری، کارگروهی، سواد اطلاعاتی و تفکر انتقادی) دانشجویان نیم سال هشتم مقطع کارشناسی رشته کتابداری و علم اطلاعات دانشگاه فردوسی مشهد،

نسبت به دانشجویان نیم‌سال دوم وضعیت بهتری داشته اند و اختلاف بین آنها معنادار بوده است. همین‌طور جانعلیزاده چوببستی، خاکزاد و مرادی (۲۰۱۲) در مقاله‌ای به این نتیجه دست یافتند که کیفیت آموزشی دانشگاه مازندران از حیث تحقق شایستگی‌های کانونی در دانشجویان دوره کارشناسی این دانشگاه که در آخرین نیم‌سال تحصیلی ۹۲-۹۱ مشغول به تحصیل بوده‌اند، رضایت‌بخش نبوده است. این مقایسه نشان می‌دهد از مجموع ۱۴ شاخص، سطح تحقق شایستگی‌های کانونی دانشجویان در ۱۱ شاخص (حدود ۸۰ درصد) کاهش یافته است. از طرف دیگر طهماسبی، پزشکی راد و شعبانعلی فمی (۲۰۱۰) در تحقیقی دریافتند میزان شایستگی‌های کانونی دو سوم از دانشجویان دوره کارشناسی رشته‌های ۱۰ گانه کشاورزی پردیس کارورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ در حد متوسط و یک سوم آنها در حد کم بوده است. در همین راستا کمترین میزان مهارت مربوط به مهارت خلاقیت و کارآفرینی، زبان انگلیسی و حل مسئله است و بیشترین میزان مهارت مربوط به مهارت‌های کاربرد رایانه است.

در بخش تحقیقات خارجی نیز براون، برگمن، مکی، ایچباوم، مک دوگال، نوتنی و فاید^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با هدف ارائه مدلی از شایستگی‌های کانونی برای آموزش بهداشت عمومی، هفت شایستگی را معرفی کردند که عبارت بودند از: مهارت‌های رهبری، مهارت‌های مدیریتی، مهارت‌های بین فردی، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های تسلط بر زبان خارجه، مهارت‌های فکری و دانش اساسی. همچنین کوئینگ، پریش، ترگینو، ویلیامز، دانلیوی، ولج^۲ (۲۰۱۳) در تحقیقی مؤلفه‌های شایستگی کانونی را برای دانشجویان رشته پزشکی مشخص نمودند. این شایستگی‌ها عبارت بودند از: مسئولیت اخلاقی، قابلیت اعتماد و اطمینان، مهارت‌های اجتماعی، انعطاف‌پذیری و سازگاری، شایستگی فرهنگی، ارتباط شفاهی و کار گروهی. تانلوت و تامسوک^۱ (۲۰۱۱) در مقاله‌ای سه شایستگی کانونی را برای متخصصان اطلاعاتی کتابخانه ای دانشگاهی تایلدن در نظر گرفتند که عبارت بودند از: دانش تخصصی رشته، مهارت‌های عمومی و ویژگی‌های شخصیتی. همین‌طور موحدی (۲۰۰۹) در پژوهشی دریافت که دانشجویان و دانش‌آموختگان ترویج و آموزش کشاورزی برای ورود به بازار کار نیازمند کسب دانش و مهارت‌های تخصصی به روز، مهارت‌های عملی مربوط به کشاورزی عمومی و مهارت‌های ارتباطات فردی و اجتماعی هستند. چان لین^۲ (۲۰۰۹) نیز به تدوین چارچوبی برای ارزشیابی شایستگی‌های کانونی دانشجویان کارشناسی کتابداری و علم اطلاعات دانشگاه کاتولیک فیو-جن پرداخت و نتایج

1. Brown, Bergmann, Mackey, Eichbaum, McDougal, Novotny & Faid.

2. Koenig, Parrish, Terregino, Williams, Dunleavy & Volsch

1. Tanloet & Tuamsuk

2. Chan Lin

پژوهش وی نشان داد هیچ تفاوتی بین مهارت (سواد رایانه ای) دانشجویان سال‌های تحصیلی مختلف وجود ندارد، چرا که امروزه این مهارت جزء مهارت‌های عمومی شناخته می‌شود.

با توجه به آنچه تا کنون بیان گردید، می‌توان دریافت با توجه به تغییراتی که در محیط پیرامونی دانشگاه و به ویژه در سازمانهای اقتصادی و بازار کار ایجاد شده است، باید علاوه بر کارکرد سنتی دانشگاهها در انتقال دانش، مهارت‌هایی به دانشجویان آموخته شود تا به وسیله آنها بتوانند بر چالش‌های ناشی از تغییرات محیطی پیرامونی غلبه نمایند. زیرا امروزه سازمانها و بنگاه‌های اقتصادی به جای سرمایه‌گذاری و آموزش کارکنان خود، که به زمان و هزینه زیادی نیاز دارد، سعی می‌کنند کمبود شایستگی‌های کانونی شغلی را با استخدام و جایگزینی دانش‌آموختگان شایسته دانشگاهی جبران نمایند. به همین دلیل است که بسیاری از دانش‌آموختگان در نتیجه عدم برخورداری از شایستگی‌های کانونی شغلی با بیکاری و از دست دادن فرصتهای شغلی مواجه هستند. این در حالی است که نتایج تحقیقات مختلف نشان داده‌اند وضعیت برخورداری دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی کشور از شایستگی‌های کانونی مرتبط با انواع مشاغل مناسب نیست و اغلب یکی از عوامل بیکاری جوانان تحصیلکرده نیز، بی‌بهره بودن آنها از شایستگی‌های کانونی شغلی گزارش شده است.

در همین راستا بررسی متون و تأمل درباره محتوای آموزش‌های دانشگاهی ارائه شده نشانگر آن است که شایستگی‌های کانونی شغلی مورد نیاز دانشجویان و دانش‌آموختگان را می‌توان در دو سطح شایستگی‌های عمومی و تخصصی بررسی کرد. اما به دلیل ملزومات اخص‌نگری و محدودیت دامنه پژوهش، مطالعه همزمان این دو سطح در یک پژوهش امکان‌پذیر نیست. از آنجا که تیم تحقیق، تا کنون پژوهشی در زمینه شناسایی و یا ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی به طور ویژه در مورد دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور - علی‌رغم وجود تحقیقات در مورد سایر رشته‌های تحصیلی - مشاهده نکرده است، از این‌رو پژوهش حاضر بر آن است تا پاسخگوی این سؤال باشد که شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کدامند؟ و نتایج حاصل از ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی چگونه است؟

روش شناسایی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش اسنادی-تحلیلی^۱ و پیمایشی بود، زیرا تیم پژوهش با مطالعه متون و بررسی ادبیات تحقیق همراه با مصاحبه با صاحب‌نظران و دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی و تأمل بر یافته‌ها، ابتدا به شناسایی و تدوین فهرستی از مهمترین

شایستگی‌های کانونی شغلی مورد نیاز دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پرداخت. سپس بعد از چند مرحله پالایش به روش دلفی و روایی سنجی از طریق فرم «سی. وی. آر»^۲ فهرست نهایی مورد تأیید قرار گرفت. نهایتاً به منظور تأیید روایی سازه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. در مرحله آخر با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته به دست آمده از مراحل فوق‌الذکر، وضعیت هر یک از مؤلفه‌ها و متغیرهای اصلی سازه در زمینه شایستگی‌های کانونی شغلی، در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مورد بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است که پرسش‌نامه پژوهش مشتمل بر ۳۰ گویه بود که در ۷ شایستگی کانونی شغلی (شایستگی‌های انتخاب شغل، شایستگی دستیابی به شغل، شایستگی حفظ شغل، شایستگی‌های تحصیلی، شایستگی توسعه فردی، شایستگی‌های اخلاقی و شایستگی‌های رفتاری) و بر اساس طیف پنج‌ارزشی لیکرت دسته‌بندی و تهیه گردیدند. معیار سنجش شایستگی‌های کانونی شغلی، نحوه قضاوت دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی درباره شایستگی‌هایشان بوده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران در سه مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در تمامی گرایش‌های مصوب تشکیل دادند. در این میان با توجه به عدم دسترسی به اطلاعات دقیق در زمینه تعداد جامعه آماری، بر اساس جدول تعیین حجم نمونه آماری مورگان و همکاران، بیشترین تعداد نمونه به میزان ۳۸۴ نفر ملاک عمل قرار گرفت. نهایتاً تیم تحقیق پس از توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها به ۳۵۰ پرسش‌نامه غیر مخدوش دست یافت. به منظور تأیید روایی سازه از روش معادلات ساختاری و نرم افزار آماری «لیزرل» بهره گرفته شد. نهایتاً برای بررسی وضعیت هر یک از مؤلفه‌ها و متغیرهای اصلی سازه در زمینه ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از آزمون t تک گروهی با کمک نرم افزار آماری «اس.پی.اس.اس» استفاده شد.

نتایج

در جدول شماره (۱) ویژگی‌های فردی نمونه‌های تحقیق ارائه شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های تحقیق

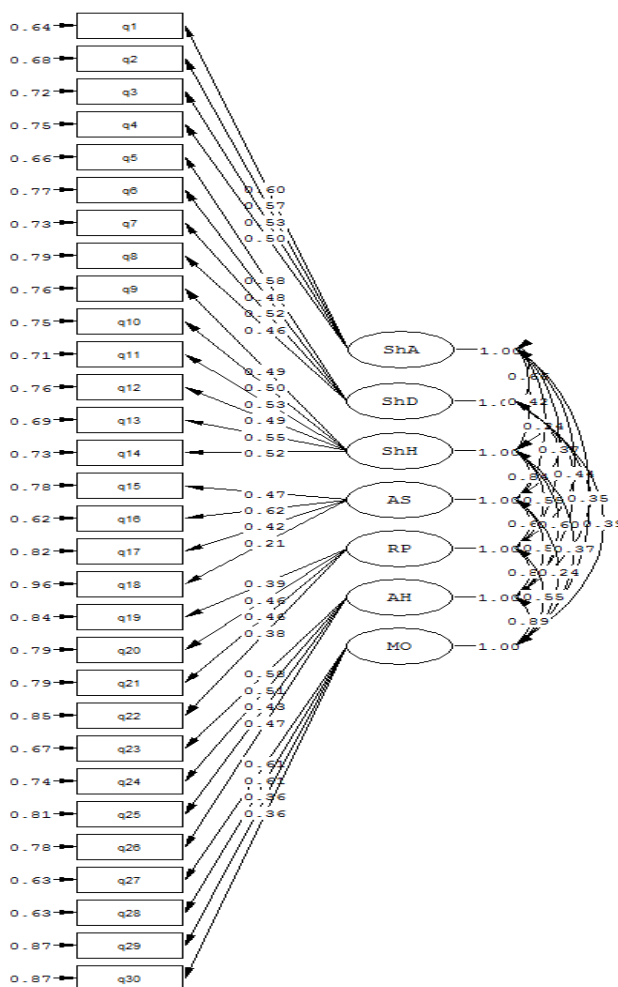
جنسیت	وضعیت تأهل	مقطع تحصیلی	استان محل سکونت
زن	مجرد	کارشناسی	کرمانشاه/ اصفهان
			تهران/ مرکزی
			مازندران/ لرستان
مرد	متاهل	دکتری	سمنان/ گلستان
			اردبیل/ بوشهر
			آذربایجان شرقی و غربی
			خراسان رضوی، جنوبی و شمالی
			گیلان/ خوزستان
			فارس/ قزوین
			زنجان/ کرمان
			کردستان/ قم
			سیستان و بلوچستان/ لرستان
کل	۳۵۰ نفر		۲۵ استان

لازم به توضیح است در مرحله اول تحقیق حاضر، با بررسی ادبیات تحقیق همراه با مصاحبه، ابتدا فهرستی از مهمترین شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی شناسایی شد. سپس به روش دلفی پالایش و نهایتاً از طریق تحلیل عاملی تأییدی، فهرست نهایی مورد تأیید قرار گرفت. در مرحله دوم از پرسش‌نامه محقق ساخته - حاصل فرایند مرحله اول تحقیق - برای بررسی وضعیت هر یک از مؤلفه‌ها و متغیرهای اصلی سازه استفاده شد. در ادامه و در جدول شماره (۲) تمامی شاخص‌ها و گویه‌های مربوط به هر یک که در مرحله اول تحقیق به دست آمده است همراه با گزارش میانگین (با توجه به لیکرت ۵ گزینه‌ای) توصیف شده‌اند.

جدول ۲- شناسایی و توصیف شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

میانگین	گویه	میانگین	شاخص
۳/۵۵	توانایی شناسایی علایق، قابلیت‌ها و توانایی‌های شغل خود	۳/۵۰	شایستگی‌های انتخاب شغل
۳/۵۷	توانایی مرتبط ساختن علایق، قابلیت‌ها و توانایی‌های خود با مشاغل مناسب		
۳/۳۹	توانایی انتخاب یک هدف شغلی		
۳/۴۹	توانایی انتخاب یک مسیر شغلی مناسب		
۳/۵۹	توانایی تهیه یک رزومه شغلی	۳/۵۷	شایستگی‌های دستیابی به شغل
۳/۵۰	توانایی انجام یک پژوهش شغلی		
۳/۵۹	توانایی تهیه یک نامه درخواست شغلی		
۳/۶۲	آشنایی با فنون مصاحبه شغلی		
۳/۴۷	سر وقت بودن	۳/۵۵	شایستگی‌های حفظ شغل
۳/۴۵	توانایی ایجاد روابط انسانی مؤثر با دیگران		
۳/۶۰	مدیریت زمان		
۳/۶۳	دلسوزی		
۳/۵۶	جلوگیری‌کننده از بروز مشکل		
۳/۶۰	احترام به دیدگاه‌های مخالف دیگران		
۳/۶۵	آشنایی با ارتباطات کلامی	۳/۶۰	شایستگی‌های تحصیلی
۳/۵۵	آشنایی با ارتباطات نوشتاری		
۳/۶۲	آشنایی با مهارت‌های کامپیوتر		
۳/۶۱	آشنایی با زبان انگلیسی		
۳/۷۰	توانایی عضویت در گروه	۳/۶۱	شایستگی‌های توسعه فردی
۳/۶۲	توانایی انجام سخنرانی برای یک گروه		
۳/۵۹	رقابت موفق با هم‌تایان		
۳/۵۶	قاطعیت در تصمیم‌گیری		
۳/۵۵	وفاداری	۳/۵۸	شایستگی‌های اخلاقی
۳/۵۸	رعایت اخلاق و احترام به دیگران در ارتباطات		
۳/۵۸	داشتن روحیه خدمت‌گزاری		
۳/۶۳	انجام کار خوب بدون نظارت دیگران		
۳/۵۱	نگرش مثبت	۳/۵۸	شایستگی‌های رفتاری
۳/۵۵	شوخ طبیعی		
۳/۶۳	ریسک‌پذیری بالا		
۴/۲۰	تمایل به آموزش دادن		

در ادامه نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در شکل‌های ۱ ارائه شده است.

Chi-Square=776.26, df=384, P-value=0.00000, RMSEA=0.054

شکل ۱- مدل اندازه‌گیری شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در حالت استاندارد

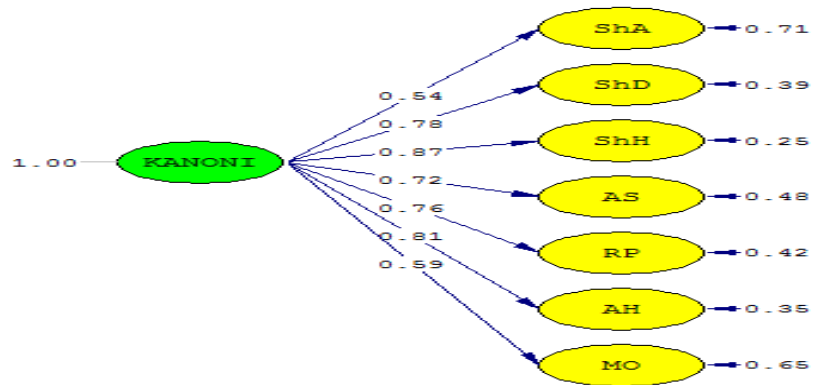
نتایج نشان می‌دهد مدل اندازه‌گیری مرتبه اول ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مناسب و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنادار است. شاخص‌های تناسب مدل اندازه‌گیری در جدول شماره (۳) نشان داده شده است که همگی نشانگر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری است.

جدول ۳- مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

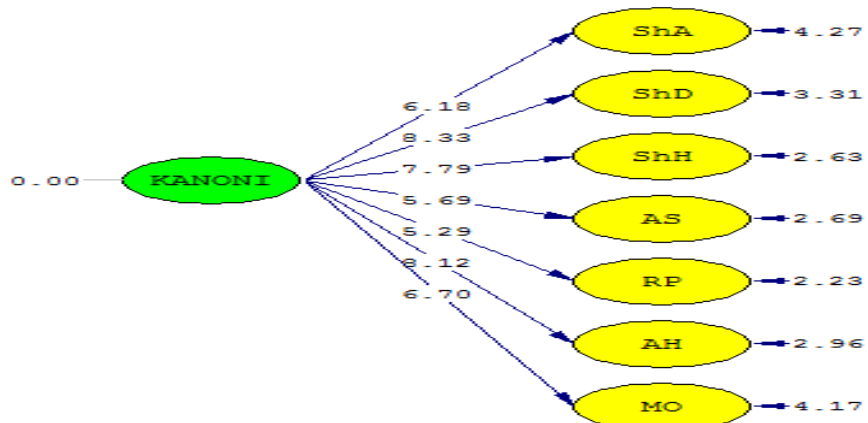
شاخص‌های برازش	مجدور درجه / کای آزادی (χ^2/DF)	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI)	نیکویی برازش (CFI)	شاخص برازش هنجار شده (NFI)	شاخص برازش نسبی (RFI)
مقادیر مشاهده شده	۲/۰۲	۰/۰۵	۰/۸۲	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۹۳
مقادیر قابل قبول	کوچک‌تر از ۳	کمتر از ۰/۰۸	بزرگ‌تر از ۰/۸	بزرگ‌تر از ۰/۹	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	بزرگ‌تر از ۰/۹

همان‌طور که در جدول شماره (۳) مشاهده می‌شود، شاخص مجذور کای/ درجه آزادی (χ^2/DF) کوچک‌تر از ۳، شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) با مقدار ۰/۰۵۸ پایین‌تر از ۰/۰۸، شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) با مقدار ۰/۸۲ بالاتر از نقطه برش قابل قبول ۰/۸ و تمامی شاخص‌های برازش هنجار شده (NFI)، برازش نسبی (RFI) و نیکویی برازش (CFI)، بالاتر از ۰/۹۰ هستند. این موارد همگی نشان دهنده برازندگی و تناسب قابل قبول و عالی مدل اندازه‌گیری مرتبه اول است. بدین ترتیب نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد مدل تحقیق از روایی قابل قبول و مناسبی برخوردار است.

اما نتایج تحلیل عاملی مرتبه دوم مدل ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در شکل‌های شماره (۲) و (۳) ارائه شده است.

شکل ۲- تحلیل عاملی مرتبه دوم مدل ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در حالت استاندارد

شکل ۳- تحلیل عاملی مرتبه دوم مدل ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در حالت معناداری

نتایج تحلیل عاملی مرتبه دوم نشان داد ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مناسب بود و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنادارند (شکل‌های ۲ و ۳). شاخص‌های برازش (تناسب) مدل اندازه‌گیری مرتبه دوم نیز در جدول شماره (۴) نمایش داده شده است.

جدول ۴- شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

شاخص‌های برازش	مجدور درجه / کای آزادی (χ^2/DF)	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI)	نیکویی برازش (CFI)	شاخص برازش هنجار شده (NFI)	شاخص برازش نسبی (RFI)
مقدار مشاهده‌شده	۲/۳۲	۰/۰۶	۰/۸۵	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۴
مقادیر قابل قبول	کوچک‌تر از ۳	کمتر از ۰/۱	بزرگ‌تر از ۰/۸	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	بزرگ‌تر از ۰/۹۰	بزرگ‌تر از ۰/۹۰

مطابق نتایج جدول شماره (۴) مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل مرتبه دوم شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی نیز همانند مرتبه اول، نشانگر قابل قبول و مناسب بودن شاخص‌های برازندگی (تناسب) است و در نتیجه برازش و مطلوب بودن مدل مرتبه دوم مورد تأیید قرار می‌گیرد. همچنین برای بررسی میزان برخورداری دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی از آزمون t تک گروهی استفاده گردید. نتایج آن در جدول شماره (۵) نمایش داده شده است.

جدول ۵- بررسی وضعیت هر یک از ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

نتیجه	ارزش آزمون: ۳/۶۶					
	۹۵٪ فاصله اطمینان اختلاف کمتر	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	t
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۰۸	-۰/۲۳	-۰/۱۶	۰/۰۰	۳۴۹	-۳/۹۸
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۰۱	-۰/۱۵	-۰/۰۸	۰/۰۲	۳۴۹	-۲/۲۴

ادامه جدول ۵- بررسی وضعیت هر یک از ابعاد شایستگی‌های کانون شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

ارزش آزمون: ۳/۶۶									
نتیجه	%۹۵	فاصله اطمینان اختلاف	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	t	اختلاف میانگین	شایستگی- های کانونی شغلی
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۰۳	-۰/۱۷	-۰/۱۰	۰/۰۰	۳۴۹	۳/۵۵	-۲/۹۴	شایستگی- های حفظ شغل	
پایین‌تر از حد مطلوب	۰/۰۱	-۰/۱۱	-۰/۰۵	۰/۰۱۳	۳۴۹	۳/۶۰	-۱/۵۱	شایستگی- های تحصیلی	
پایین‌تر از حد مطلوب	۰/۰۲	-۰/۱۱	۰/۰۴	۰/۰۲۱	۳۴۹	۳/۶۱	-۱/۲۳	شایستگی- های توسعه فردی	
پایین‌تر از حد مطلوب	۰/۰۰	-۰/۱۴	۰/۰۷	۰/۰۵	۳۴۹	۳/۵۸	-۱/۹۵	شایستگی- های اخلاقی	
پایین‌تر از حد مطلوب	۰/۰۰	-۰/۱۴	۰/۰۷	۰/۰۵	۳۴۹	۳/۵۸	-۱/۹۳	شایستگی- های رفتاری	

مطابق نتایج جدول شماره (۵) هر یک از ابعاد شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به طور معنادار در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار دارد.

جدول ۶- بررسی وضعیت کلی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

نتیجه	ارزش آزمون: ۳/۶۶						شایستگی
	۹۵٪ فاصله اطمینان اختلاف بیشتر	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	t	
پایین تر از حد مطلوب	-۰/۰۴	-۰/۱۳	-۰/۰۸	۰/۰۰	۳۴۹	۳/۵۷	-۳/۶۶

مطابق نتایج جدول شماره (۶) وضعیت کلی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به طور معناداری در وضعیت پایین تر از حد مطلوب قرار دارد. لازم به ذکر است که در جداول شماره‌های (۵) و (۶) نقطه برش با توجه به استفاده از طیف لیکرت ۵ ارزشی در پرسش‌نامه، به جای عدد ۳، مقدار ۳/۶۶ تعیین شده است؛ زیرا در این حالت احتمال رد فرض صفر در قیاس با حالت نقطه برش ۳ بیشتر است. از این رو کیفیت مطلوبیت که مورد نظر است، دقیق تر و بیشتر خواهد شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در چند سال اخیر، گسترش دانشگاه‌ها و تسهیل ورود به آنها موجب افزایش تعداد دانشجویان و دانش‌آموختگان در بیشتر رشته‌های تحصیلی در کشور شده است و در این میان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی نیز از این قاعده کلی مستثنی نبوده است. اما آنچه بیش از همه دارای اهمیت است، میزان برخورداری دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از شایستگی‌های کانونی شغلی است. زیرا اطلاعات برخاسته از چنین ویژگی‌ها و توانمندی‌هایی، جنبه‌های اصلی آمادگی شغلی در فارغ التحصیلان را مشخص می‌سازد. در این میان این سؤال مطرح می‌گردد که دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی باید از چه قابلیت‌هایی برخوردار باشند تا بتوانند به فرصت‌های بیشتری در بازار کار دسترسی داشته باشند؟

در راستای پاسخ به همین سؤال، در تحقیق پیش روی فهرستی از مهمترین شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تهیه گردید. فهرست فوق‌الذکر از طریق مطالعه متون و بررسی ادبیات تحقیق همراه با مصاحبه با صاحب‌نظران و خود دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته مذکور و تأمل بر یافته‌ها، شناسایی و تدوین شد. پس از چند مرحله پالایش به

روش دلفی و روایی سنجی از طریق فرم «سی. وی. آر» و تأیید روایی سازه از طریق تحلیل عاملی تأییدی، فهرست نهایی مورد تأیید قرار گرفت.

در همین راستا نتایج تحقیق نشان داد شاخص‌های (شایستگی‌های انتخاب شغل، شایستگی‌های دستیابی به شغل، شایستگی‌های حفظ شغل، شایستگی‌های تحصیلی، شایستگی‌های توسعه فردی، شایستگی‌های اخلاقی و شایستگی‌های رفتاری) به عنوان مهمترین شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تلقی می‌گردند. این نتیجه با یافته‌های ایرجی راد و ارداغان (۲۰۱۷)، گرایبی و حیدری (۲۰۱۵)، براون و همکاران (۲۰۱۶)، کوئینگ و همکاران (۲۰۱۳) و موحدی (۲۰۰۹) که هر یک به شکل جداگانه با یکی از شاخص‌ها و گاهاً گویه‌های شناسایی شده در تحقیق حاضر همسو است.

این در حالی است که منابع انسانی در محیط‌های کاری زمانی بهره‌ور و کارا خواهند شد که به سرمایه انسانی تبدیل شوند. سرمایه انسانی یعنی انباشت مهارت، تخصص و دانش فنی. اما تجربه نشان می‌دهد کشورهایی که در آموزش، توسعه و ارتقاء مهارت‌های عمومی و فردی و شایستگی‌های کانونی شغلی - علاوه بر دانش فنی - سرمایه‌گذاری بیشتری می‌کنند، خود را با تکنولوژی بهتر تطبیق می‌دهند و سرمایه‌های انسانی با مهارت و خلاق، به علت آموزش صحیح و مناسب، سطح بهره‌وری کل را در انواع مشاغل افزایش می‌دهند. از این‌رو رویکرد دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی می‌بایست از آموزش صرف مسائل تخصصی و فنی هر رشته به سمت توجه به آموزش شایستگی‌های کانونی شغلی و مهارت‌های عمومی و پایه‌ای تغییر یابد؛ چرا که تحولات اقتصادی و اجتماعی دنیای معاصر تعریف جدیدی از کار و شایستگی‌های مورد نیاز نیروهای انسانی ارائه نموده است. اهمیت این شایستگی‌ها از آنجا ناشی می‌شود که موجب قابلیت تحرک شغلی بیشتر نیروی کار می‌شود و نیز افراد با برخورداری از این صلاحیت‌ها بهتر می‌توانند نسبت به تحولات شغلی آینده خود واکنش نشان دهند. بنابراین ضروری است تا این شایستگی‌ها و مهارت‌ها به درستی به وسیله برنامه‌ریزان آموزشی در کلیه رشته‌های تحصیلی دانشگاهی به ویژه رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مورد تدریس قرار گیرند. از سوی دیگر و با توجه به بخش دیگری از نتایج به دست آمده در تحقیق حاضر، بسیاری از دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در کشور احساس می‌کنند که آنچه در دوران تحصیل آموخته‌اند، با نیازهای بازار کار تفاوت بسیاری دارد، به نحوی که شایستگی‌های کانونی شغلی خود را پایین‌تر از حد مطلوب ارزیابی نموده‌اند. این نتیجه با یافته‌های حیدری و همکاران (۲۰۱۳)، جانعلیزاده چوبیستی و همکاران (۲۰۱۲) و طهماسبی و همکاران (۲۰۱۰) در سایر رشته‌های تحصیلی همسو است. این در حالی است که بازار کار کنونی به سمت آن گروه از متخصصین تمایل دارد که بتوانند محصول و یا خدمتی جدید را تولید کنند، مشکلی را برطرف نمایند و یک مشتری را راضی نگه دارند.

از این رو امروزه از هر فارغ‌التحصیلی انتظار می‌رود تا فراتر از حوزه تخصصی خود به پروژه مورد نظر کمک کند. در همین راستا آموزش‌های شغلی در برگیرنده دانش، مهارت‌ها و ویژگی‌های هستند که به موفقیت یک فرد در یک موقعیت شغلی خاص یا عام کمک می‌کند. شایستگی‌های کانونی همان دانش عمومی، مهارت‌ها و توانایی‌هایی هستند که دانش‌آموختگان برای ورود به بازار کار به آنها نیاز دارند.

از این منظر در پژوهش حاضر سعی شد مهمترین شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی که تا حدودی اتفاق نظر بیشتری در مورد آنها وجود داشته است، ملاک عمل قرار گیرد و بررسی شوند. همان‌طور که بیان گردید، نتایج نشان داد تقریباً کلیه مؤلفه‌ها در وضعیت نسبتاً نامطلوبی قرار دارند. اولین شاخص بررسی شده در تحقیق حاضر، شایستگی‌های انتخاب شغل بود. فرایند کشف شغل مورد نظر و یا به عبارت دیگر پیدا کردن مسیر شغلی مناسب، به مثابه یک سفر است که با کشف عصاره اصلی فرد، یعنی شخصی که در پشت نقاب‌های ظاهری، حالت‌های تدافعی و استرس‌های روزمره زندگی وجود دارد، آغاز می‌شود. در ادامه با کشف و اکتشاف شغلی و شناسایی حرفه‌ای که به فرد این امکان را می‌دهد تا از استعدادهایش نهایت استفاده را ببرید، ادامه پیدا می‌کند و سپس با تمرکز بر روی یک شغل یا مسیر شغلی، پیش می‌رود. در اصل این سفر هیچ‌گاه به پایان نمی‌رسد، چون حرفه واقعی هیچ‌وقت از رشد، پیشرفت، تغییر و نوآوری عاری نیست در این راه باید به مواردی همچون توانایی شناسایی و مرتبط ساختن علایق، قابلیت‌ها و توانایی‌های خود با مشاغل مناسب و نهایتاً توانایی انتخاب یک هدف و یا مسیر شغلی مناسب توجه ویژه‌ای داشت. دومین شاخص مورد بررسی در پژوهش حاضر شایستگی‌های دستیابی به شغل بود که در برگیرنده توانایی انجام یک پژوهش شغلی، توانایی تهیه یک رزومه شغلی، یک نامه درخواست شغلی و آشنایی با فنون مصاحبه شغلی است. در همین راستا جایگاه تدوین یک رزومه شغلی خوب همانند داشتن یک مدرک آکادمیک در بهترین دانشگاه‌ها، ارزشمند است و کمتر کسی در حال حاضر از اهمیت رزومه‌های جذاب بی‌خبر است. رزومه مناسب یک فرد را از دیگران متمایز می‌کند و توانمندی او را بیشتر جلوه می‌دهد. متأسفانه در کشور ما برخی به مهارت رزومه-نویسی دقت نمی‌کنند و با استفاده از فرمت‌های رزومه‌های معمولی و کسل‌کننده به دنبال اهداف خود می‌روند و بعد از مدتی دچار سرخوردگی و ناامیدی می‌شوند. از سوی دیگر آگاهی از نحوه برگزاری مصاحبه‌های شغلی و دیدگاه ویژه به این بخش، فرصت‌های بسیار مناسبی را پیش روی کارجویان قرار می‌دهد. زیرا پرسش‌ها و بایدها و نبایدهای مصاحبه، در واقع چارچوب‌ها و قوانینی هستند که مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده را به رعایت اصولی منطقی و کارشناسی شده فرا می‌خوانند، زیرا اصلی‌ترین اصول مباحث مصاحبه شغلی را عنوان می‌کنند. سومین شاخص مورد بررسی در

پژوهش حاضر شایستگی‌های حفظ شغل بود. به‌دست آوردن و حفظ شغل به عنوان یک مشکل عدیده در میان افراد جامعه به خصوص قشر تحصیلکرده شناخته شده است. این در حالی است که پیدا نکردن و یا از دست دادن شغل علاوه بر فقر، موجب محرومیت از حمایت‌های اجتماعی، انزوا، کاهش اعتماد به نفس و در مواردی منجر به افسردگی نیز می‌گردد. این‌که چگونه موانع شغلی رفع و یا تسهیل می‌گردند در مقالات متعددی بررسی شده است، اما یافته‌های به‌دست آمده متنوع و حتی گاهی متناقض هستند. برای مثال علاوه بر داشتن سابقه کاری، توجه به مواردی همچون سر وقت در محل کار حاضر شدن، توانایی ایجاد روابط انسانی مؤثر با دیگران، برخورداری از مدیریت زمان، احترام به دیدگاه‌های مخالف دیگران و مواردی از این دست می‌تواند در حفظ شغل کمک‌کننده باشد. چهارمین شاخص مورد بررسی در پژوهش حاضر شایستگی‌های تحصیلی بود. شایستگی‌های تحصیلی رابطه مثبتی با توان رقابتی شرکت‌ها دارند و مبتنی بر منابع انسانی به عنوان یکی از عوامل کلیدی موفقیت سازمان در کسب مزایای راهبردی به شمار می‌روند. شایستگی‌های تحصیلی، مجموعه‌ای از شایستگی‌های مورد نیاز برای شناخت وظایف شغلی مهم در سطح رضایت‌بخش یا ممتاز تعریف شده اند. این شایستگی‌ها اصولاً بر مهارت‌های همچون ارتباطات کلامی و نوشتاری و آشنایی با مهارت‌های کامپیوتر و زبان انگلیسی تأکید دارد. شایستگی‌های تحصیلی می‌تواند متغیرهایی را که عملکرد شغلی را تبیین و پیش بینی می‌کنند را افزایش دهند، زیرا مفهوم مهارت که در دل شایستگی‌های تحصیلی نمود دارد، به فعالیتهای فنی و یا عملکردهایی فراتر از شغل گفته می‌شود که نهایتاً در ارتقای شغل تاثیرگذار می‌باشند. پنجمین شاخص مورد بررسی در پژوهش حاضر شایستگی‌های توسعه فردی بود. توسعه فردی عبارت است از پرورش مهارت‌هایی که فرد را قادر می‌سازد تا اهدافش در جهت شکوفایی حداکثری توانمندی‌های بالقوه خود را به درستی تعیین کند. برای تحقق آنها برنامه‌ریزی کند و گام‌های عملی بردارد. از این‌رو توسعه فردی یک فرایند توقف‌ناپذیر در طول زندگی است. در همین راستا توانایی عضویت در گروه، توانایی انجام سخنرانی برای یک گروه، رقابت موفق با هم‌تایان و قاطعیت در تصمیم‌گیری هر یک می‌توانند به عنوان یک شایستگی کانونی در زمینه توسعه فردی شناخته شوند و زمینه ساز توانمندسازی افراد برای آینده شغلی‌شان گردد. چرا که توسعه فردی و توانمندسازی فردی دو مقوله در هم تنیده‌اند و دارای هم‌پوشانی هستند. ششمین شاخص مورد بررسی در پژوهش حاضر شایستگی‌های اخلاقی بود. اخلاق معیاری است که بر مبنای آن درست و غلط تشخیص داده می‌شود. در ساده‌ترین تعریف می‌توان بیان کرد اخلاق چه به صورت فردی و چه در تصمیم‌گیری‌های گروهی، رفتارهای عادلانه، منصفانه و صادقانه را شامل می‌شود. در همین راستا و در محیط کار، اخلاق به مواردی مانند رعایت احترام به دیگران در ارتباطات، داشتن روحیه خدمت-گزاری، رقابت سالم، عملکرد صادقانه، بدون فریب و ادعاهای نادرست و فعالیت در چارچوب قانون

اشاره دارد. از این رو هدایت و مدیریت افراد به روش‌های اخلاق‌مدارانه، به دلایل قانونی و کاری امری ناگزیر و آگاهی از الزامات اخلاقی برای افراد شاغل در یک محیط کاری ضروری است. چرا که در غیر این صورت نمی‌توانند خواسته‌ها و انتظارات شغلی را برآورده سازند و برای سایر همکاران خود در محیط کار الگو باشند. هفتمین شاخص مورد بررسی در پژوهش حاضر شایستگی‌های رفتاری بود. عدم ثبات رفتاری می‌تواند مشکلات عدیده‌ای را در محیط کار به وجود آورد. افرادی که دچار عدم ثبات رفتاری هستند با بی‌ثباتی فوق‌العاده در احساسات و رفتارهایشان مواجه‌اند و هیچ ویژگی به صورت دائمی در آنان دیده نمی‌شود. چنین افرادی ممکن است در یک موقعیت، فردی را به عنوان مهمترین فرد در زندگی و یا محیط کار در نظر بگیرند و در موقعیت دیگر به عنوان ناکارآمدترین و بی‌ارزشترین شخص تشخیص دهند. در حقیقت، نقطه تعادلی در زندگی شخصی و کاری آنها وجود ندارد. این ویژگی در محیط کار می‌تواند امنیت شغلی فرد مورد نظر را به شدت کاهش دهد.

این در حالی است که در طول دوران تحصیل در دانشگاه‌ها، می‌توان از طریق واحدهای درسی و شرکت در کارگاه‌ها دانشجویان را با چنین مهارت‌های و شایستگی‌های کانونی شغلی آشنا نمود تا افراد بیاموزند که دارای ذهنی روشن و منطقی باشند، از توانایی تبادل بحث و ارتباطات بین فردی برخوردار باشند، به طیف گسترده‌ای از مهارت‌های مدیریت فردی از قبیل مدیریت زمان، حل مشکل، کار گروهی، دستیابی به توافق، تصمیم‌گیری و غیره مجهز گردند و بتوانند مسائل و مشکلات پیشرو را تحلیل کنند و نهایتاً وقت خود و سایر منابع را به طور شایسته‌تری مدیریت نمایند. بنابر آنچه بیان گردید می‌توان نتیجه گرفت شایستگی‌های کانونی شغلی که همان دانش عمومی، مهارت‌ها و توانایی‌هایی هستند که دانشجویان و فارغ‌التحصیلان برای ورود به بازار کار به آنها نیاز دارند، می‌بایست همواره مورد توجه قرار گیرد و لازم است در دانشگاه‌ها، توسعه شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان در صدر برنامه‌ریزی‌های آموزشی قرار گیرد تا با افزایش مهارت‌های دانشجویان و فارغ‌التحصیلان، این امکان وجود داشته باشد تا دانش‌آموختگان دانشگاهی در بازار کار به گونه‌ای موفق با سایرین رقابت نمایند.

تشکر و قدردانی

از حمایت مالی و معنوی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور و تمامی اساتید، دانشجویان، دانش‌آموختگان، مدیران و کارکنان سازمانهای مرتبط با موضوع و صاحب‌نظران علمی و دانشگاهی که در اجرای این طرح مشارکت داشتند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

منابع

1. Afshar, M., Sharifi, A., & Mir Hashemi, M. (2019). The role of gender differences in assessing the organizational competence of Parsian Bank's management levels. *Journal of social research*, 11 (42), 19-32. (Persian).
2. Aghapour, S.H., Movahhed Mohammadi, S.H., & Alambeigi, A. (2014). Key skills role in employability formation of college students. *Journal of research and planning in higher education*, 20(1), 41-56. (Persian).
3. Brown, M., Bergmann, J., Mackey, T., Eichbaum, Q., McDougal, L., Novotny, T., & Faid, M. (2016). Mapping foreign affairs and global public health competencies: Towards a competency model for global health diplomacy. *Journal of global health governance*, 10(2), 3-49.
4. Chan Lin, L.J. (2009). Development of a competency questionnaire for LIS undergraduates at Fu-Jen Catholic University. *Journal of educational media & library sciences*, 47(1), 5- 17.
5. Dehmordeh, S., & Nastizaei, N. (2015). Anticipating the effectiveness of the school managers based on cameron & queen competency model. *Journal of educational leadership & administration*, 9(3), 141-162. (Persian).
6. Dianati, M., & Erfani, M. (2009). Competencies, concepts and applications. *Journal of tadbir*, 206(21), 14-19. (Persian).
7. Eisazadeh, S., Naziri, M.K., & Naeini, H. (2018). The Effect of Skill Mismatch on Unemployment Rate in Iran. *Journal of economic modeling research*, 8(30), 79-107. (Persian).
8. Geraei, E., & Heidari, GH. (2015). Core competencies theory: A plan for knowledge and information science education. *Journal of research on information Science & public libraries*, 21(3), 467-490. (Persian).
9. Heidari, GH., Farajpahlou, A., Osareh, F., & Geraei, E. (2013). The effect of higher education on the core competencies of undergraduate students of library and information science: A case study of Ferdowsi university of Mashhad. *Journal of national studies on librarianship and information organization*, 24(1), 30-50. (Persian).
10. Hua, X.H., & Hua, W.Y. (2009). Training system design for middle- level manager in coal enterprises based on postcompetency model. *Journal of procedia earth and planetary science*, 1(1), 1764-1771.
11. Irajirad, A., & Ardaghyan, Z. (2017). The factorial analysis of core competencies features in the curriculum. *Journal of educational measurement*, 7(26), 77-100. (Persian).
12. Janalizadeh Choobbasti, H., Khakzad, S.Z., & Moradi, F. (2012). The core competencies of the students of Mazandaran university have been upgraded?, *Journal of management system*, 1(2), 61-112. (Persian).
13. John, V. (2010). Engineering education: Finding the centre or back to the future. *Journal of engineering education*, 25(3), 215-225.
14. Karami, M. (2007). Training of managers with the competency model. *Journal of tadbir*, 179(18), 24-27. (Persian).

15. Khorshidi, A., & Farrokhi, D. (2012). Component builder skills qualifications. *Journal of management system*, 1(2), 131-162. (Persian).
16. Koenig, T.W., Parrish, S.K., Terregino, C.A., Williams, J.P., Dunleavy, D.M., & Volsch, J.M. (2013). Core personal competencies important to entering students success in medical school: What are they and how could they be assessed early in the admission process?, *Journal of academic medicine*, 88(5), 603-613.
17. Motahhari Nejad, H. (2017). Competence-based employment of human resource. *Journal of research in human resource management*, 9(1), 21-50. (Persian).
18. Movahedi, R. (2009). Competencies needed by agricultural extension and education undergraduates for employment in Iranian labor market. Ph.D. thesis, Humboldt-Universität zu Berlin. (Persian).
19. Patil, A., & Codner, G. (2007). Accreditation of engineering education: review, observations and proposal for global accreditation. *Journal of engineering education*, 32(6), 639-651.
20. Pryor, M.G., Anderson, D., Toombs, L.A., & Humphreys, J.H. (2007). Strategic implementation as a core competency: The 5P's model. *Journal of management research*, 7(1), 1- 13.
21. Redish, F., & smith, A. (2008). Looking beyond content: Skill development for engineers. *Journal of engineering education*, 97(3), 295-307.
22. Salari, Z.A. (2012). The necessity of using competency-based education in NAJA for empowerment of manpower, The first national conference on the development of the Makren coast and the Islamic republic of Iran's marine authority, Chabahar, 1(1), 1-6. (Persian).
23. Samian, M., Movahedi, R., Salehi Omran, E., & Sadi, H. (2018). The relationship between the core and professional competencies of agricultural students and the social structure of education with the mediating role of educational motivation. *Journal of agricultural extension and education research*, 10(4), 37-56. (Persian).
24. Soderquist, K.E. (2009). From task-based to competency-based: a typology and process supporting a critical HRM transition. *Journal of personel review*, 39(3), 325-346.
25. Tahmasbi, M., Pezeshki Rad, GH., & Shaban Ali Fomi, H. (2010). Factors affecting the ability of agricultural students to enter the labor market in the age of globalization. *Journal of Iranian higher education*, 2(4), 149-175. (Persian).
26. Tanloet, P., & Tuamsuk, K. (2011). Core competencies for information professionals of thai academic libraries in the next decade (A.D. 2010-2019). *Journal of the international information & library review*, 43(12), 122-129.
27. Teijeiro, M., Rungo, P., & Freire, M. (2013). Graduate competencies and employability: The impact of matching firms' needs and personal attainments. *Journal of economics of education review*, 34(7), 286-295.
28. Zaharim, A., Zaidi Omar, M., Basri, H., Muhamad, N., & Mohd Isa, F.L. (2009). A gap study between employers' perception and expectation of engineering graduates in Malaysia. *Journal of WSEAS transactions on advances in engineering education*, 6(1), 409-419.

29. Mashhodi, M. (2016). The model of the characteristics of the proper managers of the Islamic society based on the statements of Imam Ali (AS). The 8th national conference on Alavi life with a resistance economics approach, Action and Practice. Khorramabad. 1(1), 1-29. (Persian).
30. Yeganegi, S.A. (2011). Examining the relationship between managers' competencies and management effectiveness: The case of communication company of Qazvin. Journal of development evolution management, 1389(5), 1-82. (Persian).

ارجاع دهی

رضوی سید محمدحسین، برومند محمدرضا، عظیمی دلارستاقی عادلہ، فضلای درزی اعظم. (۱۳۹۹). شناسایی و ارزیابی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۶۷-۹۰. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.7469.1681

Razavi M. H, Boroumand M. R, Azimi Delarestaghi A, Fazli Darzi A. (2020). Identifying and Evaluating Occupational Focal Competencies of Students and Graduates of Physical Education and Sports Science. *Research on Educational Sport*, 8(19): 67-90. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.7469.1681

چگونه جدید در اوقات فراغت بر دلبستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای تأثیر می‌گذارد؟

کلثوم حیدری^۱، صدیقه حیدری نژاد^۲، مرجان صفاری^۳، امین خطیبی^۴

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

۲. استاد تمام دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسئول)

۳. استادیار دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۴. استادیار دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۰۷

چکیده

فعالیت‌های فراغتی نقش مهمی در زندگی ما ایفا می‌کنند. در تحقیقات داخلی مطالعات اندکی در ارتباط با تجربه اوقات فراغت به صورت جدی و دلبستگی به مکان انجام شده است. هدف تحقیق حاضر تعیین چگونگی تأثیر جدید در اوقات فراغت بر دلبستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای بود. روش تحقیق از منظر هدف، کاربردی و از حیث گردآوری داده‌ها، همبستگی و با رویکرد مبتنی بر مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری پژوهش، تمام ورزشکاران غیر حرفه‌ای مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران بودند که حداقل ۶ ماه سابقه عضویت داشتند. جهت تعیین حجم نمونه بر اساس اهداف و فرضیات تحقیق، از نرم افزار PASS استفاده شد. به روش نمونه‌گیری در دسترس پرسش‌نامه‌ها به صورت داوطلبانه در میان نمونه توزیع گردید. در نهایت تعداد ۳۳۴ پرسش‌نامه برای تحلیل آماری مورد استفاده قرار گرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل دو پرسش‌نامه استاندارد، اوقات فراغت جدی گولد و همکاران (۲۰۰۸) شامل پنج مؤلفه و ۱۶ گویه و پرسش‌نامه دلبستگی مکانی کایل و همکاران (۲۰۰۵) شامل سه مؤلفه و ۱۳ گویه بود. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه‌ها توسط ۹ نفر از صاحب‌نظران بررسی شد. در یک مطالعه مقدماتی ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی پرسش‌نامه‌ها ۰/۹۵۱/۰ محاسبه شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ و Smart PLS نسخه ۳ بهره گرفته شد. یافته‌های تحقیق نشان داد ۲۱ درصد از تغییرات دلبستگی مکانی از طریق اوقات فراغت جدی قابل تبیین است. همچنین مدل معادلات ساختاری تأثیر اوقات فراغت جدی بر دلبستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای از برازش کافی و مطلوبی برخوردار بود (SRMR ۰/۰۵۹). یافته‌های این تحقیق نشان داد جدید در اوقات فراغت منجر به دلبستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای می‌شود و می‌تواند مشارکت در فعالیت‌های جسمانی را افزایش دهد. به عبارت

1. Email: heidari.k70@gmail.com

2. Email: heydari_s@scu.ac.ir

3. Email: saffari.marjan@modares.ac.ir

4. Email: a-khatibi@scu.ac.ir

دیگر، یکی از شیوه‌های تأثیر بر انتخاب‌های رفتار فراغتی مردم استفاده از پیگیری نظام‌مند اوقات فراغت و ایجاد دلبستگی به اماکن ورزشی تفریحی است.

واژگان کلیدی: رفتار فراغتی، اوقات فراغت جدی، دلبستگی مکانی، ورزشکاران غیر حرفه‌ای

مقدمه

فعالیت‌های ورزشی اوقات فراغت در زندگی ما نقش مهمی ایفا می‌کنند و نه تنها نقش مهمی در بهبود سلامت و آمادگی جسمانی دارند (یاو و پارکر^۱، ۲۰۰۲)، بلکه به دلایل گوناگون مانند کمک به اجتماعی شدن، ارتباطات، ایجاد دوستان و روابط جدید، تصویرسازی، چالش، رضایت از زندگی (هاوکینز، فوز و بینکلی^۲، ۲۰۰۴)، ایجاد رابطه اجتماعی (برج و همیلتون اسمیث^۳، ۱۹۹۱) و غیره مورد تأکید هستند (پوماهاچی و سوپا^۴، ۲۰۱۸، هئو، لی، پدرسن و مک کورمیک^۵، ۲۰۱۰). مشارکت در فعالیت‌های اوقات فراغتی به عنوان یک نیاز خاص فردی است (معمولاً مثبت) و با احساسات در مورد فعالیت تعریف شده است. اعتقاد بر این است که این فعالیت‌ها ارزش مثبتی به زندگی می‌افزاید و افراد متعهد به شرکت در این فعالیت‌ها هستند (راغب^۶، ۲۰۰۲). موضوع مشارکت در اوقات فراغت از اواسط دهه ۱۹۸۰ مورد توجه محققان قرار گرفت و محققان ارتباط بین انتخاب‌های اوقات فراغتی مردم را مورد بررسی قرار داده‌اند (هاویتس و مانل^۷، ۲۰۰۵). اوقات فراغت اغلب با حسی از آزادی و انگیزه درونی (انجام چیزی که می‌خواهی، نه چیزی که مجبوری) مرتبط است. به بیانی دیگر می‌توان اظهار داشت اوقات فراغت یعنی اوقات اختیاری که پس از اوقات کاری و انجام امور مربوط به امرار معاش باقی می‌ماند و شخص می‌تواند با آزادی نسبی به هر شکلی که دوست دارد آن را صرف کند (احسانی، ۲۰۱۴). از طرفی، فعالیت‌های جسمانی اوقات فراغت ممکن است تحت تأثیر موانع اجتماعی - جمعیت‌شناختی از جمله موقعیت جغرافیایی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی قرار می‌گیرد (باومن و ریس، سالیس و همکاران^۸، ۲۰۱۲؛ هومپل و اوون و لسلی^۹، ۲۰۰۲).

در ایران علی‌رغم وجود سازمان‌ها و بخش‌های متعدد (فدراسیون ورزش‌های همگانی، معاونت ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان، شهرداری‌ها، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

1. Yau & Packer
2. Hawkins, Foose & Binkley
3. Burch & Hamilton-Smith
4. Pomohaci & Sopa
5. Heo, Lee, Pedersen, & McCormick
6. Ragheb
7. Havitz & Mannell
8. Bauman, Reis, Sallis & Et al.
9. Humpel, Owen, & Leslie

و....) که هر کدام خود را به نوعی در قبال ورزش‌های تفریحی و همگانی کردن ورزش مسئول می‌دانند، اما شاهد هستیم که تعداد شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی اوقات فراغت نسبت به سایر کشورها وضعیت چندان مطلوبی ندارد. به علت گرایش مدیران ورزش و تربیت‌بدنی و رسانه‌های ورزشی به ورزش قهرمانی، تاکنون کمتر به فعالیت‌های ورزشی اوقات فراغت پرداخته شده است (صفاری و احسانی، امیری و کوزه چیان ۲۰۱۳). بنابراین بررسی چگونگی مشارکت مردم در فعالیت‌های فراغتی، از جمله ورزش و تفریحات فعال به عنوان ورزشکار غیرحرفه‌ای از اهمیت برخوردار است و در این تحقیق تأثیر اوقات فراغت جدی بر دل‌بستگی مکانی در ورزشکاران غیرحرفه‌ای و روابط آنها مد نظر است. بنابراین شناخت رفتارهای فراغتی در فعالیت‌های تفریحی اوقات فراغت، از جمله در ورزش و تفریحات فعال از اهمیت برخوردار است. آمار موجود در این زمینه گویای همه چیز است. متوسط زمان اوقات فراغت در ایران ۹۰ روز در سال و در جهان ۸۰ روز در سال است (دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی، ۲۰۱۱). مطالعات نشان می‌دهند میزان اوقات فراغت در ایران به طور متوسط ۳ ساعت و ۲۹ دقیقه در یک شبانه‌روز است (مقصودی و عبدالحسینی و سلیمانی، ۲۰۱۳). این در حالی است که میانگین ساعت فراغت جهانی ۵ ساعت است (دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی، ۲۰۱۱). این موضوع بدین معنی است که با وجود بیشتر بودن اوقات فراغت ایرانیان از سرانه جهانی، میزان زمان اختصاص یافته به آن کمتر است و ایرانیان ترجیح می‌دهند پول خود را صرف موارد دیگری کنند. به طوری که درصد هزینه‌های اوقات فراغت از کل سبد هزینه خانوار شهری در سال ۱۳۸۲، برابر ۱/۱ درصد بود که نسبت به دو سال قبل تغییری نداشته است. هر چند این آمار مربوط به دهه گذشته است اما با تغییر و تحولاتی که به ویژه در عرصه فناوری و سبک زندگی روی داده است می‌توان گفت میزان تحرک و فعالیت‌بدنی در زمان حاضر نیز، تفاوت چشمگیری نداشته است. همچنین بنابر آمار دیگر، تنها ۹/۱ درصد ایرانیان از نحوه گذران اوقات فراغت خود رضایت دارند (مقصودی و همکاران، ۲۰۱۳) و با مقایسه وضعیت پرداختن به فعالیت‌های ورزشی از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴ شاهد تغییر محسوسی نمی‌باشیم. به طوری که متوسط زمان صرف شده برای این دسته از فعالیت‌ها در طول ۶ سال تنها ۴ دقیقه افزایش یافته است. متوسط زمان اختصاص داده شده به فعالیت‌های ورزشی برای فعالان اقتصادی ۹ دقیقه و برای بیکاران ۳۹ دقیقه در یک شبانه‌روز بوده است. همچنین با مقایسه بین الگوی گذران اوقات فراغت ورزشی شاهد تفاوتی بین روزهای تعطیل و غیرتعطیل نیز نیستیم (جلالی فراهانی، ۲۰۱۰). با توجه به آمار ارائه شده واضح است که مشارکت در اوقات فراغت امری پیچیده و چند بعدی است. از جمله عوامل تعیین‌کننده در نحوه و تداوم مشارکت در فعالیت‌های اوقات فراغت،

اماکن و فضاهای تفریحی ورزشی هستند (لیو^۱، ۲۰۱۲؛ استبینز^۲، ۲۰۱۲). امروزه اماکن و فضاها در اوقات فراغت مدرن در تمام اشکال آن، تنها به عنوان فضاهای کاربردی در نظر گرفته نمی‌شوند، بلکه به عنوان فرصتی برای شکل‌گیری تعاملات نیز تلقی می‌شوند و عنصر جدایی‌ناپذیر و بسیار تأثیرگذار در تجارب و انتخاب‌های فراغتی هستند (گیمون و الکینگتون^۳، ۲۰۱۶).

دلبستگی مکانی^۴ به عنوان یکی از برجسته‌ترین مفاهیم روان‌شناسی معاصر، به فرایند شکل‌گیری و قطع شدن پیوندهای عاطفی میان انسان‌ها و مکان اشاره دارد (کایل، گراف و منینگ^۵، ۲۰۰۵). وابستگی به مکان، دلبستگی عملی به یک مکان فیزیکی است و برای توصیف سطح دلبستگی فردی استفاده می‌شود که در آن افراد نسبت به مکان خاصی پیوند عملی و کاربردی احساس می‌کنند. در یک تعریف کلی دلبستگی به مکان بر این‌که چقدر مردم با مکان خاصی حس پیوند دارند تمرکز می‌کند و تمایز خدمات و کالاهای فراهم شده در آن مکان و روابط عاطفی و نمادین که با مکان شکل می‌گیرد را ثبت می‌کند (ویلسون^۶، ۲۰۱۳). دیدگاه اصلی دلبستگی به مکان رابطه میان انسان و شرایط محیطی است و شامل سه بعد وابستگی به مکان^۶، هویت مکان^۷ و پیوند اجتماعی^۸ است (کایل و همکاران، ۲۰۰۵). وابستگی مکانی به عنوان نوعی دلبستگی تعریف می‌شود که در آن مکانی، رضایت بالاتری را به ارمغان می‌آورد و نیازهای فرد را بیشتر از مکان‌های مشابه برآورده می‌کند. این دلبستگی نشان‌دهنده اهمیت مکان فیزیکی در ارائه شرایط و محیطی است که از فعالیت‌های خاص و دلخواه پشتیبانی می‌کنند (استوکولز و شومیکر^۹، ۱۹۸۱). منظور از هویت مکانی اهمیت نمادین و عاطفی مکان به عنوان منبعی از روابط و وابستگی‌های روانشناختی است که افراد را غرق در مکان‌های خاص می‌کنند (ویلیامز و وسک^{۱۱}، ۲۰۰۳). کورپلا^{۱۲} (۱۹۸۹) هویت مکانی را فرایند خودتنظیمی محیطی در نظر گرفت که یعنی خود محیط نه تنها میانجی تفریح و قصد اجتماعی است، بلکه تجارب و معانی خاطره‌انگیزی در زندگی فرد ایجاد می‌کند. هویت مکانی را هم می‌توان مفهوم فرعی هویت شخصی در نظر گرفت که به عقاید، ارزش‌ها، افکار و تمایلات رفتاری مربوط است. بعد سوم دلبستگی مکانی

-
1. Liu
 2. Stebbins
 3. Gammon & Elkington
 4. Place attachment
 5. Kyle, Graefe & Manning
 6. Wilson
 7. Place dependence
 8. Place identity
 9. Social bonding
 10. Stokols & Shumaker
 11. Williams & Vaske
 12. Korpela

به ارتباطات اجتماعی میان شرکت‌کنندگان در تفریح اشاره دارد که معمولاً مفهوم اولیه محیط فیزیکی را خلق می‌کند، هنگامی که مکانی برای یک فرد نقش ارتباط اجتماعی را دارد، یعنی فرد محیط را به مانند مکانی برای دیدارهای اجتماعی خود می‌داند، مکان برای فرد اهمیت پیدا می‌کند و با آن ارتباط عاطفی و حسی برقرار می‌کند (کایل و همکاران، ۲۰۰۵). یافته‌های (لیو، ۲۰۱۲، استیبنز^۱، ۲۰۱۷) نشان داد یکی از عوامل مهم در ایجاد دل‌بستگی به مکان، شیوه گذران اوقات فراغت است. از این رو بر جدیت در گذران اوقات فراغت تأکید شده است.

اوقات فراغت جدی^۲ شکلی از اوقات فراغت یک فرد غیر حرفه‌ای^۳، دنبال‌کننده سرگرمی^۴ و یا داوطلب است که به صورت پیگیری نظام‌مند (منظم) فعالیت تعریف می‌شود (استیبنز، ۱۹۹۲؛ کیم و همکاران^۵، ۲۰۰۳). با توجه به یافته‌های استیبنز (۱۹۹۲) سه نوع شرکت‌کننده در اوقات فراغت جدی وجود دارد: غیر حرفه‌ای، تعقیب‌کننده سرگرمی و داوطلب (گرولل و لاروک^۶، ۲۰۰۵). انتخاب ورزشکاران غیر حرفه‌ای برای آن است که علاوه بر بازی منظم، فرصت بیشتری برای تعامل با هم تیمی‌ها، دوستان، خانواده‌ها و دیگر افراد در جامعه داشته باشند که ممکن است خاطرات شخصی ایجاد کنند و دل‌بستگی‌شان را به محل خاصی نیز ایجاد کند (لیو، ۲۰۱۲). غیر حرفه‌ای‌ها معمولاً همتایان افراد حرفه‌ای در نظر گرفته می‌شوند و ناگزیر با شرایط (زمینه) حرفه‌ای فعالیت مورد علاقه خود پیوند خورده‌اند. غیر حرفه‌ای‌ها معمولاً در زمینه‌های هنری، علمی، ورزشی و سرگرمی یافت می‌شوند (استیبنز، ۱۹۹۲). اوقات فراغت جدی را با پنج ویژگی تعریف کرده‌اند، که به تمایز بین اوقات فراغت جدی و غیر جدی (گاه به گاه) هم کمک می‌کند: پشتکار^۸: اولین ویژگی اوقات فراغت جدی نیاز به پشتکار است. ویژگی پشتکار به شرکت‌کنندگان در اوقات فراغت کمک می‌کند تا بر مشکلات روانی و جسمانی در طول تجربیات خود، مانند اضطراب، خجالت، و خطرات فیزیکی غلبه کنند، حتی اگر به طور کلی خاطرات خوشایندی از اوقات فراغت خود داشته باشند. دومین ویژگی تلاش است و منظور

-
1. Stebbins
 2. Serious Leisure
 3. Amateur
 4. Hobbyist Follower
 5. Kim et al
 6. Gravelle & Larocque
 7. Perseverance
 8. Efforts

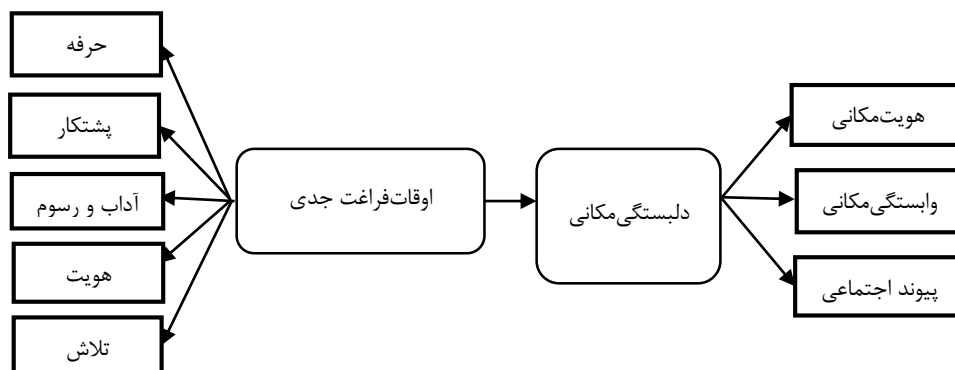
از تلاش، تلاش قابل توجه است که بر اساس دانش و مهارت ویژه به دست آمده است (استینز، ۲۰۱۲). این امر برای به دست آوردن و توسعه دانش تخصصی، تجربه، آموزش و مهارت‌هایی است که به فرد اجازه می‌دهد فعالیت‌های اوقات فراغت خود را در سطح حرفه‌ای دنبال کند (استینز، ۲۰۰۶؛ شان، یارنل^۱، ۲۰۱۰). حرفه^۱: ویژگی سوم اوقات فراغت جدی است که ماهیت آن در زمان تداوم فعالیت‌های مرتبط با آن نشان داده می‌شود. بعد چهارم هویت^۲: هویت شرکت‌کنندگان در اوقات فراغت جدی، شرکت‌کنندگان را قادر می‌سازد تا خود را از دیگران متمایز سازند و در ابراز شخصیت خود به دیگران کمک کنند (گرین و جونز^۳، ۲۰۰۵؛ کین و زینک^۴، ۲۰۰۴) و ویژگی آخر و پنجم، آداب و رسوم^۵ (خصلت) است: آداب و رسوم در مفهوم اوقات فراغت جدی به این معنی است که ورزشکاران غیرحرفه‌ای نگرش‌ها، باورها، ارزش‌ها و اهداف مشابه را در دنیای اوقات فراغت اجتماعی خود به اشتراک می‌گذارند، اما دیگر افراد غریبه ممکن است این خرده فرهنگ و آداب و رسوم را درک نکنند (هئو و همکاران، ۲۰۱۰؛ استینز، ۲۰۰۶؛ پدرسن و سیدمن^۶، ۲۰۰۴).

ویلسون (۲۰۱۳) در تحقیق خود تحت عنوان "اوقات فراغت جدی، دلبستگی مکانی و علاقه به محیط زیست در شاندونگ (برای کوه‌نوردان)" که با هدف بررسی تأثیر سطح مشارکت اوقات فراغت جدی، متأثر از دلبستگی مکانی، در ارتباط با علاقه محیط زیست صورت گرفت، با توزیع ۱۵۱ پرسش‌نامه شامل سه متغیر اوقات فراغت جدی، دلبستگی مکانی و علاقه محیط‌زیست، نشان داد ارتباط قوی و مستقیمی بین مشارکت در اوقات فراغت جدی و دلبستگی به مکان وجود دارد. از سوی دیگر، لیو (۲۰۱۲) در پژوهش با عنوان "ارتباط بین اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی" به مطالعه موردی درباره ورزشکاران غیرحرفه‌ای دانشگاه اکلاهما^۷ پرداخته است. او استدلال کرد جنبه‌های تفریحی یک رشته ورزشی مانند سافتبال باعث ایجاد دلبستگی مکانی در ورزشکاران غیرحرفه‌ای می‌شود.

اوکانر و براون^۸ (۲۰۱۰) در پژوهش تحت عنوان ادراک دوچرخه سواری اوقات فراغت جدی و به اشتراک‌گذاری جاده با دوچرخه که با هدف بررسی اوقات فراغت جدی دوچرخه‌سواران استرالیایی در جاده‌های خاصی صورت گرفت، اظهار داشتند تا به حال پژوهش‌های محدودی به بررسی اوقات فراغت جدی دوچرخه‌سواران در جاده‌های خاص که به عنوان یک مکانی که دلبسته آن هستند پرداخته

-
1. Shen & Yarnal
 2. Career
 3. Identity
 4. Green & Jones
 5. Kane & Zink
 6. Ethos
 7. Pedersen & Seidman
 8. University of Oklahoma
 9. O'Connor & Brown

است. آنها پیشنهاد کردند برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها باید در جهت افزایش چنین مکان‌های باشد تا کاربران با علاقه به دوچرخه‌سواری بپردازند.

شکل ۱- چارچوب مفهومی تأثیر اوقات فراغت جدی بر دلبستگی مکانی برگرفته از پیشینه تحقیق (لیو، ۲۰۱۲)

محدوده پژوهش حاضر مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران انتخاب شد. این مجموعه به عنوان مکانی است با ویژگی‌های خاص که دلبستگی در ارتباط با آن سنجیده می‌شود. گستره نزدیک به یک میلیون متر مربع دارد، که بیش از نیمی از آن فضای سبز است و نیمی دیگر فضاهای گوناگون سرپوشیده و روباز ورزشی است. همچنین، مجموعه ورزشی خانوادگی انقلاب کامل‌ترین تسهیلات را در رشته‌های گلف، تنیس، اسکواش، والیبال، بسکتبال، فوتبال، شنا، سونا، بدن‌سازی، ورزش‌های رزمی، ماهی‌گیری و ماشین‌سواری (کارتینگ) برای افراد و خانواده‌های اعضا ایجاد کرده است. امروزه به منظور افزایش مشارکت در اوقات فراغت و پیگیری اوقات فراغت به صورت جدی و مستمر، متغیرهای مهم و اثرگذاری از قبیل اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی وجود دارند که مورد توجه محققان قرار گرفته‌اند و می‌توانند مشارکت در اوقات فراغت را استمرار بخشند. بنابراین، تحقیق حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این سوال است، چگونه جدیت در اوقات فراغت بر دلبستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای تأثیر می‌گذارد؟ محقق امیدوار است نتایج این تحقیق برای سازمان‌های مرتبط با ورزش عمومی از جمله، معاونت ورزش‌های همگانی وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون ورزش‌های همگانی، بخش ورزش شهرداری‌ها، ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها و شهرستان‌ها و هیئت‌های ورزشی، مسئولان اماکن و باشگاه‌های تفریحی- ورزشی مفید باشد، تا دامنه خدمات خود را در سطح جامعه بهبود بخشند. همچنین پژوهشگران حوزه اوقات فراغت از یافته‌های این مطالعه می‌توانند بهره‌گیرند.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها، از نوع توصیفی - همبستگی (معادلات ساختاری) به شمار می‌آید. با توجه به اهمیت فراوان حجم نمونه در قابلیت تعمیم نتایج آزمون به جامعه، روش‌های مختلفی جهت برآورد حجم نمونه وجود دارد. یکی از دقیق‌ترین روش‌ها استفاده از نرم افزارهای برآورد حجم نمونه مبتنی بر توان آماری است. بر این اساس برآورد تعیین حجم نمونه در پژوهش حاضر^۱ PASS بر اساس اهداف و فرضیات تحقیق با استفاده از نرم افزار انجام شد (هینتز^۲، ۲۰۱۱). در این نرم افزار بر اساس پیش فرض‌های لحاظ شده مبنی بر سطح آلفای ۰/۰۵ و توان ۰/۹۰ حجم نمونه مورد نظر برابر با ۳۳۴ نفر در نظر گرفته شد. شایان ذکر است روش نمونه‌گیری نیز به صورت در دسترس انجام شد. ابتدا مجوز پخش پرسش‌نامه از مرکز مطالعات و پژوهش‌های راهبردی وزارت ورزش و جوانان اخذ و تیم پژوهش به مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران معرفی شدند. سپس به منظور پخش پرسش‌نامه با پیمانکاران مراکز تفریحی ورزشی داخل مجموعه هماهنگی انجام شد و در صورت رضایت، پرسش‌نامه‌های تحقیق در آن مرکز در اختیار مراجعه‌کنندگان قرار می‌گرفت. بخشی از پرسش‌نامه‌ها نیز در مسیر جاده تندرستی مجموعه در اختیار افراد علاقه‌مند به همکاری قرار گرفت. در مجموع حدود ۶ هفته از ابتدای اسفند ۹۶ تا دهه دوم فروردین ۹۷ توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه به طول انجامید. شایان ذکر تنها از پرسش‌نامه‌هایی استفاده شد که فرد پاسخ‌دهنده اعلام کرده بود حداقل ۶ ماه از عضویت او در این مجموعه گذشته است. با توجه به اهداف پژوهش، ابزار مناسب برای تحقیق حاضر پرسش‌نامه در نظر گرفته شد. لذا با مطالعات کتابخانه‌ای و جستجوهای اینترنتی پرسش‌نامه‌های مناسب برای این کار انتخاب گردید. بدین منظور جهت اندازه‌گیری اوقات فراغت جدی با ۵ بعد و ۱۶ گویه از پرسش‌نامه گولد، مور، مک‌گایر و استیبنز^۳ (۲۰۰۸) و جهت ارزیابی دلبستگی مکانی با ۳ بعد و ۱۳ گویه از پرسش‌نامه کایل و همکاران (۲۰۰۵) استفاده شد. علاوه بر سؤالات مربوط به هر یک از متغیرها که به صورت طیف ۷ ارزشی لیکرت از (کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) ارزش‌گذاری شده بودند، فرمی نیز مربوط به اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه آماری که در برگیرنده ۹ سؤال به صورت بسته و چند گزینه‌ای بود در اختیار پاسخ‌دهندگان قرار گرفت. به منظور ارزیابی روایی صوری و محتوایی، پرسش‌نامه‌ها پس از ترجمه با پروتکل سه مرحله‌ای بلچکو و بورلین‌گیم^۴ (۲۰۰۲)، در اختیار ۹ تن از صاحب‌نظران حوزه اوقات

-
1. Power and Sample Size Software
 2. Hintze
 3. Gould, Moore, McGuire & Stebbins
 4. Blaschko and Burlingame

فراغت و ورزش‌های تفریحی قرار گرفت. پس از دریافت و اعمال نظرات اصلاحی آنان، پرسش‌نامه مذکور به تأیید روایی محتوایی و صوری رسید.

نتایج

در بخش مربوط به آمار استنباطی جهت بررسی و تحلیل داده‌ها به منظور ارزیابی روایی واگرا^۱ از شاخص فورنل و لاکر^۲ و جهت ارزیابی روایی همگرا^۳ از روش میانگین واریانس استخراج شده^۴ استفاده شد. برای برآوردن همسانی درونی و پایایی گویه‌های پرسش‌نامه به ترتیب از آلفای کرونباخ و روش پایایی ترکیبی^۵ با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ و جهت آزمون فرضیه‌ها از روش مدل‌سازی معادله ساختاری با رویکرد واریانس محور از PLS Smart^۳ بهره گرفته شد.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی ورزشکاران غیر حرفه‌ای

مرد		زن		جنسیت
٪۵۲/۳		٪۴۶/۷		
بیشتر از ۴۱ سال	بین ۳۱ تا ۴۰ سال	بین ۲۱ تا ۳۰ سال	کمتر از ۲۰ سال	سن
٪۱۵/۶	٪۲۳/۱	٪۳۱/۷	٪۲۹/۶	
فوق لیسانس و بالاتر	لیسانس	دیپلم و فوق‌دیپلم	دانش‌آموز	تحصیلات
٪۲۷/۲	٪۳۵	٪۱۸/۶	٪۱۸/۹	
سایر	دانش‌آموز یا دانشجوی	شاغل (سازمان‌های خصوصی)	شاغل (سازمان‌های دولتی)	وضعیت اشتغال
٪۱۳/۲	٪۳۲/۶	٪۴۱	٪۱۳/۲	
بدون درآمد	بیشتر از ۳ میلیون	بین ۲ تا ۳ میلیون	کمتر از ۲ میلیون	وضعیت درآمدی
٪۳۶/۸	٪۳۲/۴	٪۱۴/۴	٪۱۳/۸	
چهار جلسه و بیشتر	سه جلسه در هفته	دو جلسه در هفته	یک جلسه در هفته	تعداد جلسات ورزش در هفته
٪۲۵/۸	٪۳۵/۳	٪۲۶/۶	٪۱۲	
بالای ۲ میلیون تومان	۱ تا دو میلیون تومان	۵۰۰ تا ۱ میلیون تومان	تا ۵۰۰ هزار تومان	هزینه صرف شده طی یکسال برای خرید تجهیزات ورزشی
٪۱۷/۵	٪۱۷/۱	٪۱۳	٪۴۳/۵	
بیش از ده سال	۵ تا ۱۰ سال		کمتر از ۵ سال	مدت زمان مشغول بودن به ورزش
٪۳۹/۹	٪۲۱		٪۳۹/۳	

1. Discriminant Validity
2. Fornell-Larcker
3. Convergent Validity
4. Average Variance Extractad (AVE)
5. Composite Reliability

اطلاعات مربوط به آمار توصیفی به دست آمده از پاسخ‌دهندگان حاکی از آن است که از تعداد نمونه مورد نظر در این پژوهش ۵۳/۳ درصد را مردان و ۴۶/۷ درصد نفر را زنان تشکیل دادند. از دیگر اطلاعات مستخرج شده مشارکت‌کنندگان این بود که ۶۱/۱ درصد از مشارکت‌کنندگان بیش از ۳ جلسه در هفته به ورزش می‌پرداختند (جدول ۱).

جدول ۲- نتایج تحلیل مدل بیرونی متغیر اوقات فراغت جدی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	میانگین	بار عاملی	کشیدگی	چولگی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	روایی همگرا
پشتکار	اگر با مانعی رو به برو شوم، آن قدر استقامت می‌کنم تا بر آن غلبه کنم.	۵/۶۵	۰/۸۵۱	۲/۷۳۸	-۱/۰۹۷	۰/۸۸۷	۰/۸۰۹	۰/۷۲۳
	با استقامت می‌توانم بر رقبای خود غلبه کنم.	۵/۵۸	۰/۸۴۴					
	با استقامت بر مشکلاتی که داشتم غلبه کرده‌ام.	۵/۵۷	۰/۸۵۷					
تلاش	من سخت تلاش می‌کنم تا توانمندتر شوم.	۵/۸۴	۰/۸۴۶	۳/۵۱۸	-۱/۲۲۴	۰/۸۸۰	۰/۷۹۶	۰/۷۱۰
	برای بهبود مهارت‌هایم تمرین می‌کنم. مایلم برای تواناتر شدن بیشتر تلاش کنم.	۵/۸۷	۰/۸۶۱					
		۵/۹۴	۰/۸۲۱					

ادامهٔ جدول ۲- نتایج تحلیل مدل بیرونی متغیر اوقات فراغت جدی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	میانگین	بار عاملی	کشیدگی	جولگی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	روایی همگرا
حرفه	عملکردم از زمان شروع، بهبود یافته است.	۵/۹۹	۰/۷۵۸					
	من احساس می‌کنم پیشرفت کرده‌ام.	۵/۸۸	۰/۷۷۱					
	ویژگی‌های خاصی وجود دارند که بر مشارکت من تأثیر گذاشته‌اند.	۵/۶۸	۰/۸۲۷	۲/۱۳۶	-۱/۳۲	۰/۸۵۹	۰/۷۸۰	۰/۶۰۳
	لحظات تعیین‌کننده‌ای وجود دارد که تأثیر به‌سزایی در مشارکت من در آن داشته است.	۵/۵۵	۰/۷۴۸					
آداب و رسوم	افرادی که مرا می‌شناسند می‌دانند این فعالیت برایم مهم است.	۵/۵۹	۰/۸۳۴					
	غالباً مرا به عنوان فردی که خود را وقف فعالیت کرده است، می‌شناسند.	۴/۷۷	۰/۸۶۳	۱/۹۹۸	-۰/۹۹۵	۰/۸۸۴	۰/۸۰۲	۰/۷۱۷
	دیگران می‌دانند که من هویت خود را با فعالیت می‌شناسم.	۴/۷۶	۰/۸۴۳					

ادامه جدول ۲- نتایج تحلیل مدل بیرونی متغیر اوقات فراغت جدی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	میانگین	بار عاملی	کشیدگی	چولگی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	روایی همگرا
هویت	بسیاری از احساساتم را به اشتراک می‌گذارم. احساسات	۵/۳۶	۰/۸۱۳					
	مشترک زیادی با طرفداران دارم	۵/۵۴	۰/۹۱۸	۲/۶۶۲	-۱/۰۴۹	۰/۹۰۷	۰/۸۴۵	۰/۷۶۶
	من و دیگر مشتاقان ایده‌آل‌های مشترکی داریم.	۵/۳۷	۰/۸۹۰					
هویت مکانی	اماکن و فضاهای این مجموعه برایم اهمیت زیادی دارند.	۵/۶۵	۰/۸۱۷					
	واقعاً از وقت گذراندن در اماکن و فضاهای این مجموعه لذت می‌برم.	۵/۷۲	۰/۸۴۷	۲/۰۶۵	-۰/۹۵۸	۰/۹۰۷	۰/۸۶۳	۰/۷۰۹
	با اماکن و فضاهای این مجموعه، به عنوان مکانی برای لذت بردن، ارتباط عمیقی برقرار می‌کنم.	۵/۵۰	۰/۸۶۱					
	به اماکن و فضاهای این مجموعه تعصب/ تعهد دارم.	۵	۰/۸۴۳					

ادامهٔ جدول ۳- نتایج تحلیل مدل بیرونی متغیر دل‌بستگی مکانی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	میانگین	بار عاملی	کشیدگی	چولگی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	روایی همگرا
وابستگی مکانی	از بازی کردن در این مکان بیش از هر مکان دیگری لذت می‌برم.	۵/۴۷	۰/۹۱۸	۱/۴۴۵	-۱/۰۹۹	۰/۹۳۵	۰/۹۰۶	۰/۷۸۳
	از بازی کردن در این مکان بیش از هر جای دیگری احساس رضایت می‌کنم.	۵/۴۷	۰/۹۱۰					
	فعالیت در اینجا بیش از هر مکان دیگری برایم اهمیت دارد.	۵/۲۸	۰/۹۱۰					
	هیچ فعالیت دیگری را جایگزین تفریحات خود در این مکان نمی‌کنم.	۴/۷۹	۰/۷۹۵					
پیوند اجتماعی	خاطرات خوب زیادی از این اماکن و فضاها دارم	۵/۶۱	۰/۷۳۷	۱/۵۴۳	-۱/۰۱۴	۰/۸۹۲	۰/۸۴۸	۰/۶۲۳
	ارتباط نزدیکی با اماکن و فضاها و افرادی که با من بازی می‌کنند، دارم.	۵/۴۰	۰/۷۳۶					

ادامه جدول ۳- نتایج تحلیل مدل بیرونی متغیر دلبستگی مکانی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	میانگین	بار عاملی	کشیدگی	چولگی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	روایی همگرا
	به افراد زیادی می‌گویم در این اماکن و فضاها فعالیت می‌کنم. خانواده و دوستانم را به این اماکن و فضاها می‌برم. استفاده از این اماکن و فضاها را به دوستانم توصیه می‌کنم.	۵/۴۷	۰/۸۴۵					
پیوند اجتماعی	دوستانم را به این اماکن و فضاها می‌برم. استفاده از این اماکن و فضاها را به دوستانم توصیه می‌کنم.	۵/۴۴	۰/۸۲۶					
	دوستانم توصیه می‌کنم.	۵/۶۶	۰/۷۹۵					

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۲ و جدول ۳ در قسمت بارهای عاملی مربوط به هر گویه، بر اساس نظر (هیر، رینگل و سرستد^۱، ۲۰۱۱) مناسب گزارش شدند که نشان دهنده قابلیت اطمینان آن گویه است. در قسمت مربوط به ارزیابی پایایی پرسش‌نامه‌ها نیز از دو آزمون آماری ضریب آلفای کرونباخ جهت ارزیابی همسانی درونی پرسش‌نامه‌ها و روش پایایی ترکیبی جهت ارزیابی پایایی گویه-های پرسش‌نامه‌ها استفاده شد و نتایج به دست آمده مربوط به هر دو آزمون آماری مناسب ارزیابی شد. نقطه برش مورد قبول برای شاخص پایایی ترکیبی و ضریب آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷. در نظر گرفته شده است (هنسلر، هوبونا و ری^۲، ۲۰۱۶) و در این پژوهش این شرط رعایت شد. جهت ارزیابی روایی همگرای مؤلفه‌های این پژوهش نیز از شاخص میانگین واریانس استخراج شده استفاده شد. هنسلر و همکاران نقطه برش شاخص مورد نظر را بیشتر از ۰/۵ گزارش کردند (هنسلر و همکاران، ۲۰۱۶). با مقایسه شاخص در نظر گرفته شده با نتایج داده‌ها نیز شرط روایی همگرا بین تمامی متغیرها رعایت گردید (جدول شماره ۲ و ۳). همچنین برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون‌های چولگی و کشیدگی استفاده شد. آزمون چولگی برای تمام متغیرها و ابعاد نرمال بودن را تأیید می‌کرد،

1. Hair, Ringle & Sarstedt
2. Henseler, Hubona & Ray

در صورتی که کشیدگی در مؤلفه‌های تلاش، پشتکاری، حرفه، آداب و رسوم و هویت مکانی با توجه به دامنه ۲ تا ۲- این فرض را رد می‌کند.

جدول ۴- ماتریس فورنل-لاکر برای بررسی اعتبار ممیز در سطح مؤلفه‌ها

پشتکار	هویت	دل‌بستگی مکانی	حرفه	تلاش	آداب و رسوم
					آداب و رسوم
				۰/۸۴۳	۰/۸۷۵
			۰/۷۷۷	۰/۶۳۴	تلاش
			۰/۳۵۰	۰/۱۹۰	حرفه
		۰/۷۵۱	۰/۳۸۱	۰/۴۵۸	دل‌بستگی مکانی
	۰/۸۷۵	۰/۳۸۱	۰/۵۱۱	۰/۲۸۶	هویت
۰/۸۵۱	۰/۲۰۲	۰/۳۳۰	۰/۴۸۶	۰/۵۷۴	پشتکار

به منظور ارزیابی روایی واگرا از شاخص ماتریس فورنل-لاکر برای بررسی اعتبار ممیز در سطح مؤلفه‌ها، با توجه به جدول شماره ۴، هر شاخص مندرج در قطر این ماتریس باید از شاخص‌های ستون و سطر مربوط به خود بیشتر باشد. این تفسیر برای هر پنج مؤلفه اوقات فراغت جدی و متغیر دل‌بستگی مکانی به خوبی برآورد شده است.

جدول ۵- نتایج بررسی اثرات مستقیم و اثر کل

اثر کل	معیار میزان اثر	ضریب معنی داری	ضریب مسیر	اثر مستقیم
۰/۱۴۸	۰/۰۴۴	۲/۰۱۷	۰/۱۴۸	آداب و رسوم ← دل‌بستگی مکانی
-۰/۱۳۵	۰/۰۳۸	۲/۰۷۸	-۰/۱۳۵	تلاش ← دل‌بستگی مکانی
۰/۱۱۷	۰/۱۷۷	۱/۳۵۲	۰/۱۱۷	حرفه ← دل‌بستگی مکانی
۰/۳۳۲	۰/۰۰۱	۴/۰۰۴	۰/۳۳۲	هویت ← دل‌بستگی مکانی
۰/۱۰۷	-۰/۱۲۴	۱/۵۴۲	۰/۱۰۷	پشتکار ← دل‌بستگی مکانی

همان‌طور که نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس جدول ۵ مبنی بر خروجی نرم افزار نشان داد، به منظور تحلیل خروجی نرم افزار مسیر اثرات مستقیم و اثرات کل را مورد بررسی قرار دادیم. بر اساس

پیش‌فرض‌های موجود، نتایج نشان داد پنج ارتباط مثبت و معنادار بین ابعاد اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی مشاهده شد (جدول ۵).

جدول ۶- شاخص‌های اصلی ارزیابی نهایی مدل

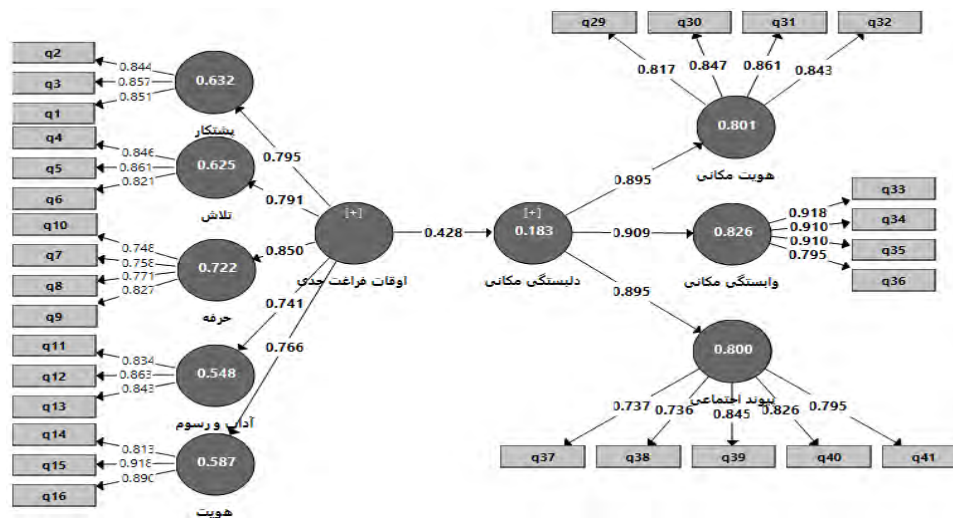
شاخص	حالت استاندارد	حالت معناداری	دلبستگی مکانی
SRMR	۰/۰۵۹		
d_ ULS		۰/۰۰۱	
d_ G1		۰/۰۰۱	
d_ G2		۰/۰۰۱	
ضریب تعیین R ²			۰/۲۶۴
توان پیش‌بینی‌کنندگی مدل Q ²			۰/۴۷۳

به منظور ارزیابی کیفیت مدل، در مدل‌سازی با رویکرد واریانس محور معیارهایی در نظر گرفته شده- است. یکی از این معیارها، شاخص اصلی نیکویی برازش است که در اصطلاح به ریشه باقیمانده استاندارد شده میانگین مربعات یا SRMR مرسوم است. نقطه برش در این شاخص در مدل‌سازی با رویکرد واریانس محور در دو حالت استاندارد و معناداری به ترتیب کمتر از ۰/۸ و ۹۵٪ در سطح معناداری ۰/۰۵ است (هنسلر و همکاران، ۲۰۱۶). بر اساس نتایج به دست آمده در جدول ۶ در هر دو حالت شاخص مورد نظر از برازش مطلوبی برخوردار بود. دو شاخص دیگر جهت ارزیابی مدل در رویکرد واریانس محور در حالت معناداری با روش بوت استرپ به منظور تعیین اختلاف بین دو ماتریس تجربی و برازش شده دو شاخص حداقل اختلاف توزیع نشده d_ ULS و اختلاف تشکیل شده از سطوح هندسی d_ G1 و d_ G2 با نقطه برش کمتر از ۹۵٪ در سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است. بر اساس نتایج جدول ۶ این دو شاخص نیز از سطح مطلوبی در برازش مدل برخوردار هستند (دایکسترا^۱ و هنسلر، ۲۰۱۵).

R² توان پیش‌بینی‌کنندگی بین متغیرهای پنهان را در قالب مدل درونی نشان می‌دهد. دامنه مورد تأیید برای R² طبق نظر هیر، بلک، بابین و اندرسون^۲ (۲۰۱۰) در مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل ۰/۱ تا حداکثر ۰/۸۷ برای هر متغیر ملاک است. هر چه این اثر بزرگتر باشد حاکی از آن است که قدرت پیش‌بینی‌کنندگی متغیر پیش‌بین در رابطه با متغیر ملاک بیشتر است (ریچتر^۳ و همکاران، ۲۰۱۶). مطابق با نتایج به دست آمده ۰/۲۶۴ از تغییرات دلبستگی مکانی توسط اوقات فراغت جدی

-
1. Dijkstra
 2. Hair, Black, Babin & Anderson
 3. Richter

پیش‌بینی شده است. معیار بعدی، شاخص توان پیش‌بینی کنندگی مدل Q^2 (استون گایسر) است که توان پیش‌بینی کنندگی مدل را در متغیرهای وابسته مشخص می‌کند. هنسلا، رینگل و سینکویکس (۲۰۰۹) سه نقطه برش ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را مورد نظر قرار دادند. با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۵، مقدار Q^2 برای متغیر اوقات فراغت جدی ۰/۴۷۳ به دست آمد، که با توجه به سه نقطه برش ضعیف، متوسط و قوی، می‌توان چنین بیان کرد نتایج به دست آمده نشان از قدرت پیش‌بینی-کنندگی قوی دارد (جدول ۶).

شکل ۲- خروجی نرم افزار ۳ Smart PLS

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر تعیین چگونگی تأثیر جدیدیت در اوقات فراغت بر دل‌بستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای بود. این مطالعه بر روی مشتریان مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران به عنوان یکی از مهمترین مراکز گذران اوقات فراغت کلان شهر تهران انجام شد. یافته‌های تحقیق نشان داد اوقات فراغت جدی بر دل‌بستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای تأثیر معنادار دارد.

در تحقیق حاضر تأثیر اوقات فراغت جدی بر دل‌بستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای معنادار بود. یافته‌های مارتین و اسکنلان^۱ (۲۰۱۴)، حیدری، حیدری نژاد، صفاری و خطیبی (۲۰۱۹)، ویلسون

1. Wilson, Szolosi, Martin, & Scanlan

(۲۰۱۳)، لیو (۲۰۱۲)، اوکانر و براون (۲۰۱۰) و ویلسون و همکاران (۲۰۱۴) نتیجه این فرضیه را تأیید می‌کنند. از طرفی با توجه به تجزیه و تحلیل صورت گرفته در این فرضیه بر اساس خروجی نرم افزار، ۲۱ درصد از تغییرات دلبستگی مکانی از طریق اوقات فراغت جدی قابل تبیین است. ویلسون (۲۰۱۳) نشان داد ارتباط قوی و مستقیمی بین مشارکت در اوقات فراغت جدی و دلبستگی به مکان وجود دارد و دلایل حضور مشارکت‌کنندگان در مکان فیزیکی و دلبستگی به آن را پیگیری نظام‌مند اوقات فراغت جدی دانست. در تأیید این نتایج، یافته‌های تحقیق ویلسون و همکاران (۲۰۱۴) حاکی از آن بود که مشارکت جدی در اوقات فراغت تحت تأثیر دلبستگی به مکان گزارش شده است. لازم به ذکر است، محقق تحقیقاتی دال بر تأیید نشدن ارتباط این دو متغیر نیافت.

نتایج حاصل از بررسی تأثیر ابعاد اوقات فراغت جدی؛ پشتکار، تلاش، حرفه، هویت و آداب و رسوم بر دلبستگی مکانی نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معناداری است. همچنین با توجه به تجزیه و تحلیل صورت گرفته در این فرضیه بر اساس خروجی نرم افزار، ۲۶ درصد از تغییرات دلبستگی مکانی از طریق ابعاد اوقات فراغت جدی قابل تبیین است. در این فرضیه پنج ارتباط مثبت و معنادار بین ابعاد اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی مشاهده شد که ضریب بتا و مقادیر p آن‌ها نشان داد بعد آداب و رسوم اوقات فراغت جدی با ضریب بتا $0/148$ و $(p < 0/044)$ ؛ بعد تلاش اوقات فراغت جدی با ضریب بتا $0/135$ - و $(p < 0/038)$ ؛ بعد حرفه اوقات فراغت جدی با ضریب بتا $0/117$ و $(p < 0/177)$ ؛ بعد هویت اوقات فراغت جدی با ضریب بتا $0/332$ و $(p < 0/001)$ و بعد پشتکار اوقات فراغت جدی با ضریب بتا $0/107$ و $(p < 0/124)$ تأثیر مثبت و معناداری بر دلبستگی مکانی دارد (جدول ۵). یافته‌های لیو (۲۰۱۲) ارتباط بین دو متغیر را تأیید کرد و نتایج تحقیق حاضر را در ارتباط با این فرضیه پشتیبانی می‌کند. لیو (۲۰۱۲) در تحقیق خود به بررسی رابطه بین ابعاد اوقات فراغت جدی بر ابعاد دلبستگی مکانی پرداخت و دریافت دو تأثیر مثبت و معنادار در رابطه با ابعاد هویت و آداب و رسوم اوقات فراغت جدی بر ابعاد دلبستگی مکانی وجود دارد. در نتیجه، لیو (۲۰۱۲) دریافت ابعاد هویت و آداب و رسوم، بهترین پیش‌بینی‌کننده‌ها هستند که نشان‌دهنده رابطه اجتماعی معنادار، و همچنین تسهیل‌کننده پیوستن شرکت‌کنندگان برای حضور در مکان هستند. اگر چه تحقیقات استیون^۱ (۲۰۰۹) ارتباط بین ابعاد اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی را معنادار نشان داد، اما لیو (۲۰۱۲) روابط میان متغیرها در مدل ساختاری را نسبتاً ضعیف برآورد کرد. احتمالاً از دلایل تأیید نشدن تأثیر ابعاد پشتکار و حرفه و تلاش بر دلبستگی مکانی در مطالعات لیو (۲۰۱۲) می‌توان به ویژگی‌های اجتماعی_فرهنگی جامعه مطالعه وی اشاره کرد که ۷۷ درصد از مشارکت‌کنندگان تحقیق لیو (۲۰۱۲) ساکن اکلاهما بودند و قومیت‌های مختلفی (بومیان آمریکا، قفقازی، اسپانیایی و غیره) داشتند. تجزیه و تحلیل داده‌های این

مطالعه نشان داد پیگیری نظامند اوقات فراغت توسط ورزشکاران غیر حرفه‌ای دارای ارتباط مثبت با مکانی است که در آنجا فعالیت‌های اوقات فراغت خود را انجام می‌دهند. مشارکت نظام‌مند و جدی در اوقات فراغت، می‌تواند پیوند اجتماعی، هویت مکانی و وابستگی مکانی را به همراه داشته باشد. احتمالاً علاقه‌مندی ورزشکاران غیر حرفه‌ای به پیگیری اوقات فراغت به صورت جدی دلیل حضور بیشتر آنان در مکان خاصی خواهد بود و تحقق حاضر مؤید این امر است. تحلیل داده‌های جمعیت-شناختی نیز نشان داد بیش از ۶۰ درصد افراد به طور مستمر هفته‌ای بیش از ۳ جلسه در مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران حاضر می‌شوند و اوقات فراغت خود را در این مکان می‌گذرانند. بنابراین زمانی که افراد اوقات فراغت خود را در مکانی که با آن پیوند عاطفی برقرار می‌کنند، می‌گذرانند، حضور بیشتر و مستمر آنان را به همراه خواهد داشت. یافته‌های توصیفی از وضعیت متغیر اوقات فراغت جدی بیانگر آن بود که میانگین تمام ابعاد این متغیر بالاتر از حد متوسط است (۵/۵۴ میانگین). در نتیجه می‌توان اذعان داشت. مشتریان مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران اوقات فراغت خود را به صورت جدی در این مکان صرف می‌نمایند. بدین معنا که آنها پیگیر نظام‌مند فعالیت‌های فراغتی خود هستند و با صرف زمان در این مکان تفریحی-ورزشی خود را از دیگران متمایز می‌کنند و حتی ارزش‌ها و باورهای خاص مربوط به این مکان را به نمایش می‌گذارند. از سوی دیگر، نمرات بالای پاسخ‌دهندگان به ابعاد اوقات فراغت جدی حاکی است این افراد در زمان فراغت خود فرصت‌هایی برای یادگیری و غلبه بر مشکلات جسمانی و روانی خود فراهم می‌آورند.

از طرفی با توجه به این که در بین ابعاد اوقات فراغت جدی، تلاش بالاترین میانگین را در بین پاسخ‌دهندگان به خود اختصاص داده بود، می‌توان عنوان داشت که تلاش منحصر به فرد، پیش‌بینی کننده قوی برای بخشیدن هویت مکانی به ورزشکاران غیر حرفه‌ای است. زمانی که ورزشکاران غیر حرفه‌ای در جهت کسب مهارت، دانش و تجربه خوشایند در اماکن خاصی تلاش می‌کنند؛ هویت خاصی نسبت به آن مکان پیدا می‌کنند و هویت عنصر کلیدی برای ورزشکارانی است که در فعالیت‌های فراغتی شرکت می‌کنند. همچنین، امکان وجود تعاملات اجتماعی در مجموعه‌های ورزشی با اعضا خانواده، دوستان و سایر علاقه‌مندان به فعالیت‌های فراغتی مشابه، عاملی مهم برای تسهیل پیوستن به فعالیت-های اوقات فراغت جدی محسوب می‌شود. علاوه بر این، جنبه اجتماعی شدن در اماکن تفریحی-ورزشی، پیوند و اتصال بیشتر به مکان را به همراه دارد. با توجه به برنامه‌های تفریحی موجود توصیه می‌شود، ارائه‌دهندگان خدمات اوقات فراغت در جامعه بتوانند پروژه‌ها و رویدادهای ورزشی را به گونه‌ای ارائه دهند که ورزشکاران بتوانند علاوه بر امکان تمرین منظم در اماکن، فرصت بیشتری برای تعامل و برقراری ارتباط با هم تیمی‌ها، دوستان، خانواده و دیگر افراد جامعه داشته باشند چرا

که ممکن است خاطرات خوشایندی را برایشان به همراه داشته باشد و حتی باعث افزایش دلبستگی-شان به مکان شود. یافته‌های این تحقیق نشان داد جدیت در اوقات فراغت منجر به دلبستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای می‌شود و می‌تواند مشارکت در فعالیت‌های جسمانی را افزایش دهد. به عبارت دیگر یکی از شیوه‌های تأثیر بر انتخاب‌های فراغتی مردم استفاده از پیگیری نظام‌مند اوقات فراغت و ایجاد دلبستگی به اماکن ورزشی تفریحی است. با توجه به پیشینه‌های موجود، می‌توان بیان کرد در تحقیقات داخلی کمتر به بررسی متغیر دلبستگی مکانی در فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی و روابط بین آنها پرداخته شده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود در مطالعات اوقات فراغت، نقش مکان بیشتر مورد توجه قرار گیرد. به بیانی دیگر، معمولاً به اوقات فراغت در کشورمان به صورت ساده‌انگارانه و سطحی پرداخته می‌شود. در حالی که رفتارهای فراغتی به شدت پیچیده و در زندگی انسانی بسیار تعیین‌کننده هستند. بسیاری از الگوهای رفتارهای اوقات فراغتی مبتنی بر اماکن و فضاها هستند و بر اساس ساختار آن فضا، فعالیت فراغتی معینی در مکانی مشخص انجام می‌شود. امروزه می‌دانیم در اماکن و فضاهایی که تجارب اوقات فراغت در آنجا به دست می‌آیند، معمولاً درآمد قابل توجهی نیز حاصل می‌شود. شناخت چگونگی این رفتارهای فراغتی مبتنی بر جدیت در اوقات فراغت، نشان داد می‌تواند تعیین‌کننده دلبستگی مکانی به اماکن و فضاهای ورزشی تفریحی باشد. به عبارت دیگر یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد پیوندهای جالب توجهی در طول زمان میان ورزشکاران غیرحرفه‌ای با مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب تهران شکل گرفته است. همچنین یافته‌ها بیانگر این موضوع بود که مجموعه فرهنگی ورزشی انقلاب، مکانی صرفاً ورزشی یا تفریحی نیست بلکه فرصتی برای شکل‌گیری تعاملات و اجتماعی شدن نیز هست که می‌تواند مد نظر دست اندرکاران و پژوهشگران قرار گیرد. یکی از محدودیت‌های تحقیق حاضر جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه بود. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی از شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات کیفی و آمیخته به منظور موشکافی عمیق‌تر مفهوم اوقات فراغت جدی و دلبستگی مکانی ورزشکاران غیرحرفه‌ای مد نظر پژوهشگران قرار گیرد.

منابع

1. Bauman, A. E., Reis, R. S., Sallis, J. F., Wells, J. C., Loos, R. J., Martin, B. W., & Lancet Physical Activity Series Working Group. (2012). Correlates of physical activity: why are some people physically active and others not? *The lancet*, 380(9838), 258-271.
2. Blaschko T. M. & Burlingame J. (2002). *Assessment tools for recreational therapy and related fields*. (3rd ed.). Ravensdale, WA: Idyll Arbor Inc.
3. Burch, W. R., & Hamilton-Smith, E. (1991). *Mapping a new frontier: Identifying, measuring, and valuing social cohesion benefits related to nonwork opportunities and activities*. In B. L. Driver, P. J. Brown, & G. L. Peterson (Eds.), *Benefits of leisure* (pp. 369-382). State College, PA: Venture.

4. Dijkstra, T. K., & Henseler, J. (2015). Consistent Partial Least Squares Path Modeling. *MIS quarterly*, 39(2).
5. Ehsani, M. (1393). *Leisure*. Publisher Tehran: Bamdad Book. Printing time: first – autumn. 392.(Persian)
6. Gould, J., Moore, D., McGuire, F., & Stebbins, R. (2008). Development of the serious leisure inventory and measure. *Journal of Leisure Research*, 40(1), 47-68.
7. Gravelle, F. & Larocque, L. (2005). Volunteerism and serious leisure: The case of the Francophone game. *World Leisure Journal*, 1, pp.45-51. doi.org/10.1080/04419057.2005.9674385.
8. Green, B. C., & Jones, I. (2005). Serious leisure, social identity and sport tourism. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 8(2), 164-181. doi.org/10.1080/174304305001102010.
9. Hair, J. F., Black, W. C., & Babin, A. (2010). RE and Tatham, RL (2006), *Multivariate Data Analysis*.
10. Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed, a silver bullet. *Journal of Marketing theory and Practice*, 19(2), 139-152. 152.
11. Havitz, M. F., & Mannell, R. C. (2005). Enduring involvement, situational involvement, and flow in leisure and non-leisure activities. *Journal of Leisure Research*, 37(2), 152–177.
12. Hawkins, B., Foose, A. K., & Binkley, A. L. (2004). Contribution of leisure to the life satisfaction of older adults in Australia and the United States. *World Leisure Journal*, 46(2), 4–12.
13. Heidari, K., Heydarinejad, S., Saffari, M., & Khatibi, A. (2019). Investigating the leisure behavior of Iranians: the structural model of serious leisure, recreation specialization and place attachment. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 1-17.
14. Henseler, J., Hubona, G., & Ray, P. A. (2016). Using PLS path modeling in new technology research: updated guidelines. *Industrial management & data systems*, 116(1), 2-20. 20.
15. Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). *The use of partial least squares path modeling in international marketing*. In *New challenges to international marketing* (pp. 277-319).
16. Heo, J., Lee, Y., Pedersen, P. M., & McCormick, B. P. (2010). Flow experience in the daily lives of older adults: An analysis of the interaction between flow, individual differences, serious leisure, location, and social context. *Canadian Journal on Aging / La Revue canadienne du vieillissement*, 29(3), 411–423.
17. Hintze, J. (2011). *Power analysis and sample size (PASS 11)* [computer software]. Kaysville, UT: Number Cruncher Statistical Systems.
18. Humpel, N., Owen, N., & Leslie, E. (2002). Environmental factors associated with adults' participation in physical activity: a review. *American journal of preventive medicine*, 22(3), 188-199. 199.
19. Jalali Farahani, M. (2010). *Leisure Management and leisure sports*.

20. Kane, M., & Zink, R. (2004). Package adventure tours: Markers in serious leisure careers. *Leisure Studies*, 23(4), 329-345. doi.org/10.1080/026143604231655.
21. Kim L. Siegenthaler., & O'Dell, I. (2003). Older golfers: Serious leisure and successful aging. *World Leisure Journal*, 1, 41-54. doi.org/10.1080/04419057.2003.9674304.
22. Korpela, K. M. (1989). Place-identity as a product of environment self-regulation. *Journal of Environmental Psychology*, 9, 241-256. doi.org/10.1016/S0272-4944(89)80038-6.
23. Kyle, G., Graefe, A., & Manning, R. (2005). Testing the dimensionality of place attachment in recreational settings. *Environment and Behavior*, 37(2), 153-177.
24. Liu, H. L. (2012). Relationship Among Serious Leisure, Recreation Specialization, and Place Attachment for Amateur Athletes. Ph.D. diss., Oklahoma State University.
25. Maghsoodi, S. Husseini, A. Soleimani, Z. (2013). Study of how to spend leisure. timeleisure. time and its change in Iran. National Conference on Leisure and Youth Lifestyles. National Congress on Higher Education and Youth Lifestyles, pp. 696-673. (Persian)
26. Ministry of culture and Islamic guidance (2011) A plan to study and evaluate the indicators of public culture in the country, Tehran: Ministry of culture and Islamic guidance.
27. O'Connor, J. P., & Brown, T. D. (2010). Rinding with the sharks: Serious leisure cyclist's perceptions of sharing the road with motoriests. *Journal of Science and Medicine in Sports*, 13, 53-58. DOI: 10.1016/j.jsams.2008.11.003.
28. Pedersen, S., & Seidman, E. (2004). Team sports achievement and self-achievement and self-esteem development amount urban adolescent girls. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 412-422.
29. Pomohaci, M., & Sopa, I. S. (2018). Leisure Sport Activities and Their Importance in Living a Healthy Physical and Psycho-Social Lifestyle. *Scientific Bulletin*, 23(1), 36-42.
30. Ragheb, M. G. (2002). *Assessment of leisure and recreation involvement*. Enumclaw: Idyll Arbor.
31. Richter, N. F., Sinkovics, R. R., Ringle, C. M., & Schlaegel, C. (2016). A critical look at the use of SEM in international business research. *International Marketing Review*, 33(3), 376-404.
32. Saffari, M., Ehsani, M., Amiri, M., & Kozechian, H. (2013). Designing the Model of Sport for All in Iran. *Asian Social Science*, 9(2), 208.
33. Shen, X. S., & Yarnal, C. (2010). Blowing open the serious leisure-casual leisure dichotomy: What's in there? *Leisure Sciences*, 32, 162-179. doi.org/10.1080/01490400903547179.
34. Stebbins, R. (1992). *Amateurs, professionals, and serious leisure*. Montreal, Canada: McGill-Queen's University Press.
35. Stebbins, R. (2006). *Serious leisure: A perspective for our time*. New Brunswick: Transaction Publishers.
36. Stebbins, R. (2012) Comment on Scott: Recreation Specialization and the CL-SL Continuum, *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 34:4, 372-374, DOI: 10.1080/01490400.2012.687646.

37. Stevens, J. P. (2009). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. New York, NY: Routledge.
38. Stokols, D., & Shumaker, S. (1981). People in Place: A Transactional View of Settings in J. Harvey (ed.) *Cognition, Social Behavior and the Environment*.
39. Williams, D. R., & Vaske, J. J. (2003). The measurement of place attachment: Validity and generalizability of a psychometric approach. *Forest Science*, 49, 830-840.
40. Wilson, W. R. (2013). Are Rock Climbers Crunchy? Serious Leisure, Place Attachment, and Environmental Concern in the Shawangunks." Ph.D. diss., Ohio University.
41. Wilson, W. R., Szolosi, A. M., Martin, B., & Scanlan, S. J. (2014). Identifying with the Gunks: Investigating the effect of serious leisure participation and place attachment on environmental concern among traditional climbers. *Journal of Outdoor Recreation, Education, and Leadership*, 6(2), 114-132.
42. Yau, M. K., & Packer, T. L. (2002). Health and well-being through T'ai Chi: Perceptions of older adults in Hong Kong. *Leisure Studies*, 21(2), 163-178.

ارجاع دهی

حیدری، کلثوم، حیدری نژاد، صدیقه؛ صفاری، مرجان؛ خطیبی، امین. (۱۳۹۹).
 چگونه جدیت در اوقات فراغت بر دلبستگی مکانی ورزشکاران غیر حرفه‌ای
 تاثیر می‌گذارد؟. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۹۱-۱۱۴.
 شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.6429.1542

Heidari, K; Heydarinejad, S; Saffari, M; Khatibi, A. (2020). How Does Seriousness in Leisure Effect on Place Attachment of Unprofessional Athletes? *Research on Educational Sport*, 8(19): 91-114. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.6429.1542

تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت بدنی)

سلیمان جعفری^۱، مهرداد محرم زاده^۲، عباس صادقیپور^۳

۱. کارشناس ارشد تربیت بدنی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده فنی کشاورزی مراغه، مراغه، ایران
۲. استاد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول)
۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۸/۲۰

چکیده

تحقیق حاضر با هدف تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی) انجام شد. روش تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷، که تعدادشان ۱۳۱۲ نفر (۶۳۵ نفر زن و ۶۷۷ نفر مرد) بود، تشکیل دادند. نمونه آماری با توجه به جدول مورگان ۳۰۲ نفر تعیین گردید و با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از شهرستان‌های مختلف استان تعیین شد. برای گردآوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه فرهنگ سازمانی کامرون و کوین (۲۰۰۶)، پرسش‌نامه مدیریت دانش رنجبر (۲۰۰۹) و پرسش‌نامه هوش سازمانی آلبرخت (۲۰۰۳) استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی، تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد بین فرهنگ سازمانی، اثربخشی مدیریت دانش و هوش سازمانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و هوش سازمانی نقش واسطه‌گری را بین فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش ایفا می‌نماید. بر اساس یافته‌های پژوهش برای موفقیت بیشتر دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی در آموزش و پرورش، باید به فاکتورهای فرهنگ سازمانی، اثر بخشی مدیریت دانش و هوش سازمانی و مدل ارتباطی آنها توجه بیشتری شود.

واژگان کلیدی: فرهنگ سازمانی، مدیریت دانش، هوش سازمانی، دبیران تربیت بدنی

1. Email: salman_jafari1364@yahoo.com
2. Email: mmoharramzadeh@yahoo.com
3. Email: abbas_sadeghpour77@yahoo.com

مقدمه

سازمان‌های آموزشی از سازمان‌هایی هستند که در عصر جدید با چالش‌های جدید و جدی روبه‌رو هستند. چرا که کار کردن در شرایط پیچیده و رقابتی، ویژگی بنیادی سازمان‌های آموزشی است. در این میان می‌توان گفت که گرداننده اصلی این سازمان‌ها انسان‌ها هستند که به کالبد سازمان‌ها نیز جان و هویت می‌بخشند و یک سازمان را از سازمانی دیگر متمایز می‌کند و تحقق هدف‌ها را میسر می‌سازند. بدون انسان سازمان بی‌معنی است و ماهیت انسانی سازمان‌ها و پیچیده بودن رفتارهای کارکنان این پیچیدگی را مضاعف نموده است. با چنین اوصافی سازمان‌ها نباید در انتظار تحول باشند، بلکه باید خود منبع موج و تحول گردند و در جهت بهبودی خود بکوشند تا بتوانند پاسخگوی نیازهای جدید تمدن امروزی باشند (مرادی، حمیدی، سجادی، کاظم‌نژاد، جعفری و مرادی، ۲۰۱۱). لذا بایستی عوامل مؤثر در موفقیت و پیشرفت هر سازمانی شناسایی شوند. از جمله عوامل مؤثر بر نگرش‌ها و رفتار کارکنان در محیط کاری خود می‌توان به فرهنگ سازمانی، مدیریت دانش و هوش سازمانی شغلی اشاره کرد.

اساسی‌ترین مشخصه سازمان‌های هوشمند در قرن ۲۱، تأکید بر دانش و اطلاعات است. دانش ابزار قدرتمندی است که می‌تواند تغییرات را در جهان به وجود آورد و نوآوری‌ها را ممکن سازد. امروزه در عصر پیشرفت شتابان دانش و فناوری که سیمای مدارس به کلی در حال تغییر است، برخورداری معلمان از دانش، اطلاعات، فنون، اصول و راهبردهای آموزشی به تنهایی کافی نیست، بلکه ساماندهی، به‌کارگیری و استفاده به‌هنگام و به‌جا از اطلاعات در محیط‌های آموزشی امری ضروری و الزام‌آور است. به عبارت علمی‌تر، مدیریت دانش و آموزش را می‌توان از مبادی رشد جنبش نرم-افزاری و تولید دانش در مدارس در قرن اطلاعات به شمار آورد. مدیریتی که سازماندهی، بازیابی، انتقال و نشر دانش را از مدارس آغاز می‌کند، سرمایه عقلانی دانش‌آموزان را با ایجاد انگیزه‌های راهبردی به کار می‌گیرد و به چرخه حیات دانش در جامعه سرعت می‌بخشد (امین بیدختی، مکوند حسینی و احسانی، ۲۰۱۱). مدیریت دانش به فرآیند سیستماتیک و منجم هماهنگ‌سازی فعالیت‌های گسترده سازمان، شامل کسب، خلق، ذخیره‌سازی، تسهیم و کاربرد دانش به وسیله افراد و گروه‌ها برای تحقق اهداف سازمانی اشاره دارد (راستگویی^۱، ۲۰۰۰). مدیریت دانش فرآیندی پیچیده است که پیاده‌سازی آن یک شبه انجام نمی‌شود. اجرا و کاربرد مؤثر مدیریت دانش به درکی دقیق و شفاف از عواملی نیاز دارد که بر فرآیند مدیریت دانش تأثیر می‌گذارند (یه و دیگران^۲، ۲۰۰۶، به نقل از شامی زنجانی، ۲۰۰۹).

1. Rastogi

2. Yeh & et al

در مدیریت، نگرش فرهنگ سازمانی به همان اندازه که سازمان‌های بازرگانی را تحت تأثیر قرار داده، در سازمان‌های آموزشی نیز مؤثر هستند. مکان‌های آموزشی از جمله سازمان‌هایی است که فرهنگ خاص خود را دارند. اهمیت فرهنگ سازمانی مکان‌های آموزشی به حدی است که در سال‌های اخیر محققان مدیریت آموزشی را در این صحنه به انجام تحقیقاتی سوق داده است. در سازمان‌های آموزشی که روابط اهمیت دارد، مفهوم فرهنگ سازمانی اهمیت بیشتری کسب می‌کند. مدیر مدرسه می‌تواند با یک فرهنگ سازمانی مناسب مدرسه را از مدرسه دیگر متمایز کند. بدین ترتیب فرهنگ سازمانی خاص مدرسه اصالت خود را حفظ کند (مظفری، امیدی و تندنویس، ۲۰۱۲). رسالت مدیریت سازمان‌های آموزش و پرورش بهره‌برداری از تجارب، استعدادها، توان فکری منابع انسانی به ویژه معلمان خود است و این امر مهم در قالب فرهنگ سازمانی که خواسته‌ها، نیازها و انتظارات دانش، توانایی‌ها و مهارت‌ها در آن تناسب پیدا کرده، به آسانی دست یافتنی است (شیخ‌علیزاده و پیرعلایی، ۲۰۱۰). در واقع فرهنگ سازمانی الزامی برای مدیریت موفق دانش است. فرهنگ معرف اعتقادات، ارزش‌ها، هنجارها و آداب اجتماعی است و بر رفتار و کردار افراد در سازمان ناظر است. در کل فرهنگ حامی مدیریت دانش آن است که به دانش ارزش داده و زمینه خلق و کاربرد آن را به وجود آورد. بزرگ‌ترین چالش در تلاش‌های مدیریت دانش در توسعه چنین فرهنگی است (وانگ، ۲۰۰۵).

از آنجا که محیط فرهنگی سازمان، عمیق‌ترین، پدیده‌ترین و بلندمدت‌ترین تأثیر را بر رفتار اجتماعی اکثریت اعضای یک سازمان می‌گذارد و دانش نیز یک پدیده اجتماعی است، رشد دانش خود به خود اتفاق نمی‌افتد و بلکه مستلزم وجود بسترهای مناسب است. در تضمین جریان بهینه دانش وجود فرهنگ پشتیبان و متناسب عامل مهمی است. در واقع فرهنگ سازمانی زیر بنای مدیریت دانش است. اگر سازمان نتواند همچنان که دانش خویش را تغییر می‌دهد، انطباقی نوین و مبتکرانه با محیط پیدا کند، فرهنگ سازمانی آسیبی جدی خواهد دید (بالتازارد، ۲۰۰۴).

چس^۳ (۱۹۹۷) نیز در تحقیقی به این نتیجه رسید که بزرگ‌ترین مانع در خلق سازمان‌های دانش-محور در فرهنگ سازمانی نهفته است. سازمان‌ها باید فرایندهای لازم جهت رشد و پرورش دانش را فراهم کنند و در غیر این صورت احتمال از دست دادن دانش زیاد است. پس سازمان‌ها به خصوص سازمان‌های آموزشی باید به این نکته مهم توجه کنند که اگر نتوانند دانش‌های نهفته افراد را شناسایی کنند و به دانش آشکار تبدیل کنند، در اثر فراموشی این دانش‌ها را از دست خواهند داد. لذا باید با اداره مناسب و بستر فرهنگ سازمانی مناسب، زمینه‌های کاربرد مؤثرتر دانش را فراهم

1. Wong
2. Balthazard
3. Chase

آورد. بنابراین سازمانی همانند آموزش و پرورش که عهده‌دار تعلیم و تربیت است باید سعی در جهت استفاده از دانش موجود در سازمان داشته باشد تا بتواند در محیط پر رقابت دنیای امروز صاحبان دانایی یا همان مهمترین سرمایه‌های سازمان را حفظ نماید.

از طرف دیگر طی سال‌های اخیر با توجه به تغییر و تحولاتی که در اثر رشد علم و دانش به وجود آمده است، تلاش روز افزون سازمان‌های پیشرو در دنیای رقابت و کسب و کار این است که یک راهبرد مشخص برای افزایش هوش‌سازمانی خود داشته باشند. هوش‌سازمانی، تضمین‌کننده برتری‌های بلندمدت برای سازمان‌ها و جوامع و بهبود عملکرد آنهاست. هوش‌سازمانی اشاره به مجموعه‌ای از ابزار و تکنیک‌هایی دارد که به تبدیل مقدار زیادی از داده‌ها از منابع مختلف به اطلاعات معنادار برای حمایت از تصمیم‌گیری و بهبود عملکرد سازمانی کمک می‌کند. در دهه گذشته، هوش‌سازمانی به عنوان نیروی محرک اصلی برای کارایی و اثربخشی سازمانی ظهور کرده است (راما کریش نان، خونتیا، و سالدان‌ها^۱، ۲۰۱۶). هوش‌سازمانی عبارت است از استعداد و ظرفیت سازمان در حرکت بخشیدن به توانایی ذهنی سازمان و تمرکز این توانایی در جهت رسیدن به رسالت سازمانی. به اعتقاد آلبرخت^۲ هنگامی که افراد باهوش در یک سازمان استخدام می‌شوند، تمایل به کندذهنی دسته جمعی پیدا می‌کنند. لذا، وی در مقابل واژه کندذهنی سازمانی، از واژه هوش‌سازمانی استفاده می‌کند و تنها راه درمان کندذهنی در سازمان را بهره‌گیری از مدل هوش-سازمانی می‌داند (آلبرخت، ۲۰۰۳). کرفت^۳ (۲۰۰۳) نیز بیان می‌کند سازمان‌هایی که نمی‌توانند به اطلاعات مفید دست یابند و دانش خود را تسهیم نمایند، به کند ذهنی سازمانی دچار می‌باشند (پوتاس، علی و کیسا^۴، ۲۰۱۱).

در ارتباط فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش‌سازمانی تحقیقات محدودی انجام و نتایج متفاوتی گزارش شده است. بهروز (۲۰۱۸) تحقیقی با عنوان "تأثیر مدیریت دانش بر اثربخشی سازمانی با نقش واسطه‌ای فرهنگ سازمانی" انجام داد. نتایج تجزیه و تحلیل از وجود ارتباط بین مدیریت دانش، اثربخشی سازمانی و فرهنگ سازمانی حکایت دارد. به طور کلی، توانایی سازمان ورزشی شهرداری تهران برای به اشتراک‌گذاری دانش در بین کارکنان خود به طور مستقیم و غیرمستقیم، از طریق فرهنگ سازمانی می‌تواند انجام گیرد. شوهانی و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی به بررسی نقش فرهنگ سازمانی و مدیریت دانش در هوش‌سازمانی کارکنان وزارت ورزش و جوانان پرداختند. یافته‌های آنها نشان داد فرهنگ سازمانی و مدیریت دانش به صورت

-
1. Ramakrishnan, Khuntia & Saldanha
 2. Albrecht
 3. Kerfoot
 4. Potas, Ali & Kisa

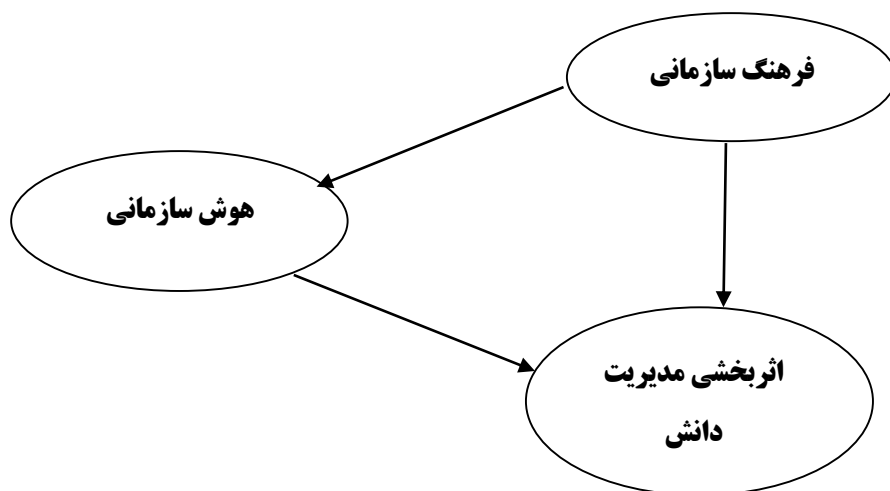
مستقیم بر هوش سازمانی کارکنان وزارت ورزش و جوانان تأثیر می‌گذارد. همچنین، فرهنگ سازمانی به صورت مستقیم بر مدیریت دانش کارکنان اثرگذار است. قاسمی و همکاران (۲۰۱۶) به بررسی ارتباط بین هوش سازمانی و توسعه مدیریت دانش سازمانی در دانشگاه علوم پزشکی شهرستان زابل پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد ارتباط مهمی بین هوش سازمانی و توسعه مدیریت دانش سازمانی است، همچنین ارتباط مهمی بین شاخص‌های هوش سازمانی و مدیریت دانش سازمانی به-ویژه کاربرد دانش برآورد شد که دارای مهمترین نقش است. توسلی (۲۰۱۵) تحقیقی با عنوان "رابطه بین مدیریت دانش و هوش سازمانی مطالعه موردی در شعبات بانک مهر اقتصاد استان تهران" انجام داد و در پایان به این نتیجه رسید که بین مدیریت دانش و هوش سازمانی مطالعه موردی در شعبه‌های بانک مهر اقتصاد استان تهران رابطه معناداری وجود دارد و مدیریت دانش می‌تواند تغییرات هوش سازمانی را پیش‌بینی کند. فاطیما و همکاران^۱ (۲۰۱۹) به بررسی تأثیر دیدگاه مبتنی بر ارزش فرهنگ سازمانی بر فرایند مدیریت دانش: مطالعه موردی بخش بانکی پاکستان پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد فرایند مدیریت دانش و فرهنگ سازمانی ارتباط قوی دارد. از این رو، یافته‌های آنها نشان می‌دهد دیدگاه ارزش فرهنگ سازمانی تأثیر زیادی بر روند مدیریت دانش دارد. فرناندز و مویا^۲ (۲۰۱۸) تحقیقی با عنوان "تأثیر فرهنگ و تکنولوژی سازمان بر انگیزه، دارایی دانش و مدیریت دانش" انجام دادند. یافته‌های آنها نشان داد فرهنگ سازمان تأثیر مثبت و معناداری بر انگیزه دارد. فرهنگ سازمان همچنین تأثیر مثبت و معناداری بر دارایی دانش دارد. فناوری تأثیر مثبت و معناداری بر انگیزش ندارد، اما فناوری تأثیر مثبت و معناداری بر دارایی دانش دارد. همچنین، فرهنگ سازمان، تکنولوژی و انگیزه تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت دانش ندارد. دارایی دانش تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت دانش دارد. پالازویچ و همکاران^۳ (۲۰۱۷) نقش فرایندهای مدیریت دانش در فرهنگ سازمانی را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های تحقیق آنها نشان داد متغیرهای مستقل (کسب دانش، ذخیره دانش، دانش پراکنده و اعمال دانش) در پیش-بینی متغیر وابسته (فرهنگ سازمانی) اهمیت دارد. کریستینا و تانگ^۴ (۲۰۱۵) تحقیقی با عنوان "نقش فرهنگ سازمانی در فرایند مدیریت دانش" انجام دادند. فرهنگ‌های مختلف شغلی تأثیر مثبتی بر قصد کارکنان در فرآیند مدیریت دانش (ایجاد، ذخیره، انتقال و کاربرد) دارند، در حالی که یک فرهنگ محکم کنترل شده دارای اثرات منفی است.

-
1. Fatima and etal
 2. Fernandes and Mupa
 3. Paliszkievicz and etal
 4. Christina and Tung-Ching

مرور کوتاه بر پیشینه موضوع نشان می‌دهد با وجودی که اهمیت فرهنگ سازمانی در مدیریت دانش و هوش سازمانی به گونه‌ای گسترده مورد تأکید قرار گرفته است، پژوهش‌های بسیار اندکی نقش آن را در شکل‌دهی اقدامات مدیریت دانش به صورت عمیق بررسی کرده‌اند. در بسیاری از این پژوهش‌ها به گونه‌ای سطحی به مفهوم فرهنگ سازمانی پرداخته شده است و بدون این‌که از مدل فرهنگی جامعی استفاده کرده باشند، ابعاد و ویژگی‌های پراکنده و مجزایی از فرهنگ سازمانی را به منزله عوامل تسهیل‌گر مدیریت دانش معرفی کرده‌اند. مهم‌تر از همه پژوهشی که ارتباط این سه متغیر (فرهنگ سازمانی، مدیریت دانش و هوش سازمانی) را به صورت هم‌زمان در یک مقاله بررسی کند، مشاهده نشد. از آنجایی که این سه متغیر جزء فاکتورهای اصلی رفتار سازمانی در نهادهای آموزشی هستند و دبیران تربیت‌بدنی نیز جزئی از این نهاد گسترده هستند، از دید محقق بررسی ارتباط این متغیرها ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین پژوهش حاضر از این جنبه نسبت به سایر مقالات دارای نوآوری و بدیع است.

با توجه به موارد بیان شده این‌که چه عاملی موجب موفقیت استقرار مدیریت دانش در سازمان‌ها می‌شود پرسش مهمی است که پژوهشگران مدیریت را به خود مشغول داشته است. آنها به مطالعه مواردی از قبیل ساختار سازمانی، فناوری اطلاعات، ارتباطات سازمانی با محیط خارجی پرداخته‌اند. اما عامل مهمی که در بعضی از تحقیقات به آن پرداخته شده است، فرهنگ سازمانی است، به این دلیل که فرهنگ سازمانی بر تمام جنبه‌های سازمانی تأثیر گذاشته است. بر اساس اعتقادات و ارزش‌های مشترک، به سازمان‌ها قدرت می‌بخشد و بر نگرش، رفتارها، انگیزه‌ها، رضایت شغلی، سطح تعهد نیروی انسانی، طراحی ساختار و نظام‌های سازمانی، هدف‌گذاری، تدوین و اجرای خط مشی‌ها، راهبردها و... تأثیر می‌گذارد. بنابراین تنها با بررسی، تغییر و ایجاد یک فرهنگ سازمانی مناسب و انعطاف‌پذیر است که می‌توان به تدریج الگوی تعامل بین افراد را در سازمان تغییر داد و از مدیریت دانش در کنار هوش سازمانی به عنوان یک مزیت رقابتی بهره گرفت. طبق تحقیقات انجام شده، یکی از موانع عمده استقرار دانش در سازمان‌ها، فرهنگ سازمانی است و بحث تغییر فرهنگ، یکی از مهمترین جنبه‌های هر نظام مدیریت دانش به شمار می‌رود (نفری، مهدی‌لویی و ملاعباسی، ۲۰۱۶). از سوی دیگر از آنجا که حفظ و توسعه مزیت رقابتی یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های سازمان‌های امروزی است و شتاب تغییرات در محیط سازمان‌ها سرسام‌آور شده است، هوشمندی سازمان‌ها و به خصوص آموزش و پرورش نیز امری ضروری به نظر می‌رسد. زیرا، سازمان‌های آموزشی هم در معرض تغییرات مداوم قرار دارند و با توجه به اهمیت هوش سازمانی در محیط متغیر امروزی و نیاز سازمان‌ها به آن، به نظر می‌رسد که برای تبدیل سازمان به سازمانی هوشمند باید محیط داخلی و خارجی سازمان را

تحلیل کرد و بستری مناسب جهت پیاده‌سازی استراتژی‌های هوش سازمانی فراهم آورد. بنابراین هدف این پژوهش تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثر بخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی) بود که بر این اساس مدل زیر مورد آزمون قرار گرفت.

شکل ۱- مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی

روش‌شناسی

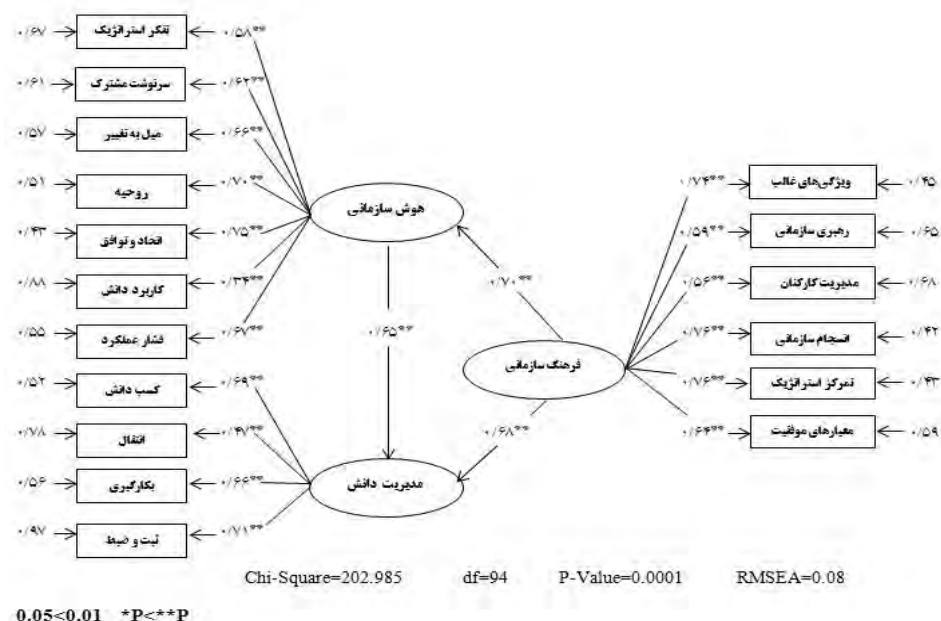
این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود و به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر کلیه دبیران تربیت‌بدنی زن و مرد استان آذربایجان شرقی بود. تعداد آنها ۱۳۱۲ نفر (۶۳۵ نفر زن و ۶۷۷ نفر مرد) بود. نمونه آماری با توجه به جدول مورگان ۳۰۲ نفر تعیین گردید و با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از شهرستان‌های مختلف استان تعیین شد. بدین صورت که کل استان به پنج منطقه تقسیم گردید و از هر منطقه دو شهر انتخاب شدند (شمال (جلفا و کلیبر)، جنوب (بناب و مراغه)، شرق (سراب و میانه)، غرب (شبستر و تسوج) و مرکز (تبریز، بستان آباد). نمونه‌های انتخاب شده حداقل با یک سال سابقه خدمت و حداقل مدرک فوق دیپلم در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ در استخدام اداره آموزش و پرورش شهرستان‌های استان آذربایجان شرقی بودند و تدریس می‌کردند. برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به فرهنگ سازمانی و مؤلفه‌های آن در بین

دبیران تربیت‌بدنی زن و مرد استان آذربایجان شرقی از پرسش‌نامه کامرون و کویین^۱ (۲۰۰۶) استفاده گردید. این پرسش‌نامه از ۲۳ سؤال و پنج خرده مقیاس خصوصیات حاکم بر سازمان، رهبری سازمانی، مدیریت کارکنان، انسجام سازمانی، تأکید و تمرکز بر راهبردهای سازمان و معیارهای موفقیت تشکیل شده بود. برای اندازه‌گیری مدیریت دانش در جامعه مورد نظر از پرسش‌نامه (رنجبر، ۱۳۸۸) استفاده گردید. پرسش‌نامه حاصله دارای ۲۰ سؤال پنج گزینه‌ای است که نحوه امتیازبندی این گزینه‌ها بر اساس مقیاس لیکرت از خیلی زیاد به خیلی کم است. در این پرسش‌نامه ۲۰ سؤالی بسته پاسخ از مجموع چهار فرایند (کسب دانش با ۵ سؤال، انتقال با ۵ سؤال، به‌کارگیری با ۵ سؤال، ثبت وضبط با ۵ سؤال) برای ارزیابی مدیریت دانش استفاده شد. برای اندازه‌گیری متغیر هوش سازمانی از پرسش‌نامه استاندارد هوش سازمانی آلبرشت (۲۰۰۳) استفاده گردید که دارای ۴۹ سؤال با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت بود و دارای ۷ زیرمقیاس (تفکر استراتژیک، سرنوشت مشترک، میل به تغییر، روحیه، اتحاد و توافق، کاربرد دانش، فشار عملکرد، و عملکرد کارکنان) است و هر کدام دارای ۷ سؤال بودند. گزینه‌های هر سه پرسش‌نامه از نوع پاسخ بسته و هر کدام از سؤالات دارای مقیاس پنج ارزشی لیکرتی شامل خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد بود و به ترتیب از ۱ تا ۵ ارزش‌گذاری شد. روایی این پرسش‌نامه‌ها توسط ۵ تن از اساتید مدیریت ورزشی دانشگاه تأیید شد. پایایی پرسش‌نامه فرهنگ‌سازمانی، مدیریت دانش و هوش‌سازمانی از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۸ و ۰/۸۷ به‌دست آمد. پس از تهیه و تنظیم پرسش‌نامه‌ها به انضمام نامه‌ای در مورد اهداف تحقیق، ضرورت همکاری پاسخ‌دهندگان و ارائه دستورالعمل درمورد نحوه پاسخگویی به سؤالات، پرسش‌نامه‌ها از طریق پژوهشگر به صورت حضوری در اختیار دبیران تربیت‌بدنی قرار گرفت و پس از تکمیل جمع‌آوری گردید. همچنین تعدادی از این پرسش‌نامه‌ها نیز از طریق فضای مجازی (ایمیل، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی) برای دبیران تربیت‌بدنی ارسال شد که بعد از تکمیل پرسش‌نامه‌ها توسط افراد مورد نظر به محقق عودت داده شدند. داده‌های گردآوری شده با دو روش توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای ارائه اطلاعات توصیفی از شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی (شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) استفاده گردید. برای تعیین روش‌های استنباطی نیز ابتدا نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از روش کالموگروف-اسمیرنف مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای، تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر و مدل معادلات ساختاری بر اساس مدل بارون و کنی استفاده گردید. داده‌ها توسط نرم افزارهای اس.پی.اس نسخه ۲۱ و لیزرل نسخه ۸،۵۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

1. Cameron, K., Quin

نتایج

یافته‌های توصیفی نشان داد ۱۶/۲۲ درصد منابع انسانی مورد بررسی بین کمتر از ۲۵ سال، ۲۲/۸۰ درصد آنها در محدوده ۲۶ تا ۳۵ سال، ۲۷/۴۹ درصد بین ۳۶ تا ۴۵ سال، ۲۲/۱۹ درصد بین ۴۶ تا ۵۵ سال و ۵/۳۰ درصد بالاتر از ۵۶ سال سن دارند. ۵۲/۳۲ درصد آنها مرد و ۴۷/۶۸ درصد آنها زن بودند. ۲۴/۱۷ درصد آنها مجرد و ۷۵/۸۳ درصد آنها متأهل بودند. ۱۴/۵۷ درصد دارای مدرک فوق دیپلم، ۶۱/۲۵ درصد دارای مدرک لیسانس و ۲۴/۱۸ درصد نیز، دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر هستند. ۱۱/۹۳ درصد پاسخگویان دارای کمتر از ۶ سال سابقه کار، ۲۰/۸۷ درصد دارای ۷ تا ۱۲ سال و ۲۴/۵۰ درصد دارای ۱۳ تا ۱۸ سال سابقه کار، ۱۹/۲۰ درصد دارای ۱۹ تا ۲۴ سال سابقه کار، ۱۵/۲۳ درصد دارای ۲۵ تا ۳۰ سال سابقه کار و ۸/۲۷ درصد هم دارای بیشتر از ۳۱ سال سابقه کار بودند. همچنین ۶۳/۹۱ درصد آنها استخدام رسمی و ۳۶/۰۹ درصد آنها استخدام پیمانی بودند. به منظور بررسی نقش واسطه‌ای هوش سازمانی در رابطه بین فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش از مدل معادلات ساختاری با روش بارون و کنی استفاده شد که نتایج آن در نمودار زیر آورده شده است.

شکل ۲- مدل نهایی بررسی رابطه بین فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌گری هوش سازمانی

شکل (۲) مدل ارتباطی استاندارد فرهنگ سازمانی با اثر بخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی در بین دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی را نشان می‌دهد. در ارتباط بین فرهنگ سازمانی، اثربخشی مدیریت دانش و هوش سازمانی، فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش ۰/۶۸، هوش سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش ۰/۶۵ و فرهنگ سازمانی با هوش سازمانی ۰/۷۰ بیشترین ارتباط و تأثیر را با همدیگر دارند.

نتایج جدول (۱) نشان می‌دهد مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی در جهت برازش، از وضعیت مطلوبی برخوردار است. تمامی شاخص‌های تناسب مدل نشان‌دهنده، برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش است.

جدول ۱- شاخص‌های برازش مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای

هوش سازمانی

شاخص	ملاک	برآورد	تفسیر
نسبت خی دو به درجه آزادی	۱/۲۳۷	کمتر از ۳	برازش مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۳۳	کمتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب
برازندگی تعدیل شده (CFI)	۱	بالاتر از ۰/۹	برازش مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۱	بالاتر از ۰/۹	برازش مطلوب
نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۴	بالاتر از ۰/۹	برازش مطلوب
برازندگی نرم شده (NFI)	۰/۹۷	بالاتر از ۰/۹	برازش مطلوب

در ادامه برای آزمودن تأثیر متغیر واسطه‌ای (عوامل اجتماعی-اقتصادی)، از آزمون سوپل^۱ استفاده شد. این آزمون یکی از آزمون‌های پرکاربرد برای آزمودن تأثیر یک متغیر واسطه‌ای در رابطه بین دو متغیر دیگر است. در آزمون سوپل، یک مقدار Z-value از طریق فرمول زیر به دست می‌آید. در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱/۹۶ می‌توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار بودن تأثیر میانجی یک متغیر را تأیید نمود. فرمول آزمون سوپل در زیر ارائه شده است.

$$Z - \text{Value} = \frac{a * b}{\sqrt{(b^2 * s_a^2) + (a^2 * s_b^2) + (s_a^2 * s_b^2)}}$$

1. Sobel Test

جدول ۲- مفروضات فرمول سوبل

مفهوم شاخص‌ها	مفهوم شاخص‌ها	مقدار به دست آمده
A	مقدار ضریب مسیر میان متغیر مستقل و میانجی	۰/۸۶۱
B	مقدار ضریب مسیر میان متغیر میانجی و وابسته	۰/۷۸۳
S _a	خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر مستقل و میانجی	۰/۰۶۴
S _b	خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر میانجی و وابسته	۰/۰۹۷

با جای‌گذاری مقادیر به دست آمده مطابق جدول (۲) در فرمول آزمون سوبل، مقدار Z-value حاصل از آزمون سوبل برابر با ۳/۳۳۸ شد که به دلیل بیشتر بودن از ۱/۹۶ می‌توان اظهار کرد در سطح اطمینان ۹۵ درصد، تأثیر متغیر واسطه‌ای هوش سازمانی در رابطه میان فرهنگ سازمانی با اثر بخشی مدیریت دانش دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی معنادار است. به منظور بررسی این‌که بعد غالب فرهنگ‌سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی کدام است، از آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر استفاده شد. نتایج آن در جدول (۳) درج شده است.

جدول ۳- نتایج آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر جهت تعیین بعد غالب فرهنگ‌سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی

متغیر	ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار نسیت واریانس	درجه آزادی	سطح معناداری
فرهنگ سازمانی	ویژگی‌های غالب	۳۰۲	۳/۸۰	۰/۶۲	۱۲۳/۰۶۵	۵ و ۳۰۱	۰/۰۰۰۱
	رهبری سازمانی		۲/۹۴	۰/۶۶			
	مدیریت کارکنان		۳/۲۹	۰/۵۹			
	انسجام سازمانی		۳/۷۷	۰/۵۹			
	تمرکز استراتژیک		۳/۶۹	۰/۶۶			
	معیارهای موفقیت		۳/۵۶	۰/۶۴			

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود بالاترین میانگین فرهنگ‌سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی متعلق به بعد ویژگی‌های غالب (۳/۸۰) و پایین‌ترین میانگین متعلق به بعد رهبری سازمانی (۲/۹۴) است. با توجه به مقدار نسیت واریانس به دست آمده (۱۲۳/۰۶۵) در درجه آزادی (۲۳۷ و ۵) تفاوت بین میانگین ابعاد فرهنگ‌سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی در سطح ۰/۰۰۰۱ معنادار است.

بر اساس آزمون تعقیبی بونفرونی جدول شماره (۴) به دست آمده، بین میانگین بعد ویژگی‌های غالب با میانگین ابعاد رهبری سازمانی، مدیریت کارکنان و معیارهای موفقیت تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. همچنین بین میانگین بعد رهبری سازمانی با میانگین ابعاد مدیریت کارکنان، انسجام سازمانی، تمرکز استراتژیک و معیارهای موفقیت، تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد مدیریت کارکنان با میانگین ابعاد تمرکز استراتژیک و معیارهای موفقیت، تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد معیارهای موفقیت تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد تمرکز استراتژیک با میانگین بعد معیارهای موفقیت تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۸ وجود دارد. اما بین میانگین دیگر ابعاد فرهنگ سازمانی تفاوت معناداری مشاهده نگردید.

جدول ۴- نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی

متغیر	ویژگی‌های غالب	رهبری سازمانی	مدیریت کارکنان	انسجام سازمانی	تمرکز استراتژیک	معیارهای موفقیت
ویژگی‌های غالب	۱					
رهبری سازمانی	۰/۰۰۰۱	۱				
مدیریت کارکنان	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۱			
انسجام سازمانی	NS	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۱		
تمرکز استراتژیک	NS	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	NS	۱	
معیارهای موفقیت	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۸	۱

همچنین به منظور بررسی این‌که بعد غالب هوش سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی کدام است، از آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر استفاده شد. نتایج آن در جدول (۵) درج شده است.

جدول ۵- نتایج آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر جهت تعیین بعد غالب هوش سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی

متغیر	ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار نسبت واریانس	درجه آزادی	سطح معناداری
هوش سازمانی	تفکر استراتژیک	۳۰۲	۳/۵۰	۰/۴۹	۴۵/۱۱۴	۶ و ۳۰۱	۰/۰۰۰۱
	سرنوشت مشترک		۳/۹۶	۰/۶۱			
	میل به تغییر		۴/۱۵	۰/۵۰			
	روحیه		۳/۹۰	۰/۶۱			
	اتحاد و توافق		۳/۷۷	۰/۶۷			
	کاربرد دانش		۳/۶۲	۰/۷۵			
	فشار عملکرد		۳/۸۲	۰/۵۹			

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود بالاترین میانگین هوش سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی متعلق به بعد میل به تغییر (۴/۱۵) و پایین‌ترین میانگین متعلق به بعد تفکر استراتژیک (۳/۵۰) است. با توجه به مقدار نسبت واریانس به دست آمده (۴۵/۱۱۴) در درجه آزادی (۶ و ۳۰۱) تفاوت بین میانگین ابعاد هوش سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی در سطح ۰/۰۰۰۱ معنادار است.

بر اساس آزمون تعقیبی بونفرونی جدول شماره (۶) به دست آمده، بین میانگین بعد تفکر استراتژیک با میانگین ابعاد روحیه، اتحاد و توافق و کاربرد دانش تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد و با میانگین بعد میل به تغییر تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۵ وجود دارد. همچنین بین میانگین بعد سرنوشت مشترک با میانگین ابعاد میل به تغییر، روحیه، اتحاد و توافق و کاربرد دانش تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد و با میانگین بعد فرآیندهای کاری تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۴ وجود دارد. بین میانگین بعد میل به تغییر با میانگین روحیه و اتحاد و توافق تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد روحیه با میانگین ابعاد اتحاد و توافق، کاربرد دانش و فشار عملکرد تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد اتحاد و توافق با میانگین بعد فشار عملکرد تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. بین میانگین بعد کاربرد دانش با میانگین فشار عملکرد تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ وجود دارد. اما بین میانگین دیگر ابعاد هوش سازمانی تفاوت معناداری مشاهده نگردید.

جدول ۶- نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی

متغیر	تفکر استراتژیک	سرنوشت مشترک	میل به تغییر	روحیه	اتحاد و توافق	کاربرد دانش	فشار عملکرد
تفکر استراتژیک	۱						
سرنوشت مشترک	NS	۱					
میل به تغییر	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰۱	۱				
روحیه	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۱			
اتحاد و توافق	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۱		
کاربرد دانش	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	NS	۰/۰۰۰۱	NS	۱	
فشار عملکرد	NS	۰/۰۴	NS	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۱

در آخر اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آن در جدول ۷ درج شده است.

جدول ۷- مقایسه میانگین ابعاد اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی با سطوح کفایت قابل قبول و مطلوب

ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد	سطح کفایت قابل قبول (Q2)	مقدار تی مستقل	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح کفایت مطلوب (Q3)	مقدار تی مستقل	سطح معناداری
کسب دانش	۳/۹۱	۰/۵۲		۲۷/۱۸	۳۰۱	۰/۰۰۰۱		۲/۳۸	۰/۰۰۰۱
انتقال	۴/۱۸	۰/۴۸	۳	۳۷/۹۴	۳۰۱	۰/۰۰۰۱	۳/۷۵	۵/۸۵	۰/۰۰۰۱
به کارگیری	۴/۰۸	۰/۴۷		۱۱/۰۵	۳۰۱	۰/۰۰۰۱		۲۱/۱۰	۰/۰۰۰۱
ثبت و ضبط	۴/۲۸	۰/۴۶		۴۲/۶۷	۳۰۱	۰/۰۰۰۱		۹/۳۷	۰/۰۰۰۱

جدول شماره (۷) میانگین ابعاد مدیریت دانش و نیز مقایسه آنها با معیارهای سطح کفایت قابل قبول (Q2) و سطح کفایت مطلوب (Q3) را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که میانگین همه ابعاد مدیریت دانش بالاتر از سطح قابل قبول (Q2=۳) ارزیابی شده است. بر اساس مقدار t به دست آمده در درجه

آزادی ۳۰۱ تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ بین این دو میانگین به دست آمده است. میانگین ابعاد مدیریت دانش از دیدگاه دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی از سطح کفایت مطلوب ($Q_3=3/75$) بالاتر است. بر اساس مقدار t به دست آمده در درجه آزادی ۳۰۱ تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۰۰۱ بین این دو میانگین به دست آمده است. این یافته‌ها به آن معنا است که از نظر پاسخ‌دهندگان ابعاد مدیریت دانش در دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی از سطح کفایت قابل قبول و از سطح کفایت مطلوب بالاتر است.

بحث و نتیجه‌گیری

در حال حاضر توفیق سازمان‌ها به‌طور مستقیم به استفاده مؤثر از منابع انسانی متکی به علوم رفتاری کاربردی بستگی دارد. از این رو نگرش جدیدی که در ادبیات مربوط به مدیریت به انسان شده، نگرش راهبردی است. به این معنا که انسان هم عامل کار و هم خالق آن است. بنابراین نقش محوری در تحول سازمان دارد و تحولات عظیم سازمانی از توانمندی‌های نامحدود فکری این عامل سرچشمه می‌گیرد. ظهور و حاکمیت این دیدگاه که موفقیت سازمان‌ها در گرو هدایت صحیح منابع به ویژه منابع انسانی است موجب شده که در سال‌های اخیر توجه قابل ملاحظه‌ای به بررسی و مطالعه رفتار و نگرش کارکنان شود (الوانی، ۲۰۰۷). لذا بایستی عوامل مؤثر در موفقیت و پیشرفت هر سازمانی شناسایی شوند. از جمله عوامل مؤثر بر نگرش‌ها و رفتار کارکنان در محیط کاری خود می‌توان به فرهنگ سازمانی، مدیریت دانش و هوش سازمانی اشاره کرد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد بین فرهنگ سازمانی و مدیریت دانش در دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی ارتباط معناداری وجود دارد. نتیجه مبین این مطلب است که هرچه فرهنگ سازمانی دبیران تربیت بدنی بیشتر باشد، به همان میزان مدیریت دانش از وضعیت بهتری برخوردار خواهد بود. این نتیجه با نتایج تحقیق بهروز (۲۰۱۸)، شوهانی و همکاران (۲۰۱۶)، مختاری و نظریان (۲۰۱۶)، فاضلی و همکاران (۲۰۱۶)، خدادادی و همکاران (۲۰۱۳)، امیدی و همکاران (۲۰۱۲)، رحیمیان (۲۰۱۱)، احمدی‌نژاد (۲۰۱۰)، گودرزی و همکاران (۲۰۰۹)، محرم‌زاده و همکاران (۲۰۰۸)، اسدی (۲۰۰۸)، فاتیما و همکاران (۲۰۱۹)، فرناندز و موپا (۲۰۱۸)، پالازویچ و همکاران (۲۰۱۷)، ویروساک^۱ (۲۰۱۰)، سیدایخسان و رولند^۲ (۲۰۰۴)، جنس و آلفمن^۳ (۲۰۰۴)، هولوزکی^۴ (۲۰۰۲) همسو است. در تحقیقات فوق، بین فرهنگ سازمانی و مدیریت دانش ارتباط

-
1. Wiro Sock
 2. Syed-Ikhsan and Rowland
 3. Jennex and Olfman
 4. Holowzki

مثبت و معناداری گزارش شده است. برای مثال، در یکی از این تحقیقات، سیدایخسان و رولند (۲۰۰۴) ضمن یافتن ارتباط مثبت و معنادار بین فرهنگ تبادل و فرهنگ یادگیری مستمر با تولید و انتقال دانش به این نتیجه رسیدند که ایجاد فرهنگ تبادل در زمینه دانش و تجارب در سازمان، آموزش و یادگیری مستمر، در جذب و ذخیره، انتقال و توزیع دانش مؤثر است. همچنین، محرمزاده و همکاران (۲۰۰۸) در سطح تحقیقات ورزشی انجام شده در این حوزه، بین فرهنگ سازمانی و مؤلفه‌های آن با استقرار مدیریت دانایی در اداره تربیت بدنی استان آذربایجان غربی رابطه مثبت و معناداری به دست آوردند. بنابراین، به نظر می‌رسد در تحقیق حاضر، بهره‌برداری از تجارب، استعدادها و توان فکری منابع انسانی در قالب فرهنگ سازمانی غنی‌ای صورت می‌گیرد؛ به گونه‌ای که در چنین فرهنگی از طریق توجه به خواسته‌ها، نیازها و انتظارات دانشی افراد و با حضور فرهنگ دانش محور در سازمان، زمین‌های مناسب برای موفقیت مدیریت دانش ایجاد شده است. این بدان معناست که ابعاد فرهنگ سازمانی (خصوصیات حاکم بر سازمان، رهبری سازمانی، مدیریت کارکنان، انسجام سازمانی، تمرکز استراتژیک و معیارهای موفقیت) با اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی رابطه مثبت و معناداری دارد. پژوهشگران بسیاری در پژوهش‌های خود از فرهنگ سازمانی به عنوان یکی از عوامل بسیار تأثیرگذار و کلیدی بر پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان یاد کرده‌اند. بنابراین با توجه به این‌که امروزه مهمترین ویژگی دنیای رقابتی، تغییر است، سازمان‌ها چاره‌ای جز تکیه بر کارکنان به عنوان مهمترین سرمایه سازمان ندارند و ناچار هستند که آنها را به درک، فهم و ارائه دانسته‌ها و ایده‌های جدید و نیز استفاده عملی از آن ایده‌ها در پیشبرد اهداف سازمان تشویق نمایند. این فعالیت نیازمند آن است که فرهنگ سازمانی به عنوان پایه و اساس سازمان باشد و زمینه را برای استقرار یک سیستم مدیریت دانش در سازمان فراهم آورد. لذا، مدیران و سیاست‌گذاران آموزش و پرورش می‌بایست بستر لازم برای پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان را، به وسیله ایجاد و حفظ فرهنگی که مناسب مدیریت دانش باشد و از آن حمایت کند، فراهم نمایند.

نتایج این پژوهش نشان داد بین فرهنگ سازمانی و هوش سازمانی در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی ارتباط معناداری وجود دارد. مطالعات اندکی در رابطه با تأثیرگذاری فرهنگ سازمانی بر هوش سازمانی انجام شده است که همگی با نتایج پژوهش حاضر همخوان هستند. شوهانی و همکاران (۲۰۱۶)، خدادادی و همکاران (۲۰۱۳)، خدادادی و کاشف (۲۰۰۷)، ابزری و ستاری (۲۰۰۶)، احسان‌بخش و رضایی (۲۰۱۲) و یعقوبی و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش‌های خود دریافتند هوش سازمانی از فرهنگ سازمانی تأثیر می‌پذیرد. دلیل این تأثیر را می‌توان در قدرت اثرگذاری فرهنگ سازمان بر اعضای سازمان جستجو کرد. فرهنگ سازمانی عاملی است که توسط

منابع انسانی سازمان تقویت و نهادینه‌سازی می‌شود و به عنوان منبع مهم و استراتژیک سازمان، بر منابع انسانی تأثیر می‌گذارد. فرهنگ، یک هویت گروهی می‌سازد که این هویت، به اعضای گروه در هماهنگ‌سازی و انطباق خویش با سیاست‌ها، مأموریت‌ها و هدف‌های سازمان کمک می‌کند. از سوی دیگر، هوش سازمانی برآیند و ترکیبی از دو هوش فعال انسانی و هوش مصنوعی ماشینی است. از این‌رو، هوش سازمانی به نیروی انسانی سازمان بسیار وابسته است و بدون نیروی انسانی، هوش سازمانی معنا و مفهوم خاصی پیدا نمی‌کند. لذا، مدیریت فرهنگ سازمانی، ابزاری کارآمد برای دستیابی به هوش سازمانی و تبدیل شدن به سازمانی هوشمند است. بنابراین، بالابردن فرهنگ سازمانی از طریق افزایش مؤلفه‌های آن در سازمان (توجه به انگیزه و خواسته‌های کارکنان سازمان، آگاه‌سازی آنها از مزایای تغییر و تحول، افزایش مشارکت آنها در تصمیم‌گیری‌ها و غیره) می‌تواند در بالابردن هوش سازمانی کارکنان مفید واقع شود. وزارت آموزش و پرورش به عنوان متولی اصلی تعلیم و تربیت کشور برای این‌که بتواند هوش سازمانی را به شکل مؤثری افزایش دهد و در تمام سطوح به کار گیرد، ابتدا باید به فرهنگ سازمانی توجه ویژه‌ای داشته باشد. فرهنگ سازمانی با ایجاد بستری مناسب جهت توسعه هوش سازمانی، به سازمان در جهت ایجاد و حفظ مزیت رقابتی پایدار و تبدیل شدن به سازمانی هوشمند کمک می‌کند.

نتایج این تحقیق نشان داد بین مدیریت دانش و هوش سازمانی در در دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی ارتباط معناداری وجود دارد. تحقیقات نشان می‌دهد، بیشتر مطالعاتی که به ارتباط بین مدیریت دانش و هوش سازمانی پرداخته، به این نتیجه رسیده‌اند که بین این دو مؤلفه ارتباط تنگاتنگی وجود دارد. به طوری‌که در اکثر تحقیقات از مدیریت دانش به عنوان یکی از زیر مجموعه‌های هوش سازمانی نام برده شده است. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات شوهانی و همکاران (۲۰۱۶)، قاسمی و همکاران (۲۰۱۶)، توسلی (۲۰۱۵)، خدادادی (۲۰۱۳)، رحمتی (۲۰۱۱) و شعله و فخمی آذر (۲۰۱۱) همخوانی دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش با نظر یالس^۱ (۲۰۰۵) که هوش سازمانی را دربرگیرنده یادگیری سازمانی و مدیریت دانش می‌داند همخوانی دارد. مدیریت دانش و هوش سازمانی باعث پیشرفت ابزار و تکنولوژی در سازمان می‌شود و با فراهم آوردن اطلاعات و دانش به روز توانایی پاسخگویی به مسائل و مشکلات سازمان در عصر رقابتی امروز را دارد. ارتقاء هوش سازمانی بر پایه اطاعات و دانش می‌تواند در مقابله با تهدیدات محیطی بسیار کارآمد باشد. مدیریت دانش یک ابزار مدیریت جهت دستیابی به اهداف سازمان است. پیاده‌سازی مدیریت دانش با در نظر گرفتن فناوری اطلاعات، فرهنگ، ساختار و انگیزش می‌تواند یک استراتژی موفق برای هوش سازمانی باشد. هوش سازمانی توانایی یک سازمان در حل مشکلات

(گرفتن تصمیمات) برنامه‌ریزی است. مدیریت دانش می‌تواند با تزریق اطلاعات و دانش سازمان به هوش سازمانی در گرفتن تصمیمات و اجرا برنامه‌ها کمک شایان کند. هدف کلیدی هوش سازمانی، نگه داشتن سازمان در وضعیت مناسب و ایجاد آمادگی برای سازمان در مقابل چالش‌ها و گرفتن تصمیم‌هایی مهم‌تر در مقابل این چالش‌ها است، که مدیریت دانش به وسیله تولید دانش و اطلاعات موجب تحقق هر چه بیشتر عوامل بالا می‌شود (رحمتی، ۲۰۱۱). پس بنابراین با توجه با نتیجه این بخش از تحقیق، این گونه استنباط می‌شود که هر چقدر آموزش و پرورش، بستر و فرهنگ مناسبی را برای مشارکت دبیران تربیت استان آذربایجان شرقی در خلق و اکتساب دانش فراهم کند؛ منجر به افزایش هوش سازمانی و نوآوری می‌شود.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به این مورد، حاکی از آن است که نقش واسطه‌ای هوش سازمانی در رابطه بین فرهنگ سازمانی با اثربخشی مدیریت دانش معنادار است. متغیر فرهنگ سازمانی در مقایسه با متغیر هوش سازمانی از تأثیرگذاری بیشتری بر مدیریت دانش دبیران تربیت بدنی استان آذربایجان شرقی برخوردار است که حاکی از اهمیت بسیار زیاد این متغیر است و با نتایج تحقیق شوهانی (۲۰۱۶) همسو است. با توجه به بررسی‌های انجام‌گرفته در پژوهش‌های پیشین تاکنون تحقیقات محدودی در مورد این‌که آیا هوش سازمانی در رابطه بین فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش نقش واسطه‌گری را ایفا می‌کند، به صورت مستقیم مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی‌های محققان نشان داده است هوش سازمانی تحت تأثیر یک سری عوامل تعیین‌کننده مانند مدیریت دانش، فرهنگ، استراتژی‌های سازمانی و ساختار سازمانی است، که توجه به آنها می‌تواند گامی مهم در جهت بهبود کارایی و اثر بخشی و افزایش هوش سازمانی در سازمان باشد (کهنسال و جاویدی، ۲۰۰۹). همان‌گونه که بیان شد یکی از عوامل مؤثر و تأثیرگذار بر هوش سازمانی، مدیریت دانش است. مدیریت دانش از طریق اطلاعات و دانش به برنامه‌ریزی، هدایت و تصمیم‌گیری صحیح در سازمان کمک می‌کند. دانش می‌تواند در سازمان توزیع شود و مهم‌تر آن- که برای اتخاذ تصمیمات مناسب باشد و از این طریق منجر به کسب رقابتی برای سازمان گردد و در نهایت میزان هوش سازمانی را به صورت چشمگیر افزایش دهد. هوش سازمانی سبب می‌شود که سازمان‌ها آگاه‌تر در بازار رقابتی ظاهر شوند. همانند انسان‌ها که از طریق هوش خود با محیط به ارتباط می‌پردازد و از دانش و تجربه خود برای حل مشکلات استفاده می‌کند، سازمان‌ها نیز در کسب و کار از طریق ابزارها، چهارچوب‌ها و روش‌های هوش سازمانی به صورت هوشمندانه به تطبیق با محیط، حل مشکلات، کاهش هزینه‌ها و افزایش سود می‌پردازد. سرمایه‌گذاری در این زمینه سبب کسب مزیت رقابتی برای سازمان می‌شود. مدیریت دانش به عنوان فرآیندی منسجم دانش ضمنی و صریح را برای نیل به این هوشمندی فراهم می‌سازد و این تعامل به صورت مستقیم

و یا غیر مستقیم حاصل می‌گردد. مدیریت دانش از طریق گام‌های خود به صورت متمایز با چرخه هوشمندی سازمان ارتباط برقرار می‌کند و از طریق ایجاد و کسب دانش به هدایت و برنامه‌ریزی بهتر و دقیق‌تر هوشمندی کمک می‌کند (بیگ زاده، علائی و اسکندری، ۲۰۱۰).

نتایج تحقیق حاضر حاکی از آن است که از دیدگاه دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی، بُعد غالب فرهنگ سازمانی در آموزش و پرورش بُعد ویژگی‌های غالب است. همان‌گونه که در تعریف فرهنگ سازمانی آمده است، فرهنگ سازمانی الگویی از ارزش‌ها و باورهای مشترکی می‌شمارد که به اعضای یک‌نهاد معنی و مفهوم می‌بخشد (دیویس^۱، ۱۹۹۵). چنین نتیجه می‌گیریم که در آموزش و پرورش، فرهنگ سازمانی همان اندیشه‌های مشترک، فرضیات و ارزش‌های مشترک افراد است که دبیران تربیت‌بدنی از آن برای پیشبرد اهداف و مقاصد مشترک‌شان و این‌که کارها چگونه انجام شود، استفاده می‌کنند. با توجه به این نتایج پژوهش نشان می‌دهد بُعد غالب فرهنگ سازمانی در آموزش و پرورش بُعد ویژگی‌های غالب است. آموزش و پرورش مکان و یا محیطی است که در آن وفاداری، تعهد شخصی، جامعه‌پذیری گسترده و جامع، کار تیمی، خودمدیریتی و نفوذ اجتماعی و احساس روابط خانوادگی به عنوان ارزش تلقی می‌شود و رهبری در آن نقش تسهیل‌کننده و حمایتی را دارد. لذا می‌توان در توجیه این یافته این‌گونه استدلال نمود که تعبیر هر یک از دبیران تربیت‌بدنی از فرهنگ سازمانی حاکم در آموزش و پرورش، تأکید آموزش و پرورش بیشتر بر ویژگی‌های وفاداری، تعهد شخصی، جامعه‌پذیری گسترده و جامع، کار تیمی، خودمدیریتی و نفوذ اجتماعی است. رهبری و مدیریت نقش تسهیل‌گر، یاری‌دهنده، و حمایت‌گری را دارد و محرک‌های اصلی در آموزش و پرورش تعهد، ارتباطات مثبت و رشد حرفه‌ای است و اهداف سازمان توسعه انسانی و پدیدآورنده اثربخشی و پاسخگویی است.

نتایج تحقیق حاضر بیانگر آن است که از دیدگاه دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی، بُعد غالب هوش سازمانی در آموزش و پرورش بُعد میل به تغییر است. طی سال‌های اخیر با توجه به تغییر و تحولاتی که در اثر رشد علم و دانش به وجود آمده است، تلاش روزافزون سازمان‌های پیشرو در دنیای رقابت و کسب و کار این است که یک راهبرد مشخص برای افزایش هوش سازمانی و اثربخشی سازمان که خود داشته باشند. هوش سازمانی، تضمین‌کننده برتری‌های بلندمدت برای سازمان‌ها و جوامع و بهبود عملکرد آنهاست. هوش سازمانی اشاره به مجموعه‌ای از ابزار و تکنیک‌هایی دارد که به تبدیل مقدار زیادی از داده‌ها از منابع مختلف به اطلاعات معنادار برای حمایت از تصمیم‌گیری و بهبود عملکرد سازمانی کمک می‌کند. در دهه گذشته، هوش سازمانی به عنوان یک نیروی محرک اصلی برای کارایی و اثربخشی سازمانی ظهور کرده است. یکی از ابعاد

هوش سازمانی که در این تحقیق هم مورد بررسی قرار گرفت، بعد میل به تغییر بود. میل به تغییر و تحول، نیازمند این نکته است که با همه تغییراتی که برای تحقق چشم‌انداز راهبردی لازم است، سازگار باشد. هرگونه تغییری باید به صورت یک رویداد مثبت، که در برگیرنده تحولات مثبت است، تلقی شود. رخوت و سستی و فرار از تغییر باید با به استقبال رفتن تغییر و درگیر شدن با چالش‌های تغییر جدید محو شود. توانمند بودن و بزرگ شدن در یک سازمان شرط لازم برای بقاست، بقایی که تداوم حیات سازمان را در پی دارد. علائم کلیدی میل به تغییر شامل بهبود مستمر فرآیندها، حمایت از نوآوری، حمایت از بهبود انجام کار، اجازه‌ی پرسیدن، حداقل بوروکراسی، پذیرش اشتباهات توسط مدیران و ایجاد فضای تغییر است. میل به تغییر، داشتن توانایی مواجهه با چالش‌های غیر منتظره، است. تغییر در نهادهای آموزش و پرورش همواره رخ می‌دهد و فرصت‌هایی برای رشد مثبت به وجود می‌آورد، مسئولین آموزشی باید تغییرات را به منزله چالش برای به‌سازی مدارس و دبیران کشور خود تلقی کنند و در صورتی که چشم‌انداز روشنی از آینده مطلوب آموزش و پرورش داشته باشند و دبیران و من جمله دبیران تربیت بدنی اجازه دهند که در این چشم‌انداز با آنها سهیم شوند و آن را متعلق به خود بدانند، تا از فرصت‌های تغییر برای تسریع حرکت به سوی آینده مطلوب استفاده کنند.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به این مورد، حاکی از آن است که اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی، از سطح کفایت قابل قبول (Q₂) به طور معناداری بالاتر است و همچنان بالاتر از سطح کفایت مطلوب (Q₃) قرار دارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی در حد مطلوب است. علت دستیابی به چنین نتیجه‌ای را از طرفی می‌توان به وجود فرهنگ سازمانی قوی و هوش سازمانی مطلوب در آموزش و پرورش دانست. از سویی دیگر، نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین اثربخشی مدیریت دانش دبیران تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی و هوش سازمانی رابطه معنادار وجود دارد. یعنی مدیریت دانش، فرآیند سیستماتیک جست‌وجو، انتخاب، سازماندهی، پالایش و نمایش اطلاعات است. به طریقی که درک کارکنان در زمینه خاص بهبود و اصلاح شود و سازمان بصیرت و درک بهتری از تجربیات خود کسب کند. فرآیندهای مدیریت دانش، در حل مسأله، یادگیری پویا، برنامه‌ریزی استراتژیک، تصمیم‌گیری و محافظت دارایی هوشی از فرسودگی و تباهی به سازمان کمک می‌کند و منجر به انعطاف پذیری فزاینده و افزایش هوش سازمانی می‌شود. همچنین به-کارگیری دانش به روز، توزیع، تبادل و به اشتراک‌گذاری دانش و آگاهی از عوامل محیطی و نیز حفظ بقا و حیات، زمینه‌ساز ایجاد هوش سازمانی در آموزش و پرورش است. هوش سازمانی در حقیقت قابلیت یک سازمان در افزایش اطلاعات، نوآوری، دانش عمومی و عمل مؤثر بر پایه ایجاد

دانش است. دانش یک دارایی است و هوش یک ویژگی؛ و هر دو در عمل از هم جداشدنی نیستند. دانش و هوش اگر به طور درست و مناسب به کار گرفته شوند می‌توانند ارزش‌های بی‌شماری را خلق کنند. دانش و هوش را از طریق تمرین می‌توان بهبود بخشید و در صورتی که ممارست و تمرینی در کار نباشد ضعیف خواهند شد.

نتیجه‌گیری کلی این‌که یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر نشان دادند فرهنگ سازمانی یک متغیر تاثیرگذار بر اثربخشی مدیریت دانش و هوش سازمانی دبیران تربیت‌بدنی است. این سه متغیر به نوعی باهم در ارتباط هستند و بر همدیگر تأثیر می‌گذارند. بنابراین با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود مسئولین آموزش و پرورش با به‌کارگیری مهارت‌ها و روش‌های افزایش فرهنگ سازمانی دبیران تربیت‌بدنی خود با شیوه‌های مختلف، زمینه ایجاد اثربخشی مدیریت دانش بیشتر دبیران تربیت‌بدنی را فراهم نمایند. با در نظر گرفتن فرهنگ سازمانی به عنوان یکی از معیارهای استخدام، می‌توانند دبیران تربیت‌بدنی با اثربخشی مدیریت دانش بیشتری را استخدام نمایند. با برگزاری دوره‌های آموزشی لازم جهت افزایش آگاهی دبیران تربیت‌بدنی نسبت به نقش مدیریت دانش و هوش سازمانی را در اولویت قرار دهند و پشتیبانی مالی از برنامه‌ها و طرح‌هایی داشته باشند که موجب تقویت و پیشرفت پیاده‌سازی مدیریت دانش و هوش سازمانی در سازمان می‌شود. همچنین پیشنهاد می‌شود مدیران آموزش و پرورش، آموزش فرهنگ سازمانی و هوش سازمانی را به صورت دوره‌های آموزشی ضمن خدمت در اولویت کاری خود قرار دهند. کسب فرهنگ سازمانی و هوش سازمانی بالا و تمرین و کاربرد آنها در زندگی و کار خود و به دست آوردن موفقیت در زمینه تعاملات اجتماعی، تأثیر مثبت و بسزایی بر گسترش روابط اجتماعی دارد. در نتیجه می‌تواند عاملی مهم در افزایش موفقیت آنان باشد.

منابع

1. Abrazi, M. Etebarian, A. Sattari Ghahfaraki, M. (2006). Organizational intelligence and collective prevention. *Organizational Knowledge Management Monthly*. 22: 11-14. (Persian)
2. Ahmadinejad, F. (2010). The Relationship between Organizational Culture and Knowledge Management Cycle in Tehran Water and Wastewater Company. Master's Degree in Management. Faculty of Accounting and Management. Payame Noor University. (Persian)
3. Albrecht, K. (2003). Organizational intelligence survey preliminary assessment. provided by: karl Albrecht International Retrieved 2006 From <http://www.karlAlbrecht.com>.
4. Alwani, S. M. (2007). Public Management. Tehran: Publishing Ney. (Persian)

5. Amin Bidokhti, A. Makvand Hosseini, Sh. Ehsan, Z. (2016). The Relationship between Organizational Culture and Knowledge Management in Semnan Education Organization. *Strategic Quarterly*. 20 (59): 191-216. (Persian)
6. Asadi Piran, M. (2008). Investigating the relationship between organizational culture and knowledge management components based on Globe model. Master's thesis. Faculty of Management and Accounting. Allameh Tabatabaei University. (Persian)
7. Balthazard, P. (2004). Organizational Culture and Knowledge Management Success :Assessing The Behavior-Performance Continuum; 8-21.
8. Behrouz Vaziri, M. (2018). The Effect of Knowledge Management on Organizational Effectiveness with the Intermediate Role of Organizational Culture. Second International Management and Accounting Conference. Tehran, Salihan Higher Education Institute. https://www.civilica.com/Paper-MANAGECONF02-MANAGECONF02_0460.html. (Persian)
9. Bigzadeh, J. Alaei, M. J. Eskandari, K. (2010). The Relationship between Organizational Intelligence of Managers and Their Performance in Government Organizations of East Azarbaijan Province. *Management Research*. 3 (8): 143-163. (Persian)
10. Cameron, K. Quin, R. (2006). *Diagnosing and Changing Organizational Culture*. New York: Addison- Wesley.
11. Chase. R. (1997). The Knowledge – based Organization: An International Survey. *Journal of Knowledge Management*. 1(1): 38-49.
12. Christina, L. Ch. Tung-Ching, L. (2015). The role of organizational culture in the knowledge management process. *Journal of Knowledge Management*. 19(3): 433-455.
13. Davis, S. (1995). *Management Organizational Culture*. Cambridge Massachusetts: Ballinger polishing co, Harper and ROW.
14. Ehsanbakhsh Mostahsen, F. Rezaee Dizghah, M. (2012). The relationship between organizational culture and organizational intelligence in Guilan executive systems. *Trends in Social Science (TSS)*. 5(1): 2-10.
15. Potas, N. Ali, M. Kisa, N. (2011). Using multi-dimensional organizational intelligence measurements to determine the institutional and managerial capacities of technical education institutions for girls. *African Journal of Business Management*. 5(27): 11256-11264.
16. Fatima, S. A. Huma, A. Malik, M. S. (2019). Impact of Value Based Perspective of Organizational Culture on Knowledge Management Process: A Case Study of Banking Sector of Pakistan. *International Journal of Management Excellence*. 12(3): 1845-1847.
17. Fazeli, F. Safaniya, A. M. Hosseini, S. E. Amirnezhad, S. (2016). Relationship between Organizational Structural and Cultural Factors with Successful Establishment of Knowledge Management in Selected Sport Organizations in Iran. *Research on Sport Management and Motor Behavior*. 12(24): 52-39. (Persian)
18. Fernandes, A. Mupa, H. (2018). The effect of organization culture and technology on motivation, knowledge asset, and knowledge management. *International Journal of Law and Management*. 60(5): 1087-1096.

19. Ghasemi, M. Tavassoli, H. Tavassoli, A. Hadian Mehr, H. (2016). The Relationship between Organizational Intelligence and Organizational Knowledge Management Development in Zabol University of Medical Sciences. International Conference on Management and Dynamic Economics of Iran-Mozambique. (Persian)
20. Goodarzi, M. Abutourabi, M. Dastigerdi, M. Dastigerdi, K. (2009). Relationship of Organizational Culture with Knowledge Management of Staff Managers of Physical Education Organization. Sports Management Journal. 2: 201-214. (Persian)
21. Holowzki, A. (2002). The Relationship Between knowledge management and organizational culture. university of Oregon; Applied information management program, December
22. Jennex. M.E. Olfman. L. (2004). Assessing knowledge management success. Effectiveness models. proceeding of the 37th . How a international Conference of system sciences
23. Khodadadi, R. Kashif, M. M. Sayyed Amari, M. H. Alaami Kashki, M. (2013). The Relationship between Organizational Intelligence Components and Organizational Culture in the General Directorate and Physical Education Institutions of East Azarbaijan. Sport Management Journal. 5(3): 175-189. (Persian)
24. Kohansal, H. Javidi, H. R. (2009). Evaluation of the status of components of organizational intelligence in faculties of Tehran University of Technology and Humanities. First Conference on Organizational Intelligence and Business Intelligence.
25. Moharamzadeh, M. Seyed Amari, M. H. Asadi, F. (2008). The Relationship between Organizational Culture and Establishment of Knowledge Management in Physical Education Institutions of West Azarbaijan Province. Quarterly Olympics.17(4): 19-27. (Persian)
26. Mokhtari Dinani, M. Nazarian, A. (2016). Knowledge management prediction through organizational culture in a selection of sports organizations. The two-part study of sport management and motor behavior. 6(12): 83-93. (Persian)
27. Moradi, M. R. Hamidi, M. Sajjadi, S. N. Kazemnejad, A. Jafari, A. Moradi Chalesteri, J. (2011). The Relationship between Transformational Leadership Styles - Exchange with Organizational Justice and Model Presenting in the Physical Education Organization of the Islamic Republic of Iran. Sports Management. 2: 73-88. (Persian)
28. Mozaffari, S. A. Omid, A. Tondnevis, F. (2012). The Relationship between Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management and Organizational Effectiveness in some Iranian Sports Organizations. 2(4): 87-104. (Persian)
29. Nafari, N. Mahdiloui Tazakandi, A. Mollabbasi, H. (2016). Investigating the Relationship between Organizational Culture and Knowledge Management. Police Resource Management Quarterly. 4(3): 157-180. (Persian)
30. Omid, A. Tondnevis, F. Mozaffari, S. A. (2012). The Relationship between Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management and Organizational Effectiveness in some Iranian Sports Organizations. 2(4): 87-104. (Persian)

31. Paliszkievicz, J. Svanadze, S. Jikia, M. (2017). The role of knowledge management processes on organizational culture. *Journal of Applied Knowledge Management*. 5(2): 29-44.
32. Rahimian, H. Shami Zanjani, H. (2011). The Effect of Organizational Culture Factors on Establishing Knowledge Management Processes in the Technology Delegation and Planning of the Tax Affairs Organization of Iran. *Journal of Information Science and Technology*. 1(22): 989-1007. (Persian)
33. Rahmati, A. (2011). The relationship between organizational culture and knowledge management at the National Olympic Committee. Department of Physical Education, University of Tehran. (Persian)
34. Ramakrishnan, T. Khuntia, J. Kathuria, A. Saldanha, T. (2016). Business Intelligence Capabilities and Effectiveness: An Integrative Model. In *System Sciences (HICSS)*. 2016 49th Hawaii International Conference on IEEE.
35. Rastogi, P. N. (2000). Knowledge management & intellectual capital: The new virtuous reality of competitiveness. *Human Systems Management*. 19(1): 39-49.
36. Shami Zanjani, M. (2009). Identifying the Factors Affecting Knowledge Sharing in Project Management. Doctoral dissertation. Faculty of Management. University of Tehran. (Persian)
37. Sheikh Alizadeh Harris, M. Pirealaei, E. (2010). The Relationship of Organizational Culture with Creativity, Case Study: Managers of Physical Education Institutions of East Azarbaijan Province. *Research on Sport Management and Motor Behavior*. 6(12): 11-24. (Persian)
38. Shohani, M. H. Mohammadi, S. Nourbakhsh, P. (2016). The Role of Organizational Culture and KM in Organizational Intelligence of the Ministry of Sports and Youth. *Sport Management Studies*. 8(39): 51-72. (Persian)
39. Sholeh, Sh. Fakhimi Azar, S. (2011). The Relationship Between Knowledge Management Subsystem and Organizational Intelligence Components in Learning Organization. *Beyond Management*. 5(19): 211-234. (Persian)
40. Syed-Ikhsan. S. O. Rowland, F. (2004). Knowledge management in a public organization: a study on the relationship between organizational elements and the performance of knowledge transfer. *Journal of Knowledge Management*. 8(2): 95-111.
41. Tavasoli, M. (2015). The Relationship between Knowledge Management and Organizational Intelligence Case Study in Tehran's Mehr Economics Branches. International Conference on New Achievements in Economic Accounting Management. Tehran, Nikan Institute of Higher Education. https://www.civilica.com/Paper-ACONF01-ACONF01_130.html. (Persian)
42. Wiro Sock, B. (2010). Innovations of knowledge management. publisher of Innovation schooly and professional press.
43. Wong, K.Y. (2005). Critical Success Factor for Implementing Knowledge Management in Small and Medium Enterprises. *Industrial Management & Data System*. 105(3): 261-279.
44. Yaghoubi, N. Haghi, E. (2010). The relationship between organizational intelligence and organizational culture in public organization. *Journal of BMQR*. 1(1): 1-8.

45. Yolles, Maurice. (2005). Organisational intelligence. *The Journal of Workplace Learning*. 17(1): 99-114.

ارجاع دهی

جعفری سلمان، محرمزاده مهرداد، صادقیپور عباس. (۱۳۹۹). تدوین مدل ارتباطی فرهنگ سازمانی و اثربخشی مدیریت دانش با نقش واسطه‌ای هوش سازمانی (مورد مطالعه: دبیران تربیت‌بدنی). *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۸ (۱۹): ۴۰-۱۱۵. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.7709.1714

Jafari S, Moharramzadeh M, Sadegpour A. (2020). Developing a Communication Model of Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management with the Mediating role of Organizational Intelligence (Case Study: Physical Education Teachers). *Research on Educational Sport*, 8 (19): 115-40. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.7709.1714

شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی گیر ایرانی

محمد صادق افروزه^۱، داود عسگریپور^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه جهرم (نویسنده مسئول)

۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۱/۱۸

چکیده

ورزش با رویکرد اخلاق در جامعه امروزه از ضروریات است که می‌تواند ضامن بقا و توسعه روزافزون آن گردد. با توجه به خصوصیات پهلوانی ورزش کشتی در ایران هدف این تحقیق شناسایی مؤلفه‌های اخلاق کشتی گیر ایرانی بود. این تحقیق آمیخته و جامعه آماری آن در دو طیف نخبگان و در مرحله بعد کشتی‌گیران بودند که نخبگان به صورت هدفمند و کشتی‌گیران به صورت تصادفی در دسترس انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل پرسش‌نامه حاصل از روش دلفی با نخبگان بود که با روایی حاصل از نظر اساتید، توسط نمونه‌های آماری تکمیل و داده‌ها توسط نرم‌افزار اس پی اس اس و لیزرل تحلیل گردید. نتایج نشان داد اخلاق در یک کشتی-گیر ایرانی می‌تواند شامل چهار مؤلفه احترام به خود، حریف، کشتی و جامعه باشد. همچنین احترام به خود شامل دوپینگ، بهداشت بدن، سلامت روح؛ احترام به حریف شامل دست دادن، صبوری و مراعات؛ احترام به کشتی شامل مرشد شناسی، فلسفه محوری، قانون‌مندی؛ و احترام به جامعه شامل هواداران، آشنایی با رسانه و کمک‌های محلی بود. بنابراین طیف وسیعی از اخلاقیات در گذر زمان می‌تواند در یک ورزشکار متجلی گردد که بنابر نسبی و یا مطلق بودن شاخص‌های اخلاقی و عرفی وجود و یا عدم وجود آن را در گذر زمان و مکان می‌توان بررسی کرد. کشتی‌گیران ایرانی بنا به فلسفه کشتی در بطن تاریخ و فرهنگ کشور که منشعب از منش پهلوانی است طیف وسیع‌تری از اخلاقیات را در خود جمع دارند که به عنوان یک الگوی اخلاقی ورزشی یاد می‌شود. بنابر پیشنهاد می‌گردد مربیان و ورزشکاران پایه از ابتدا دو مقوله جسم و اخلاق را توأمان سرلوحه تدریس قرار دهند تا این میراث گرانبها حفظ و توسعه یابد.

واژگان کلیدی: احترام به جامعه، احترام به حریف، احترام به خود، اخلاق، کشتی‌گیر

1. Email: sadegh.afroozeh@jahromu.ac.ir

2. Email: asskarpour@yahoo.com

مقدمه

پیشرفت علم و تکنولوژی در جهان معاصر، بسیاری از عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی را تحت تأثیر قرار داده و باعث تحولات، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی شده است و ورزش به عنوان پدیده‌ای انکار ناپذیر و در عین حال تأثیرگذار، از این تغییرات بی‌بهره نبوده است (ندایی و علوی، ۲۰۱۱، ۱۸۸). از طرفی ورزش در بسیاری از جوامع از شکل سنتی خود فاصله گرفته و به سوی جهانی شدن و تعاملات فرهنگی و اجتماعی روی آورده است (شعبانی بهار، ۲۰۰۵، ۱۵۶). چنانچه ورزش شامل طیف گسترده‌ای از خصوصیات فرهنگی و اجتماعی است که تصویری عینی از جامعه را در اختیار می‌گذارد و اجزای تشکیل‌دهنده آن نه تنها بیانگر موارد متعددی از جامعه است که به ندرت در نظام‌های نمادین دیگر جامعه مشاهده می‌شود. همچنین ورزش امکان تشخیص اجتماعی را نیز برای اعضای جامعه به صورت‌های گوناگون فراهم می‌کند (ویس^۱، ۱۹۹۹، ۱۴۹). از طرفی بوکسیل^۲ (۲۰۰۳) فیلسوف معاصر، ورزش را همچون آینه‌ای منعکس‌کننده خوبی‌ها و بدی‌ها می‌داند، با این تفاوت که این پدیده اجتماعی می‌تواند ضمن تأثیرگذاری، از ارزش‌های جامعه نیز تأثیر پذیرد. امروزه موضوعات مختلفی در ورزش در حال بررسی است؛ از جمله در ورزش‌های رقابتی موضوعاتی مانند استفاده از بدن، اخلاق ورزشی و پیروزی به هر قیمتی مورد توجه است (هوگس و کاکلی^۳، ۱۹۹۱، ۳۲۰). بنابراین یکی از رویکردهای مورد توجه در ورزش، مقوله اخلاق است که علاوه بر ورزش در نظام ارزش‌های کلی مکاتب نیز همواره مورد بحث بوده است. چنانچه انتظار می‌رود تعاریف اخلاق از جنبه‌های گوناگون متفاوت است. گاهی به مجموعه‌ای از رفتارها که منطبق بر معیارهای تأیید شده نظریه‌های اخلاقی است و گاهی نیز به مجموعه‌ای از ملکات نفسانی اطلاق می‌گردد (علامه طباطبایی، ۲۰۰۲، ۴۰۲). این تعریف در ورزش می‌تواند متفاوت باشد، چرا که طیف وسیعی از افراد در ورزش شامل مدیران، مربیان، داوران، هواداران، حامیان و سیاستمداران می‌توانند درگیر مسایل اخلاقی باشند. هر چند هواداران تیم‌ها نیز با توجه به فرهنگ‌های مختلف درک متفاوتی از اخلاق هواداری دارند (اسمیت و لرد^۴، ۲۰۱۷، ۵۸) اما مهمترین رکن ورزش، ورزشکاران هستند که مورد تأکیدند و نقطه ثقل شکل‌گیری ورزش هستند. البته ورزش همیشه موجب ارتقاء فضایل اخلاقی ورزشکاران نمی‌شود و برخی تضادهای نیز در این زمینه مشاهده شده‌اند. چنانچه یکی از مهمترین تضادهای ورزش‌ها و یا اخلاقیات عرفی است که می‌تواند در فرهنگ دیگر ورزشکاران یک سجیه اخلاقی نباشد و بدین ترتیب، اخلاقیات در ورزش به یک امر

-
1. Weiss
 2. Boxill
 3. Hughes, R., and J. Coakley
 4. Smith B., Lord J

پیچیده تبدیل شده است (مورگان^۱، ۱۹۹۳). بدین ترتیب مقولات و مؤلفه‌های گوناگونی برای پدیده اخلاق در ورزش می‌توان متصور بود. از جمله برخی مؤلفه‌ها در اخلاقیات که از بدیهیات جامعه ورزش و فرهنگ‌های گوناگون است، دوپینگ را می‌بایست نام برد که آروانیتی^۲ (۲۰۰۶) از آن به عنوان یک پدیده جهانی و چند بعدی نام برده که ورزش و جنبش المپیک را تحت تأثیر قرار داده است. اما مسایل دیگری نیز در این راستا در محدوده اخلاق شناسایی شده است. از جمله ولراند، بریر، بلانچارد و پروونچر^۳ (۱۹۹۷) که با بهره‌گیری از واژه منش ورزشی آن را به پنج بخش احترام به قوانین، احترام به حریف، تعهد فرد به ورزش و تعهد به توافق نانوشته عمومی و تعهد فرد به ورزش تقسیم بندی کردند. مسایلی دیگری نیز در بررسی محققان دیگر مورد کنکاش قرار گرفته است که از جمله می‌توان به افول اخلاق و معنویت، رشد اعتیاد، رواج فحش، تاتو و پوشش‌های نامناسب از مصائب اخلاقی در ورزش اشاره کرد (احمد زاده و همکاران، ۲۰۱۴، ۲۵). حتی در مواردی ادامه بازی با وجود درد و آسیب‌دیدگی از مصادیق اخلاق در ورزشکاران زن نام برده شده است (برگ، میگلایو و آنزین واریسیو^۴، ۲۰۱۴، ۱۷۸). از طرفی کلرت، مک نیم و پیج^۵ (۲۰۱۵) موارد مالی را نیز جزیی از چالش‌های اخلاقی می‌دانند و اعتقاد دارند که مواردی چون شرط‌بندی‌های غیر مجاز و تمارض‌ها نیز در طیف اخلاق گنجانده می‌شوند. هر چند ارزش‌های ورزشی مفهومی است که اغلب برای توجیه اقدامات و سیاست‌ها توسط تعدادی از سازمان‌های متشکل از مربیان و معلمان و یا مدیران تدوین می‌شود اما از دیدگاه فلسفی، این ارزش‌ها باید با مراقبت‌های زیادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد تا اطمینان حاصل شود که نوع ارزش و یا رسیدن به آنها برای طیف مورد نظر قابل درک باشد (کلرت و مک نیم^۶، ۲۰۱۲، ۵) علاوه بر این هالمن و پتری^۷ (۲۰۱۳) نشان داده‌اند چالش‌های اخلاقی در سطوح بالای ورزش قهرمانی وجود دارد که شامل مشکلاتی مانند دوپینگ، خشونت و فساد مالی است. در این راستا، وزارت آموزش و فرهنگ کشورها تلاش‌های زیادی را در راستای رهایی از این معضل انجام داده‌اند. با این حال سازمان‌های ورزشی بین‌المللی هر ساله به توسعه مسایل اخلاقی فراملیتی در ابعاد گوناگون مانند تعیین بازی منصفانه در سال ۱۹۸۸ پرداخته‌اند (گورست و آتالی^۸، ۲۰۱۱، ۵۱۷). محققان نیز به توسعه راهکارهای ترویج اخلاقیات همت داشته‌اند.

-
1. Morgan
 2. Arvaniti
 3. Vallerand, R. J., Briere, N. M., Blanchard, C., & Provencher, P
 4. Berg, E, C. Migliaccio, T, A. Anzini-Varesio, R
 5. Cleret, L. McNamee, M. Page, S.
 6. Cleret, L. McNamee, M.
 7. Hallmann & Petry
 8. Grosset, Y. Attali, M

از آن جمله گراوس^۱ (۲۰۱۸) اذعان کرد اگر ورزشکاران به اصالت مسیحیت پایبند باشند می‌توانند روح این دین که همانا دوست داشتن همه حتی رقیب است را در خود تکامل بخشند. مامفورد و همکاران^۲ (۲۰۱۵) طی تحقیقی ارزش‌های مذهبی اجتماعی را در چارچوب ارزش‌های فردی قرار دادند و دریافتند این ارزش‌ها می‌توانند در تشخیص موقعیت، بحران و در نهایت ساخت احساس پیش از تصمیم‌گیری اخلاقی مؤثر باشند. کلابیر و رابرتس^۳ (۲۰۱۶) در تحقیق خود با عنوان "اثرات تجربه ورزشی در توسعه شخصیت اجتماعی" به این نتیجه رسیدند که تأکید بیش از حد بر پیروزی، مشکلات اخلاقی برای ورزشکاران ایجاد می‌کند و جامعه‌پذیری آنها را کاهش می‌دهد. شریعتی (۲۰۱۶) در تحقیق خود به بررسی نقش اخلاق در تربیت بدنی و ورزش پرداخت و پی برد که ضرورت توجه به آموزش‌های اخلاقی برای ورزشکاران و مربیان و همچنین تدوین دروسی با عنوان اخلاق کاربردی در ورزش ضروری به نظر می‌رسد. البته عبدالله پور (۲۰۱۶) در تحقیق خود که با هدف بررسی اهمیت اخلاق در ورزش انجام داد، به این نتیجه رسید که ورزش علاوه بر بهبود عملکردهای بدنی، محلی برای پرورش مجموعه‌ای از فضایل اخلاقی نیز می‌باشد. رزاقی، مهرابی و هنری (۲۰۱۵) نیز منش ورزشی را در پنج مؤلفه احترام به حریف، روابط، تعهد به ورزش، عدم رویکرد منفی و مسئولان شناسایی و تأیید کردند. به هر حال حفظ و رعایت قوانین بازی به همراه بازی به شکل واقعی و منصفانه می‌تواند اولین گام در جهت توسعه و پیشرفت ورزش در جهت اخلاقی شدن باشد. این امر می‌تواند متناسب با فرهنگ و نوع ورزش متفاوت باشد. ورزشکاران رشته‌های متنوع با توجه به نوع و سبک و پیشینه دارای ارزش‌های اخلاقی گوناگونی می‌توانند باشند؛ چرا که ارزش‌های اخلاقی در بین ورزشکاران رشته‌های خاص مانند فوتبال نیز از وزن کمی برخوردار است (کمائی و اکبری، ۲۰۱۳، ۲۶۳) اما ورزشی مانند کشتی که ریشه در تاریخ و فرهنگ ایران دارد، می‌تواند موارد اخلاقی بیشتر و یا متفاوت با ورزش‌های بومی سایر ملل داشته باشد. کشتی به عنوان ورزش ملی ایرانیان می‌باشد و در فتوت نامه سلطانی از آن به عنوان مبدل آدم به اخلاق یاد شده است، چنانچه واعظ کاشفی (۲۰۱۰) دوازده آداب از جمله نیک نیت، نیک معاش، راستگو، اطاعت خدا، خدمت استاد، نیکو سیرت، جوینده دل، دوری از حسد، دوری از بخل، همدلی، ناخشنودی از باخت حریف و عدم غرور را برای کشتی‌گیران ذکر کرد. مواردی که در سایر ملل به عنوان خصایص شخصیتی افراد مورد تأکید است در کشتی ایران از ارکان تبدیل شدن کشتی‌گیر به مرتبه پهلوانی است. حال با توجه به متغیر بودن حد و مرز اخلاقیات و تعاریف مختلف آن باید راهبردهای موثرتری را جستجو کرد. به

-
1. Graves
 2. Mumford
 3. Kleiber & Roberts

خصوص در ایران با شرایط خاص فرهنگی و اجتماعی حاکم و تأکید بر نقش ارزش‌های اسلامی، وجود کجروی‌های اخلاقی در ورزشکاران شاخص مبانی اخلاقی، اعتقادی و ارزشی جامعه را مورد هدف قرار می‌دهد و باعث تزلزل اعتقادات معنوی در جامعه می‌گردد. بنابراین این تحقیق در پی شناسایی حیطه‌های اخلاق در کشتی‌گیر ایرانی و شناسایی عوامل مؤثر در این حیطه‌ها است. این شناسایی می‌تواند به بازخورد مناسب در قالب یک منشور، کشتی‌گیر را از افتادن در حیطه‌های فساد دورتر و وی را به کمال انسانی که مطلوب کشتی به سبک ایرانی است نزدیک نماید.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر بر مبنای هدف کاربردی و از نوع تحقیقات توصیفی بود که به روش آمیخته گردآوری گردید. جامعه آماری پژوهش را در دو بخش نخبگان و کشتی‌گیران بزرگسال استان فارس تشکیل دادند. ابتدا از روش کتابخانه‌ای صفات اخلاقی ورزشکاران و کشتی‌گیران با بررسی اسناد و پیشینه‌های تحقیق مشخص شد. سپس با تشکیل گروه نخبگان این شاخص‌ها در اختیار آنان (کارشناس کشتی ۱ نفر، اعضای هیئت علمی ۳ نفر، روان‌شناس ۱ نفر، جامعه‌شناس ۱ نفر، کشتی‌گیر ۱ نفر) قرار گرفت. در سه مرحله به روش دلفی شاخص‌ها و سؤالات تأیید شد. به این ترتیب که سؤالات اولیه حاصل از پیشینه به صورت حداکثری به گروه نخبگان ارسال و بعد از نظر خواهی، درجه اهمیت هر سؤال مشخص شد. در مرحله بعد رتبه‌بندی‌ها مجدداً ارسال و نظر گروه نخبگان در در مورد حذف، اصلاح و یا تعدیل سؤالات و درجه اهمیت آنان در دور اول اعمال شد. این روش تا سه مرحله ادامه یافت تا گروه به توافق نهایی رسیدند. اما در مرحله تعیین حجم نمونه کشتی‌گیران باید گفت که به طور کلی حجم نمونه در روش‌شناسی مدل‌یابی معادلات ساختاری می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ مشاهده به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده تعیین شود. بنابراین تعداد نمونه در این تحقیق ۲۰۰ کشتی بود. در نهایت پس از انجام اصلاحات، پرسش‌نامه تأیید و سپس توزیع و جمع‌آوری شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا از نرم‌افزار اس پی اس برای تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد تا عوامل به صورت دقیق تعیین شوند. پس از تعیین دقیق عوامل، پایایی ابعاد از طریق آزمون آلفای کرونباخ بررسی شد که در بخش یافته‌ها گزارش می‌گردد. در مرحله بعد جهت برآورد روایی سازه، از تحلیل عاملی مرتبه اول در نرم‌افزار لیزرل کمک گرفته شد. در این مرحله توانایی تبیین عوامل توسط سؤالات سنجیده شد. در مرحله آخر نیز برای شناسایی شاخص‌های مؤثر در اخلاق کشتی‌گیران از تحلیل عاملی مرتبه دوم کمک گرفته شد. در انتها جهت خلاصه‌سازی کیفی و گزینشی نتایج، تیم تحقیق بعد از اطمینان از تأیید سؤالات به روش آماری و طبقه‌بندی، مجدداً از اعضای نخبگان خواست که مقوله‌ها را نیز شناسایی و طبقه‌بندی نمایند تا به مفاهیم دقیق‌تری برسد.

مؤلفه‌ها به مقوله‌های متناسب با تحقیق تقسیم‌بندی شد و در نهایت چهار مؤلفه شناسایی شده به ۱۲ مقوله تقسیم و طبقه‌بندی شدند.

نتایج

ابتدا به شناسایی ویژگی دموگرافیک پاسخگویان پرداخته شد. چنانچه در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بیشتر کشتی‌گیران پاسخگو بین بیست تا سی سال سن داشتند و بین پنج تا ده سال در کشتی فعال بودند. همچنین اکثر آنان در سطح مسابقات استانی فعال و تحصیلات کارشناسی داشتند.

جدول ۱- ویژگی‌های دموگرافیک کشتی‌گیران

متغیرها	تعداد	درصد
سن	زیر بیست سال	۸۲
	بین بیست تا سی سال	۵۲/۵
	بالای سی سال	۶/۵
سابقه	زیر پنج سال	۲۲/۵
	بین پنج تا ده سال	۴۳
	بالای ده سال	۳۴/۵
سطح مسابقه	سطح شهرستان	۲۸/۵
	سطح استان	۶۱/۵
	سطح ملی	۱۰
	زیر دیپلم	۴۱
سطح تحصیلات	دیپلم	۱۴/۵
	کارشناسی	۵۷/۵
	کارشناسی ارشد	۶/۵
	دانشجوی دکترا	۱
		۲

در بخش اول از شاخص کایزر-مایر-الکین استفاده شد. نتایج نشان داد مقدار $KMO: ۰/۸۹۵$ و $Sig: ۰/۰۰۰۱$ است که با توجه به مقدار KMO شدت همبستگی بین سؤالات جهت انجام تحلیل عاملی مناسب بود ($KMO \geq ۰/۷$). بنابراین برای تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی استفاده شد. قبل از انتخاب آزمون‌های آماری با بررسی چولگی و کشیدگی مشخص شد داده‌ها از توزیع طبیعی برخوردار هستند و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد. در ادامه برای تحلیل اکتشافی از چرخش

واریمکس استفاده شد. بر پایه ملاک کیسر، عواملی که دارای ارزش ویژه بیشتر از یک هستند، می‌توانند به عنوان عامل استخراج شوند. با توجه به پیشینه پژوهش ۴ عامل مدنظر قرار گرفت. این چهار عامل ۵۸ درصد واریانس کل را تبیین می‌کردند که ۱۶/۱۰ درصد توسط عامل اول، ۱۶/۰۵ درصد توسط عامل دوم، ۱۵/۹۶ درصد توسط عامل سوم و ۹/۸۹ درصد توسط عامل چهارم تبیین شد. برای شناسایی سؤالات مربوط به هر بعد از چرخش واریمکس استفاده شد. بارهای عاملی پس از چرخش واریمکس در جدول (۱) مشخص شده است. لازم به ذکر است بار عاملی مبنا ۰/۳ تعیین شد.

جدول ۲- تحلیل اکتشافی شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی‌گیران

ردیف	گویه	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴
۱	از روش‌های کاهش و یا افزایش وزن علمی استفاده می‌کنم	۰/۳۰۳			
۲	مواد نیروزای مجاز و غیر مجاز را می‌شناسم	۰/۴۹۲			
۳	از مواد غیر مجاز نیروزا استفاده نمی‌کنم	۰/۶۹۶			
۴	از استعمال سیگار، مواد مخدر دوری می‌کنم	۰/۶۶۸			
۵	از نوشیدنی‌های الکلی دوری می‌کنم	۰/۷۶۵			
۶	در فضاهای ورزشی و غیرورزشی پوشش مجاز را رعایت می‌کنم.	۰/۶۸۲			
۷	اخلاق حسنه بیرونی را سرلوحه زندگی قرار می‌دهم	۰/۶۹۳			
۸	به سلامت نفس درونی اهمیت می‌دهم	۰/۵۱۳			
۹	از تاتو و خالکوبی استفاده نمی‌کنم	۰/۵۳۵			
۱۰	بهداشت فردی را رعایت می‌کنم	۰/۵۴۶			
۱۱	به دست دادن با حریف در ابتدا و انتهای مبارزه پایبندم	۰/۵۱۵			
۱۲	به دست دادن با مربیان حریف معتقدم	۰/۴۶۷			
۱۳	در برابر تشویق هواداران حریف صبر دارم	۰/۵۵۳			
۱۴	اعتماد به مربیان خود را سرلوحه خود کرده ام	۰/۴۷۰			
۱۵	از تمارض کردن دوری می‌کنم	۰/۳۲۶			
۱۶	به برتری و پیشرفت حریف احترام می‌گذارم	۰/۶۲۵			
۱۷	در مبارزه با حریف‌های تمرینی مواظب سلامتی حریف هستم	۰/۳۴۱			
۱۸	رعایت حریف مصدوم را می‌کنم	۰/۵۳۷			

ادامه جدول ۲- تحلیل اکتشافی شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی‌گیران

ردیف	گویه	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴
۱۹	با مبارزه نکردن مقابل رژیم اسرائیل، به مصالح کشورم احترام می‌گذارم		۰/۵۰۶		
۲۰	پهلوانان نامی و قدیمی کشتی را می‌شناسم			۰/۴۱۹	
۲۱	به پیشکسوتان و مربیان ورزش کشتی احترام می‌گذارم			۰/۷۶۷	
۲۲	تلاش برای بهتر بودن و توسعه مهارت‌های کشتی سرلوحه من است			۰/۷۶۱	
۲۳	احترام به تشک کشتی را جدی می‌گیرم			۰/۸۲۲	
۲۴	جنگندگی برای برد واقعی را جدی می‌گیرم			۰/۸۱۷	
۲۵	به قوانین کشتی مسلط هستم			۰/۶۴۶	
۲۶	شرط بندی در کشتی را غیراخلاقی می‌دانم			۰/۷۳۳	
۲۷	جهت تصویب قوانین معقول به کارشناسان مشورت می‌دهم			۰/۳۵۸	
۲۸	به شفافیت قراردادهای مالی خود علاقه مندم			۰/۳۹۱	
۲۹	به همه هواداران خود و حریف در جامعه احترام می‌گذارم			۰/۷۳۱	
۳۰	فضای مجازی (اینستاگرام و وبلاگ‌های...) خود را مدیریت می‌کنم			۰/۶۱۱	
۳۱	مشکلات را با هواداران در میان می‌گذارم			۰/۶۷۱	
۳۲	رعایت حدود حضور در رسانه‌ها را می‌شناسم			۰/۶۸۹	
۳۳	بازنده و برنده بودن را به جامعه سرایت نمی‌دهم			۰/۵۹۷	
۳۴	مهارت‌های کشتی را به جامعه آموزش می‌دهم			۰/۳۰۶	
۳۵	مسئولیت‌های اجتماعی یک ورزشکار را انجام می‌دهم			۰/۳۳۴	
	درصد واریانس	۱۶/۱۰	۱۶/۰۵	۱۵/۹۶	۹/۸۹

به طور کلی ده سؤال روی عامل اول با بار عاملی بیشتر از ۰/۳۰۳، نه سؤال روی عامل دوم با بار عاملی بیشتر از ۰/۳۲۶، نه سؤال روی عامل سوم با بار عاملی بیشتر از ۰/۳۵۸ و هفت سؤال روی عامل چهارم با بار عاملی بیشتر از ۰/۳۰۶ قرار گرفت. انطباق سؤالات با عوامل از پیش در نظر گرفته شده برای صفات اخلاقی کشتی‌گیران نشان می‌دهد عامل نخست را می‌توان، احترام به خود، عامل دوم را احترام به حریف، عامل سوم را احترام به کشتی و عامل چهارم را احترام به جامعه نام‌گذاری کرد. پس از تعیین عوامل و تأیید آن، برای بررسی پایایی ابعاد هر عامل از شاخص آلفای کرونباخ استفاده شد (جدول ۳).

جدول ۳- وضعیت پایایی ابعاد پرسش‌نامه

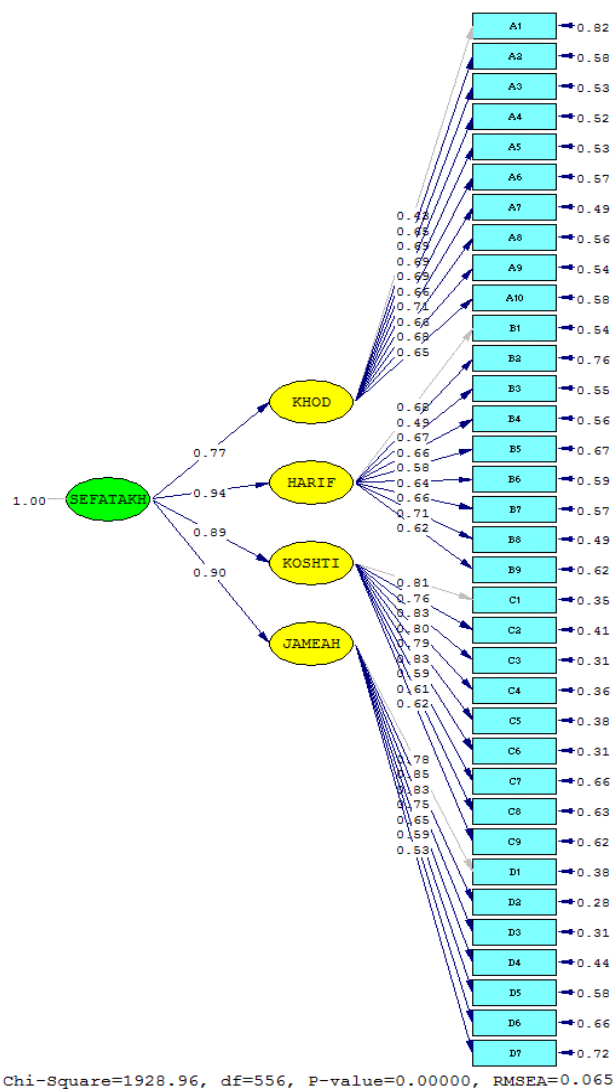
ابعاد	احترام به خود	احترام به حریف	احترام به کشتی	احترام به جامعه	کل
الفای کروناخ	۰/۸۸	۰/۸۵	۰/۹۱	۰/۸۸	۰/۹۵
وضعیت پایایی	قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول

جهت تحلیل عاملی مرتبه اول پرسش‌نامه، در ابتدا هر مؤلفه با عامل مربوط به خود مورد بررسی قرار گرفت. در مدل استاندارد، میزان روابط بین سازه و بعد، بعد و شاخص نشان داده می‌شود. در صورتی که رابطه بالاتر از ۰/۳ باشد، می‌توان گفت سؤالات مورد نظر از قدرت تبیین خوبی برخوردار است.

جدول ۴- بار عاملی و مقدار تی در تحلیل عاملی مرتبه اول

سؤالات	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12
مقدار t	۶/۰۰	۹/۸۱	۱۰/۶۲	۱۰/۶۲	۱۰/۶۸	۹/۹۵	۱۱/۱۵	۱۰/۰۸	۱۰/۵۶	۹/۹۸	۱۰/۷۵	۷/۲۷
بار عاملی	۰/۴۳	۰/۶۵	۰/۶۹	۰/۶۹	۰/۶۹	۰/۶۵	۰/۷۱	۰/۶۶	۰/۶۸	۰/۶۵	۰/۶۹	۰/۵۰
سؤالات	Q13	Q14	Q15	Q16	Q17	Q18	Q19	Q20	Q21	Q22	Q23	Q24
مقدار t	۱۰/۶۹	۱۰/۳۸	۸/۶۵	۹/۵۵	۹/۶۲	۱۰/۹۴	۹/۱۴	۱۳/۴۸	۱۲/۴۹	۱۴/۱۸	۱۳/۳۷	۱۳/۰۰
بار عاملی	۰/۶۹	۰/۶۷	۰/۵۸	۰/۶۳	۰/۶۳	۰/۷۰	۰/۶۱	۰/۸۰	۰/۷۶	۰/۸۳	۰/۸۰	۰/۷۶
سؤالات	Q25	Q26	Q27	Q28	Q29	Q30	Q31	Q32	Q33	Q34	Q35	
مقدار t	۱۴/۱۶	۸/۹۶	۹/۳۶	۹/۵۳	۱۲/۹۱	۱۴/۵۰	۱۴/۴۹	۱۲/۴۰	۹/۸۵	۸/۸۷	۷/۷۳	
بار عاملی	۰/۸۳	۰/۵۹	۰/۶۱	۶۲	۰/۷۸	۰/۸۵	۰/۸۸	۰/۷۶	۰/۶۴	۰/۵۹	۰/۵۳	

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود و با توجه به تحلیل عاملی مرتبه اول، همه سؤالات مقدار t بالاتر از ۱/۹۶ داشتند که نشان‌دهنده معناداری مسیر بود. همچنین بار عاملی همه سؤالات بالاتر از ۰/۳ بود. بنابراین همه سؤالات تأیید شدند. سپس برای شناسایی صفات اخلاقی کشتی‌گیران از مدل اندازه‌گیری استفاده شد.

شکل ۱- شناسایی صفات اخلاقی کشتی‌گیران (تحلیل عاملی مرتبه دوم)

با توجه به مدل اندازه‌گیری، صفات اخلاقی کشتی‌گیران تعیین شد و در جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود.

جدول ۵- مقدار بار عاملی و t در تحلیل عاملی مرتبه دوم

ابعاد	احترام به خود	احترام به حریف	احترام به کشتی	احترام به جامعه
بار عاملی	۰/۷۷	۰/۹۴	۰/۸۹	۰/۹۰
مقدار t	۵/۵۷	۹/۹۳	۱۱/۷۳	۱۱/۶۲

در آزمون نیکویی برازش، تناسب مجموعه داده‌ها بررسی می‌شود. با توجه به جدول شماره ۶ نسبت خی دو به درجه آزادی، برابر با ۳/۴۶ و ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین برابر با ۰/۰۶۵ است.

جدول ۶- بررسی شاخص‌های برازش

RMSEA	خی دو	درجه آزادی	خی دو					
			به درجه آزادی	به درجه آزادی	به درجه آزادی	به درجه آزادی	به درجه آزادی	
۰/۰۶۵	۱۹۲۸,۹۶	۵۵۶	۳/۴۶	۰/۹۲	۰/۸۹	۰/۹۵	۰/۸۶	۰/۸۹

مقدار ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین و سایر شاخص‌های برازش نشان می‌دهد برازش مدل در سطح مطلوبی قرار دارد. بنابراین مدل اندازه‌گیری پژوهش به لحاظ شاخص‌های برازش مناسب است و تمامی عامل‌های مطرح شده می‌توانند در مدل مجتمع شوند.

در نهایت عوامل تأیید شده در یک بررسی توسط تیم تحقیق و نخبگان به مقوله‌های زیر طبقه‌بندی شد. چنانچه در جدول ۷ گزارش شده است احترام به خود شامل دوپینگ، بهداشت بدن، سلامت روح؛ احترام به حریف شامل مصافحه، تشویق‌سازی و رعایت‌گزینی؛ احترام به کشتی شامل مرشدشناسی، فلسفه‌یابی قانون‌مندی؛ و احترام به جامعه شامل هواداران، رسانه‌شناسی و کمک‌های محلی بود.

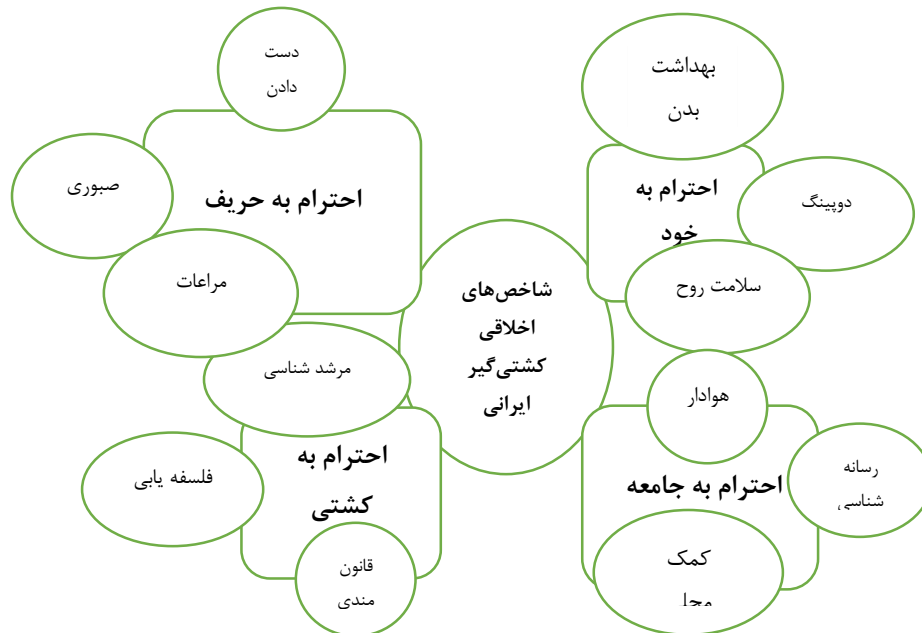
جدول ۷- مقوله‌بندی مؤلفه‌های شاخص‌های اخلاقی کشتی‌گیران

مقوله اصلی	مقوله فرعی	شاخص‌ها
	دوپینگ و مواد مخدر	از روش‌های کاهش و یا افزایش وزن علمی استفاده می‌کنم مواد نیروزای مجاز و غیر مجاز را می‌شناسم از مواد غیر مجاز نیروزا استفاده نمی‌کنم از استعمال سیگار و مواد مخدر دوری می‌کنم از نوشیدنی‌های الکلی دوری می‌کنم در فضاهای ورزشی و غیرورزشی پوشش مجاز را رعایت می‌کنم.
احترام به خود	بهداشت بدن	بهداشت فردی را رعایت می‌کنم به سلامت نفس درونی اهمیت می‌دهم از تاتو و خالکوبی استفاده نمی‌کنم اخلاق حسنه بیرونی را سرلوحه زندگی قرار می‌دهم
	سلامت روحی	
	دست دادن	به دست دادن با حریف در ابتدا و انتهای مبارزه پایبندم به دست دادن با مربیان حریف معتقدم در برابر تشویق هواداران حریف صبر دارم
	صبوری	به پیشرفت و برتری حریف احترام می‌گذارم از تمارض کردن دوری می‌کنم اعتماد به مربیان خود را سرلوحه خود می‌کنم در مبارزه با حریف‌های تمرینی مواظب سلامتی حریف هستم
احترام به حریف	مراعات	رعایت حریف مصدوم را می‌کنم با مبارزه نکردن مقابل رژیم اسرائیل، به مصالح کشورم احترام می‌گذارم
	مرشد شناسی	پهلوان نامی و قدیمی کشتی را می‌شناسم به پیشکسوتان و مربیان ورزش کشتی احترام می‌گذارم فلسفه‌ی من بهتر بودن از طریق کشتی است
	فلسفه محوری	به محیط و تشک کشتی احترام می‌گذارم به تلاش برای برد اهمیت می‌دهم به قوانین کشتی مسلط هستم
احترام به کشتی	قانون‌مندی	شرط بندی در کشتی را غیر اخلاقی می‌دانم جهت تصویب قوانین معقول به کارشناسان مشورت می‌دهم به شفافیت قراردادهای مالی خود علاقه مندم

ادامهٔ جدول ۷- مقوله‌بندی مؤلفه‌های شاخص‌های اخلاقی کشتی‌گیران

مقوله اصلی	مقوله فرعی	شاخص‌ها
احترام به جامعه	هواداران	به همه هواداران خود و حریف در جامعه احترام می‌گذارم مشکلات را با هواداران در میان می‌گذارم فضای مجازی (اینستاگرام و وبلاگ‌های...) خود را مدیریت می‌کنم
	آشنایی با رسانه	رعایت حدود حضور در رسانه‌ها را می‌شناسم بازنده و برنده بودن را به جامعه سرایت نمی‌دهم
	کمک رسانی محلی	سعی می‌کنم با مهارتم در رابطه با کشتی را به جامعه آموزش دهم
		مسئولیت‌های اجتماعی یک ورزشکار را انجام می‌دهم

در ادامه می‌توان شاخص‌های اخلاقی یک کشتی‌گیر را در الگوی زیر تحت عنوان الگوی اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی ارائه کرد. در این الگو اندازه چهار مؤلفه شناسایی شده با توجه به میزان اهمیت آنان تغییر کرده است.

شکل ۲- الگوی شاخص‌های اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی

چنانچه در شکل ۲ مشاهده می‌گردد، نتایج به صورت خلاصه گزارش و ترسیم شده است. در الگو مقوله‌های اصلی و فرعی به صورت شماتیک و با توجه به امتیاز کسب شده ارائه شده است. همچنین این الگو نشان می‌دهد احترام به حریف با بیشترین امتیاز بزرگتر و احترام به خود کوچک‌ترین حجم را به خود اختصاص داده است.

بحث و نتیجه‌گیری

مقوله اخلاق در جامعه و به تبع آن در ورزش از دیرباز مورد توجه بسیاری از محققان و جامعه پیرامونی آن مثل تماشاگران بوده است. از دیرباز در ایران باستان پهلوانان دارای خصایص اخلاقی والا داشتند و مورد احترام مردم بودند. به مرور زمان این پهلوانان در رشته ورزشی کشتی تعلیم دیده‌اند و امروزه مردم انتظار دارند که این ورزشکاران دارای اخلاق بهتر و عام‌پسندی نسبت به ورزشکاران دیگر رشته‌ها باشند. بنابراین هدف از این پژوهش شناخت و الگوی اخلاقی یک کشتی‌گیر ایرانی بود. نتایج آن منجر به شناسایی چهار مقوله احترام به خود، حریف، کشتی و جامعه شد.

مهمترین مؤلفه شناسایی شده احترام به حریف بود که شامل سه مقوله دست دادن، صبوری و مراعات بود. در واقع یکی از مهمترین شاخص‌های یک کشتی‌گیر، بازی جوانمردانه است که گورست و آتالی (۲۰۱۱) نیز به این مورد اشاره کرده و خواستار احترام همه ورزشکاران به این قانون اخلاقی شده‌اند. از طرف دیگر نیز باید توجه داشت بازی جوانمردانه در ورزش‌های گوناگون مصادیق مختلفی دارد و از نظر برخی محققان مانند متوارکو^۱ (۲۰۱۴) ارائه قوانین تمام بازی‌های ورزشی بدون در نظر گرفتن مسائل گوناگون عرف، سن و جنسیت خود مظهر بی‌عدالتی است. همچنین یکی از ابعاد اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی عدم مبارزه به حریف‌های تمرینی از سرزمین‌های اشغالگر به دست آمد که با نظر برخی محققان مانند گلاوس و لیویلین^۲ (۲۰۱۳) همخوانی ندارد. به عقیده آنان ملی‌گرایی و به رسمیت نشناختن حریفان با هر مذهب و ملیت از ارکان اخلاق به دور است و ورزشکاران را از استانداردهای جهانی ورزش تهی می‌سازد. باید توجه داشت احترام به عرف و قوانین سرزمینی یک ورزشکار، مانند فرهنگ دفاع از مظلوم چنانچه سیره بسیاری از بزرگان دینی و اخلاقی ایرانی است، خود جلوه والایی از ارزش اخلاقی‌های و مصداق بارز بازی جوانمردانه است. چنانچه متوارکو (۲۰۱۴) نیز صرفاً احترام به قوانین بازی را اخلاقیات ندانسته است. عدم رویارویی کشتی‌گیران ایرانی با رژیم صهیونیستی خود نمادی از اخلاق را به نمایش می‌گذارد. همچنین با توجه نتایج مامفورد و همکاران (۲۰۱۵) تشخیص تصمیم‌گیری‌های اخلاقی باید در چارچوب ارزش‌های مذهبی_اجتماعی باشد که

1. Motoarca, I, R

2. John Gleaves & Matthew Llewellyn

در خصوص مبارزه با کشورهای اشغالگر، در کشتی‌گیران ایرانی با توجه به پشتوانه مذهبی و اجتماعی صادق است. شیلدز و بردمایر^۱ (۲۰۰۷) در تحقیق خود اشاره داشتند توجه به حریف و کمک به او در مواقع مورد نیاز از جمله حیاتی‌ترین مسائل در اخلاق ورزشی است. بنابراین می‌توان چنین استنباط نمود که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق شیلدز و بردمایر (۲۰۰۵) و همچنین نتایج تحقیق اسیفنز (۲۰۰۱) همخوانی دارد. پروئیو و آتانائیلیدی^۲ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان "سِمَت ورزشی، نوع ورزش، سابقه ورزشی و رشد اخلاقی" هیچ تفاوت معناداری بین آزمودنی‌ها با توجه به سِمَت ورزشی (مربی، داور یا بازیکن)، نوع ورزش (بسکتبال، هندبال و فوتبال)، سابقه ورزشی (۱ تا ۶ سال، ۷ تا ۱۴ سال، ۱۵ تا ۳۰ سال)، در زمینه رشد منطق اخلاقی مشاهده نکردند. بنابراین پیشنهاد می‌گردد قوانین دست دادن با حریف در قالب پروتکل‌های انجام مسابقه در تمامی سنین اعمال گردد. هر چند اجبار در چنین مسائلی شاید از معنویت و عمق اخلاقی آن بکاهد. همچنین ایجاد قوانین داوری در قالب محدود کردن تمارض‌ها می‌تواند در دراز مدت به فرهنگ اخلاقی این رشته منجر گردد.

مؤلفه بعدی اخلاقی یک کشتی‌گیر ایرانی احترام به جامعه، شناسایی شد و شامل سه مقوله هواداران، آشنایی با رسانه و کمک‌رسانی محلی بود. باید توجه داشت امروزه رسانه تأثیر بسیاری مهمی در زندگی عادی و حرفه‌ای هر ورزشکار دارد که گاهی این تأثیر ناشی از استفاده خود ورزشکار از فضای مجازی است. چنانچه شعبانی (۲۰۱۸) همچنین نشان داد بین استفاده افراطی از رسانه‌های مجازی با ابعاد آسیب اجتماعی شامل طلاق، اعتیاد، بیکاری و انحرافات جنسی همبستگی معناداری وجود دارد. گاهی رسانه‌ها هستند که می‌توانند باعث کج رفتاری در برخی ورزشکاران گردند. چنانچه زارع و حیدری نژاد (۲۰۱۷) نشان دادند بین نقش رسانه‌های جمعی و رفتارهای خرافی همبستگی منفی وجود دارد. با وجود رسانه‌های مختلف در دسترس ورزشکار، هواداران نیز می‌توانند تعامل گسترده‌ای با آنان برقرار نمایند. گاهی این امر باعث ارتقاء برند و گاهی تخریب شخصیت می‌شود. فردریک و همکاران^۳ (۲۰۱۲) به بررسی مصرف‌کنندگان یک وبلاگ مشهور مرتبط با هنرهای رزمی پرداختند و شش دلیل اصلی برای دسترسی به وبلاگ را شناسایی کردند که شامل ارزیابی (انتقاد از وبلاگ و سازمان هنرهای رزمی ترکیبی)، جامعه (به اشتراک گذاردن عالی و تجارب)، جمع‌آوری اطلاعات (به دست آوردن اخبار در مورد هنرهای رزمی ترکیبی)، نمایش سطح دانش (نشان دادن سرمایه فکری فرد در مورد هنرهای رزمی ترکیبی به دیگران) بود. بنابراین با این رویکرد احتمالاً ورزشکار باید مدیریت صحیحی را برای راه‌اندازی و حدود استفاده از رسانه داشته باشد تا بتواند به هواداران با توجه به اهداف مراجعه آنان به رسانه خدمات متناسب ارائه نماید. پس پیشنهاد می‌گردد از نخبگان رسانه

-
1. Shields & Bredemeier
 2. Proios&AthanaïlidiS
 3. Frederick

بهره گیرند. علاوه بر آن خود ورزشکاران نیز به دلایل گوناگون جذب رسانه‌های مختلف می‌شوند. همبریک و همکاران^۱ (۲۰۱۰) با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی این موضوع پرداختند که چرا ورزشکاران حرفه‌ای از کانال رسانه اجتماعی مانند توئیتر استفاده می‌کنند. بر اساس یافته‌های آنها ورزشکاران حرفه‌ای به شش دلیل از توئیتر استفاده می‌کردند که شامل برقراری تعامل (رابطه مستقیم با دیگر ورزشکاران و تماشاگران)، تفریح (ارائه اطلاعاتی که ارتباطی با ورزش ندارند)، به اشتراک گذاردن اطلاعات (ارائه دیدگاه‌هایی در مورد مربیان، هم تیمی‌های خود و ورزش)، برقراری حلقه ارتباطی با محتوا (نشان دادن مکان‌های مورد علاقه در فضای اینترنت)، طرفداری (نشان دادن طرفداری از دیگر ورزش‌ها و هواداران) و تبلیغات (روابط عمومی، اعم از مبارزات انتخابی و بازی‌هایی که قرار است در آینده انجام شوند) بود. همه این موارد در صورتی رویکرد فرهنگی می‌یابد که بتواند اخلاق را در هر شش قالب ترویج دهد. علاوه بر این یکی از معیارهای اخلاقی که برای یک کشتی‌گیر شناسایی شد کمک‌های محلی است که می‌تواند در قالب مسئولیت‌های اجتماعی ارائه گردد. افروزه و همکاران (۲۰۱۷) یکی از رویکردهای مسئولیت اجتماعی را کمک‌های محلی در قالب‌های گوناگون آموزش و خیریه توسط باشگاه‌ها و ورزشکاران می‌دانند و توسعه آن را ضامن بقای ورزش و حسن نیت جامعه محلی می‌دانند. بنابراین چنانچه از اسم ورزش کشتی و روحیه پهلوانی آن برمی‌آید، اخلاق در کشتی از الزامات ایم ورزش بومی می‌باشد. سولبرگ و هامرولد^۲ (۲۰۰۸) اشاره داشتند وجود هوادار بیشتر به رونق بیشتر آن ورزش می‌انجامد. بنابراین وجود خطوط ارتباطی ایمن و نزدیک با رعایت اصول حرفه‌ای و اخلاقی می‌تواند به توسعه بیشتر ورزش کشتی در بطن جامعه بیانجامد. علاوه بر این با توجه به نتایج ایلپام و همکاران^۳ (۲۰۱۲) ایجاد هواداری می‌تواند به رونق مشارکت ورزش کلی آحاد جامعه و نیز رونق مشاغل ورزشی منجر گردد. بنابراین پیشنهاد می‌گردد کشتی‌گیران با توجه به بضاعت علمی و ملی خود همواره سهم اندکی را در توسعه ورزش کشتی و یا رونق اجتماعی ایفا نمایند تا علاوه بر ایجاد حسن نیت به ورزش کشتی در بین جامعه، به صورت عملی جامعه نیز از ورزش منتفع گردد.

مؤلفه سوم شناسایی شده احترام به ورزش کشتی است که نشأت گرفته از احترام به فلسفه این رشته قدیمی و پهلوانی در کشور ایران است. احترام به ارزش‌های یک ورزش می‌تواند ناشی از درک ارزش‌ها و احترام به ارزش‌های یک عرف، سمبل، نماد و یا باورهای یک جامعه باشد. بسیاری از صاحب‌نظران مسائل تربیتی معتقدند فعالیت‌های ورزشی ارزش‌ها را آموزش می‌دهند و از طریق این فعالیت‌ها رفتار

-
1. Hambrick, M. E
 2. Solberg, H., & Hammervold
 3. Aelbaum, G., Cain, M., Darling, E., & Stanton, S.

ورزشی، کار گروهی، انضباط، اعتماد به نفس و ... آموخته می‌شود. همچنین بر این باورند که ورزش برای زندگی سالم ایده‌آل است و صفاتی که از طریق ورزش فراگرفته می‌شوند برای رشد اخلاق عمومی، اساسی تلقی می‌شوند (صبوری، ۲۰۰۴). از طرف دیگر امروزه بیشتر ورزش‌ها به موارد فساد آلوده شده‌اند، چنانچه کلرت و همکاران (۲۰۱۵) به طیفی اشاره دارند که موارد فسادانگیز مالی را نیز در آن دخیل می‌دانند. آنان اعتقاد دارند مواردی چون شرط‌بندی‌های غیر مجاز و تمارض‌ها نیز در طیف اخلاق گنجانده می‌شوند. شرط‌بندی در ورزش به دلیل مرتبط بودن با تبانی و در نتیجه فساد و انحراف در رقابت‌های ورزشی، توجه ویژه دانشمندان علوم حقوق و ورزش جهان را در سال‌های اخیر به خود معطوف داشته است. رئیس کمیته بین‌المللی المپیک، «قمار مرتبط با تبانی» را بعد از دوپینگ، بزرگ‌ترین تهدید برای ورزش توصیف کرده و آن را به یک «سرطان» تشبیه کرده است که باید از طریق تلاش و کوشش متحدانه سازمان‌های ورزشی و حقوقی نابود شود. همچنین از آنجا که کشور ایران در حال حاضر گذر از سنت به مدرنیته است، با تغییرات و دگرگونی‌های عظیم جوامع، به ویژه توسعه شهرنشینی، صنعتی شدن، دگرگونی‌های فرهنگی، تغییر در سبک زندگی، تحول در ساخت اجتماعی و وظایف و کارکردهای فرهنگی این نهادها، انحرافات متعددی در جامعه بروز پیدا می‌کند. باید گفت هر یک از جوامع انسانی، فرهنگ خاص خود را دارد که در طول تاریخ شکل گرفته است و همین فرهنگ، هویت دهنده یک جامعه است (عباس زاده و همکاران، ۲۰۱۴). بر این اساس، در بسیاری از کشورها، متولیان امور سیاسی و اقتصادی، در کنار اتخاذ روش‌های غیرسرکوب‌گرانه، از حقوق کیفری به عنوان ابزاری جهت مبارزه با پدیده شرط‌بندی استفاده کرده و قوانین جزایی بعضاً شدیدی برای مقابله با آن پیش‌بینی کرده‌اند (حبیب زاده و همکاران، ۲۰۱۰). به طور کلی مشکلات اقتصادی و اجتماعی ناشی از قمار عبارتند از افزایش ورشکستگی، خودکشی، اعتیاد به قمار، طلاق، کودک آزاری، خشونت علیه کودکان، خشونت خانوادگی و افزایش کلی جرایم جنایی (پایگاه اطلاع رسانی جرایم اقتصادی در فضای مجازی، ۱۳۹۴). همچنین احترام به بزرگ‌تر در فرهنگ کشور ایران وجود دارد که در قالب کشتی نیز هویدا شده است. شوقی (۲۰۰۸) اشاره دارد که احترام به پیشکسوتان و قهرمانان، احترام به کشتی و باعث عزت کشتی کشور می‌شود. از قدیم در رویکرد تعریف از پیشکسوت واژه احترام به وی نیز مستتر بوده است و این فرهنگ سینه به سینه توسط کشتی‌گیران و پهلوانان به ورزش کشتی حرفه‌ای منتقل شده است. همچنین آگاهی به فلسفه ورزش می‌تواند ورزشکار را از کشیده شدن به ورطه نابودی نجات دهد. در فلسفه مورد نظر تمام روحیات و اخلاقیات نیز جاری است و لحاظ شده است و تماشاگران و بینندگان به خوبی می‌توانند قهرمانان واقعی خود را توسط احترام به پایه‌های ورزش کشتی از بقیه متمایز کنند.

آخرین مؤلفه شناسایی شده کشتی‌گیر ایرانی، احترام به خود است و شامل سه مقوله دوری از دوپینگ، توجه به سلامت جسمانی و سلامت روحی می‌شود. به عقیده آروانیتی (۲۰۰۶) دوپینگ یکی از مهمترین ابعاد اخلاق در ورزش روز جهان است که مبنای بسیاری از اخلاقیات در تمام حوزه‌های مرتبط با ورزش است. امروزه استفاده نادرست از داروها به معضل پیچیده‌ای تبدیل شده است. دوپینگ، تنها سوءمصرف مواد دارویی نیست بلکه با جنبه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی ارتباط دارد. استفاده از مواد و روش‌های غیرمجاز، عملی غیراخلاقی و مغایر با رقابت شرافتمندانه است و در عین حال که ارزش‌ها را برهم می‌زند، ممکن است سلامت ورزشکاران را نیز به خطر اندازد (موترام^۱، ۲۰۰۳) طبق مطالعات انجام شده در مورد دانش ورزشکاران پیرامون دوپینگ به نظر می‌رسد ورزشکاران به طور معمول دانش کافی در حوزه دوپینگ ندارند، به خصوص آشنایی ورزشکاران با عوارض جانبی استروئیدهای آنابولیک بسیار اندک است. به طوری که کمتر از یک سوم کشتی‌گیران با شایع‌ترین عوارض جانبی این داروها آشنایی دارند و بیش از ۴۰ درصد کشتی‌گیران به طور کامل از عوارض این داروها اظهار بی‌اطلاعی کردند. در این میان، بیشترین آشنایی ورزشکاران با عوارض جانبی مانند بزرگ شدن پستان در مردان، عقیمی و جوش پوستی است که تظاهرات عینی و سریع دارند و با عوارضی مانند یرقان و توقف رشد که ممکن است به صورت دیررس ظاهر شوند، کمتر آشنا هستند (حلب‌چی، استقامتی و منصورنیا، ۲۰۰۹). پوشش نوعی از توجه به بهداشت بدن است و لباس افراد از اولین ابزاری است که موجب شناخته شدن و تشخیص هویت آنان می‌شود (حمیدی و فرجی، ۲۰۰۹). از نظر کریک (۲۰۰۵) و مکوی (۲۰۰۰) پوشاک ابزاری برای رهایی از محدودیت‌های فرهنگی و کنترل اجتماعی در نیم قرن گذشته بشمار می‌آید. در این مورد می‌توان به ایجاد سبک‌های خرده فرهنگی اشاره کرد. سبک پوشش برای اثبات فردیت و راهی برای بنا ساختن تمایز او با دیگران است. بنابراین پیشنهاد می‌شود آموزش‌هایی جهت ارتقاء سطح آگاهی کشتی‌گیران در راستای فهم تأثیر پوشش فردی در جامعه توسط مربیان و فدراسیون‌ها ارائه گردد. از موارد دیگر که می‌تواند در الگوی اخلاق کشتی‌گیر ایرانی به فعلیت برسد عنصر سلامت روح است؛ چرا که گراوس^۲ (۲۰۱۸) ورزشکار با اخلاق را فردی دارای مشخصه‌های یک فرد مذهبی و سالم ترسیم می‌نماید که می‌تواند بسیاری از این فداست‌ها را در ورزش همه‌گیر نماید. بنابراین حفاظت ورزشکاران از خود منجر به نوعی جو اعتمادی نیز می‌گردد؛ چنانچه از نظر گیدنز (۲۰۱۴)، جو دارای اعتماد، پيله حفاظتی تولید می‌کند که در حقیقت، نوعی پوشش اطمینان‌بخش است که به حفظ و تداوم محیط پیرامونی ما کمک می‌کند. در واقع وقتی اعتماد بالاست، افراد برای حفظ اعتماد به همدیگر سعی

-
1. Mottram
 2. Graves

می‌کنند با رعایت هنجارها، اعتماد طرف مقابل را جلب کنند. شبکه‌های مشارکت در جامعه، هزینه عهدشکنی را افزایش می‌دهد، لذا فرصت‌طلبی و خودخواهی، منافع فرد را به خطر می‌اندازد و از سوی دیگر، این شبکه‌ها، هنجارهای قوی معامله متقابل را تقویت می‌کنند. لذا می‌توان نتیجه گرفت سرمایه اجتماعی، آنومی‌های ورزشی را کاهش داده و به تبع آن جرم و کجروی را نیز کاهش می‌دهد. کانو و سامز^۱ (۲۰۱۰) تاتو و خالکوبی را نشانه‌ای از خودخواهی، خودنمایی و حاصل تبلیغات بازار می‌دانند. استرین و همکاران^۲ (۲۰۰۶) در مطالعه خود در بین جوانان آلمانی که تاتو کرده بودند به این نتیجه رسیدند اکثر آنان رابطه کمی با کلیسا دارند و بیشتر آنان با مسایل کاهش سلامت روحی دست به گریبانند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت تاتو می‌تواند گاهی نشانه‌ای از ناملایمات روحی باشد که به کاهش وجهه اخلاقی یک ورزشکار منجر می‌گردد. به هر حال کلاس‌های آموزشی عمومی و تخصصی در سطوح مختلف استانی، ملی و بین‌المللی در جهت شناخت عوارض مواد نیروزا باید مورد توجه باشگاه‌ها و فدراسیون قرار گیرد تا با آگاهی دادن در خصوص رعایت بهداشت بدن و سلامت روح بر ارتقا توان جسمانی و انگیزشی، ورزشکار را به توسعه آن ترغیب نماید.

تاکنون بسیاری از پژوهش‌های مرتبط با حوزه اخلاق در ورزش به صورت کلی همه ورزش‌ها را مورد بررسی قرار داده‌اند و بسیاری از مسائل به صورت عام مطرح و شناسایی شده است. این پژوهش با توجه به پیشینه قوی و حمایت توده مردم از ورزش کشتی به شناسایی شاخصه‌های منحصر به فرد یک کشتی‌گیر پرداخت که در نهایت چهار منظر جامعه، ورزشکار، کشتی و حریف شناسایی شد.

منابع

1. Abbaszadeh. M, Alizadeh Aghdam. M, Aghayariehir. B, Najafzadeh. T, Nakhjavanloo. I. (2014). Cultural Disturbance and Its Related Factors Among High School Boys in Tabriz. *Sociology Studies*, 7(25): 25 -38. (Persian).
2. Abdollahpour. H. (2016) the Importance of Ethics in Sports, 2nd National Conference on Sports Science and Physical Education of Iran, Tehran, PP: 120-122
3. Aelbaum, G., Cain, M., Darling, E., & Stanton, S. (2012). What is the identity of a sports spectator? *Journal of Personality and Individual Differences*, (52): 422-427.
4. Afroozeh. M. S, Mozaffari. S.A, Njaf Aghae. A, Saffari M. (2017). Identify Domains and Factors Affecting on Social Responsibility of Professional Football Clubs Iran. *Sport management and development*, 5(2): 69-89. (Persian)
5. Ahmadzadeh, A., Dousti, M., & Farzan, F. (2012). Identifying of sport cultural challenges in Iran (Case study: Mazandaran province). *International Journal of Sport Studies*, 2: 250-254. (Persian)

1. Cano, C. R. and Sams, D
2. Stirn, A. Hinz, A. and Brahler, E.

6. Arvaniti, N. (2006). Ethics in Sport: The Greek Educational Perspective on Anti-doping. *Sport and society*, 9(2): 354-37.
7. Berg, E, C. Todd A. Migliaccio, T, A. Rosemary Anzini-Varesio, R. (2014). Female football players, the sport ethic and the masculinity-sport nexus. *Sport in Society*, 17(2):176-189.
8. Boxill, Jan. (2003). *The Ethics of Competition, Sport Ethics*, Oxford: Blackwell Publisher, First Edition. London, P:120
9. Cano, C. R. and Sams, D. (2010). "Body Modifications and Young adults: Predictors of Intentions to Engage in Future Body Modification". *Journal of Retailing and Consumer Services*, 17:80-87.
10. Cleret, L. McNamee, M. Page, S. (2015). Sports Integrity' Needs Sports Ethics (And Sports Philosophers and Sports Ethicists Too). *Sport, Ethics and Philosophy*, 9(1): 1-5.
11. Craik, j. (2005). *Uniforms Exposed: From Conformity to Transgression*. Oxford: Berg publisher, 1st Edition. London, P:142
12. Frederick, E. L., Clavio, G. E., Burch, L. M., and Zimmerman, M. H. (2012). "Characteristics of users of a mixed-martial-arts blog: A case study of demographics and usage trends". *International Journal of Sport Communication*, 5:109-125.
13. Giddens, A. (2014). *Modernization and Detachment*. Translation by Naser Mofeghian, Nayer Rey Publisher. Tehran, P:112 (Persian).
14. Gleaves, J & Llewellyn, M. (2013). Ethics, Nationalism, and the Imagined Community: The Case Against Inter-National Sport View all notes. *Journal of the Philosophy of Sport*, 41(1):1-9.
15. Graves, S. (2018). Love Your Opponent as Yourself: A Christian Ethic for Sport. *Sport, Ethics and Philosophy*, 12(1): 50-69.
16. Grosset, Y. Attali, M (2011) The International Institutionalization of Sport Ethics, *global society*, 48:517-525
17. Habibzadeh. J, Purgholam. H, Omrani. S. (2010) Gambling crime analysis in jurisprudence and law of Iran, *speciality journal of Islamic jurisprudence and Islamic law*, (20): 47-68
18. Halabchi. F, Esteghamati. A, Mansournia, M.A. (2009). Investigating the knowledge of the wrestlers of Tehran's clubs about doping and their estimation of the current prevalence in the country. *Journal of Biological Sciences*. 1: 105-121. (Persian)
19. Hallmann, Kirstin and Petry, Karen (2013). *Comparative Sport Development*. New York, NY: Springer Verlag
20. Hamidi, N, & Faraji, M. (2009). "Women's attitudes towards the common types of coverage". Tehran: Pub Islamic Propagation Organization. P: 14 (Persian)
21. Hambrick, M. E., Simmons, J. M., Greenhalgh, G. P., and Greenwell, T. C. (2010). "Understanding professional athletes' use of Twitter: A content analysis of athlete tweets". *International Journal of Sport Communication*, 3: 454-471.
22. Hughes, R., and J. Coakley. (1991). "Positive Deviance among Athletes." *Sociology of Sport Journal*, 8 (4): 307- 325.
23. Kamani, S, Akbari, A, (2013). Examining Ethical Values of Soccer Teams, *National Conference of Ethics in Sport*, Tehran, P: 263-265. (Persian)

24. Kleiber, D.A. & Roberts, G.C. (2016). The effects of sport experience in the development of social character: A preliminary investigation. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 3:114-22.
25. Léa Cléret, L. McNamee, M. (2012). Olympism, The Values of Sport, and the will to Power: De Coubertin and Nietzsche Meet Eugenio Monti. *Sport, Ethics and Philosophy*, 6(2):183-194.
26. McVeigh, B. (2000). *Wearing Ideology: State, Schooling and Self Presentation in Japan*. Berg publisher, Oxford, London, P: (55)
27. Morgan, W.J. (1993). Amateurism and Professionalism as Moral Languages: In Search of a Moral Image for Sport. *Quest*, 45(4): 270-493.
28. Mottram, Dr. (2003). *Drugs in sport*. 3rd Ed. London: routledge
29. Motoarca, I, R. (2014). Kinds of Fair Play and Regulation Enforcement: Toward a Better Sports Ethic. *Journal of the Philosophy of Sport*. 42(1):121-136.
30. Mumford, M.D., S. Connelly., R.P. Brown., S.T. Murphy., J.H. Hill., A. L. Antes., E.P. Waples. & L.D. Devenport. (2007). Ethics Training for Scientists: Effects on Ethical Decision-Making. *Ethics and Behavior*, 18 (4):315-339
31. Nedae, t. Alawi, Kh. (2011). The ethics of sport with a fair game approach. *Quarterly Journal of Qom University*, 10)2(:188-220. (Persian)
32. Razaghi, M, E. Mehrabi, G. Honari, H. (2015). Reliability and Validity of Persian Version of Sportspersonship Orientations Questionnaires. *Psychology Studies*, (9): 81-92.
33. Sabouri. H. (2004) *Ethics in Sports*, Sabouri Publisher, Tehran, P: 85
34. Shabani. A. (2018) Study of the Effects of Virtual Media on the Performance of Young Athletes. *Journal of Communication Management in Sports Media*, 6(21): 1-10. (Persian)
35. Sha'bani Bahar, Gh. (2005). *Principles of Fundamentals of Physical Education*. Hamadan University Publisher, 1th Edition, Hamadan, P: 18 (Persian).
36. Shariati. A. (2016). The Role of Ethics in Physical Education and Exercise, 2nd National Congress of Sport Sciences and Physical Education of Iran, Tehran, Association for the Promotion of Basic Sciences and Techniques, (Persian).
37. Shields, D. L., & Bredemeier, B. L. (2007). *Can sports build character?* In D. Smith & M. Bar-Eli (Eds.), *Essential readings in sport and exercise psychology*, Human Kinetics. p. 423–432
38. Shoghi, M. (2008). Respect for the secretary is respect for the wrestle, Available at <http://www.hamshahrionline.ir/news>
39. Smith, B., & Lord, J. (2017). Personal Ethics of Today's Sport Fans: Connecting Cultural Values, Ethical Ideologies, and Ethical Intentions. *Developments in Marketing Science: Proceedings of the Academy of Marketing Science*, 58–58. doi:10.1007/978-3-319-50008-9_14
40. Solberg, H., & Hammervold, R. (2008). TV Sports Viewers – Who Are They? *Nordicom Review*, (29): 95-110.
41. Stirn, A. Hinz, A. and Braehler, E. (2006). “Prevalence of Tattooing and Body Piercing in Germany and Perception of Health, Mental Disorders, and Sensation Seeking among Tattooed and Body - Pierced Individuals”. *Journal of Psychosomatic Research*, 60: 531 -534.

42. Tabatabai, M. H. (2003) *Tesir al-Mizan*, Islamic Publications Office Publisher, Tehran. P:402
43. The Economic Criminals Information Center in Cyberspace. (2015). *The Loss of Gamble Casualties on Family and Society*, Available at <https://www.iranhoshdar.ir>
44. Vaez Kashani. M, Sabzavari. M, Jafari. M. (1971). *Introduction to Photographer Thaname Sultani*. Iranian Culture Foundation. Tehran. 213
45. Vallerand, R. J., Briere, N. M., Blanchard, C., & Provencher, P. (1997). Development and validation of the Multidimensional Sportspersonship Orientations Scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 19: 197- 206.
46. Weiss, O. (1999). *The Basics of Sociology of Sport*. Translation of Karmat Allah Rasekh, 2010, Ney Publisher, Tehran, P: 149 (Persian).
47. Zare, A, Heydarinezhad, S. (2017). The Relationship of the Mass Media and the Appearance of Humorous Behaviors among Football Players. *Journal of Communication Management in Sports Media*, 5(18):13-27. (Persian).

ارجاع دهی

افروزه محمدصادق، عسگریور داود. (۱۳۹۹). شناسایی مؤلفه‌های اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۶۲-۱۴۱. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.6853.1596

Afrozeh M. S, AsgarPour D. (2020). Identification Ethical Components of Iranian wrestlers. *Research on Educational Sport*, 8(19): 141-62. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.6853.1596

تحلیل مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان

محمد کشتی‌دار^۱، داود مودی^۲، نازنین قاسمی^۳

۱. دانشیار مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)

۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد

۳. کارشناس ارشد مدیریت ورزش، دانشگاه پیام نور تهران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۰۷

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تحلیل مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان بود. روش تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشجویان ورزشکار شرکت‌کننده در چهاردهمین المپیاد فرهنگی- ورزشی دانشجویان دختر کشور به تعداد ۲۰۰۰ نفر تشکیل دادند. نمونه تحقیق به صورت در دسترس و با استفاده از جدول مورگان از بین دانشجویان به تعداد ۳۲۰ نفر انتخاب گردید. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های استاندارد هویت برند میل و اشفورس (۱۹۹۲)، عشق به برند آلبرت (۲۰۱۰)، اصالت برند کادیرو (۲۰۱۰) و پرسش‌نامه قدرت اجتماعی برند کرسنو و همکاران (۲۰۰۹) بود. روایی پرسش‌نامه‌ها به تأیید ۱۰ نفر از خبرگان ورزشی رسید و پایایی آنها در یک آزمون مقدماتی با ۳۰ آزمودنی و با آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه هویت برند (۰/۷۹)، عشق به برند (۰/۸۴)، اصالت برند (۰/۹۴) و قدرت اجتماعی برند (۰/۸۰) محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل نتایج داده‌ها از آزمون‌های کلموگروف- اسمیرنوف و معادلات ساختاری با نرم‌افزار اس.پی.اس.اس، آموس نسخه ۲۲ استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد هویت و اصالت برند تأثیر معناداری در عشق به برند و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دارند. از این‌رو ایجاد برند با ریشه قوی زمینه احساسات شدید را به وجود می‌آورد و قدرت اجتماعی آن را افزایش می‌دهد.

واژگان کلیدی: هویت برند، عشق به برند، اصالت برند، قدرت اجتماعی برند، دانشجویان دختر

1. Email: keshtidar@um.ac.ir

2. Email: davoodmoodi@gmail.com

3. Email: nazaninghasemi1221@gmail.com

مقدمه

اکنون، جامعه بشری بیش از هر زمان دیگری با کمبود منابع و نیازهای متنوع مواجه است و تلاش می‌کند با استفاده از منابع محدود موجود، پاسخگوی قسمتی از نیازهای نامحدود خود باشد. اگر اقتصاد، بررسی چگونگی رفع نیازهای نامحدود با استفاده از منابع محدود باشد، مدیریت، مجموعه‌ای از مهارت‌ها و دانسته‌ها برای استفاده بهینه از منابع محدود موجود خواهد بود و بازاریابی نیز علم تشخیص نیاز و رفع آنها از طریق تبادل منابع به شمار خواهد رفت (بیرامی ایگرد و همکاران، ۲۰۱۶). از مباحث مهم در حوزه بازاریابی مقوله برند و برندسازی است که برند به عنوان یک نام، نماد، واژه یا طرح و یا ترکیبی از این‌ها که بر اساس شناسایی کالا و خدمات یک فروشنده و یا گروهی از فروشندگان و متمایز کردن آنها از رقبای دیگر به کار می‌رود (اکرت^۱ و همکاران، ۲۰۱۲). یکی از مهمترین دارایی‌های شرکت برند^۲ آن است. نام تجاری یا همان برند به صورت وسیعی به عنوان یک اساس برای مصرف‌کننده و یک وسیله برای مشتری جهت بررسی تفاوت‌ها و منحصربه‌فرد بودن محصولات است که باعث قوت اعتماد و اطمینان مشتریان در سهولت فرایند تصمیم‌گیری‌شان می‌گردد (سامیتا و سوکی^۳، ۲۰۱۵، چانگ و کیم^۴، ۲۰۱۴). امروزه، صنعت ورزش کشور مملو از برندهایی است که علی‌رغم هویت‌یابی هواداران از این‌گونه برندها در طول سالیان متمادی، کمترین منافع را از این قدرت هویت‌سازی کسب نموده‌اند، به گونه‌ای که این هویت‌یابی مشتری از برند، کمتر توانسته است بر وفاداری و تعهد خرید آنها بیفزاید و در نتیجه، تأثیر چندانی بر توسعه بازار برند و قدرت درآمدزایی آن نداشته است (خداداده و بهنام، ۲۰۱۳). هویت‌یابی مشتری از برند به این معنا است که مشتری چه مقدار از هویت خود را به هویت برند گره می‌زند و حس می‌کند که بخشی از هویت وی از دو بعد فردی و اجتماعی، به هویت برند^۵ ورزشی آن تعلق دارد (لوربرو^۶، ۲۰۱۲). این هویت‌یابی از تأثیر بالایی بر قدرت بسط برند ورزشی و تولید درآمد برای آن برخوردار است؛ درآمدهایی که صرفاً حاصل از حق پخش و درآمد روز مسابقات نبوده و طیف کاملی از درآمدهای تجاری ناشی از فروش محصولاتی که تحت نام آن برند ورزشی به مشتریان ارائه می‌شود را نیز شامل می‌شود. آمارها نشان می‌دهد به طور مثال در باشگاه ورزشی رئال مادرید در فصل (۲۰۱۳-۲۰۱۲) ۲۱۱ میلیون دلار از درآمدهای مالی از طریق حامیان و فروش محصولات

-
1. Eckert
 2. Brand
 3. Sasmita & Suki
 4. Chung & Kim
 5. Brand Identity
 6. Loureiro

تحت پوشش این برند به دست آمده است. این آمار حدود ۴۱ درصد از کل درآمد این باشگاه را در کنار حق پخش و درآمد روز مسابقه به خود اختصاص می‌دهد. شایان ذکر است که این آمارها برای باشگاه بارسلونا و بایرن مونیخ به عنوان دو باشگاه پردرآمد جهان به ترتیب ۳۷ و ۵۵ درصد است که نشان از اهمیت این‌گونه درآمدها در مدیریت درآمدهای باشگاه‌های فوتبال دارد (دیولت^۱، ۲۰۱۴). هویت برند عاملی مؤثر در شکل‌گیری وفاداری، تعهد و عشق به برند از جانب مشتری است، در این ارتباط بهنام و همکاران (۲۰۱۴) هویت‌یابی مشتری از برند را یکی از الزامات مدیریت استراتژیک و در عین حال، وجه تمایز برندها می‌دانند و معتقد هستند برندهایی که در بازار رقابتی کار می‌کنند، باید مشخص نمایند که چه نوع هویتی در قبال خرید از برند آنها برای مشتریان ایجاد خواهد کردید. این مسأله از آن نظر حائز اهمیت است که مشتری، تناسب میان هویت مطلوب و هویتی که برند ایجاد می‌کند را تشخیص می‌دهد و اگر این تناسب برقرار نباشد، می‌تواند به عدم خرید یا حتی بیزاری از آن بیانجامد. هویت برند باعث عشق به برند می‌شود و این در حوزه ورزش بسیار مشهود است.

از اوایل سال ۲۰۰۰ نقش عشق برند^۲ در ایجاد یک برند مورد پرسش بوده است، اما محققان معتقد بودند عشق به برند ابتدایی‌ترین عامل در تعامل با مشتری است. آهوویا^۳ (۲۰۰۶) عشق به برند را وابستگی هیجانی یک مشتری راضی از برند، به آن برند خاص تعریف کردند که از هوس به آن ناشی می‌شود. این مفهوم با ورود به حوزه ورزش و خصوصاً تیم‌ها، برندهای ورزشی مصداق بیشتری پیدا کرد، به گونه‌ای که دابنت^۴ و دیگران (۲۰۱۰) در نتیجه تحقیقات خود به این نتیجه دست یافتند که شدت و ضعف عشق یک هوادار به تیم/ برند ورزشی عموماً از سایر مشتریان در ارتباط با سایر برندها آشکارتر و پایدارتر است. در مورد تعریف عشق به برند و شاخص‌های سنجش میزان این عشق، نظریات مختلفی ارائه شده است. استرنبرگ^۵ (۱۹۸۶) در تشریح این مفهوم، به سه بعد شوق داشتن برند، صمیمیت و تعهد به آن اشاره می‌کند و معتقد است که این سه عنصر در کنار یکدیگر، عشق به برند را به درستی تبیین می‌نمایند. پژوهش‌های مختلف در سراسر جهان بر اثرگذاری هویت‌یابی برند، بر عشق به برند صحنه گذاشته‌اند؛ به عنوان مثال، در نتایج اولین پژوهش‌های داخلی انجام شده در این حوزه توسط خداداده و بهنام (۲۰۱۴) هویت‌یابی مشتری از برند، بر عشق به برند اثرگذار بود. در این راستا اگر هویت ایجاد شده از سوی برند بتواند هویت مطلوبی را برای

-
1. Deloitte
 2. Love brand
 3. Ahuvia
 4. Danbet
 5. Strenberg

مصرف‌کننده ایجاد نماید، این امر سبب شکل‌گیری شور و علاقه خاصی در مشتری نسبت به برند می‌شود. آلبرت^۱ و همکاران (۲۰۱۳) معتقد هستند در صورتی که مشتری بین خود و برند احساس همانندی کند، این مسأله باعث می‌شود که مشتری، شور و شوق بیشتری (به عنوان یکی از جنبه‌های عشق به برند) برای داشتن برند داشته باشد. همچنین قجر بیگی و زمانی (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان، شناسایی عوامل مؤثر تعیین‌کننده هویت برند به وسیله عشق به برند مصرف‌کنندگان برندهای ورزشی در تهران دریافتند هویت برند بر وفاداری برند بیشترین تأثیرگذاری را دارد و همچنین متغیر تعدیل‌گر عشق برند بر هویت برند و جذب مشتریان مؤثر می‌باشند. خداداده و علوی (۲۰۱۶) در پژوهشی تحت عنوان، هویت‌یابی مشتری از برند ورزشی و اثرات آن بر بسط موفق برند با نقش‌آفرینی عشق به برند و تعهد و وفاداری به آن دریافتند متغیر هویت‌یابی مشتری با برند، بر عشق به برند و تعهد و وفاداری آنها نسبت به برند تأثیرگذار است. در همین راستا منسیو^۲ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی تأثیر اصالت برند در ایجاد عشق علامت تجاری: بررسی تأثیر در حافظه و سازگاری با شیوه زندگی، دریافتند اصالت نام تجاری، یک عامل تعیین‌کننده برای تصور در حافظه، تناسب سبک زندگی و عشق نام تجاری است. لوده^۳ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی دریافتند اصالت نام تجاری به عنوان متغیر واسطه‌ای بر اعتماد کسب و کارهای خانوادگی تأثیر بسزایی دارد.

قدرت اجتماعی برند^۴ نیز از مؤلفه‌های مهم دیگر است که هویت و اصالت برند^۵ در قدرت آن تأثیرگذار است. بر اساس مطالعات انجام شده پنج پایگاه قدرت اجتماعی برای برند شناسایی شده است که متناظر با پایگاه‌های قدرت اولیه‌شان هستند و شامل قدرت اجتماعی قهریه برند، قدرت اجتماعی مشروعیت برند، قدرت اجتماعی الگو بودن برند و قدرت اجتماعی عملکرد برند می‌باشند. بنابراین لازمه رهبری مؤثر و موفق در خلق قدرت اجتماعی برند این است که بتوانیم رفتار خود را با موقعیت‌های موجود در بازار تطبیق داده و درک جامعی از عوامل مؤثر بر تصمیمات خرید مشتریان داشته باشیم (یه^۶ و همکاران، ۲۰۰۴). ساختن یک برند قدرتمند نیازمند تعیین ویژگی‌ها و منافع ملموسی که برند با خود حمل می‌کند و منافع برای مشتریان از افزوده شدن آن منافع و مزایای روانی یا احساسی محصول است. این مفهوم ممکن است برای یک مشتری تحت عنوان قدرت

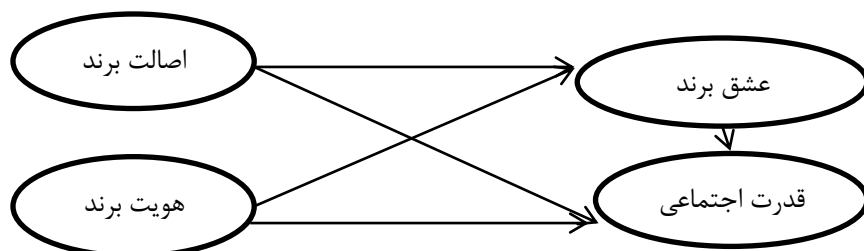
-
1. Albert
 2. Manthiou
 3. Lude
 4. Social power Brand
 5. Originality Brand
 6. Ye

اجتماعی برند معنی شود (کلوندی و همکاران، ۲۰۱۷). با بسط تعریف عمومی قدرت به شرایط ایجاد برند، قدرت اجتماعی برند به صورت یک بخش از ارزش ویژه برند مشتری محور در نظر گرفته می‌شود. صرف‌نظر از این‌که آیا این مفهوم ماهیتاً شناختی در نظر گرفته شود یا ارتباطی. بنابراین انتظار می‌رود هر چه قدرت اجتماعی برند بیشتر شود، ارزش ویژه برند مشتری محور هم بالاتر رود (کرسنو^۱ و همکاران، ۲۰۰۹). قدرت اجتماعی برند به صورت، توانایی یک برند برای تأثیرگذاری بر رفتار مصرف‌کنندگان، تعریف می‌شود (کلر^۲، ۱۹۹۲، آکر^۳ ۱۹۹۶ و کرسنو و همکاران ۲۰۰۹). در همین راستا لین و هوآنگ^۴ (۲۰۱۲)، آلویت و پیتس^۵ (۲۰۱۳) و سانگ وان^۶ (۲۰۱۵) نشان دادند جایگاه برند در نزد مردم می‌تواند نقش بسزایی در رفتار و نوع تصمیم‌گیری آنان برای استفاده و بهره‌برداری از خدمات آن برند داشته باشد. وای سیو^۷ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان تأثیر قدرت درک شده بر مبنای اصالت برند بر تمایل به پرداخت بیشتر به کالاهای لوکس دریافتند اصالت برند در قدرت درک شده برای خرید کالا تأثیر معناداری دارد. برنلو^۸ (۲۰۱۸) در پژوهشی نشان داد اطلاعات مربوط به مارک‌ها به طور مستقیم به تصمیم‌های خرید مصرف‌کننده مرتبط است. ارزش علامت تجاری تأثیر مستقیمی بر انتخاب مصرف‌کننده دارد و بر شیوه‌های مختلف تأثیر می‌گذارد. در دنیای ورزش، ارزش برند به ارزشی است که هواداران به نام و نماد تیم موردعلاقه خود دارند. جردن و جیمز^۹ (۲۰۱۷) نیز به تأثیر عاطفی برندهای ورزشی در تصمیم خرید مصرف‌کننده تأکید کردند. با توجه به اهمیت برند در تحقیقات ذکر شده می‌توان به این نکته پی برد که علاوه بر این‌که این تحقیقات بیشتر به حوزه محصول کالا در صنایع مختلف پرداختند، به محصول در بخش خدمات و برند خدمات توجه نداشتند و این نشان‌دهنده توجه کمتر محققین به حوزه خدمات است. از طرفی خدمات در صنعت ورزش نیز از مباحث مهمی است که در سال‌های اخیر کانون توجه محققین این حوزه بوده است. اما تحقیقی که به بررسی برند رویدادهای ورزشی و تأثیری که این رویدادها در زندگی اجتماعی و فردی افراد می‌گذارد، صورت نگرفته است. از این رو این تحقیق با بررسی مؤلفه‌های مهمی از برند در رویدادهای ورزشی ضمن جدید و نوآور بودن موضوع به غنای بیشتر تحقیقات در حوزه صنعت ورزش به ویژه رویدادهای ورزشی می‌پردازد.

-
1. Crosno
 2. Keller
 3. Aaker
 4. Lin & Huang
 5. Alwitt, & Pitts
 6. Sang -Won
 7. Siew
 8. Brunello
 9. Gordon & James

امروزه برگزاری رویدادهای ورزشی در دنیا اهمیت ویژه‌ای برای سازمان‌های ورزشی مالک آن دارد؛ چرا که درآمد بسیار قابل توجهی را نصیب مالکان برگزارکننده آن می‌نماید. از پیشرفت علم مدیریت رویداد و علوم زیرمجموعه آن مانند، مدیریت بازاریابی رویداد، مدیریت روابط عمومی در رویداد، مدیریت اماکن ورزشی و حتی تخصصی شدن در اموری از قبیل مراسم افتتاحیه، اختتامیه، امور داوطلبین، کار با رسانه، رویدادهای سبز و محیط‌زیست و بسیاری دیگر، نیز می‌توان متوجه این اهمیت شد. موضوعی که در این میان برای محقق سؤال برانگیز بود، این بود که چرا تا به امروز برگزاری رویدادهای ورزشی کمتر مورد توجه و اهمیت بوده است در حالی که در کشور ما با توجه به میزان جمعیت جوان می‌بایست استقبال بیشتری از این موضوع می‌شد (فسیح مردانلو، ۱۳۹۲). عوامل مختلفی در نشان دادن بیشتر رویدادهای ورزشی نقش دارند که برندسازی رویدادهای ورزشی از جمله عوامل مهمی است که توجه به آن و تلاش در جهت برندسازی رویدادهای ورزشی تا حدودی به اهمیت این رویدادها می‌افزاید. رویدادهای ورزشی دانشجویان نیز برای رشد بیشتر خود و توجه بیشتر به این رویدادها نیازمند برندسازی است.

با توجه به اهمیت برند در جذب مشتری و سودرسانی برای صاحبان آن و این‌که حوزه برند در ورزش دارای تأثیری دوچندان است و رویدادهای ورزشی به عنوان یکی از مهمترین محصولات در حوزه ورزش به شمار می‌روند، این پژوهش ابعاد جدیدی از برند را که در تحقیقات کمتری مورد بررسی قرار گرفته‌اند را بررسی کرد. با توجه به این‌که اکثریت تحقیقات برند در ورزش بیشتر بر کالاهای و خدمات ورزشی تأکید داشته‌اند و تحقیقات اندکی در حوزه برند رویدادهای ورزشی صورت گرفته است، در این پژوهش به اهمیت رویدادهای ورزشی به عنوان یک برند اشاره می‌کند و با توجه به مدل مفهومی پژوهش (شکل شماره ۱) به دنبال این سؤال است که مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای فرهنگی - ورزشی دانشجویان چگونه است؟

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات، توصیفی پیمایشی و از نوع همبستگی است و به طور مشخص مبتنی بر مدل‌سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشجویان دختر ورزشکار شرکت‌کننده در چهاردهمین المپیاد فرهنگی - ورزشی دانشجویان دختر کشور در سال ۱۳۹۷ تشکیل دادند که تعداد آنها ۲۰۰۰ نفر بود. تعداد نمونه از طریق شیوه نمونه‌گیری در دسترس و با استفاده از جدول مورگان از بین دانشجویان ورزشکار به تعداد ۳۲۰ نفر انتخاب گردید. برای اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق از پرسش‌نامه هویت برند میل و اشفورس^۱ (۱۹۹۲) در ۶ گویه، پرسش‌نامه عشق به برند آلبرت^۲ (۲۰۱۰) در ۱۰ گویه و ۲ بعد مهربانی و احساسات شدید، پرسش‌نامه قدرت اجتماعی برند کرسنو^۳ و همکاران با ۱۶ گویه و ۴ بعد قدرت اجتماعی قهریه برند، قدرت اجتماعی جذابیت برند، قدرت اجتماعی مشروعیت برند، قدرت اجتماعی الگو بودن برند و پرسش‌نامه اصالت برند کادیرو^۴ (۲۰۱۰) در ۱۴ گویه در طیف ۵ ارزشی لیکرت استفاده شد. برای اطمینان از روایی پرسش‌نامه‌ها، بعد از تدوین آنها از نظرات و راهنمایی‌های ۱۰ تن از استادان صاحب‌نظر در علم مدیریت ورزش استفاده شد و نظرات آنها در پرسش‌نامه نهایی لحاظ گردید. برای اطمینان از پایایی پرسش‌نامه‌ها از آلفای کرونباخ استفاده شد و ضریب پایایی درونی برای هویت برند (۰/۷۹)، عشق به برند (۰/۸۴)، اصالت برند (۰/۹۴) و قدرت اجتماعی برند (۰/۸۰) به دست آمد. به منظور سازمان دادن، خلاصه کردن، طبقه‌بندی نمره‌های خام و توصیف اندازه‌های نمونه، از روش آمار توصیفی و از آزمون کولموگروف اسمیرنوف و معادلات ساختاری (ضرایب بتا و تی) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای spss نسخه ۲۲ و آموس نسخه ۲۲، در سطح $\alpha=0/05$ انجام شد.

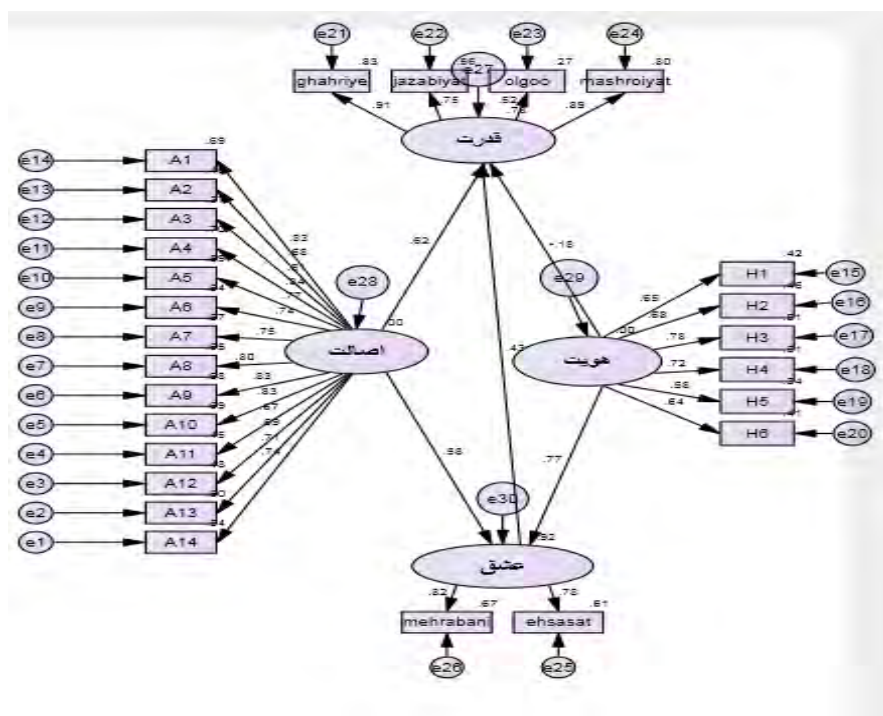
-
1. Meal and ashforth
 2. Albert
 3. Crosno
 4. Kadiro

نتایج

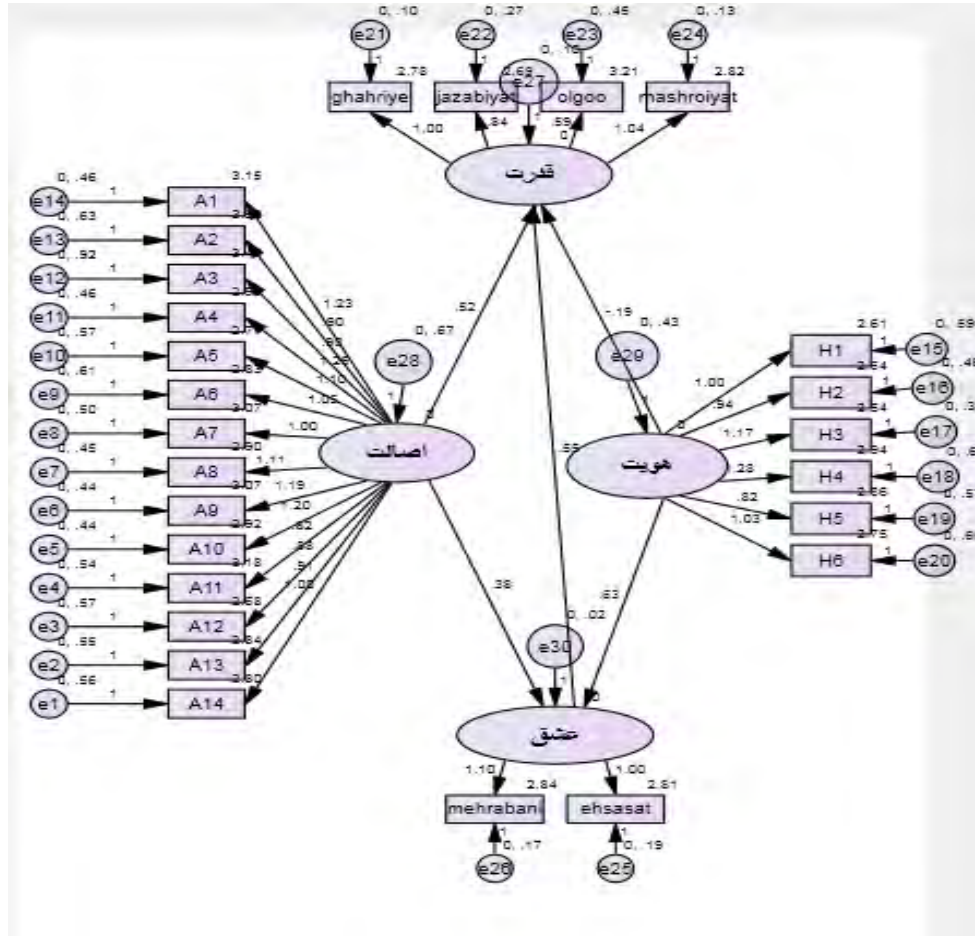
جدول ۱- داده‌های آماری مربوط به توصیف متغیرهای تحقیق

شاخص‌های آماری	میانگین و انحراف معیار	امتیاز متغیرها	آزمون کولموگروف-اسمیرنوف
متغیرها	حداقل	حداکثر	شاخص k-S
هویت برند	۲/۷۲±۰/۷۵۲	۱/۱۷	۴/۵۰
عشق برند	۲/۸۲±۰/۷۷۵	۱/۴۰	۴/۸۰
اصالت برند	۳±۰/۸۷۶	۱/۳۶	۴/۹۳
قدرت اجتماعی برند	۲/۸۷±۰/۶۹۴	۱/۴۴	۴/۵۰
سطح معناداری			۰/۹۴۱
			۰/۳۳۸
			۰/۱۰۹۸
			۰/۲۱۴
			۰/۳۳۱

با توجه به داده‌های جدول فوق و آزمون کولموگروف اسمیرنوف، چون سطح معناداری کلیه متغیرهای به کار گرفته شده در تحقیق بالاتر از سطح $\alpha=0/05$ است ($p \leq 0/05$)، لذا توزیع داده‌های متغیرهای فوق نرمال است.

شکل ۲- بارهای عاملی (ضرایب استاندارد شده) مدل تحقیق

شکل ۳- مدل پژوهش در حالت ضرایب تی

جدول ۲- آماره تی و بارهای عاملی مدل ارتباطی

سطح معناداری	C.R	بار عاملی	مسیر	
۰/۰۰۱	۷/۱۰	۰/۵۲	قدرت اجتماعی برند	<-
۰/۰۰۱	۷/۰۲	۰/۳۸	عشق به برند	<---
۰/۰۰۱	۰/۱۹	۰/۱۸	قدرت اجتماعی برند	<---
۰/۰۰۱	۰/۴۱	۰/۱۹	عشق به برند	<---
۰/۰۰۲	۰/۷۷	۰/۵۴	قدرت اجتماعی برند	<---

با توجه به شکل ۲ و ۳ و جدول ۲ استنباط می‌گردد کلیه روابط بین متغیرهای تحقیق معنادار است.

جدول ۳- شاخص برازش مدل ارتباطی تحقیق

ردیف	معیارهای برازش مدل	شاخص	مقدار شاخص	ملاک	تفسیر
۱	کای اسکوار نسبت به درجه آزادی	χ^2/df	۲/۰۱	نسبت به درجه آزادی	کای اسکوار مطلوب
۲	ریشه میانگین مجذورات تقریب	RMSEA	۰/۰۶۴	کمتر از ۰/۰۸	مطلوب
۳	شاخص برازش هنجار شده	NFI	۰/۹۴	بیشتر از ۰/۹۰	نسبتاً مطلوب
۴	شاخص نرم برازندگی	NNFI	۰/۹۲	نزدیک ۱	مطلوب
۵	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۲	بیشتر از ۰/۹۰	مطلوب
۶	شاخص برازش نسبی	RFI	۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰	نسبتاً مطلوب
۷	شاخص برازش اضافی	IFI	۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰	مطلوب
۸	شاخص برازندگی	GFI	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹۰	مطلوب
۹	برازندگی تعدیل یافته	AGFI	۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰	مطلوب

نتایج شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ نشان می‌دهد شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) بیشتر از ۰/۹ بود و نشان از تأیید مدل دارد. نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (۲/۰۱) از مقدار قابل قبولی برخوردار است. همچنین مقدار ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA) برابر با ۰/۰۶۴ است. در نهایت مشاهده می‌شود دیگر شاخص‌های برازش (NFI، CFI، IFI) مقادیر قابل قبول را نشان داده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تأثیر هویت و اصالت برند المپیادهای ورزشی دانشجویان بر عشق به برند و قدرت اجتماعی برند در بین دانشجویان ورزشکار انجام گرفت. صنعت ورزش عنصر پیش برنده در اقتصاد و همچنین عنصر فعال، در شکل‌گیری هویت شخصی است و اهمیت بسزایی در هر دو سطح خرد و کلان اقتصادی دارد. همچنین بازاری است که در آن افراد، فعالیت‌ها، کسب‌وکار و سازمان‌های درگیر در تولید، تسهیل، ترویج یا برگزاری هرگونه فعالیت با تمرکز بر ورزش است. در این بازار، کسب‌وکارها محصولات را به خریداران خود ارائه می‌کنند. این محصولات شامل هر گونه

کالا، خدمات، مردم، مکان، یا ایده مرتبط با ورزش است. رویدادهای ورزشی از محصولات مهم حوزه ورزش است که تولید و مصرف آن به شکل همزمان انجام می‌گیرد و این اهمیت این محصول و اهمیت برندسازی این محصول برای فروش تنها تأمین آن را دوچندان می‌کند.

نتایج تحقیق نشان داد هویت و اصالت برند بر عشق به برند تأثیر معناداری دارد. رضایت مشتریان برای تداوم موفقیت بنگاه‌ها در بازار رقابتی امروز کافی نیست. در این میان برای توضیح و پیش‌بینی تغییرات مطلوب در رفتارهای بعد مصرف مشتریان راضی، سازه بازاریابی جدیدی به نام عشق به برند که دارای ابعاد اولیه علاقه و هوس و ابعاد ثانویه صمیمیت، رؤیا، مدت رابطه، خاطرات، یگانگی، ایده‌آل‌سازی و لذت از برند است، معرفی شده است. مفهوم تعیین هویت مشتری به وسیله عشق به برند به ما کمک می‌کند تا دریابیم که چگونه، چه وقت و چرا برندها به مشتریان کمک می‌کند تا هویت خود را تعیین کنند. بی‌تردید هر برند فعال در بازار رقابتی باید برای بقا و حفظ سهم و گسترش سهم بازار خود نقشی بیشتر از تأمین نیازهای فیزیکی مشتری ایفا کند؛ نقشی که مصرف‌کننده در نتیجه آن بتواند هویتی مناسب از نظر فردی و اجتماعی- به دست آورد یا هویت پیشین خود را اصلاح کند. این هویت‌سازی برند همان‌گونه که در پیشینه تحقیق بیان شد، می‌تواند موجب علاقه مشتری به آن برند شود. البته این علاقه‌مندی و عشق گاه از حد متعادل خود خارج می‌شود و در صورتی که از جانب مدیران برند هوشمندانه مدیریت نشود، می‌تواند به حسادت به برند و اقدام‌های ضد برند از سوی مشتری منجر شود. المپیادهای ورزشی دانشجویی یکی از رویدادهایی است که طی چند ساله گذشته ضمن جذب تعداد بی‌شماری از دانشجویان به امر ورزش و مسابقات ورزشی، زمینه آشنایی آنان را با طرز برگزاری به رویداد ورزشی آشنا کرده است و در این رویدادها دانشجویان با مواردی از قبیل مراسم افتتاحیه و اختتامیه، برگزاری مسابقات در رشته‌ای مختلف، مراسم توزیع جوایز و ... آشنا می‌شوند. از طرفی برگزاری این رویدادهای در سطح کشور باعث جذب حمایت مالی و ارگان‌های دولتی می‌شود و تمرینی برای جلب حامیان ورزشی است. با توجه به این- که رویدادهای ورزشی در علم بازاریابی ورزشی به عنوان یک محصول محسوب می‌شود و می‌تواند به عنوان یک برند از آنها نام برد. المپیادهای دانشجویی نیز از این قاعده مستثنی نیست و در ذهن دانشجویان به عنوان برند رویداد ورزشی نمود می‌یابد و نوعی هویت ایجاد می‌کند. با توجه به علاقه شدید دانشجویان به این رویدادها، زمینه عشق به این مسابقات ایجاد شده و روزه‌روز به محبوبیت آنها در بین دانشجویان افزوده می‌شود. توجه به رویدادهای ورزشی دختران، زمینه رشد و گسترش ورزش زنان و فرهنگ‌سازی جهت توجه به ورزش زنان و امید بیشتر به افتخار آفرینی زنان در صحنه بین‌المللی می‌باشد. توسعه برند رویدادهای ورزشی بانوان و شناساندن اصالت و هویت برند این رویدادها، چه در قالب مسابقات دانشجویی و مسابقات ملی و بین‌المللی دیگر، علاقه به ورزش زنان

را در جامعه ایجاد می‌نماید و باعث تشویق تعداد کثیری از بانوان به فعالیت‌های ورزشی و ورزش کردن در سطح حرفه‌ای می‌شود. بنابراین برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی دانشجویان باید در ایجاد برند رویداد و توسعه این برند در سطح ملی و بین‌المللی تلاش نمایند. نتایج تحقیقات آلبرت و همکاران (۲۰۱۳)، فجر بیگی و زمانی (۲۰۱۶)، خداداده و بهنام (۲۰۱۴) با تحقیق حاضر همسو هستند.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد، هویت برند و اصالت برند تاثیر معناداری بر قدرت اجتماعی برند دارد. تحقیقات وای سیو و همکاران (۲۰۱۸) و منسیو و همکاران (۲۰۱۸) با تحقیق حاضر همسو بود و هر دو تحقیق اصالت برند را به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در قدرت برند ذکر کردند. اعتقاد بر این است که آمادگی ذهنی مشتریان تعیین‌کننده پایگاه قدرتی است که مدیران برند باید برای فرمان‌برداری و یا اثربخشی در رفتار به کار گیرند. بازاریابان ورزشی از ظرافت و هنر فروشندگی بیشتری در تأکید بر ابعاد قدرت اجتماعی برند که قادر است انواع نیازها و خواسته‌های شخصیتی و اجتماعی مشتریان را تأمین نماید، برخوردار باشند. همچنین یک برند می‌تواند در برابر رقابیش، بر اساس هر پایگاه قدرت اجتماعی که در ارتباط با بازار هدف تشدید می‌شود، موضع‌گیری کند. المپیادهای ورزشی دانشجویان هر ساله به طور منظم در دانشگاه‌های مختلف کشور برگزار می‌شود و نوعی معرفی برند دانشگاه و خدمات آن است. از آنجایی که این رویدادها از جنبه‌های اجتماعی مورد پذیرش قشر بسیاری از جامعه است و قدرت تأثیرگذاری زیادی در توسعه و اشاعه ورزش دارند، تلاش مدیران برگزارکننده این رویدادهای خلق اصالت برند این رویدادها و به دنبال آن افزایش تعداد مشتریان که همان تماشاچیان و ورزشکاران می‌باشد.

از نتایج دیگر پژوهش تأثیر معنادار عشق برند در قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان بود. لین و هوآنگ (۲۰۱۲)، آلویت و پیترس (۲۰۱۳) و سانگ وان (۲۰۱۵) نشان دادند جایگاه برند در نزد مردم می‌تواند نقش بسزایی در رفتار و نوع تصمیم‌گیری آنان برای استفاده و بهره‌برداری از خدمات آن برند داشته باشد و در نتیجه اهمیت عشق برند را در قدرت اجتماعی آن نشان می‌دهد. مدیران برند می‌بایست اجزای عشق‌آفرین برند را که موجب ایجاد روابط عاشقانه میان مشتری و برند می‌شود را شناسایی و بر روی آن سرمایه‌گذاری کنند. حضور ورزشکاران گروه‌های ملی در المپیاد دانشجویی یکی از عوامل مهمی است که باعث جذب تماشاگران به این رویدادها می‌شود و عشق به برند را ایجاد می‌کند. برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی باید از این مزیت رقابتی استفاده کنند و قدرت اجتماعی برند را افزایش دهند. همچنین کوتاه نمودن فاصله بین هویت برند متصور شده در ذهن تماشاگر و ذهن برگزارکننده رویداد از موارد مهم دیگری است که باید برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی به ویژه المپیادهای دانشجویی به آن توجه داشته باشند. به نظر

می‌رسد تبلیغات بیشتر این رویدادها در رسانه‌های ارتباط جمعی و جذب حامیان مالی بیشتر برای این رویدادها در افزایش قدرت اجتماعی آن تأثیر بسزایی دارد و بر اصالت و هویت آن می‌افزاید. با توجه به نتایج تحقیق حاضر و اهمیت برندسازی در ایجاد مزیت رقابتی برای رویدادها و سازمان‌های ورزشی پیشنهاد می‌گردد، ابتدا با بررسی موشکافانه رویدادهای دانشجویی و تأثیراتی که این رویدادها در جامعه و قشر دانشجو می‌گذارد، به ایجاد برندی قوی از این رویدادها مبادرت نماید. این امر نیازمند استفاده از خبرگان حوزه برندسازی در ورزش، جلسات منظم با متخصصین بازاریابی به منظور تثبیت برندی ماندگار از رویدادهای ورزشی دانشجویان است.

با توجه به این که در حوزه رویدادهای ورزشی و برند این رویدادها تحقیقات بسیار اندکی انجام گرفته است، لزوم تحقیقات بیشتر با بررسی مؤلفه‌های دیگر برند با قدرت اجتماعی و عشق برند رویدادهای ورزشی دیده می‌شود. همچنین از محدودیت‌های تحقیق حاضر انجام تحقیق در جامعه دختران دانشجو است. لذا انجام تحقیقی در جامعه پسران و مقایسه برند این دو رویداد در زمینه قدرت اجتماعی برند و عشق به برند، به برگزارکنندگان المپیادهای آتی کمک شایانی می‌کند.

منابع

1. Aaker, D. (1996). "Measuring Brand Equity across Products and Markets". *California Management Review*, 38, 102-20.
2. Ahuvia, A.C. (2005). Beyond the Extended self: Loved Objects and Consumers' Identity Narratives. *Journal of Consumer Research*, 32, 171-184.
3. Albert, N.; Merunka, D. and Valette-Florence, P. (2013). Brand passion: Antecedents and consequences, *Journal of Business Research*, 7(66), 904-909.
4. Alwitt, L. F., & Pitts, R. E. (2013). Predicting Purchase Intentions for an Environmentally Sensitive Product. *Journal of Consumer Psychology*, 5, 49-64.
5. Beyrami, Egder. J, Abasiyan. A.H, Hatami. S. (2016). The role of brand identity on the club's reputation from the perspective of fans. *Sports management studies*, 35: 83-96. (Persian)
6. Brunello, A. (2018). BRAND EQUITY IN SPORTS INDUSTRY. *International Journal of Communication Research*, 8(1), 25-30.
7. Chung, N., Koo, C., & Kim, J.K. (2014). Extrinsic and intrinsic motivation for using a booth recommender system service on exhibition attendees' unplanned visit behavior. *Computers in Human Behavior*, 30: 59-68.
8. Crosno, J. I., Freling, T. H., & Skinner, S. J. (2009). "Does brand social power mean market might? Exploring the influence of brand social power on brand evaluation". *psychology & marketing*, 26, 91-121.

9. Deloitte. (2014). All to play for football money league. Sports Business Group, Deloitte report, 1-40, available at: http://s.ucpf.fr/ucpf/file/201507/Deloitte-football-money-league-2014_bd.pdf.
10. Eckert, C., Louviere, J., & Islam, T. (2012). Seeing the forest despite the trees: Brand effects on choice uncertainty. *International Journal of Research in Marketing*, 29(3): 256-264.
11. Fasihe, N. (2013). Determination of effective factors on branding of sport events in Iran. Master's Thesis, Sports Management Attitudes, University of Tehran. (Persian)
12. Ghajar Beige, S., Zamani, A. (2016). Identifying the Effective Factors Determining Brand Identity by Loving the Brand of Sports Brands in Tehran, Fourth Scientific Conference on New Findings of Management Science, Entrepreneurship and Education in Iran. (Persian).
13. Gordon, B. S., & James, J. D. (2017). The Impact of Brand Equity Drivers on Consumer-based Brand Equity in the Sport Service Setting. *International Journal of Business Administration*, 8(3), 55.
14. Keller, K. L. (1999). "Managing brands for the long run: Brand reinforcement and revitalization strategies". *California Management Review*, 41, 102-24.
15. Khodadadeh, S., & Behnam, M. (2013). Brand extension determinants: An emphasis on emotional and sensational reactions of sport brands. Seminar Course of Payamnoor University. Fars, July 2013, Estahban.
16. Khodadadeh, S., Alavi, S.M. (2016). Customer identification of sport brand and its effects on successful brand development with the role of brand love and commitment and loyalty to it. *Sports Management Studies*, 40: 187-208. (Persian)
17. Lin, L. Y., & Huang, P. W. (2012). Effects of Big five brand personality dimensions on repurchase intention: Using barnd Ed coffee chains as Examples. *Journal of Foodservices Business Research*, 15, 1-18.
18. Loureiro, S. (2012). Love and loyalty in car brands: Segmentation using finite mixture partial least squares, challenges at the interface of data analysis, computer science, and optimization studies in classification, data analysis, and knowledge organization, Proceedings of the 34th Annual Conference of the Gesellschaft für Klassifikation e. V., Karlsruhe, July 21 - 23, 503-10.
19. Lude, M., & Prügl, R. (2018). Why the family business brand matters: Brand authenticity and the family firm trust inference. *Journal of Business Research*, 89, 121-134.
20. Manthiou, A., Kang, J., Hyun, S. S., & Fu, X. X. (2018). The impact of brand authenticity on building brand love: An investigation of impression in memory and lifestyle-congruence. *International Journal of Hospitality Management*, 75, 38-47.
21. Rahimniya, F., Feyzmohamadi, Sh. (2014). Investigating the effect of brand distinction and prestige on customer loyalty by customer identification with brand (Case study: Toyota dealers' clients). *New marketing research*, 4(3):1-16. (Persian)
22. Sang-Won, K. (2015). The impact of customer buying behavior on the optimal allocation decisions. *International Journal of Production Economics*, 163, 71-88.

23. Sasmita, J., & Suki, N. M. (2015). Young consumers' insights on brand equity: Effects of brand association, brand loyalty, brand awareness, and brand image. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 43(3): 276-292.
24. Siew, S. W., Minor, M. S., & Felix, R. (2018). The influence of perceived strength of brand origin on willingness to pay more for luxury goods. *Journal of Brand Management*, 1-15.
25. Ye, G., & Van. Raaij, W.F. (2004). Brand Equity: extending brand awareness and linking with signal detection theory. *Journal of marketing communication*, 10, 95-114.

ارجاع دهی

کشتی‌دار محمد، مودی داود، قاسمی نازنین. (۱۳۹۹). تحلیل مدل ارتباطی هویت، اصالت، عشق و قدرت اجتماعی برند المپیادهای ورزشی دانشجویان. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۷۸-۱۶۳.
شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.6307.1521

Keshtidar M, Moodi D, Ghasemi N. Analysis of the Relationship Model of Identity, Originality, Love and Social Power of Brand on Students Sports Olympiads. *Research on Educational Sport*, 8(19): 163-78. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.6307.1521

تحلیل روند تحولات مدیریتی در تربیت بدنی و ورزش دانش آموزی کشور (از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷)

سهیل سمیعی^۱، فرشاد تجاری^۲، زینت نیک آئین^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی
۲. استاد مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی (نویسنده مسئول)
۳. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۵/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۲۸

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی و تحلیل روند تحولات مدیریت ورزش دانش آموزی کشور (از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷) بود. روش تحقیق از نوع تحقیقات تاریخی مبتنی بر تحلیل محتوا است. جامعه آماری شامل کلیه شواهد و منابع اطلاعاتی مربوط به مدیریت در ورزش دانش آموزی بود. نمونه آماری به روش هدفمند و در دسترس (از بین مقالات، کتابها، اسناد و گزارشهای اجرایی، صفحات رسانه‌ای) انتخاب گردید. ابزار پژوهش مطالعه کتابخانه‌ای نظامند با استفاده از روش فیش برداری بود. روایی ابزار و چارچوب پژوهش با استفاده از نظر متخصصان ارزیابی و تأیید گردید. روند تاریخی مدیریت ورزشی دانش آموزی از چند منظر مورد بررسی قرار گرفت. ابتدا حوزه‌های مدیریتی شامل مدیریت راهبردی و اجرایی، مدیریت رویداد و مشارکت، مدیریت منابع مالی و فیزیکی، مدیریت منابع انسانی و ذینفعان و مدیریت آموزشی و علمی تعیین شد. سپس این حوزه‌ها با دوره‌های زمانی و برنامه‌های ملی توسعه تطبیق داده شد. بررسی روند تحولات طی شده بر اساس مقایسه دو حالت سیاست‌گذاری و عملکرد بود. پس از شناسایی جهت‌گیری‌های کلی، چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در طی دوره زمانی شناسایی شد. به صورت کلی پژوهش نشان می‌دهد تحولات مدیریتی در تربیت بدنی مدارس و ورزش دانش آموزی از خط‌مشی پایدار پیروی نکرده و بیشتر تابعی از تحولات ساختاری آموزش و پرورش بوده است. از این رو لازم است تا در تقسیم کار بین بخشی و نحوی مشارکت ذینفعان و متولیان حوزه ورزش دانش آموزی بازنگری شود.

واژگان کلیدی: ورزش پرورشی، مدیریت ورزشی، تحلیل تاریخی، برنامه‌های توسعه.

1. Email: soheil_samii@yahoo.com
2. Email: farshad.tojari@gmail.com
3. Email: z_nikaeen_sport@iau.ac

مقدمه

با سابقه‌ترین تشکیلات رسمی در ورزش کشور، ورزش دانش‌آموزی و تربیت‌بدنی مدارس است. مدیریت ورزش دانش‌آموزی در طول نزدیک به یک قرن از شروع رسمی آن هنوز با مشکلات عدیده‌ای سروکار دارد و به همین دلیل هنوز ورزش تربیتی در کشور ما نتوانسته پشتوانه خوبی برای ورزش همگانی و قهرمانی باشد (راسخ، سجادی، رضوی و دوستی، ۲۰۱۸؛ ۸۷). از این رو ورزش دانش‌آموزی و تربیت‌بدنی مدارس به دلیل نقش محوری آن هم در نظام آموزش و پرورش و هم در نظام ورزش کشور نیاز به بازسازی سیستم مدیریت خود دارد. یکی از مقدمات اصلی در این زمینه بررسی روند تاریخی طی شده حداقل از انقلاب ۵۷ و شروع نظام اسلامی در کشور است. از منظر علمی نیز باید گفت که شناخت هر پدیده‌ای با آگاهی از تاریخ آن کامل می‌شود. روش تحقیق تاریخی یکی از راهبردهای تحقیق است که نسبت به دیگر روش‌های تحقیق به خصوص در قلمرو تحقیقات مدیریتی کمتر مورد استفاده بوده و جای استفاده از این روش برای تحقیقات مدیریت در کشور تقریباً خالی است. اما با توجه به اهمیت استفاده از روش‌های تحقیق زمینه‌ای در هنگامی که مباحث پسانوین‌گرا بسیار مورد توجه قرار گرفته است، بهره‌گیری از روش تحقیق مورد بحث، مهمتر از هر زمان دیگر جلوه می‌کند (محمدی نسب، ۲۰۱۱؛ ۱۱۸). داده‌های تحقیق تاریخی از منابع دست اول و دست دوم به دست می‌آید. در منبع دست اول، گزارش‌دهنده واقعه خود شاهد و ناظر واقعه بوده است و در منبع دست دوم گزارش‌دهنده مشاهدات دیگران را گزارش کرده است. در تحقیق تاریخی برای تأیید مستندات و تعیین میزان اعتبار داده‌ها از نقد بیرونی و نقد درونی استفاده می‌شود. هدف مطالعات تاریخی در مدیریت سه رویکرد عمده است: فراهم کردن یک چارچوب اصولی برای درک زمان حال، پشتوانه برای طرح‌های کنونی اصطلاحات اجتماعی و کمک به متصدیان امر تعلیم و تربیت در تعریف و ارزیابی گزینه‌های ممکن آینده در رابطه با یک امر خاص آموزش را نام برد. رویکرد این پژوهش یک رویکرد ترکیبی از سه هدف و دو نوع منبع مذکور است زیرا ماهیت و سابقه ورزش دانش‌آموزی تنها با یک نوع منبع دست اول یا دست دوم کامل نیست و همچنین کاربرد مطالعات تاریخی در این زمینه بیش از یک هدف را دنبال می‌کند (ساعی، ۲۰۰۸؛ ۱۶۸).

از زمان تشکیل آموزش و پرورش نوین در ایران و تصویب قانون اساسی فرهنگ مصوب آبان ماه ۱۲۹۰ شمسی، درس تربیت‌بدنی به عنوان یکی از دروس نظام آموزش و پرورش مطرح شد و در سال ۱۳۰۶ به عنوان درس اجباری تمام مقاطع تحصیلی به تصویب رسید (سجادی، ۲۰۱۵؛ ۵۴). ورزش دانش‌آموزی یک رویکرد کارآمد برای افزایش فعالیت جسمانی دانش‌آموزان از طریق برنامه‌ها، فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در یک محیط حمایتی با زیر ساخت‌ها و امکانات امن و راحت است

(بوکارو، کانترس، سرین، کاسپر، ساوو و مکنزی^۱، ۲۰۱۲؛ ۳۲). امروزه دیگر در مجامع سیاسی، رسانه‌ها و محیط‌های علمی و مطالعات انجام گرفته در زمینه ورزش دانش‌آموزی، در مورد پتانسیل ورزش مدارس برای حل مشکلات متعدد اجتماعی، روانشناختی و آموزشی دانش‌آموزان تردیدی وجود ندارد (پوت، چنک و هیلبردس^۲، ۲۰۱۴؛ ۴۸۵)؛ به طوری که ورزش می‌تواند به کودکان کمک کند تا پیشرفت‌های تحصیلی، سلامتی، رفتار مثبت و نظم و انضباط را بهبود بخشند، همچنین فرصت اجتماعی‌شدن و یادگیری مهارت‌های جدید را داشته باشند. سیاست‌های ورزشی باید ترکیبی از اهداف جسمانی، عاطفی، اجتماعی و فعالیت‌های شناختی به منظور سرگرمی یا رقابت در خلال اوقات فراغت باشد (رینولدس^۳، ۲۰۱۳؛ ۲۸۷).

تحقیقات انجام گرفته در حوزه مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور عمدتاً رویکرد پیمایشی یا راهبردی داشته‌اند. گائینی (۲۰۰۰) در بررسی نگرش صاحب‌نظران، پژوهشگران و مدیران حوزه ورزش پیرامون ساختار و تشکیلات جدید ورزش دانش‌آموزی گزارش کرد تفکیک اداره کل تربیت‌بدنی پیشین به دو اداره کل تربیت‌بدنی پسران و دختران موجب دخالت بیشتر و اعمال نظر گسترده‌تر معاونین پرورشی در همه سطوح بر برنامه‌های ورزشی می‌شود. اصلاحاتی، فتحی و اجارگاه و قلعه‌نویی (۲۰۰۲) در بررسی جایگاه و وضعیت کمی و کیفی اجرای درس تربیت‌بدنی در مدارس گزارش کردند وضعیت کمی و کیفی اجرای درس تربیت‌بدنی مدارس مورد مطالعه در سطح مطلوب قرار ندارد و بین دیدگاه گروه‌های تحت بررسی در خصوص وضعیت کمی اهمیت و جایگاه درس تربیت‌بدنی تفاوت معنادار آماری وجود دارد. رضانی نژاد، همتی‌نژاد و ذبیحی (۲۰۰۷) در مقایسه مشکلات مدیریت کلاس‌های تربیت‌بدنی در مدارس محروم و برخوردار از امکانات ورزشی گزارش کردند مشکلات در مدارس محروم کمتر از مدارس برخوردار از امکانات ورزشی است. عامل امکانات و معلم بالاترین اولویت را داشت. رضوی و صداقتی (۲۰۰۸) در تبیین جامع وضعیت ساختاری و فرایندی ورزش دانش‌آموزی گزارش کردند آگاهی مدیران از دانش عمومی و اصول مدیریت، تناسب حق‌الزحمه مربیان کانون‌ها با فعالیت‌های آنان، مناسب بودن فضای ورزشی مدارس برای انجام فعالیت کانون‌های ورزشی ویژه مدارس در حد متوسط است. مظفری، معین‌فرد، پورسلطان زرنندی و مشرف جوادی (۲۰۰۹) در توصیف وضعیت اجرای درس تربیت‌بدنی و ورزش در سه پایه اول مدارس ابتدائی کشور گزارش کردند اکثریت معلمان و مدیران دارای مدرک تحصیلی دیپلم یا کاردانی بودند. حدود ۷۰٪ معلمان در رشته تربیت‌بدنی تخصص نداشتند. حدود ۵۸٪ از معلمان برای تدریس از طرح درس استفاده می‌کرده‌اند. حدود ۳۷٪ معلمان با روش تدریس

-
1. Bocarro et al.
 2. Pot et al.
 3. Reynolds

تلفیقی برای تدریس درس تربیت بدنی موافق بوده‌اند. رحیم (۲۰۱۰) در بررسی "ورزش آموزشی" نظام جامع توسعه ورزش کشور بر اساس مدل سوات^۱ نشان داد استراتژی WT (ضعف درون سازمانی و تهدید برون سازمانی) در ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی) طرح جامع ورزش کشور حاکم است. رضوی، شعبانی‌بهار و سجادی (۲۰۱۱) عوامل تأثیرگذار در کیفیت‌بخشی درس تربیت‌بدنی را ارزشیابی، شیوه تدریس، تخصص معلمان ورزش، برنامه آموزشی، امکانات، نگرش (مسئولان، معلمان و دانش‌آموزان)، تجربه معلمان ورزش، بودجه و اهداف آموزشی ذکر کردند. حمیدی، وحدانی، کبیری و علیدوست (۲۰۱۷) در تدوین استراتژی‌های تربیت‌بدنی و فعالیت‌های ورزشی وزارت آموزش و پرورش گزارش کردند موقعیت استراتژیک تربیت‌بدنی و فعالیت‌های ورزشی در موقعیت تهجمی قرار دارد. کیفیت‌بخشی و افزایش اثربخشی ساعات درس تربیت‌بدنی و ارتقاء سطح سواد حرکتی دانش‌آموزان، مدرسه‌محور نمودن و عمومیت بخشیدن به فعالیت‌های فوق برنامه به منظور تحقق بخشیدن به اهداف درس تربیت‌بدنی و توانمندسازی و بهسازی منابع انسانی به ترتیب سه استراتژی اول تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی هستند. نظری (۲۰۱۷) در تدوین مضامین راهبردی المپیادهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای استان اصفهان گزارش کرد المپیادهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای بر اساس هشت هدف کلان دارند. ضمن این‌که راهبردهای المپیادهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای بر اساس ماتریس ارزیابی موقعیت و اقدام راهبردی در موقعیت محافظه‌کارانه قرار گرفته‌اند. از این‌رو هم‌افزایی و تعامل با سازمان‌های مرتبط با ورزش مدارس به عنوان استراتژی اولویت‌دار باید مد نظر قرار گیرد. راسخ و همکاران (۲۰۱۸) در تحلیل ساختار ورزش تربیتی ایران گزارش کردند پرهیز از بوروکراسی، حذف وظایف موازی، توزیع متوازن اختیارات، تبیین شرح وظایف و ارتباطات روشن برای تمام نهادها و برقراری هماهنگی بین آنها از مهمترین اصولی است که برای انسجام و یکپارچگی ساختار تشکیلات ورزش تربیتی ایران باید رعایت گردد. ناصح، خبیری، جلالی فراهانی و سجادی (۲۰۱۸) در واکاوی بنیان‌های نظری ورزش آموزشی-تربیتی و استخراج عوامل زمینه‌ای مؤثر و متأثر از آن نشان دادند مشکلات سیاسی، مدیریتی، برنامه‌ریزی و خط‌مشی‌گذاری، رویه‌ای، ساختاری، سخت‌افزاری و مشکلات موجود در آموزش عالی به همراه سوءتفاهمات ادراکی، بر ورزش آموزشی و آموزش تربیت‌بدنی در مدارس تأثیرگذار هستند. حمیدی، رجبی، علیدوست قهفرخی و زینی‌زاده (۲۰۱۸) در طراحی و تدوین برنامه راهبردی فدراسیون ورزش دانش‌آموزی ایران گزارش کردند موقعیت راهبردی فدراسیون در وضعیت محافظه‌کارانه قرار دارد.

مطالعات خارجی عمدتاً بر توسعه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان تمرکز کرده‌اند و یا این‌که توسعه ورزش دانش‌آموزی را به عنوان بخشی از چارچوب یا مدل توسعه ورزش در نظر گرفته‌اند. کومووا و

همکاران^۱ (۲۰۱۵) در شناسایی الزامات مدیریت ورزش مدارس در روسیه امکانات، معلمان، مشارکت والدین و جامعه، افزایش ساعت درس تربیت‌بدنی را به عنوان مهمترین موارد ذکر کردند. ولتی و کوهن^۲ (۲۰۱۶) در مطالعه خود نشان دادند موفقیت مدیریت ورزش مدارس به ترتیب اولویت به برنامه‌ریزی، ارتباطات، تقسیم کار، ذینفع‌مداری، هماهنگی، نظارت و ارزیابی بستگی دارد. مکینتاش و فورنریس^۳ (۲۰۱۶) در مطالعه خود اشاره کردند کشورهای فردگرایی اروپایی به طرز قابل توجهی دارای سیستم‌های توسعه ورزش متفاوتی در مدارس، دولت محلی و جامعه هستند. مکینتاش و لیدل^۴ (۲۰۱۴) مهمترین تحولات ورزش مدارس را گذر از مشارکت تفریحی به مشارکت ورزشی تخصصی ذکر کرده است. کهنیده و آدودو^۵ (۲۰۱۱) توسعه نیافتگی ورزش در مدارس نیجریه را ناشی از نبود مدیریت یکپارچه و برنامه کلان می‌داند.

برحسب شواهدی که از وجود مشکلات مستمر چندین ساله در مدیریت ورزش کشور وجود دارد می‌توان گفت یکی از مهمترین دلایل ناکارآمدی سازمان‌های دولتی و اجرایی ورزش کشور عدم توجه کافی به عملکردشان در دوره‌های مختلف با هدف جلوگیری از تکرار اشتباهات و استفاده از تجارب موفق است. البته بهره‌گیری از تجربیات گذشته نیازمند سیستم مدیریت دانش است که بتواند تجربیات مدیران و کارکنان را مستندسازی و کاربردی کند. این موضوع یکی از خلأهای مطالعاتی در مدیریت ورزشی کشور نیز محسوب می‌شود و تحقیقات با رویکرد تاریخی بسیار محدود مورد توجه بوده‌اند. از این رو می‌توان گفت یکی از اولین گام‌ها در کارآمدسازی سیستم مدیریت در سازمان‌های ورزش تحلیل روند طی شده در دوره‌های تاریخی مختلف و مستندسازی تجربیات و نکات برخاسته از آن است.

بر اساس مطالب بیان هدف از این پژوهش تحلیل روند تحولات مدیریتی در ورزش دانش‌آموزی کشور از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷ است. در جدول زیر چارچوب مفهومی برای بررسی روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی ارائه شده است.

-
1. Komova et al.
 2. Welty & Cohen
 3. MacIntosh & Forneris
 4. Mackintosh & Liddle
 5. Kehinde & Adodo

جدول ۱- چارچوب نظری و تحلیلی پژوهش

منظر راهبردی	حوزه مدیریتی	منظر تحلیل	دوره زمانی
چالش‌های جاری قابلیت‌های کسب شده	مدیریت راهبردی و اجرایی	سیاست‌گذاری (برنامه‌ریزی شده) عملکرد (رخ داده شده)	۱۳۶۷-۱۳۵۷ منطبق بر دوره جنگ
	مدیریت منابع انسانی و ذینفعان		۱۳۷۹-۱۳۶۸ منطبق بر برنامه اول و دوم
درون سیستمی برون سیستمی	مدیریت منابع مالی و فیزیکی	استراتژی غالب توسعه	۱۳۸۴-۱۳۷۹ منطبق بر برنامه سوم
	مدیریت رویدادها مدیریت امور آموزشی و علمی		۱۳۹۰-۱۳۸۴ منطبق بر برنامه چهارم
			۱۳۹۶-۱۳۹۰ منطبق بر برنامه پنجم

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق از نوع تحقیقات تاریخی نظام‌مند مبتنی بر تکنیک تحلیل محتوا است. جامعه آماری شامل کلیه منابع اطلاعاتی مربوط به مدیریت در ورزش دانش‌آموزی بود. نمونه آماری به روش هدفمند و در دسترس از بین مقالات، کتاب‌ها، اسناد و گزارش‌های اجرایی، صفحات رسانه‌ای انتخاب گردید. علاوه بر این برای تکمیل اطلاعات حاصل مرور تاریخی از مصاحبه اکتشافی با ۱۰ نفر از افراد با سابقه در این زمینه استفاده شد. مشخصات جامعه آماری و نمونه‌گیری از آن به صورت جدول زیر است.

جدول ۲- مشخصات جامعه آماری و نمونه‌گیری از آن

جامعه آماری				
جامعه انسانی	جامعه اطلاعاتی			
بررسی تاریخ شفاهی	بررسی تاریخ مکتوب			
آرشیو رسانه‌ای: تحلیل و نقد گزارش سایر	تحقیقات: مقالات پایان نامه طرح پژوهشی سایر	کتاب‌ها: سالنامه کتاب و سایر	اسناد سازمانی: برنامه گزارش طرح و سایر	خبرگان
هدفمند	هدفمند	هدفمند	در دسترس	روش نمونه‌گیری
۱۰ نفر	۳۶ نسخه	۲۷ نسخه	۹ نسخه	۲۱ نسخه
تعداد نمونه ۹۳ نسخه				

ابزار اصلی پژوهش شامل مطالعه کتابخانه‌ای نظامند با استفاده از روش فیش‌برداری بود. سپس جهت تکمیل اطلاعات ثبت شده از مصاحبه اکتشافی نیز استفاده شد. مشخصات ابزارهای پژوهش به صورت جدول ۳ است.

جدول ۳- مشخصات ابزارهای پژوهش

نوع روش	مطالعه نظری	مطالعه نیمه تجربی
ابزار	فیش‌برداری	مصاحبه
روایی	اعتبار علمی و سازمانی اسناد و اعتبار علمی منابع کتابخانه‌ای روایی ابزار به صورتی روایی محتوایی توسط ۹ متخصص	اعتبار و مرجعیت علمی و حقوقی افراد محاسبه ضریب توافق بین کدگذارها و مصححان
نمونه	۹۳ نسخه	نظرخواهی از ۱۰ نفر

از روش‌های چارچوب‌بندی و کدگذاری مفهومی برای تحلیل یافته‌ها استفاده شد.

نتایج

یافته‌ها شامل یک جدول دو بعدی مشتمل بر حوزه‌های مدیریتی و دوره‌های زمانی بود. دوره‌های زمانی از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷ در شش دوره و منطبق بر زمان برنامه‌های کلان توسعه ملی در نظر گرفته شد. حوزه‌های مدیریتی هم منطبق بر ساختار اجرایی در تشکیلات ورزش دانش‌آموزی تعیین گردید (جدول ۴).

نتایج نشان داد بین حالت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی شده با عملکرد انجام شده شکاف بالایی وجود دارد.

جدول ۴- تطبیق برخی تحولات مهم مدیریت ورزش دانش‌آموزی با دوره‌های زمانی ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷

دوره زمانی	دوره زمانی	دوره زمانی	دوره زمانی	منظر تحلیل	حوزه مدیریتی
۱۳۹۰-۱۳۹۶	۱۳۸۴-۱۳۹۰	۱۳۸۴-۱۳۷۹	۱۳۶۸-۱۳۷۹	۱۳۵۷-۱۳۶۷	
منطبق بر برنامه پنجم	منطبق بر برنامه چهارم	منطبق بر برنامه سوم	منطبق بر برنامه اول و دوم	منطبق بر دوره جنگ	
در ردیف ۱۳ بند ۱۹ برنامه پنجم بر توسعه ورزش دانش‌آموزی به ویژه از جنبه امکانات و سرانه تأکید شد	سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تغییر به معاونت پرورشی و تربیت‌بدنی و سپس معاونت تربیت‌بدنی و سلامت تأخیر در اجرا و چالش‌های آماده‌سازی	استقلال تشکیلات مدیریتی و اجرایی تدوین سند توسعه ورزش پرورشی در ذیل سند جامع ورزش بخش ورزش قهرمانی در حوزه برون مرزی تشکیل معاونت تربیت‌بدنی و تندرستی تشکیل فدراسیون ورزش دانش‌آموزی	تخصصی- سازی بخش‌های تشکیلاتی تفکیک بخش شاخه درسی و شاخه مسابقات و مشارکت	شکل‌گیری تشکیلات مناسب برای ساماندهی فعالیت‌های پراکنده سیاست‌گذاری (برنامه‌ریزی شده) شورای عالی تربیت‌بدنی	مدیریت راهبردی و اجرایی عملکرد (رخ داده شده)

ادامه جدول ۴- تطبیق برخی تحولات مهم مدیریت ورزش دانش‌آموزی با دوره‌های زمانی ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷

حوزه مدیریتی	منظر تحلیل	دوره زمانی	حوزه مدیریتی	منظر تحلیل	دوره زمانی
		۱۳۶۷- ۱۳۵۷			۱۳۶۷- ۱۳۵۷
سیاست‌گذاری	توسعه کمی منابع انسانی	توسعه کمی منابع انسانی	سیاست‌گذاری	توسعه کمی منابع انسانی	توسعه کمی منابع انسانی
مدیریت منابع انسانی و ذینفعان	جذب نامنظم نیروهای معلم از آزمون استخدامی مبتنی بر اعلام نیاز	جذب نامنظم سالانه نیروهای معلم از آزمون استخدامی مبتنی بر اعلام نیاز	مدیریت منابع انسانی و ذینفعان	جذب نامنظم سالانه نیروهای معلم از آزمون استخدامی مبتنی بر اعلام نیاز	جذب نامنظم سالانه نیروهای معلم از آزمون استخدامی مبتنی بر اعلام نیاز
سیاست‌گذاری	تأمین به تنوع بخشی منابع و مشارکت‌دهی بخش خصوصی	تخصیص اعتبار دولتی مناسب به صورت طرح‌های موردی	سیاست‌گذاری	تأمین به تنوع بخشی منابع و مشارکت‌دهی بخش خصوصی	تخصیص اعتبار دولتی مناسب به صورت طرح‌های موردی
مدیریت منابع مالی و فیزیکی	پیشرفت اولیه بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌ها مناسب بود اما در ادامه با چالش کمبود منابع مواجه شد	توجه به ارتقاء سرانه‌ها	مدیریت منابع مالی و فیزیکی	پیشرفت اولیه بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌ها مناسب بود اما در ادامه با چالش کمبود منابع مواجه شد	توجه به ارتقاء سرانه‌ها
عملکرد	توزیع موردی منابع برحسب اولویت‌های مقطعی	توزیع منابع متناسب با اولویت‌های برنامه کلان	عملکرد	توزیع موردی منابع برحسب اولویت‌های مقطعی	توزیع منابع متناسب با اولویت‌های برنامه کلان

ادامه جدول ۴- تطبیق برخی تحولات مهم مدیریت ورزش دانش آموزی با دوره‌های زمانی ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷

حوزه مدیریتی	منظر تحلیل	دوره زمانی	حوزه مدیریتی	منظر تحلیل	دوره زمانی	حوزه مدیریتی
		۱۳۶۷- ۱۳۵۷			۱۳۶۷- ۱۳۵۷	
مدیریت رویدادها و مشارکت	سیاست‌گذاری	تغییر رویکرد غالب از ورزش تفریحی به رقابتی	تغییر رویکرد از ورزش رقابتی به تربیتی	ارتقاء سیستم استعدادیابی و ورزش قهرمانی	شش‌گانه ورزشی در مدارس ابتدایی (صبح، طناب‌ورز، و ...)	تنوع بخشی به رویدادهای ورزش دانش آموزی
مدیریت امور آموزشی و علمی	عملکرد	افزایش سطوح و قابلیت رقابتی در ورزش دانش آموزی	افزایش توجه به استعدادیابی ورزشی طرح نرمش صبحگاهی	افزایش میزان پوشش دانش‌آموزان در رویدادهای همگانی و رقابتی درون و بین‌مدرسه‌ای	به صورت پراکنده در مدارس اجرا می‌شود. مدرسه قهرمان و کانون قهرمان	طرح المپیاد درون مدرسه-ای طرح حیاط پویا طرح تربیت‌بدنی با خانواده
مدیریت امور آموزشی و علمی	سیاست‌گذاری	تأکید بر جنبه‌های تفریحی ورزش در مدارس	تأکید بر جنبه‌های تفریحی ورزش در مدارس	تغییر درس از رویکرد زنگ ورزش به درس تربیت‌بدنی و تأکید بر جنبه‌های پرورشی در عمل دیدگاه	ارتقاء خدمات علمی در ورزش دانش آموزی	ارتقاء درس تربیت‌بدنی از منظر آموزشی
مدیریت امور آموزشی و علمی	عملکرد	برگزاری زنگ ورزش و مسابقات با رویکرد تفریحی فرهنگی	برگزاری زنگ ورزش و مسابقات با رویکرد تفریحی فرهنگی	تفریحی نسبت به این ساعت مدارس تغییرات قابل توجهی در این دوره نداشت و در دوره‌های بعد فرهنگ-سازي شد	به کارگیری استفاده از ابزارها و نرم-های آمادگی جسمانی و ورزشی	تشویق معلمان به بازنگری در روش‌های تدریس تدوین کتب راهنمای معلم

در ادامه بررسی سیر تاریخی مدیریت ورزش چشم‌اندازه تعیین شده برای ورزش دانش‌آموزی کشور در برنامه‌های کلان کشور بر اساس بررسی اسناد موجود شناسایی و چارچوب‌بندی شد.

جدول ۵- چشم‌اندازه تعیین شده برای ورزش دانش‌آموزی کشور در برنامه‌های کلان کشور

دوره زمانی		سیاست‌گذاری (برنامه‌ریزی شده)
۱۴۰۰-۱۴۰۴	۱۳۹۶-۱۴۰۰	
بر اساس چشم‌انداز ۱۴۰۴ مطالعات راهبردی و آینده‌پژوهی موجود کشور	منطبق بر برنامه ششم (بخش ورزش و بخش آموزش و پرورش)	
کارآمد سازی سیستم مدیریت و ارتقاء نقش بخش خصوصی، اولیا و نهادهای اجتماعی با هدف دستیابی به جایگاه اول منطقه از لحاظ استانداردهای آموزش ورزش در مدارس، امکانات ورزشی مدارس، استعدادیابی، ورزش قهرمانی دانش‌آموزی و	سیاست برون‌سپاری و کاهش بروکراسی سیاست جوان‌سازی و توانمندسازی منابع انسانی تنوع بخشی به منابع و کاهش هزینه‌ها و سبب‌سازی هوشمندسازی اماکن سیاست تداوم رویدادها و برنامه‌های جاری سیاست کیفی‌سازی آموزش تربیت‌بدنی ارتقاء نقش ورزش مدارس در ورزش همگانی و قهرمانی	مدیریت راهبردی و اجرایی مدیریت منابع انسانی و ذینفعان مدیریت منابع مالی و فیزیکی مدیریت رویدادها مدیریت امور آموزشی و علمی کلی

در نهایت می‌توان روند بررسی شده را از منظر فلسفه‌های مدیریت و توسعه بررسی کرد که مبتنی بر کدام نوع استراتژی غالب در زمینه توسعه در دو محور آموزشی و ورزشی هستند. در جدول زیر رویکردهای غالب در دوره‌های بررسی بر اساس مطالعه کتابخانه‌ای و اسناد به همراه نظر چند نفر خبره آورده شده است.

جدول ۶- شناسایی رویکردها و جهت‌گیری‌های اصلی در تحولات مدیریت ورزش دانش‌آموزی

دوره	بازه زمانی	همزمانی با تحول ملی	رویکرد شناسایی شده به عنوان استراتژی غالب
دوره اول	۱۳۶۷-۱۳۵۷	منطبق بر دوره جنگ	مبتنی بر راهبرد تبیینی ورزش در مدارس
دوره دوم	۱۳۷۸-۱۳۶۸	منطبق بر برنامه اول و دوم توسعه	مبتنی بر راهبرد سازماندهی ورزش در مدارس
دوره سوم	۱۳۸۴-۱۳۷۹	منطبق بر برنامه سوم توسعه	مبتنی بر راهبرد تخصصی‌سازی ورزش در مدارس
دوره چهارم	۱۳۹۰-۱۳۸۴	منطبق بر برنامه چهارم توسعه	مبتنی بر راهبرد توسعه‌ای ورزش در مدارس
دوره پنجم	۱۳۹۶-۱۳۹۰	منطبق بر برنامه پنجم توسعه	مبتنی بر راهبرد توانمندسازی ورزش در مدارس
دوره ششم	۱۳۹۷-۱۴۰۱	منطبق بر برنامه ششم و هفتم توسعه	مبتنی بر راهبرد پایدارسازی ورزش در مدارس

در نهایت مهمترین چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در روند بررسی مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور به تفکیک حوزه‌های مدیریتی و درون یا برون سیستمی بودن (سیستم ورزش دانش‌آموزی) شناسایی گردید.

جدول ۷- چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور

منظر مدیریتی	منظر سیستمی	چالش‌های جاری	منظر راهبردی	قابلیت‌های کسب شده
مدیریت راهبردی و اجرایی	درون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - عدم مستندسازی تجربیات مدیران، معلمان و کارشناسان تربیت‌بدنی و ورزش آموزش و پرورش با روش‌های علمی - تغییرات ساختاری پی در پی و ایجاد مشکل در امور و فعالیت‌های ورزش دانش‌آموزی به دلیل نبود التزام و ضمانت اجرایی در اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های جزیره‌ای و فقدان هم‌افزایی در ورزش دانش‌آموزی به دلیل نبود الگوی مناسب تقسیم کار 	<ul style="list-style-type: none"> - وجود تشکیلات مستقل مانند معاونت تربیت‌بدنی و هیئت ورزش دانش‌آموزی، هنرستان تربیت‌بدنی، کانون‌های ورزشی و ایجاد مدارس تخصصی ورزش 	
	برون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - شناخت غیرتخصصی سیاست‌گذاران آموزش و پرورش به مأموریت‌های ورزش و اولویت پایین آن در برنامه‌های توسعه و وجود سیستم مدیریتی سنتی و ضعف‌های ساختاری در تشکیلات آموزش و پرورش 	<ul style="list-style-type: none"> - عضویت ایران در مجامع بین‌المللی ورزش مدارس و قوانین موجود از جمله توجه به رایگان بودن تربیت‌بدنی در قانون اساسی 	
مدیریت منابع انسانی و ذینفعان	درون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - ضعف سیستم مدیریت استعداد در مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور - کمبود و توزیع نامناسب نیروی انسانی متخصص در حوزه‌های مختلف ورزش دانش‌آموزی (داوری، مربیگری، ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - جذب تعداد قابل توجهی معلمان و مدرسان تربیت‌بدنی در مدارس در چند سال اخیر و افزایش قابلیت‌ها مربیگری و داوری در معلمان و ارتقاء سطح تحصیلات و توان علمی و عملی آنها به ویژه در بین معلمان زن نسبت به کل دانش‌آموزان 	
	برون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - کاهش انگیزه شغلی معلمان به دلیل نظام نامناسب مدیریت منابع انسانی و سیستم مدیریتی آموزش و پرورش 	<ul style="list-style-type: none"> - وجود نیروی انسانی متخصص در سطوح کارشناسی ارشد و دکتری که توان استفاده از این منابع و سامان‌دهی درس تربیت‌بدنی را دارا می‌باشند و امکان بهره‌گیری از ظرفیت‌های داوطلبی ورزشی به ویژه در دانشجویان تربیت‌بدنی 	

ادامهٔ جدول ۷- چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور

منظر مدیریتی	منظر سیستمی	چالش‌های جاری	منظر راهبردی	قابلیت‌های کسب شده
مدیریت منابع مالی و فیزیکی	درون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - کمبود بودجه، اعتبارات و حمایت‌های مالی در ورزش دانش‌آموزی افزایش هزینه‌ها و ضعف درآمدزایی در مراکز ورزش دانش‌آموزی و افزایش قیمت تجهیزات و خدمات ورزشی - کمبود منابع و سرانه‌های فضای ورزش دانش‌آموزی و توزیع نامناسب آن با توجه به اقلیم جغرافیایی و توجه نداشتن به نیازهای منطقه‌ای در ساخت فضا و امکانات ورزشی - جابه‌جائی اعتبارات تربیت‌بدنی و صرف آن در امور دیگر توسط مدیران ارشد وزارتخانه. ضعف در تولید تجهیزات ورزشی دارد برای سطح ورزش دانش‌آموزی و متمایز نبودن عمده فضاهای ورزشی آموزشگاه با حیاط مدرسه و پایین بودن سطح ایمنی حیاط، فضاها و تجهیزات ورزشی 	<ul style="list-style-type: none"> - وجود اعتبارات مستقل از سایر بخش‌های آموزش و پرورش، که این هم تنها مختص درس تربیت‌بدنی است وجود تعدادی اماکن ورزشی مناسب در مالکیت آموزش و پرورش و امکان استفاده از سالن‌ها و زیرساخت‌های موجود برای درآمدزایی در تربیت‌بدنی مدارس - اختصاص درصدی از مالیات به ورزش دانش‌آموزی در برنامه ششم توسعه و وجود سالن‌ها و تجهیزات ورزشی در نهادها و سازمان‌های دیگر که می‌توان با هماهنگی و برنامه‌ریزی مناسب در اختیار ورزش دانش‌آموزی قرار گیرد 	
مدیریت رویدادها و مشارکت	درون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - توجه بیش از حد به برخی ورزش‌ها (فوتبال، ...) و کم توجهی به ورزش‌های مستعدتر (ورزش‌های پایه، ...) در ورزش دانش‌آموزی - کم ارزش شدن رعایت مسائل اخلاقی در مسابقات ورزشی دانش‌آموزان و گسترش گرایش به رفتارهای ناهنجار عدم معرفی مناسب فرهنگ و منش ورزشی در بین دانش‌آموزان - نبود نظام کارآمدی آمایش، قطب‌بندی و استعدادیابی ورزش‌ها در مقاطع تحصیلی و عدم قابلیت معاونت تربیت‌بدنی و هیئت ورزش دانش‌آموزی در زمینه استعدادیابی ورزشی - گسترش کم تحرکی و فقر حرکتی و ناهنجاری‌های قامتی در بین دانش‌آموزان 	<ul style="list-style-type: none"> - وجود طرح‌های ملی ورزشی مانند المپیاد درون مدرسه‌ای، حیاط پویا، و ... روند رو به رشد و کسب موفقیت‌های ملی و بین‌المللی دانش‌آموزان ورزشکار در برخی رشته‌های ورزشی در سال‌های اخیر 	

ادامه جدول ۷- چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور

منظر مدیریتی	منظر سیستمی	چالش‌های جاری	منظر راهبردی	قابلیت‌های کسب شده
مدیریت رویدادها و مشارکت	برون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - تلاش برخی فدراسیون‌های ورزشی و گروه‌های ذینفع برای جای دادن رشته ورزشی مورد نظر خود در زمره ورزش‌های مجاز آموزشی در حالی که بعضی از این رشته‌های ورزشی برای سلامت دانش‌آموزان مخاطره‌آمیز است - ضعف اقتصادی خانواده‌ها جهت حمایت از فرزندان در ورزش قهرمانی و ناکافی بودن برنامه‌های حمایتی از ورزشکاران و قهرمانان جوان و نوجوان 	<ul style="list-style-type: none"> - حضور تعدادی از دانش‌آموزان ورزشکار در تیم‌های ملی و امکان تعامل با باشگاه‌ها و هیئت‌های ورزشی 	
مدیریت امور آموزشی و علمی	درون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - حاشیه‌ای تلقی شدن فعالیت و برنامه‌های تربیت‌بدنی در مدارس مانند اختصاص ساعات نامناسب به درس تربیت‌بدنی یا برگزاری درس تربیت‌بدنی چند کلاس، به طور همزمان و یا اختصاص ساعت درس تربیت‌بدنی به سایر دروس به ویژه در هنگام فصل امتحانات - ضعف سیستم‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در سازمان‌های ورزش دانش‌آموزی و بی‌توجهی به نقش پژوهش و اطلاعات در برنامه‌ها و فعالیت‌های تربیت‌بدنی و عدم اجرای تحقیقات کاربردی و مسئله محور و پروژه‌های هدفمند و بلندمدت در ورزش دانش‌آموزی 	<ul style="list-style-type: none"> - تهیه و تدوین مطالب آموزشی مرتبط با ساعت درس تربیت‌بدنی به تفکیک در هر مقطع آموزشی در آموزش و پرورش و رشد علوم و تحقیقات مرتبط با ورزش دانش‌آموزی در کشور و قابلیت دوگانه درس تربیت‌بدنی در پرورش بعد فیزیکی و حرکتی دانش‌آموزان 	
مدیریت امور آموزشی و علمی	برون سیستمی	<ul style="list-style-type: none"> - رسوخ و بروز ناهنجاری‌های اجتماعی و رفتارهای غیرورزشی (مصرف مواد نپروزا، پرخاشگری، ...) در محیط‌های ورزشی و - از آن‌جا که تربیت‌بدنی به عنوان یک درس در کنکور دانشگاه‌ها جایگاهی ندارد، عامه مردم و مسئولان به عنوان یک درس ضروری به آن نگاه نمی‌کنند. 	<ul style="list-style-type: none"> - موجود بودن منابع و پشتوانه گسترده تئوریک در حیطه تربیت‌بدنی در جهان و ایران - افزایش گرایش به بازی‌های مجازی و تفریحات غیرفعال و ناسالم در بین جوانان و زنگ خطر برای فعالیت‌ها و تفریحات ورزشی - وجود شواهد علمی فراوان در زمینه نقش ورزش در موفقیت تحصیلی و شغلی و تأکید حوزه‌های طب و پزشکی به نقش و اهمیت ورزش در سلامتی دانش‌آموزان - افزایش آگاهی و تغییر نگرش خانواده از ارزش‌ها و مزایای ورزش برای فرزندان و امکان جلب مشارکت و حمایت والدین در برنامه‌های مختلف ورزش دانش‌آموزی 	

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش تحلیل تاریخی نظام‌مند روند و تحولات مدیریت ورزش دانش‌آموزی در کشور بود. نوآوری اصلی این پژوهش در چارچوب تحلیل چندبعدی آن است که تحولات مدیریت ورزش دانش‌آموزی را از چند جنبه بررسی و دسته‌بندی کرد. بررسی سیر تاریخی هر مقوله‌ای در علم مدیریت معمولاً با نظریه‌های تغییر پیوند می‌خورد و بنابراین در تفسیر یافته‌های این پژوهش نیز از مبانی تغییر استفاده خواهد شد.

اولین و مهمترین منظر از حوزه‌های مدیریتی بحث مدیریت راهبردی و اجرایی بود. بررسی سیر تحولات این حوزه نشان داد تحولات و تغییرات آن در دو منظر ساختار و برنامه بوده است. تغییر ساختاری و برنامه‌ای ورزش دانش‌آموزی در دوره‌های مختلف در راستای الزامات بالادستی بوده است. بر اساس شواهد عمده تغییر بدون در نظر گرفتن وضعیت و ماهیت ورزش دانش‌آموزی صورت گرفته است. برنامه توسعه ورزش مدارس باید از الگوی سنتی خارج شود و بر مشارکت والدین و ارتباطات مدرسه با باشگاه‌های ورزشی محلی دانش‌آموزان استوار باشد (مکینتاش و لیدل، ۲۰۱۴). همچنین سیاست‌های ورزش پایه باید با استراتژی‌های کلی ورزش ملی همخوان باشد. این در حالی است که بر اساس شواهد بررسی شده جهت‌گیری مدیریتی راهبردی ورزش دانش‌آموزی کشور بیشتر همسو با نظام آموزش و پرورش بوده تا نظام ورزش کشور. در واقع از منظر مدیریتی ماهیت آموزشی آن بر ماهیت ورزشی غالب بوده است. عمده مطالعات راهبردی نشان‌دهنده ضعف‌های اساسی در ابعاد ساختاری و عملکردی در سیستم ورزش دانش‌آموزی کشور و معاونت تربیت‌بدنی و سلامت هستند (رحیم، ۲۰۱۰؛ وحدانی، ۲۰۱۷؛ راسخ و همکاران، ۲۰۱۸؛ ناصح و همکاران، ۲۰۱۸). از این رو ادامه تغییرات مدیریت راهبردی و اجرایی ورزش دانش‌آموزی باید مبتنی بر تغییرات ساختاری کارکردی مانند حذف وظایف موازی، توزیع متوازن اختیارات، تبیین شرح وظایف و ارتباطات روشن باشد.

مدیریت منابع انسانی و ذینفعان منظر دوم از حوزه‌های مدیریتی جهت بررسی بود. بررسی روند تحولات این حوزه نشان می‌دهد تا قبل از استخدام ۱۵ هزار معلم ورزش در سال ۸۹ کارآیی منابع انسانی متخصص در ورزش مدارس بسیار پایین بوده که تحت تاثیر آن سال‌ها در نگرش عمومی برای زنگ ورزش ارزش پرورشی چندانی قائل نمی‌شدند. وحدانی (۲۰۱۷) تقویت و توانمندسازی منابع انسانی از طریق دوره‌ها، نشست‌ها، همایش‌ها، کارگاه‌های آموزشی را به عنوان مهمترین راهبرد توسعه ورزش دانش‌آموزی کشور معرفی کرده است.

مدیریت منابع مالی و فیزیکی به دلیل مشکلات اقتصادی مستمر کشور در طول چهل سال بررسی شده همواره یک چالش مدیریتی مهم به شمار می‌رفته است. کومووا و همکاران (۲۰۱۵) در شناسایی الزامات مدیریت ورزش مدارس در روسیه، امکانات را به عنوان مهمترین مورد ذکر کردند. مدیریت رویدادها و مشارکت ورزشی تخصصی‌ترین بخش مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش مدارس به شمار می‌رود. بیشتر مطالعات، توسعه پایدار ورزش مدارس را با مفهوم پایدارسازی مشارکت ورزشی دانش‌آموزان تفسیر کرده‌اند. بررسی سیر تحولات این حوزه نشان می‌دهد بیشترین توجهات به ورزش دانش‌آموزی و تربیت‌بدنی مدارس معطوف به آن بوده است. حتی می‌توان گفت تحولات سایر حوزه‌های مدیریتی مذکور در واقع در جهت نیازهای این حوزه رخ داده است. مکینتاش و لیدل^۱، (۲۰۱۴) مهمترین تحولات ورزش مدارس در غرب را گذر از مشارکت تفریحی به مشارکت ورزشی تخصصی ذکر کرده است.

بخش مدیریت امور آموزشی و علمی وجهه و اعتبار اصلی ورزش دانش‌آموزی و تربیت‌بدنی مدارس در نظام تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. بسیاری از معلمان ورزش معتقدند که ضرورت دارد تا تربیت‌بدنی و ورزش به عنوان یک مقوله درسی و پرورشی در آموزش و پرورش بیشتر مورد توجه قرار بگیرد. مشروعیت و اهمیت آن نیز در این نهاد بیشتر افزایش می‌یابد. حمیدی و همکاران (۲۰۱۷) در تدوین استراتژی‌های تربیت‌بدنی و فعالیت‌های ورزشی وزارت آموزش و پرورش گزارش کردند کیفیت‌بخشی و افزایش اثربخشی ساعات درس تربیت‌بدنی و ارتقاء سطح سواد حرکتی دانش‌آموزان، مدرسه-محور نمودن و عمومیت بخشیدن به فعالیت‌های فوق برنامه به منظور تحقق بخشیدن به اهداف درس تربیت‌بدنی دو استراتژی اول تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی هستند. از این رو تمرکز اصلی بر توسعه جایگاه تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس باید بر جنبه‌های پرورشی آن متمرکز باشد و لازم است عوامل مؤثر بر آن مدنظر قرار بگیرد. رضوی و همکاران (۲۰۱۱) عوامل تأثیرگذار در کیفیت‌بخشی درس تربیت‌بدنی را ارزشیابی، شیوه تدریس، تخصص معلمان ورزش، برنامه آموزشی، امکانات، نگرش (مسئولان، معلمان و دانش‌آموزان)، تجربه معلمان ورزش، بودجه و اهداف آموزشی ذکر کردند.

تطبیق تحولات مدیریت ورزش دانش‌آموزی با دوره‌های زمانی نشان داد تحولات در دو محور اهداف سیاست‌گذاری و عملکرد رخ داده شده برای مدیریت ورزش دانش‌آموزی در طول دوره‌های زمانی مورد بررسی بیشتر متأثر از تحولات و جهت‌گیری‌های نظام آموزش و پرورش و کمتر متأثر از تحولات و جهت‌گیری‌های نظام ورزش بوده است. توجه جدی به ورزش دانش‌آموزی با اختصاص ردیف‌های مستقل اعتباری برای امور عمرانی و جاری ورزش از برنامه دوم آغاز شد. در برنامه سوم با

1. Mackintosh & Liddle

شروع مبحث خصوصی‌سازی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و افزایش تخصیص منابع به ورزش‌های المپیکی توجه به استعدادیابی در ورزش پایه جلب شد. نگارش سند طرح جامع ورزش نیز به رسمی شدن نظام ورزش کمک کرد اما این طرح در عمل انجام نشد. در برنامه چهارم در بخش سیاست‌های اجرایی بر توجه به ورزش‌های پایه، به ویژه از سطوح پایین (مدارس، روستاها و نوجوانان و جوانان) تأکید شده است و بر اساس ماده ۱۱۷ و در بند الف آن وزارت آموزش و پرورش موظف است برنامه جامع ارتقاء ورزش مدارس، توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده (با اولویت دختران) و روباز، افزایش ساعات درس تربیت‌بدنی، ایجاد باشگاه‌های ورزشی و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بخش تربیت‌بدنی را انجام دهند. اهداف کمی تعیین شده ورزش دانش‌آموزی رشد مناسبی داشت اما اهداف کیفی آن چندان رضایت بخش نبود. یکی از نقاط قوت برنامه پنجم توسعه (ردیف ۱۳ بند الف ماده «۱۹») توجه به توسعه و تعمیم ورزش دانش‌آموزی است. در برنامه پنجم توسعه، دو ماده (۱۳) و (۱۴) و نیز دو جزء «۱۲» و «۱۳» بند الف ماده (۱۹) مستقیماً با ورزش ارتباط دارد و بقیه موارد به صورت کلی برای دستگاه فرهنگی است. ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه مهمترین حکم قانونی است که در آن به توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و زیرساخت‌ها تأکید گردیده و از نکات مثبت این ماده ممنوعیت هزینه برای ورزش حرفه‌ای است. در طول این برنامه بسیاری از زیرساخت‌های ورزشی تکمیل و به بهره‌برداری رسید به نحوی که سرانه ورزشی از ۰/۴ متر مربع به ۰/۶ متر مربع رسیده است. موارد مرتبط با بهره‌برداری از اماکن ورزشی وزارت ورزش و جوانان در ساعات بلا استفاده جهت ارتقاء سلامت جسمی دانش‌آموزان موضوع جزء «۱۲» بند الف ماده (۱۹) تحقق یافته که منجر به افزایش میزان مشارکت دانش‌آموزان در ورزش مدارس شد. در برنامه ششم توسعه در ماده (۹۴)، دولت موظف است ۰/۲۷ صدم درصد از کل ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده را برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساخت‌های ورزش اختصاص دهد. این مبلغ در ردیف‌های مربوط به وزارت ورزش و جوانان و وزارت آموزش و پرورش در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و پس از مبادله موافقت‌نامه در اختیار این وزارتخانه‌ها قرار می‌گیرد. همچنین در تبصره ۲ این ماده آمده است که پرداخت هر گونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل و نحوی به ورزش حرفه‌ای ممنوع است (برنامه ششم توسعه، ۲۰۱۷؛ ۸۶). توجه به افزایش سرانه ورزش دانش‌آموزان در برنامه ششم نشان از درک و اهمیت این موضوع و توجه مسئولین و برنامه‌ریزان کشور به ورزش دانش‌آموزی دارد.

رویکردها و جهت‌گیری‌های اصلی شناسایی شده برای دوره‌های مختلف روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی در واقع همسو با ادبیات ملی توسعه در آن دوره‌ها بوده است که در نوع خود یک قوت

و قابلیت محسوب می‌شود. بر اساس شواهد مکتوب و شفاهی بررسی شده در این پژوهش می‌توان گفت که روند تحولات مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی بیشتر جنبه یک واکنش ساختاری و تشکیلاتی به نیازهای درون سیستمی و انتظارات بیرون سیستمی از مقوله تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس بوده است. علاوه بر این چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده در روند مدیریت ورزش دانش‌آموزی کشور بیشتر از آن جهت اهمیت دارند که وضعیت حال، آینده نزدیک این حوزه را تعیین می‌کنند. بر اساس یافته‌ها چالش‌های جاری و قابلیت‌های کسب شده درون سیستمی و بیرون سیستمی در منظرهای مدیریت راهبردی و اجرایی، مدیریت منابع انسانی و ذینفعان، مدیریت منابع مالی و فیزیکی، مدیریت رویدادها و مدیریت امور آموزشی و علمی دارای ماهیت و تجانس مناسبی نبودند.

به صورت کلی بر اساس نتایج پژوهش می‌توان گفت مدیریت ورزش و تربیت‌بدنی دانش‌آموزی یک روند پویا با تغییر چندبعدی را از منظرهای مختلفی استراتژی، منابع، فرایندها و عملکرد طی کرده است. تطبیق ابعاد مختلف مدیریت در این سیر زمانی نشان می‌دهد که به صورت کلی علی‌رغم وابستگی ابعاد مختلف مدیریت در این حوزه به همدیگر اما در عمل هماهنگی مناسبی در رشد و توسعه آن مشاهده نمی‌شود. همچنین بین سیاستگذاری انجام شده و عملکرد گزارش شده همپوشانی زیادی، جز در برخی شاخص‌های کمی و برنامه‌های جاری، وجود نداشته است.

در نهایت بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهادات زیر جهت بهبود روند مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی ارائه می‌شود: ۱. به اجرای سیستم مستندسازی تجربیات مدیران، کارشناسان و معلمان در تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور اقدام شود. ۲. اشتباهات پرتکرار و ضعف‌های جاری در مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی تعیین و در اولویت اقدامات بعدی قرار بگیرند. ۳. مطالعات راهبردی و آینده‌پژوهی در زمینه مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی با انواع روش‌ها و ابزارهای پژوهشی مبتنی بر تحلیل تاریخی مانند این پژوهش صورت بگیرد. ۴. تاریخ شفاهی، تصویری و مکتوب مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور تدوین و در چارچوب‌های متنوع ارائه شود. ۵. مدیریت به عنوان بخشی از مسیر شغلی معلمان تربیت‌بدنی و دبیران ورزش مستعد و علاقمند ترسیم شود. ۶. سمیناری ملی به صورت سالانه و تخصصی با موضوع مدیریت تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی به میزبانی استان‌های مختلف برگزار شود. ۷. یک الگوی تقسیم کار ملی و بین-سازمانی در حوزه ورزش دانش‌آموزی با تفکیک مناسب بین بخش دولتی، خصوصی، وزارت ورزش و وزارت آموزش و پرورش، فدراسیون ورزش دانش‌آموزی و معاونت تربیت‌بدنی و سلامت تدوین شود. **تشکر و قدردانی:** در انتها تیم پژوهش از حمایت‌ها و مساعدت معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش و فدراسیون ورزش دانش‌آموزی نهایت تشکر و قدردانی را به عمل می‌آورد.

منابع

1. Aslan Khani, Mohammad Ali, Fathi Vajargah, kourosh, Ghaleh noie, Ali Reza. (2000). Comparing the views of managers, physical education teachers and students on the status and status of quantitative and qualitative implementation of physical education courses in secondary and secondary schools. *harakat*, 12,12. (Persian)
2. Bocarro, J. N., Kanters, M., Cerin, E., Floyd, M. F., Casper, J., Suau, L. J., & Mckenzie, T. (2012). School sport policy and school-based physical activity environments and their association with observed physical activity in middle school children. *Journal of health & place*, 18(1), 31-38.
3. Ga'ini, Abbas Ali. (1998). Investigating the Attitudes of Experts, Researchers, and Sports Managers on the New Structure and Development of Student Sports. *harakat*, 6,6. (Persian)
4. Hamidi, Mehrzad., Rajabi, Hossein., Alidoust Ghahfarhi, Ibrahim., Zainizadeh, Mahvash. (2018). Designing and compiling a Strategic Plan for the Iranian Student Sport Federation. *Research in Sport Education*, 6(14), 67-92. (Persian)
5. Hamidi, Mehrzad., Vahdani, Mohsen., Khabiri, Mohammad., Alidoush, Abraham. (2017). Formulation of Physical Education Strategies and Sports Activities of the Ministry of Education. *Journal of Research in Family and Research*, 14(1), 33-50. (Persian)
6. Kehinde, A., Adodo, S. M. (2011). A conceptual Analysis of school sports Development in Nigeria. *African Research Review*, 5(5), 394-403.
7. Komova, E., Litvinov, S., & Skotnikova, A. (2015). Sport Education at Russian High Schools (from 18 th to 21 st century). *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(2), 2148-1148.
8. Mackintosh, C., & Liddle, J. (2014). Emerging school sport development policy, practice and governance in England: Big society, autonomy and decentralization. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 43, 603-620.
9. Mohammad Nasab, Mehdi. (2010). Application of historical research method in management studies. *Methodology of humanities (field and university)*, 17(66), 117 - 140. (Persian)
10. Mozaffari Seyyed Amirahmad, Moein Fard, Mohammad Reza, Poursolatani Hossain, Moshref Javadi Batool, Ismaili Mohammad Reza (2009), describing the status of physical education and exercise exercise in the first three grades of primary schools in the eyes of teachers and managers. *JOURNAL OF MOTOR SCIENCES AND SPORTS*, 7(14), 119-139. (Persian)
11. Naseh, Mahtab., Khabiri, Mohammad., Jalali Farahani, Majid., Sajjadi, Seyyed Nasrallah. (2018). Examining the theoretical foundations of educational-pedagogical exercise and extracting the effective and influenced factors of it. *Research in Sport Education*, 6(14), 93-110. (Persian)
12. Nazari, R. (2017). Strategic Perspective for the Development of Sport in the School Olympiads in Isfahan Province. *Research on Educational Sport*, 5(13), 231-248.

13. Pot, N., Schenk, N., & Hilvoorde, I. van. (2014). School sports and identity formation: socialization or selection? *European Journal of Sport Science*, 14(5), 484-491.
14. Rahim, Mohammad. (2011). Study Educational Exercise of the comprehensive sports development system of the country based on the SWOT model. Master's Thesis, Allameh Tabatabai University of Tehran. (Persian)
15. Ramezani Nejad, Rahim., & Haghbari, Kazem. (2016). Basics of Exercise Development and Its Application in Iranian Sports. *Majles and Strategic Quarterly*, 24(91), 14-23. (Persian)
16. Ramezanejad, Rahim, Hematinejad Mehrali, Zabihi Esmail (2007), Comparison of the problems of management of physical education classes in deprived schools and sports facilities. *harakat*, 34, 127 -140. (Persian)
17. Rasekh, Nazanin., Sajjadi, Seyyed Ahmad., Razavi, Seyyed Mohammad Hossein., Dostyee, Morteza. (2018). Structural analysis of educational exercise in Iran. *Research in Sport Education*, 6(14), 17-44. (Persian)
18. Razavi, Mohammad Hussein, Sadaqati, Saeed, Mohsen. (2008). Comprehensive explanation of the structural and process situation. *harakat*, 36. (Persian)
19. Razavi, Seyyed Mohammad Hosein., Shabani Bahar, Gholamreza., Sajjadi, Seyyed Ahmad. (2009). Analysis of factors influencing the quality of physical education in secondary schools from the point of view of sports teachers. *Research on sports management and motor behavior*, 7(14), 103-112. (Persian)
20. Report of the Sixth Development Plan of the Ministry of Youth Sports (2017), Center for Strategic Studies of the Ministry of Sports and Youth.
21. Reynolds, S., Schultz, F., & Hekman, D. (2006). Stakeholder theory and managerial decision-making: Constraints and implications of balancing stakeholder interests. *Journal of Business Ethics*, 64(3), 285-301.
22. Saeed, Mansour. (2008) Historical Research Method: Its Methods and Applications in Communications. *Media*, 73, 167 - 186. (Persian)
23. Sajjadi, Nasrallah. (2013). *History of Physical Education in Iran: Education*. Tehran: Publication of Institute of Sport and Sport Sciences, First edition. (Persian)
24. Vahdani, M., Hamidi, M., Khabiri, M., Alidoust Ghahfarrokhi, E. (2017). Codification a Strategy Map of Physical Education and Sports Activities in Ministry of Education of Iran. *Research on Educational Sport*, 5(12), 17-36.
25. Way, R., Repp, C., & Brennan, T. (2010). Sport schools in Canada: The future is here. Canadian Sport Centre. Vancouver: Canadian Sport Centre Pacific.
26. Welty Peachey, J., Cohen, A., & Musser, A. (2016). 'A phone call changed my life': Exploring the motivations of sport for development and peace scholars. *Journal of sport for development*.

ارجاع‌دهی

سمیعی سهیل، تجاری فرشاد، نیک‌آئین زینت. (۱۳۹۹). تحلیل روند تحولات مدیریتی در تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی کشور (از ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۷). پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۱۹): ۱۷۹-۲۰۰.
شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.7232.1645

Samei S, Tojari F, Nik Aeen Z. (2020). Analyzing the Trend of Managerial Changes in Iranian Student Physical Education and Sport (2018-1978). *Research on Educational Sport*, 8(19): 179-200. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.7232.1645

راهنمای اشتراک نشریات علمی - پژوهشی

پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی

خواهشمند است قبل از پرکردن برگ درخواست اشتراک به نکات زیر توجه فرمائید:

۱. نشانی خود را کامل و خوانا با ذکر کدپستی بنویسید.

۲. بهای اشتراک سالانه:

- مطالعات مدیریت ورزشی: ۴۵۰۰۰۰ ریال
- فیزیولوژی ورزشی: ۳۰۰۰۰۰ ریال
- مطالعات طب ورزشی: ۱۵۰۰۰۰ ریال
- رفتار حرکتی: ۳۰۰۰۰۰ ریال
- مطالعات روانشناسی ورزشی ۳۰۰۰۰۰ ریال
- پژوهش در ورزش تربیتی ۱۵۰۰۰۰ ریال

۳. وجه اشتراک را از طریق فرم ساتنا در کلیه بانکها به شماره شبا IR760100004001022603001582 نزد بانک مرکزی به نام تمرکز وجوه درآمد اختصاصی پژوهشگاه تربیت بدنی و ورزش، و فیش بانکی را به همراه فرم اشتراک به آدرس دفتر نشریه ارسال کنید.

۴. شناسه واریزی حقیقی اشتراک نشریه "۳۲۴۰۲۲۶۷۴۱۴۰۱۰۷۰۰۵۱۰۰۳۰۰۳۴۰۰۰۵" می باشد. خواهشمند است روی فیش های واریزی این شماره را اضافه نمایید.

نشانی: تهران، خیابان مطهری، خیابان میرعماد، کوچه پنجم، پلاک ۳، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی - دفتر نشریه.

کدپستی: ۱۵۸۷۹۵۸۷۱۱ تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۴۷۷۹۶

پست الکترونیکی: journal@ssrc.ac.ir

فرم اشتراک نشریات علمی - پژوهشی

پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی

نام: نام خانوادگی: تحصیلات:

تاریخ شروع اشتراک: از شماره:

شغل:

نشانی پستی:

کدپستی: صندوق پستی: نشانی

الکترونیکی: تلفن: به پیوست

رسید بانکی شماره: مورخ:

به مبلغ ریال بابت اشتراک یکساله ضمیمه است.

امضاء

تاریخ

Analyzing the Trend of Managerial Changes in Iranian Student Physical Education and Sport (2018-1978)

S. Samei¹, F. Tojari², Z. Nik Aeen³

1. Ph.D. student of sports management, Islamic Azad University, Tehran center
2. Professor of Sports management, Islamic Azad University, Tehran center (Corresponding Author)
3. Assistant Professor of Sports management, Islamic Azad University, Tehran center

Received: 2019/03/19

Accepted: 2019/08/07

Abstract

The aim of this research was analyzing the trend of managerial changes in Iranian student physical education and sport (1978-2018). Research method is a type of historical research based on content analysis. The statistical population included all evidence and information resources related to management in student sport. The statistical sample was selected in a targeted and accessible way from articles, books, documents and executive reports and media pages. The research tool was a systematic library study using a snippet method. The validity of the research tool and framework were evaluated and approved by the experts. The historical trend of student sport management was examined from a few perspectives. At first, management areas were determined include strategic and operational management. Event management and partnership, Manage financial and physical resources, Human Resource Management and Stakeholders and educational and scientific management. These areas were then adapted to the time periods and national development plans. A review of the process of developments was based on a comparison between two policy and performance modes. After identifying overall orientations, current challenges and capabilities gained over time. Overall, the research shows that managerial changes in school education and student sport not followed Sustainable policy and it has been more of a structural transformation of education. Therefore, it is necessary to divide the work between the parts and syntax of stakeholder is reviewed involvement the field of student sport.

Keywords: Sport Education, Sport Management, Historical Analysis, Development Plans.

-
1. Email: soheil_samii@yahoo.com
 2. Email: farshad.tojari@gmail.com
 3. Email: z_nikaeen_sport@iau.ac

Analysis of the Relationship Model of Identity, Originality, Love and Social Power of Brand on Students Sports Olympiads

M. Keshtidar¹, D. Moodi², N. Ghasemi³

1. Associate Professor of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Ferdowsi University of Mashhad (Corresponding Author)
2. Ph.D Student in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Ferdowsi University of Mashhad
3. Master of Sport Management, Payame Noor University of Tehran

Received: 2018/08/22

Accepted: 2019/01/27

Abstract

The purpose of this study was to Analysis of the relationship model of identity, originality, love and social power of brand sports students' Olympiads. The research method was descriptive-correlational. The statistical population of this study was comprised of all athlete students participating in the 14th girl sports student Olympiad in 2000 people that sample was available selected using a Morgan table of 320 students. The research instrument consisted of Brand Identity Questionnaire Mill and Eforosh (1992), Love Brand Alberta (2010) Brand Authenticity Cadiroo (2010) and Crisson Colleagues Power Affair Questionnaire (2009). The validity of the questionnaires was confirmed by 10 sports experts and their reliability was in a preliminary test with 30 subjects and with Cronbach's alpha for Brand Identity Questionnaire (0.79), brand love (0.84), Brand Authenticity (0.94) And brand social power (0.80). To analyze the results of the data, Kolmogorov-Smirnov tests and structural equations were used with SPSS, Amos version 22. The results of the research showed that brand identity and brand Authenticity have a significant effect on brand Love and strength of Sports Olympiad. Hence, building a strong brand creates intense emotions and increases its social power.

Keywords: Brand Identity, Brand Love, Brand Authenticity, Brand Social Power, Girl Students

1. Email: keshtidar@um.ac.ir

2. Email: davoodmoodi@gmail.com

3. Email: nazaninghasemi1221@gmail.com

Identification Ethical Components of Iranian wrestlers'

M.S. Afroozeh¹, D AsgarPour²

1. Assistant Professor at Jahrom University (Corresponding Author)
2. M.S sport management, Azad University branch of Larestan

Received: 2019/03/16

Accepted: 2019/06/11

Abstract

Sport with the ethical approach in society today is a necessity that can guarantee the survival and development of it. The aim of this research was to identify the Iranian wrestler's morality elements, due to the charisma of wrestling in Iran. This research was mixed and its statistical population was in two sections include of expert of this area and then the wrestlers selected, the experts were chosen purposefully and wrestlers were randomly selected. The research instrument was a Delphi-elite questionnaire, which was completed with appropriate reliability and validity by statistical sampling and analyzed by SPSS and LISREL software. The results showed that ethics in an Iranian wrestler could include four components of self-respect, opponent, wrestle and society. Self-respect includes doping, body health, mental health, respect for the opponent, including shuffling, patience and observance, respect for the wrestle, including mastership, philosophy, the rule of law and respect for the community including supporters, media familiarization and help Was local. Therefore, a wide range of ethics over time can be embedded in an athlete, which can be examined by the relative or absolute nature of the ethical and normative indicators of existence or absence of it over time and place. Iranian wrestlers, based on the philosophy of the wrestle in the heart of the history and culture of the country, which is a source of paradise, combines a broader range of morals, which is referred to as a sporting moral model. Accordingly, it is suggested that base trainers and athletes teach the two categories of body and ethics from the beginning to preserve and develop this precious heritage.

Keywords: Respect for Society, Respect for the Opponent, Respect for Oneself, Ethics, Wrestle

-
1. Email: sadegh.afroozeh@jahromu.ac.ir
 2. Email: asskarpour@yahoo.com

Developing a Communication Model of Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management with the Mediating role of Organizational Intelligence (Case Study: Physical Education Teachers)

S. Jafari¹, M. Moharramzadeh², A. Sadegpour³

1. Master of Physical Education, Faculty of physical education and sport sciences, Faculty of Agricultural Engineering Maragheh, Maragheh, Iran
2. Professor of Sport Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran (Corresponding Author)
3. Ph.D. Candidate, Faculty of physical education and sport sciences, Ardabil Branch, Islamic Azad University, Ardabil, Iran

Received: 2019/07/22

Accepted: 2019/11/19

Abstract

The present study aims to develop a communication model of organizational culture and knowledge management effectiveness with the mediating role of organizational intelligence by investigating a sample of physical education (PE) teachers in East Azarbaijan province. A descriptive-survey method was adopted in the present study. The statistical population consisted of all PE teachers in the east Azarbaijan province (n=1312 people (635 women and 677 men) in 2018-2019 academic year. The Cochran table was used to determine the sample size (n=302), and participants were selected using cluster random sampling from different cities of the province. Three questionnaires including the organizational culture assessment instrument developed by Cameron and Quinn (2006), management knowledge questionnaire developed by Ranjbar (2009) and organizational intelligence questionnaire developed by Albrecht (2003) were used for data collection. Descriptive statistical methods, repeated measures variance analysis and structural equation modeling (SEM) were employed for data analysis. The results showed that organizational culture, knowledge management effectiveness and organizational intelligence were significantly and positively correlated and organizational intelligence played a mediating role in the relationship between organizational culture and knowledge management effectiveness. According to the findings of the study, greater attention should be paid to the factors of organizational culture, knowledge management effectiveness and organizational intelligence and their communication model in order to boost the success of PE teachers in East Azarbaijan province.

Keywords: Organizational Culture, Knowledge Management, Organizational Intelligence, Physical Education Teachers

1. Email: salman_jafari1364@yahoo.com

2. Email: mmoharramzadeh@yahoo.com

3. Email: abbas_sadeghpour77@yahoo.com

How Does Seriousness in Leisure Effect on Place Attachment of Unprofessional Athletes?

K. Heidari¹, S. Heydarinejad², M. Saffari³, A. Khatibi⁴

1. Master of Sport Management, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
2. Professor of Sport Science Faculty, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran (Corresponding Author)
3. Assistant professor of Humanities Faculty of Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
4. Assistant professor of Sport Science Faculty, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Received: 2018/09/18

Accepted: 2019/01/27

Abstract

Although leisure activities play an important role in our lives, a few domestic studies have been conducted in Iran on serious leisure and place attachment. The present study aimed to determine the effects of serious leisure on place attachment in amateur athletes. The present research was an applied-correlational study based on structural equation modeling. The statistical population consisted of all amateur athletes who had a membership record of at least 6 months in Enghelab Sports Complex of Tehran. The sample size was determined using PASS based on the research objectives and hypotheses. The respondents were selected based on convenience sampling method and questionnaires were distributed among them. Finally, a total of 334 questionnaires were used for data analysis. The required data were collected using Serious leisure questionnaire (Gold *et al.*, 2008), consisting of 5 subscales and 16 items and place attachment questionnaire (Kyle *et al.*, 2005), consisting of 13 items in 3 subscales. The face and content validity of questionnaires were assessed by 9 academics. A pilot study was also conducted in order to evaluate the construct validity and Cronbach's alpha of questionnaires was equal to 0.951, respectively. The data were statistically analyzed using descriptive and inferential statistics in SPSS-25 and Smart PLS-3. The results showed that serious leisure can predict 21% of variances of and place attachment, respectively. Based on the results of structural equation modeling, the impact of serious leisure on place attachment of amateur athletes was adequately fitted (SRMR=0.059). The findings of this study showed, that seriousness in leisure leads to the place attachment of amateur athletes, and can increase participation in physical activity. And can also increase participation in physical activity. In other words, one of the ways to influence people's leisure Behavior choices is to use systematic pursuit of leisure and to create a place attachment in sports places.

Keywords: Leisure Behavior, Serious Leisure, place attachment, Unprofessional Athletes

-
1. Email: heidari.k70@gmail.com
 2. Email: heydari_s@scu.ac.ir
 3. Email: saffari.marjan@modares.ac.ir
 4. Email: a-khatibi@scu.ac.ir

Identifying and Evaluating Occupational Focal Competencies of Students and Graduates of Physical Education and Sports Science

M. H. Razavi¹, M. R. Boroumand², A. Azimi Delarestaghi³, A. Fazli Darzi⁴

1. Professor of Sport Management, Mazandaran University, Iran (Corresponding Author)
2. Assistant Professor of Sport Management, Shahid Beheshti University, Iran
3. Ph.D. of Sports Management, Shomal University, Iran
4. Ph.D. of Sports Management, Guilan University, Iran

Received: 2019/05/19

Accepted: 2019/09/29

Abstract

The purpose of this study was to identifying and evaluating occupational focal competencies of students and graduates of physical education and sports science. This research was in terms of documentary-analytical and survey method, because by first examining the research literature along with the interview, a list of the most important job focal competencies was identified and then a researcher-made questionnaire was used to examine the status of each of the components. The statistical population of this study was all students and graduates of physical education and sports science universities of Tehran. According to Morgan et al., The highest sample size was 384, and finally 350 Non-defective questionnaires was obtained. Liserl and SPSS software were used for statistical calculations. The results of the first part of the study showed that seven core competencies include competencies (job selection, job achievement, job preservation, Educational, personal developmental, moral and behavioral development) were identified for students and graduates of physical education and sports science. In the second part of the study, the results showed that the status of occupational focal competencies of students and graduates of physical education and sport sciences in the country was significantly The situation is below the optimal level. Therefore, it is necessary to increase the basic and basic skills, along with the technical and technical capabilities, to provide students and graduates of the field of physical education and sport sciences with a view to more successful competition in the labor market than others.

Key words: Core Competencies, Employment, Student, Graduate, Physical Education and Sports Science

-
1. Email: razavismh@gmail.com
 2. Email: m_boroumanrd@sbu.ac.ir
 3. Email: azimi.adeleh@yahoo.com
 4. Email: azimi.adeleh@yahoo.com

Environmental Analysis and Codification of Development Strategies for Student Sport

SH. Rezaei¹, M. Taravosh²

1. Assistant Professor of Sport Management, Ilam University (Corresponding Author)
2. M.A Sport Management, Ilam University

Received: 2018/07/08

Accepted: 2019/11/04

Abstract

The present study intended to environmental analysis and codification of development strategies for student sport of Ilam University. This research is descriptive-analytical and functional. The statistical population of study included coaches, authorities of the student sports committees, directors, experts, active Students in sports and professors of the department of sport sciences of Ilam University, totally 68 people. To determine the sample, we used All the numbers sampling and the whole society was chosen as a sample. The authors have developed a questionnaire, as an instrument, based on exploratory study and rewriting similar foundations and studies. Validity of this instrument was confirmed by experts (content validity). The reliability of the instrument was also proved as suitable (Ra= 0.92). To analyze the data and the suitable strategies, friedman test, weighting method, and external and internal factors evaluation matrix and internal and external matrix (IE) were utilized. data analysis led to identifying 7 strengths, 13 weaknesses, 13 opportunities, 8 threats and 17 strategies (4 SO strategies, 5 WO strategies, 5 ST strategies and 3 WT strategies). Also according to internal factors matrix (2.43) and external factors matrix (2.57), the strategic condition of the student sport at Ilam University is in WO region. the results of SWOT analysis show that weaknesses overcome strengths and opportunities over threats, so conservative strategies (Includes internal maintenance and support) should be used.

Keywords: Strategic Plan, Student Sport Development, Ilam University.

1. Email: sh.rezaei10@gmail.com
2. farvartish86@gmail.com

Developing a Strategic Plan for Monitoring the Well-Being and Physical Activity of Iranian Students

R. Gharakhanlou¹, M. H. Ghorbani², M. Bayati³, A. Shams⁴

1. Professor of Exercise Physiology, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
(Corresponding Author)

2. Assistant Professor of Sport Management, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran

3. Assistant Professor of Exercise Physiology, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran

4. Assistant Professor of Motor Behavior, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran

Received: 2019/03/16

Accepted: 2019/06/11

Abstract

The purpose of this study was to develop a strategic plan for monitoring the well-being and physical activity of students in Iranian governmental universities. This research is a mixed (qualitative-quantitative) research and has been conducted in the field. The statistical population of the study consisted of all governmental universities throughout the country and all other experts in the field of student sport and student well-being monitoring. Semi-structured interviews with 20 elites were used to collect data in the qualitative section. In the quantitative section, the sample consisted of 39 elites and supervisors of university well-being and sport counseling centers. Open coding and quantitative analysis methods including descriptive statistics (mean and standard deviation) were used to analyze the data. According to the findings, the mission of the student well-being and Physical Activity system is "policy making, planning and implementation of student health monitoring, providing sports counseling and training and improvement programs for well-being development." Physical health and quality of life of the country's students and the development of their knowledge and sensitivity to maintaining and promoting well-being' and the vision considered as 'Iranian student: healthy and vitality' and core values including well-being, vitality' Physical activity, fitness, employment and self-sufficiency were considered. In addition, 20 weaknesses, 11 strengths, 12 threats and 15 opportunities were identified. Six major objectives were formulated and five strategies and 21 operational plans were designed to achieve these goals. The program derived from this research can be implemented as an outline and guide framework for the development of the well-being and fitness of Iranian students.

Keywords: Strategic Plan, Student, Well-Being, Physical Activity, Monitoring

1. Email: ghara_re@modares.ac.ir

2. Email: ghorbani.moho@gmail.com

3. Email: m.bayati@ssrc.ac.ir

4. Email: amirshams85@gmail.com

Table of Contents

- **Developing a Strategic Plan for Monitoring the Well-Being and Physical Activity of Iranian Students**.....7
R. Gharakhanlou, M. H. Ghorbani, M. Bayati, A. Shams
- **Environmental Analysis and Codification of Development Strategies for Student Sport**.....8
SH. Rezaei, M. Taravosh
- **Identifying and Evaluating Occupational Focal Competencies of Students and Graduates of Physical Education and Sports Science**9
M. H. Razavi, M. R. Boroumand, A. Azimi Delarestaghi, A. Fazli Darzi
- **How Does Seriousness in Leisure Effect on Place Attachment of Unprofessional Athletes?**10
K. Heidari, S. Heydarinejad, M. Saffari, A. Khatibi
- **Developing a Communication Model of Organizational Culture and the Effectiveness of Knowledge Management with the Mediating role of Organizational Intelligence (Case Study: Physical Education Teachers)**11
S. Jafari, M. Moharramzadeh, A. Sadegpour
- **Identification Ethical Components of Iranian wrestlers'**12
M.S. Afroozeh, D AsgarPour
- **Analysis of the Relationship Model of Identity, Originality, Love and Social Power of Brand on Students Sports Olympiads**.....13
M. Keshtidar, D. Moodi, N. Ghasemi
- **Analyzing the Trend of Managerial Changes in Iranian Student Physical Education and Sport (2018-1978)**14
S. Samei, F. Tojari, Z. Nik Aeen

Scientific Advisors

Dr. A.A. Aghaei (Ph.D. Sport Management)

Dr. R. Andam (Associate Professor, Shahrood University of Technology)

Dr. M. Afshari (Assistant Professor, Sport Sciences Research institute)

Dr. M. R. Esmaeili (Ph.D. Sport Management)

Dr. M. Esmaeili (Assistant Professor, Sport Sciences Research institute)

Dr. F. Emami (Assistant Professor, Islamic azad university, Ayatollah amoli branch)

Dr. M.H. Ghorbani (Assistant Professor, Sport Sciences Research institute)

Dr. M. Kashtidar (Associate Professor, Ferdowsi University of Mashhad)

Dr. A. Khodayari (Associate Professor, Islamic Azad University of Karaj)

Dr. E. Khosravi Zadeh (Associate Professor, University of Arak)

Dr. M. Poorkiani (Assistant Professor, Shahid Beheshti University)

Dr. Z. Taslimi (Ph.D. Sport Management)

Dr. M. Vahdani (Ph.D. Sport Management)

Dr. H. Zareian (Assistant Professor, Sport Sciences Research institute)

Research on Educational Sport

- **Chairman Manager:** Ali Sharif Nejad (Assistant Professor)
- **Editor in Chief:** Reza Andam (Associate Professor)
- **Associate Editor:** Mohammad Hossein Ghorbani (Assistant Professor)
- **Managing Director:** Samira Gholamian

- **Editorial Board:**
 - **Reza Andam** (Associate Professor of Sport Management at Shahrood University of Technology)
 - **Abolfazl Farahani** (Professor, Payam e Noor University; Sport Management)
 - **Mohammad Hossein Ghorbani** (Assistant Professor of Sport Management at Sport Sciences Research Institute)
 - **Mehrzad Hamidi** (Associate Professor of Sport Management in University of Tehran)
 - **Mohammad javadipour** (Associate Professor of Curriculum Planning at University of Tehran)
 - **Mohammad Mahdi Rahmati** (Associate Professor of sociology at University of Guilan)
 - **Mohammad Hossein Razavi** (Professor, University of Mazandaran; Sport Management)
 - **Mahdi Talebpour** (Professor, Ferdowsi University of Mashahad)
 - **Hossein Zareian** (Assistant Professor of Sport Management at Sport Sciences Research Institute)
 - **Habib Honari** (Associate Professor, Alame Tabatabaee University; Sport Management)
- **ISSN: 2538-2721**
- **Publisher:** Sport Sciences Research Institute
- **Publication:** Kiamarsi
- **Volume 19; Summer 2020**
- **Address:** 4st Floor 3, 5th Alley, Mir-Emad St., Shahid Motahari Ave., Tehran-I.R.Iran.
- **Postal Code:** 1587958711
- **Tel:** +98-21-88750884
- **Fax:** +98-21- 88747796
- **E-mail:** journal@ ssrc.ac.ir
- **Website:** Journals.ssrc.ac.ir

Research on Educational Sport

8th Year, No 19

Summer 2020

In the Name of God